

DE 12 PRIORITEITEN

PRIORITEIT 1

1. De elementen van residentiële aantrekkelijkheid

1.1. Inleiding

1.2. Demografische doelstelling

1.3. Fiscaliteit van de gezinnen

1.4. Versterking van de productie van woningen en stadsvernieuwing

1.5. Een ambitieus beleid van de openbare ruimten via een operationeel programma voor de heraanleg van de openbare ruimte

1.6. Versterking van het beleid en de mechanismen die ertoe strekken de kwaliteit van het stedelijk leefmilieu te waarborgen

1.7. Identificatie van de sterke en zwakke punten op het gebied van collectieve voorzieningen

1.8. Herwaardering van de patrimoniale troeven

2. Hefboomgebieden

2.1. Hefboomgebieden en residentiële aantrekkelijkheid

2.2. Inhoud van de richtschema's die toegepast worden voor de hefboomgebieden

PRIORITEIT 2

1. Het tot stand brengen van een echte dialoog tussen de sociale gesprekspartners en de Brusselse openbare actoren om de efficiëntie van openbare initiatieven op het vlak van economie en tewerkstelling te versterken

2. Dynamiek verlenen aan de Brusselse economie door een gunstig bedrijfsklimaat tot stand te brengen

2.1. De informatie voor de bedrijven verbeteren

2.2. Gemakkelijke toegang tot financiering

2.3. Bevordering van de oprichting van bedrijven

2.4. Vereenvoudiging van de procedures en van de administratieve lasten

2.5. Versoepeling van de fiscaliteit

3. Versterken van de troeven van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in een context van toenemende mondialisering door de Brusselse economie te laten kaderen in een grootstedelijke netwerklogica

3.1. Ondersteuning van de buitenlandse handel

3.2. Ontwikkeling van de economische aantrekkingskracht

4. Waarborgen van een evenwichtige ontwikkeling van de Brusselse economische sectoren, onder meer via de oprichting van professionele referentiecentra van de stadsberoepen

4.1. Ontwikkeling van de stedelijke economie

4.2. Het mobiliseren van de hulpbronnen voor de beroepsopleiding

5. Waarborgen van een ruimtelijk evenwichtige ontwikkeling van de

Brusselse economie, met voorkeur voor de creatie van een toegevoegde waarde die de werkgelegenheid bevordert

5.1. De ruimtelijke breuk beperken

5.2. Ontwikkelen van economische activiteiten in industriezones

5.3. De economische roeping van de haven versterken

6. Promoten van de oprichting en de ontwikkeling van Brusselse KMO's en ZKO's

7. Organiseren van een gemengd beleid van de arbeidsmarkt, waarbij de promotie voor de gelijkheid van kansen en de strijd tegen elke vorm van discriminatie bij de tewerkstelling versterkt worden

8. Bevordering van de mobiliteit van de Brusselse werkzoekenden en werknemers

9. Ontwikkeling van de tewerkstelling in de non-profitsector en de buurtdiensten om de professionalisering ervan te waarborgen

10. Intensiveren van de maatregelen ter bevordering van de sociaal-professionele inschakeling van laaggeschoolde werkzoekenden en jongeren in het bijzonder

PRIORITEIT 3

1. Een vermeerdering van het aantal sociale huurwoningen

2. Het gemengd karakter en de sociale samenhang bevorderen, de woonomstandigheden en de leefomgeving beter op elkaar afstemmen

3. Het aanbod aan middenklasse koop- en huurwoningen en de steunmaatregelen bij de aankoop van een woning opvoeren

4. Het sociale-woningenpark weer op niveau brengen en de financiële leefbaarheid ervan op lange termijn waarborgen

5. Het gemeentelijk huisvestingsbeleid ontwikkelen en coördineren

6. De coördinatie van de gewestelijke initiatieven inzake huisvesting versterken

7. Een gewestelijk beleid voeren tegen de onbewoonbaarheid aan de hand van een Huisvestingscode

PRIORITEIT 4

1. Huisvesting als stuwende kracht voor de stedelijke heropleving

1.1. Op weg naar een geïntegreerd kader voor de woningproductie in het proces van stadsvernieuwing

1.2. De individuele en collectieve renovatie

2. De openbare ruimten als elementen van stadsvernieuwing

3. Het sociale hoofdstuk - de participatiemechanismen als elementen van stadsvernieuwing

3.1. 3.1. De mechanismen voor de medewerking van de bewoners

3.2. De voorzieningen van collectief belang

4. De economische heropleving

4.1. Het stimuleren van activiteiten die zich in de bestaande stedelijke

[structuur integreren](#)

[4.2. De heropleving van vervallen handelskernen](#)

[4.3. Herstructurering van het stadsweefsel in de sterk gemengde gebieden die worden gekenmerkt door de aanwezigheid van stadskankers](#)

[4.4. De herbestemming van onuitgebate of onvoldoende gebruikte economische panden](#)

5. De sturing en de coördinatie van de herwaarderingsmaatregelen

PRIORITEIT 5

1. De instrumenten voor de planning verbeteren en de procedures vereenvoudigen

[1.1. Doelstellingen](#)

[1.2. De huidige planninginstrumenten](#)

[1.3. Aanpassen van het juridisch arsenaal](#)

2. Een verscherpte strijd tegen stadskankers en leegstaande panden en de ontwikkeling van een grondbeleid dat aangepast is aan de Brusselse realiteit

[2.1. Streefdoelen](#)

[2.2. Renovatie van in onbruik geraakte bedrijfsruimten](#)

[2.3. Een gezamenlijk plan voor de strijd tegen stadskankers en leegstaande of verwaarloosde gebouwen](#)

[2.4. De optimalisering van het grondpatrimonium van de overheid en het recht van voorkoop](#)

[2.5. De taken van de Grondregie](#)

3. Informatie voor het publiek en stedelijke marketing

[3.1. Doelstellingen](#)

[3.2. De instrumenten voor de informatieverstrekking en de stedelijke marketing](#)

PRIORITEIT 6

1. Commerciële aantrekkingskracht

[1.1. De toegankelijkheid van de handelswijken](#)

[1.2. De aantrekkingskracht van de handelswijken, gegenereerd door de eigen ontwikkelingsdynamiek](#)

[1.3. De inrichting van de handelswijken en de integratie ervan in de gewestelijke dynamiek](#)

[1.4. Het aanbod van handelsruimten](#)

[1.5. Het behoud van de verscheidenheid van het commerciële aanbod](#)

[1.6. De promotie van de handelswijken](#)

2. Culturele aantrekkingskracht

[2.1. Verschillende actiepolen](#)

[2.2. Culturele en patrimoniale activiteiten](#)

[2.3. Stedelijke dimensie en buurtbeleid](#)

[2.4. Toegankelijkheid](#)

[2.5. Interculturele dimensie](#)

3. Toeristische aantrekkingskracht

[3.1. Context en partnerships](#)

[3.2. Acties, gebaseerd op twee krachtlijnen : het onthaal van toeristen en de promotie van Brussel als bestemming](#)

[3.3. Citymarketing](#)

PRIORITEIT 7

1. Verbetering van de onderwijs- en opleidingsstelsels

- 1.1. De initiatieven rond en in de scholen
- 1.2. Het volwassenenonderwijs
- 1.3. Animatie en culturele expressie
- 1.4. De cohabitatie van plaatselijke gemeenschappen

2. De openbare centra voor maatschappelijk welzijn van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

- 2.1. De krachtlijnen van de werking van de OCMW's
- 2.2. Financiering van de acties, infrastructuren en human resources

3. Gezinsbeleid en sociale actie

- 3.1. Kinderen
- 3.2. Jeugd en participatie
- 3.3. Het gezin
- 3.4. Te hoge schuldenlast
- 3.5. Senioren

4. Opvang van gehandicapten in Brussel

5. Het gezondheidsbeleid

- 5.1. De ambulante gezondheidszorg
- 5.2. Het ziekenhuisbeleid
- 5.3. Transversaal karakter en gemeenschappelijk overleg

6. Meewerken aan een officieel en permanent overleg van alle bevoegde instellingen op het grondgebied van het Gewest

- 6.1. Overleg op het niveau van de Regering en de Colleges
- 6.2. Overleg tussen de besturen
- 6.3. De actoren voor het sociaal beleid en de gezondheidszorg en de plaatselijke besturen
- 6.4. Internationaal

PRIORITEIT 8

1. De algemene doelstellingen van het mobiliteits- en vervoersbeleid

2. De inwoners en bezoekers van het Gewest aanmoedigen om gebruik te maken van milieu- en stadsvriendelijkere vervoersmiddelen

3. De veiligheid van alle weggebruikers verhogen, in het bijzonder de veiligheid van de zwakke weggebruikers

4. Het levenskader verbeteren

5. Het marktaandeel en de prestaties van het openbaar stadsvervoer doen stijgen

6. Het gewestelijk expresnet integreren in het stadsproject

7. Adequate begeleidende maatregelen nemen bij de uitvoering van het gewestelijk expresnet om zijn succes te verzekeren en om te verhinderen dat de inwoners en de bedrijven naar de rand uitwijken

8. Een gecoördineerd en dynamisch beleid ter beperking van het parkeren

9. De doorstroming van de logistieke keten voor het goederen- en vrachtvervoer in de stad optimaliseren

10. De intergewestelijke en internationale bereikbaarheid van Brussel verbeteren

PRIORITEIT 9

1. Structurele verbetering van de luchtkwaliteit

1.1. Inzet

1.2. Doelstellingen betreffende het leefmilieu

2. De vermindering van de geluidshinder

2.1. Inzet

2.2. Doelstellingen betreffende het leefmilieu

3. Middelen en methoden voor de vermindering van het autoverkeer en van de verkeershinder

3.1. Actie in de openbare ruimte

3.2. Promotie van « milieuvriendelijke » voertuigen

3.3. Acties met betrekking tot de gebouwen

3.4. Financiering

4. Groen en blauw netwerk : een hulpmiddel voor stedelijke integratie

4.1. Inzet

4.2. Algemene doelstellingen en definities

4.3. Actiemiddelen en invoering van het groen en blauw netwerk

5. Structurerende ruimten met versterkte milieu-integratie

5.1. De herwaardering van de openbare ruimten

6. Inspanningen voortzetten in de andere sectoren van het leefmilieu

6.1. Afvalpreventie en -beheer

6.2. Waterbeheer en bodemzuivering

6.3. GSM-masten

6.4. Eco-constructie

7. Een duurzaam energiebeleid

7.1. De opties van het GewOP op het gebied van energie

7.2. Organisatie van het energiebeleid

PRIORITEIT10

1. Brussel, wereldstad : de rijkdom van haar "intercultureel karakter"

1.1. De positieve bijdrage van de bevolkingsgroepen van buitenlandse oorsprong tot de Brusselse eigenheid

1.2. De erkenning van het burgerschap en de strijd tegen extreem rechts

1.2.bis Participatie door communautaire acties

1.3. Onthaal, integratie en informatieverstrekking

2. De internationale rol van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

2.1. Inleiding

2.2. Het bilateraal beleid

2.3. Het multilateraal beleid

3. Brussel, Hoofdstad van Europa : een functie die ontwikkeling inhoudt, een uitdaging om aan te gaan

3.1. De uitbreiding van de Europese Unie

3.2. Evolutie van de Europese infrastructuur in het kader van de uitbreiding

3.3. Perspectieven op lange termijn

4. Een positief beeld geven van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

5. De prestigeprojecten, dynamische symbolen van het « Stadsproject »

PRIORITEIT11

1. Het levenskader

1.1. Stedenbouw

1.2. Huisvesting

1.3. Verkeer

1.4. Burgerzin

2. Het preventiebeleid

2.1. Het sociaal reïntegratiebeleid ten behoeve van de kansarmen

2.2. De strijd tegen het schoolverzuim

2.3. Preventiewerkers

2.4. De sociale bemiddelaars

2.5. De gemeentelijke schoolbemiddelaars

2.6. De straathoekwerkers

3. Nieuwe beveiligingsberoepen

3.1. De Technopreventie

3.2. De statistische gegevens

4. Het specifiek veiligheidsbeleid

4.1. Buurtpolitie

4.2. Het aantal politieleden

4.3. De bestrijding van welbepaalde vormen van criminaliteit

5. De coördinatie van de actoren

5.1. De meergemeentenzones voor de politie

5.2. De veiligheids- en de samenlevingscontracten

6. De concentratie van de middelen

7. De strijd tegen het gevoel van straffeloosheid

PRIORITEIT12

1. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, kruispunt van wetenschappelijk onderzoek en technologische vernieuwing

2. De doelstellingen van het wetenschappelijk onderzoek en de technologische vernieuwing

2.1. Een hulpmiddel in het leven roepen voor de bevordering en de herwaardering van het onderzoek en de vernieuwing dat geïntegreerd is in de Europese context

2.2. Een menselijk potentieel met een hoge technische en wetenschappelijke toegevoegde waarde ontwikkelen

2.3. De aantrekkelijkheid van het Gewest voor buitenlandse onderzoekers moet vergroot worden door de ontwikkeling van gevorderde technologische opleidingen in het Engels

2.4. Aantrekking van beslissings- en onderzoekscentra

2.5. Het reserveren en ontwikkelen van de geografische ruimte die bestemd is voor onderzoek en vernieuwing in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

3. 3. Onderzoek, een volwaardige activiteit, een factor voor duurzame gewestelijke groei en ontwikkeling

3.1. Het Gewest een juridisch kader ad hoc bezorgen

[3.2. Onderzoek en vernieuwing in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
omkaderen door de oprichting van een doeltreffend Brussels bestuur](#)

PRIORITEIT 1

De aantrekkelijkheid van het wonen versterken en het sociaal evenwicht bevorderen door een verbetering van de kwaliteit van het leefmilieu via een geïntegreerd en ambitieus beleid, met name op het gebied van stadsvernieuwing, openbare ruimten, collectieve voorzieningen, netheid en erfgoed.

Inleiding

Er zijn vijf elementen die de aandacht trekken op het gebied van residentiële aantrekkelijkheid :

- de habitat, dit wil zeggen de privé-woonsfeer die de woning en haar onmiddellijke omgeving omvat;
- de openbare ruimte, in de brede zin, die het geheel van de stadsruimten omvat die niet vatbaar zijn voor toe-eigening of privé-gebruik;
- de economische functie en de gecreëerde werkgelegenheid;
- de kwaliteit van het aanbod inzake onderwijs en cultuur;
- de toegang tot een toereikend aantal openbare en privé-diensten, met in het bijzonder buurtwinkels en kleine sociale en culturele voorzieningen.

Het Gewest moet aan zijn inwoners een kwalitatieve residentiële structuur bieden. Er moet een grote inspanning geleverd worden om ervoor te zorgen dat de stad aantrekt door haar troeven die ook iets origineels moeten hebben. Dit streefdoel moet gepaard gaan met een geïntegreerd en ambitieus beleid, onder meer op de volgende gebieden :

- de stadsvernieuwing;
- de openbare ruimte;
- de netheid en de veiligheid;
- collectieve voorzieningen;
- de herwaardering van het erfgoed.

De coördinatie tussen de verschillende departementen en bevoegdheidsniveaus die op heel het grondgebied met dit beleid belast zijn, moet versterkt worden, met een nauwkeurige programmering van realisaties en een constant streven naar een beleid van participatie en coherentie in de initiatieven.

Om werk te maken van de ontwikkeling van de stad en van het genoeg dat ze moet bieden aan haar inwoners, is de herwaardering nodig van wat Brussel kenmerkt in vergelijking met andere steden en van de typische woonsfeer van de stad. Dat geldt in het bijzonder voor de binnenterreinen

van de huizenblokken die te lang bedreigd werden door oprukkende bouwwerken. Hun verbetering en hun behoud vormen een volwaardige factor van de residentiële aantrekkingskracht.

De inrichting en de creatie van openbare ruimten moeten meer aandacht krijgen. Er moet een echt beleid voor de openbare ruimte komen, in het voetspoor van wat gedaan werd in andere steden. De openbare ruimten zullen ingericht worden met een constante zorg voor complementariteit tussen de verschillende gebruikers, de kwaliteit, de esthetiek en de duurzaamheid. De logica van de assen zal voortgezet en versterkt worden. De coördinatie tussen de verschillende interveniënten zal voorrang krijgen (onder meer op basis van het Handboek van de Openbare Ruimten). De middelen voor deze coördinatie zullen gewaarborgd worden zodat de creativiteit tot uiting kan komen.

Het beheer van nieuwe ingrepen in de stad moet voortgezet worden op de schaal van de "gehelen" (wijken, lokale wegen, terreinen, gehelen van het type GCHEWS enz.) en niet meer alleen in verhouding tot de omliggende panden. Dit zal geïntegreerd worden in alle initiatieven met betrekking tot de stadsvernieuwing, met inbegrip van de herwaarderingsoperaties of de renovatie van het erfgoed.

Voor de rest zal het Brussels erfgoed beter geherwaardeerd worden zodat het bezit van een beschermd goed door de eigenaar als een bron van fierheid beschouwd zal worden en niet langer als een permanente dwang.

Er zal een verscherpte aandacht besteed worden aan de zogenaamde elementen van het "klein erfgoed" (decoraties van deuren, daklijsten, opmerkelijke raamwerken, enz.), met de bedoeling tot de herwaarding en het behoud ervan aan te zetten.

Het verbeteringsbeleid van de stadsruimte moet betrekking hebben op heel het gewest. Er moet nog steeds een bijzondere of versterkte inspanning geleverd worden voor de kwetsbare wijken, voor de plaatsen van aankomst, de toeristische zones van de stad (historische centra, stations...) en voor de inrichting van de kanaalzones, in het bijzonder langsheen het centraal gedeelte, alsook voor wat betreft de havenactiviteiten in de stadsstructuur.

Een kwalitatieve openbare ruimte impliceert noodzakelijk dat er voldoende middelen zijn om deze te onderhouden. Het onderhoud ervan is een bekommernis waarmee van bij het ontwerp van de realisaties rekening moet worden gehouden.

De openbare ruimten moeten ook proper zijn. Hiertoe zal krachtens het Plan Netheid de logica van de "netheidscontracten" behouden en versterkt worden in het kader van een nauwere samenwerking tussen de gemeenten en het Gewest. Deze samenwerking zal vooral betrekking hebben op de netheid in en rond de infrastructuren die door andere operatoren opgericht worden. De bestraffing van verontreinigingsdaden zal strenger worden. Verder zal het erom gaan zowel de reinigingsmethoden (graffiti, stoepranden, snelle lediging van vuilnisbakken en containers enz.) als de maatregelen die toelaten om daden van verontreiniging te voorkomen, te verbeteren.

De residentiële aantrekkelijkheid is ook afhankelijk van de aanwezigheid van collectieve voorzieningen in de buurt, die « één van de stedelijke

troeven » vormen. In dit opzicht zal het Gewest zich inzetten om het potentieel, de staat, de plaats en de capaciteit van de voorzieningen beter te leren kennen, waardoor het beter kan programmeren wat er gerealiseerd moet worden en de vastgestelde gebreken in bepaalde wijken kan verhelpen; en dit zowel op het gebied van sportieve, sociaal-culturele of educatieve buurtinfrastructuren als op het vlak van voorzieningen van grotere omvang, zoals scholen, crèches, infrastructuur voor verzorging, enz. Het Gewest zal op dit gebied de medewerking vragen van de Gemeenschappen en van de Gemeenschapscommissies.

Om de residentiële aantrekkelijkheid te bevorderen en te garanderen dat men blijvend de keuze zal maken om "in de stad te wonen", moet een volledig stadsconcept opgebouwd worden via acties met betrekking tot het stedelijk milieu. De stad moet leven opdat men zin zou krijgen om erin te leven.

1. De elementen van residentiële aantrekkelijkheid

1.1. Inleiding

Fundamenteel vormt de residentiële aantrekkelijkheid van het Gewest een transversale dimensie. Zij is het resultaat van factoren uit verschillende domeinen. De residentiële aantrekkelijkheid is op zichzelf evenwel een streefdoel dat het Gewest moet nastreven om het voortbestaan te garanderen van een stadsproject dat de levenskwaliteit van de inwoners in het centrum van het debat plaatst.

Het GewOP legt vast welke factoren het noodzakelijk acht voor de aantrekkelijkheid. In dit verband zullen de indicatoren geïdentificeerd worden om het prestatievermogen van het op dit gebied gevoerd beleid te evalueren. De evolutie daarvan zal dienen om de relatieve tevredenheid van de bevolking en de residentiële aantrekkelijkheid van het Gewest te meten.

De diverse domeinen van dit hoofdstuk betreffen :

- de demografische evolutie;
- de fiscaliteit van de gezinnen;
- de huisvesting;
- de stadsvernieuwing;
- de openbare ruimten;
- de netheid en de veiligheid;
- de collectieve uitrustingen;
- de herwaardering van het erfgoed en de bescherming van de binnenterreinen van de huizenblokken.

Het Stuurcomité van het GewOP ([beschreven in alinea 7 van punt 8 van de prioriteit "Transversale voorwaarden"](#)), zal in het kader van zijn opdracht de indicatoren bepalen die relevant zijn om te bepalen in hoeverre de doelstellingen van het GewOP zijn bereikt. Er zal een periodiek verslag over de evaluatie van het GewOP worden gepubliceerd en voorgelegd aan de adviesorganen en aan de Commissie, dat tevens openbaar zal worden gemaakt.

De selectie van die indicatoren zal rekening houden met de nauwkeurigheidsgraad die gehanteerd moet worden om, naargelang de gewenste nuances, de evolutie van de residentiële aantrekkelijkheid op te

volgen.

Het zal er onder meer om gaan te bepalen of men genoeg kan nemen met indicatoren van gewestelijk of gemeentelijk niveau, of dat zij opgesteld moeten worden per wijk of per specifieke zone. In een zeer gediversifieerde gemeente kunnen de effecten van een stedelijk renovatiebeleid met betrekking tot een wijk niet beoordeeld worden op basis van statistieken die betrekking hebben op heel de gemeente. Zo ook zal men aan de hand van een kleinere onderverdeling duidelijker de zones kunnen onderscheiden waarin zich discrepanties voordoen. In dit geval zullen de indicatoren per wijk niet gepreciseerd moeten worden. Ze zullen ook geselecteerd worden volgens de vermoedelijke beschikbaarheid van de informatie.

Men zal eveneens naar indicatoren zoeken die toelaten om het Gewest en de evolutie ervan te vergelijken met andere vergelijkbare Belgische en buitenlandse steden.

* Stadsaudit

In de mate van het mogelijke en voor zover het onderzoek relevant is, zullen de indicatoren kaderen in de logica en de selectie die voorgesteld wordt in de stadsaudit die door de Europese Commissie is uitgevoerd. Dit om het nut en de rendabiliteit van de onderzoeken op te drijven en om de Brusselse resultaten te vergelijken met die van andere grote steden.

* De gewestelijke statistieken

De Gewestelijke Dienst Studies en Statistieken publiceert jaarlijks een reeks statistieken op Brussels niveau. Deze vormen een stevige basis voor indicatoren. Combinaties of bijkomend onderzoek van diverse beschikbare gegevens zouden nieuwe indicatoren kunnen vormen die nog niet benut worden.

1.2. Demografische doelstelling

Op demografisch vlak werd voornamelijk het volgende vastgesteld :

- het migratiesaldo met de rest van België blijft negatief en minder gunstig dan datgene dat in de jaren 80 vastgesteld werd;
- het gemiddeld inkomen van de Brusselaar ligt lager dan het Belgisch gemiddelde; slechts 9 gemeenten hebben een gemiddeld inkomen per inwoner dat boven het nationaal gemiddelde ligt;
- dit veroorzaakt hoge sociale uitgaven en een vermindering van de beschikbare financiële middelen;
- het vertrek van personen met gemiddelde of hogere inkomsten naar de rand heeft gevolgen voor de mobiliteit, de detailhandel, het onderhoud van de gebouwen;
- de armoede concentreert zich in bepaalde centrale wijken van het Gewest;
- Brussel kent een oververtegenwoordiging van gezinnen met een laag inkomen en een ondervertegenwoordiging van gezinnen van de middenklasse en de gegoede klasse.

Het observatorium van de bevolking van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geeft aan dat bij de bevolking "van rechtswege", ingeschreven in het Rijksregister van Natuurlijke Personen, nog ongeveer 46.000 bijkomende inwoners moeten worden geteld die wonen in het Brussels Gewest, mensen die niet ingeschreven zijn met zeer uiteenlopende statuten (diplomatiek personeel, kandidaat-politieke vluchtelingen die op een wachtlijst staan, mensen zonder vaste verblijfplaats, kotstudenten.), wat het bevolkingscijfer

in werkelijkheid brengt op ongeveer 994.000 inwoners (cijfers van 1997).

<p>Tegen 2010 lijkt een bevolkingstoename van ongeveer 40.000 inwoners de minimaal te voorziene groei, volgens de voorspellingen van de vaststelling. Het GewOP hoopt, via het geheel van acties dat het naar voor schuift, dat tendentiële groeicijfer te overschrijden.</p>	
---	--

Men dient evenwel te waarborgen dat de toename van de bevolking resulteert uit een harmonieuze combinatie tussen :

- de versterking van de tendens die sedert enkele jaren vastgesteld wordt betreffende de terugloop van het netto-migratiesaldo met de randgemeenten en de rest van het koninkrijk, zodat deze twee gegevens op de vooravond van 2010 naar een positief saldo evolueren ten gunste van het Gewest;
- het behoud van een netto positief migratiesaldo met het buitenland;
- de toename van het natuurlijk saldo.

Het gaat er immers om in het Gewest een gediversifieerde bevolking te behouden of aan te trekken die kan bijdragen tot de ontwikkeling ervan en die het voortbestaan kan waarborgen van de intragewestelijke solidariteitsmechanismen, terwijl de bestaande bevolking behouden blijft. Hiervoor moet de residentiële aantrekkelijkheid verbeterd worden.

1.3. Fiscaliteit van de gezinnen

Het fiscaal instrument is belangrijk als het erom gaat de residentiële aantrekkelijkheid van een stedelijk gewest te waarborgen.

Rekening houdend met de context van de fiscale concurrentie tussen de Gewesten, moet vermeden worden dat de globale fiscale druk die op de inwoners van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest rust niet zwaarder wordt.

Rekening houdend met de toegenomen fiscale autonomie van de Gewesten werden de Gewestbelastingen, de successierechten en onroerende fiscaliteit grondig herzien om tegemoet te komen aan de doelstellingen inzake de residentiële aantrekkelijkheid.

1.4. Versterking van de productie van woningen en stadsvernieuwing

Deze twee doelstellingen moeten aanvullend zijn om een gediversifieerd aanbod aan woningen op heel het gewestelijk grondgebied te kunnen waarborgen.

Er wordt bijzondere aandacht besteed aan de recuperatie van woningen die momenteel voor andere doeleinden bestemd zijn of die leeg staan (appartementen boven handelspanden, mechanisme van gegroepeerde aankopen). Voor dergelijke woningen zou de hulp voor de aankoop van de eerste woning opgedreven kunnen worden.

Verder zal de steun voor de aankoop van de eerste woning budgettair geprogrammeerd worden tot het jaar 2010, wat het mogelijk maakt de progressieve ontwikkeling van dit instrument te waarborgen.

Parallel daarmee zal de Regering de steunmaatregelen verbeteren voor de aankoop van een eerste woning voor jonge gezinnen.

Tot slot zal de Regering een werkgroep belasten met de bezinning over de problematiek rond de recuperatie van leegstaande woningen in de handelskernen.

Daarenboven zal een specifiek instrument gecreëerd worden met het oog op de bescherming en de renovatie van de binnenterreinen van de huizenblokken.

Dat instrument beoogt vier doelstellingen :

- recuperatie van percelen of gedeelten van percelen die momenteel bebouwd zijn;
- strengheid ten opzichte van illegale constructies, zowel door een uitgesproken preventie als door de eis om het terrein in oorspronkelijke staat te herstellen;
- vergroening van de afgetakelde binnenterreinen van de huizenblokken;
- het promoten van de vergroening van platte daken en/of het gebruik van nobelere materialen dan bitumenbedekkingen.

De inventaris van de bestaande toestand, opgesteld in het kader van de uitwerking van het GBP, maakt het mogelijk om het kadaster van de vervallen binnenterreinen van de huizenblokken op te stellen en om over te gaan tot een hiërarchische indeling van de prioriteiten op heel het gewestelijk grondgebied. De geïntegreerde programma's van de overheid zullen er eveneens op gericht zijn de voorwaarden voor de renovatie van deze ruimten vast te leggen.

Overtredingen, met name op binnenterreinen van huizenblokken, worden meestal geregulariseerd via een administratieve boete. Die boete zou in de toekomst berekend moeten worden op grond van de meerwaarde die aan de overtreding is verbonden. Een wijziging van de OOPS werd in die zin goedgekeurd. De controle van de overtredingen moet worden versterkt op gemeentelijk niveau; overleg met het parket moet de gerechtelijke vervolgingen geloofwaardig maken.

1.5. Een ambitieus beleid van de openbare ruimten via een operationeel programma voor de heraanleg van de openbare ruimte

Het operationeel programma zal uitgewerkt worden in nauwe samenwerking met de gemeenten die het grootste gedeelte van de openbare ruimte onder hun controle hebben. Door de opstelling van prioriteiten zal het de grote opties en doelstellingen verwezenlijken die voortvloeien uit het GewOP en uit de GemOP's, naarmate die ingevoerd worden. Het zal dienen om deze principes uit te werken door de acties en hun programmering in de tijd te lokaliseren en te plannen. Er zal aan een breed publiek informatie verstrekt worden over de progressieve verwezenlijking van de inrichtingen.

Er moeten nog steeds belangrijke inspanningen geleverd worden om de openbare ruimten te verbeteren, zowel kwantitatief als kwalitatief. Om de doeltreffendheid van het gebeuren te verhogen zal de creatie van een specifiek team bestudeerd worden. Dit zou in één functionele eenheid ambtenaren groeperen die gespecialiseerd zijn op het gebied van de

openbare ruimten en die gedetacheerd zijn van hun oorspronkelijke dienst. Zo zou een multidisciplinair team gevormd worden dat belast is met de invoering van het operationeel programma voor de heraanleg van de openbare ruimte dat uit het GewOP voortvloeit. Er zal ook een plaats ingericht worden voor permanente informatie-uitwisseling tussen de gewestelijke cel en de gemeenten.

Als de openbare ruimte momenteel een uitgangspunt van beschouwingen over de stad geworden is, dan komt dat omdat de inrichting van de stadsruimten lange tijd onderworpen werd aan het dictaat van het autoverkeer. De inrichting van de openbare ruimte is afhankelijk van de politieke intenties, maar daarbij moet rekening gehouden worden met de relaties tussen de vormen die deze inrichting aanneemt en de gebruiker.

In dit opzicht is het fundamenteel om de actie van de overheid op twee basisprincipes te steunen :

- de definitie van een gemeenschappelijk repertorium tussen de diverse politieke, administratieve en artistieke actoren, die de identiteit van Brussel kan versterken;
- de aanbevelingen inzake publieke openbare ruimten funderen op elementen die aan de basis van het ontwerp liggen en de ontwerper ertoe brengen om zijn project interactief in de omgeving te integreren.

Het operationeel programma voor de heraanleg van de openbare ruimte zal bijgevolg de volgende elementen integreren :

- de noodzakelijke kwaliteit die de openbare ruimte van de commerciële aders moet uitstralen in termen van leesbaarheid, toegankelijkheid en herwaardering van de diverse functies van de wijk;
- het principe van een openbare ruimte die op de voetgangers gericht is en niet op het gemotoriseerd verkeer (traag verkeer, kinderspeelplaats, enz.);
- het geheel van de aspecten die gekoppeld zijn aan de verfraaiing en de herwaardering van de ruimte : materiaalkeuze, duurzaamheid daarvan, verlichting (lichtplan), aanplantingen, stadsmeubilair, enz. De logica van de assen (concept van de openbare ruimte over een volledig traject) zal bevoorrecht worden ten opzichte van de meer punctuele acties;
- de noodzaak aan communicatie en een optimale informatie om te kunnen rekenen op de volle medewerking van de bewoners en om vervolgens het residentieel potentieel van het Gewest te herwaarderen;
- het operationeel programma zal de definiëring bevatten van intermodale knooppunten die het voorwerp uitmaken van specifieke aanlegwerken, rekening houdend met een verdeling van de openbare ruimte tussen de verschillende gebruikers.

Het operationeel programma voor de heraanleg van de openbare ruimte zal bepalen welke ruimten prioritair heringericht moeten worden en zal gecoördineerd worden met de andere operaties die in de vastgelegde zones gepland zijn ([zie punt 2 van de prioriteit](#)). Het zal de reeds beschikbare instrumenten integreren. Het Handboek van de Openbare Ruimten zal in dit opzicht herzien worden om het te doen overeenstemmen met de huidige vereisten inzake de heraanleg van de ruimten.

De driejaarlijkse investeringsplannen van de gemeenten zullen uitgewerkt worden in harmonie met de oriënteringen en de prioriteiten die vastgelegd

werden door het operationeel programma voor de heraanleg van de openbare ruimte.

Er zullen vier krachtlijnen naar voren geschoven worden in het operationeel programma voor de heraanleg van de openbare ruimte, met het specifieke doel de residentiële aantrekkelijkheid te verbeteren :

- het openbaar leven in de wijken bevorderen;
- de kernen van het stadsleven herwaarderen;
- de stedelijke perspectieven en landschappen respecteren;
- de toegang tot de stad verbeteren.

1.5.1. Het openbaar leven in de wijken bevorderen

De openbare ruimte moet toelaten om sociale banden aan te knopen op wijkniveau. Ze moet dus ontmoetingen bevorderen doordat ze als een veilige, propere en aangename plaats beschouwd wordt. Ze moet ook rekening houden met de veilige verplaatsingen van de zwakke weggebruikers en moet de wijken verfraaien. Men zal onder meer streven naar een adequate relatie tussen de materialen en het stadsmeubilair, met de typologie van de gebouwen en de historische, toeristische of gewoonweg stedenbouwkundige kenmerken van de betrokken plaatsen.

1.5.2. De kernen van het stadsleven herwaarderen

De commerciële, toeristische of historische zones (bv. GCHEWS) zullen een bijzondere behandeling krijgen die de gebruikers aanzet tot flaneren en zal toelaten deze plaatsen als aantrekkingspunten te identificeren. Zo zal ook de omgeving van collectieve voorzieningen geherwaardeerd worden met het oog op complementariteit met de overheden die verantwoordelijk zijn voor de werking van deze voorzieningen.	
--	--

1.5.3. De stedelijke perspectieven en de landschappen respecteren

De inrichting van de openbare ruimten zal in een landschapslogica moeten kaderen en zal een gemakkelijk en functioneel gebruik van de stad mogelijk moeten maken. Zowel de keuze van de materialen als de architecturale principes zullen voorrang verlenen aan dit esthetisch en sober aspect. Zo zullen de inrichtingen, zonder gekunsteld te zijn, ook moeten overeenstemmen met de geschiedenis of met de functies van de betrokken plaatsen. Het water, het groen, de kunstwerken en de artistieke creaties zullen tot dit algemeen aspect bijdragen.

De voornaamste structurerende ruimten, maar ook de kanaalzone, de groene landschapsruimten en de opmerkelijke architecturale gehelen zullen bijzondere aandacht krijgen als het erom gaat de aangrenzende openbare ruimten aan te leggen.

1.5.4. Verbetering van de stadspoorten

De inrichting van de stadspoorten is een prioriteit. Zij geven immers de

eerste indruk aan de personen die het Gewest binnenkomen. Hier is het de bedoeling om via een adequate behandeling de stadsgrenzen te traceren, waarbij erover gewaakt wordt dat de stadspoorten onthaalplaatsen blijven.

Dit zijn de drie doelstellingen :

- de voortzetting van het programma voor het plaatsen van kunstwerken;
- de herwaardering van de gebouwen die de stadsingangen omringen;
- een continue behandeling van de openbare ruimte vanaf de gewestgrens tot de eerste bewoonde wijken, die de overgang markeert naar een rijstijl die beter is aangepast aan de vereisten van de stad.

1.6. Versterking van het beleid en de mechanismen die ertoe strekken de kwaliteit van het stedelijk leefmilieu te waarborgen

Deze ambitie berust vooral op de instrumenten van de sectorale planning die de te bereiken doelstellingen vastleggen en de nodige voorwaarden bepalen om die te verwezenlijken. De logica voor de soepele planning zal aangemoedigd en constant geëvalueerd worden om de realisatie van de vastgestelde doelstellingen te verifiëren.

1.6.1. Op het gebied van openbare netheid

<p>De uitvoering van het "Plan Netheid" dat door de Regering in 1999 goedgekeurd werd, moet voortgezet worden. Hiervoor moeten alle gemeenten een netheidscontract sluiten met het Gewestelijk Agentschap voor Netheid.</p> <p>De uitwerking van deze contracten moet tegen 2005 de verwezenlijking van de volgende doelstellingen beogen :</p>	
---	--

- er moeten voldoende infrastructures ter beschikking van de bevolking gesteld worden, overeenkomstig de normen die vastgelegd zijn ter uitvoering van het Plan Netheid : vuilnisbakken in de stad, hondentoiletten, glascontainers, containerparken;
- meer informatie- en sensibiliseringscampagnes voor de openbare netheid en de selectieve ophalingen, wat in nauwe samenwerking met de gemeenten, de plaatselijke verenigingen en de scholen moet gebeuren;
- de ontwikkeling van de repressie. In dit opzicht moet de norm van 1 controleur voor 10000 inwoners bereikt worden door een versterking van het gemeentelijk en gewestelijk personeel. De coördinatie tussen de gemeenten en het Gewest moet ook benadrukt worden, onder meer voor wat betreft de bestrijding van het sluikestorten;
- het opstellen van een kaart met "de uithangborden" (stadspoorten, stations, toeristische plaatsen, handelskernen,...) en met de zwarte punten, waarvoor specifieke normen vastgelegd moeten worden;
- de inrichting van een gewestelijk oproepcentrum (witte telefoon) dat belast is met het centraliseren en het behandelen van alle klachten met betrekking tot de netheid, ongeacht de betrokken operator;
- de oprichting van een gewestelijke school voor netheid die als taak heeft de beroepen die instaan voor de netheid te herwaarderen door de organisatie van opleidingscycli die zowel bestemd zijn voor het gemeentepersoneel als voor dat van het Agentschap;

- de versterking van de maatregelen die de netheid en de veiligheid in de omgeving van werken moeten waarborgen door middel van controle en strengere straffen.
- het voeren van een preventiebeleid - door de gemeenten (lokale politie) - inzake het belangrijke probleem van de hondenuitwerpselen, en de coördinatie van het gewestelijk en het gemeentelijk beleid.

1.6.2. Op het gebied van geluidshinder ([zie ook prioriteit 9](#))

De invoering van een Geluidsplan moet leiden tot een meetbare vermindering van het gemiddeld geluidsniveau in de stad en in het bijzonder in de woonwijken.

De Regering zal prioriteit geven aan de snelle oplossing van acute problemen die door lawaai veroorzaakt worden in de zones die geïdentificeerd worden als "knelpunten inzake geluidshinder " op het gewestelijk grondgebied. Deze doelstellingen verlopen met name via de invoering van ambitieuze maatregelen die bedoeld zijn om het lawaai van het autoverkeer terug te dringen. In dit verband zal de voorkeur gegeven worden aan weguitrusting die minder lawaai veroorzaakt.

1.6.3. Op het gebied van luchtkwaliteit

Er moet een plan ingevoerd worden voor de structurele verbetering van de luchtkwaliteit, met name om de doelstellingen van Kyoto voor de vermindering van de CO₂-uitlaatgassen te bereiken. In dat kader zijn de doelstellingen van het GewOP het voeren van een rationeel energiebeleid ([ontwikkeld in punt 7 van prioriteit 9](#)) en de vermindering van het verkeersvolume ([zie punt 1.2. van prioriteit 9](#)).

1.6.4. Op het gebied van groene ruimten

In het kader van de inrichting van een groen netwerk moet de renovatie of de creatie van groene ruimten in de buurt ervoor zorgen dat het welzijnsniveau of het aangenaam karakter van de omgeving door beplanting van de betrokken plaatsen verbetert, waarbij, telkens als de situatie dat toelaat, het principe van het "delen van openbare ruimte" gerespecteerd moet worden. Als het om gemeentelijke ruimten gaat, zullen de subsidies aan de gemeenten toegekend worden op grond van de naleving van deze criteria.

Er zal trouwens een specifiek programma voor de vernieuwing en de verfraaiing van grote groene ruimten in Brussel uitgevoerd worden. De bossen en de natuurgebieden zullen doorlopend aandacht krijgen en de principes van het ecologisch beheer zullen er versterkt en ontwikkeld worden.

Het streven naar een betere complementariteit tussen de ingrepen in de openbare ruimte en de doelstellingen van het groen netwerk zal voorrang krijgen, met name om het langzaam verkeer te bevorderen op bepaalde assen.

1.7. Identificatie van de sterke en zwakke punten op het gebied van collectieve voorzieningen

In het jaar dat volgt op de goedkeuring van het Plan zullen het Gewest en de Gemeenschapscommissies samen, met behulp van de gemeenten en op basis van de bestaande gegevens en de GemOP's, het kadaster van de collectieve voorzieningen opstellen en de eventuele gebreken identificeren. Deze gegevens zullen als basis dienen voor een programmering van de te ontwikkelen voorzieningen, maar ook om de middelen te bepalen die ingezet moeten worden om partnerschappen of mogelijke synergieën te waarborgen tussen de gemeenten en/of de betrokken overheden, bijvoorbeeld in het kader van de GemOP's.

Het kadaster van de collectieve voorzieningen zal, in de mate van het mogelijke, volgende elementen in kaart brengen :

- het type van de betrokken voorziening;
- het openbaar of privé-karakter ervan;
- de juiste lokalisatie en de kwaliteit van de toegankelijkheid met de diverse transportmiddelen;
- het betrokken publiek (leeftijd, socio-professionele categorie);
- de prijs van de aangeboden prestaties;
- de onthaalcapaciteit en de werkingsuren;
- per gemeente en per type van betrokken voorziening, het dekkingspercentage van de uitgedrukte behoeften.

Er zal bijzondere aandacht besteed worden aan de voorzieningen met betrekking tot het kleuter- en peuterbeleid ([zie ook prioriteit 7](#)). De beschikbaarheid en de toegankelijkheid daarvan zullen bepalende criteria vormen voor de keuze om in de stad te blijven. Het gaat voornamelijk om crèches, kinderkribbes, aangepaste speelpleinen en structuren die toelaten om een kwalitatief buitenschools onthaal te waarborgen.

Er zal bijzondere aandacht besteed worden aan het "maaswerk" in termen van sociaal-culturele inrichtingen in de buurt; dit om beter te beantwoorden aan de verwachtingen van de bevolking in termen van generatieoverschrijdende en interculturele activiteiten.

1.8. Herwaardering van de patrimoniale troeven

De ordonnantie van 4 maart 1993 is gebaseerd op het evenwicht tussen de tenlasteneming van de bescherming van het erfgoed door zijn eigenaar en door de overheid. Al te vaak verspreidt de overheid ter zake een negatief beeld : te lang administratief parcours van de subsidieaanvragen, ontoereikendheid van de kredieten of moeilijkheden om te dialogeren met de eigenaars van erfgoederen. Men zal dus trachten om het nodige vertrouwen te herstellen door een juist evenwicht te vinden tussen de steun, de voordelen, de hinderlijke aspecten en de sancties, en dit zowel tegenover de privé-eigenaars als tegenover de openbare eigenaars.

Er zullen vijf krachtlijnen ontwikkeld worden :

- het juiste evenwicht;
- de archeologie;
- een herdefiniëring van het erfgoed, en er zal bijzondere aandacht uitgaan naar de architecturale kwaliteit;
- een beter gericht premiesysteem.
- er moet worden toegezien op de snellere goedkeuring van de inventaris van het onroerend erfgoed, voorzien in de ordonnantie van

4 maart 1993 betreffende het behoud van het onroerend erfgoed.

1.8.1. Het juiste evenwicht

De bescherming van het erfgoed moet gebeuren in het kader van een algemene beschermingscampagne die gebaseerd is op het chronologische aspect en/of op de waarde die wordt vertegenwoordigd door een erfgoed. Het gaat erom om op een strikte en systematische manier alle opmerkelijke gebouwen te beschermen, van het begin der tijden tot de hedendaagse periode. Er zal bijzondere aandacht worden geschonken aan de bescherming van het kwetsbare en bedreigde erfgoed, zoals de kwetsbare interieurs en decoraties, winkelgevels; de ongebruikelijke typologieën (brouwerijen, watertorens, .) ; de gebouwen en grote gehelen die het voorwerp kunnen uitmaken van grote herbestemmingsprojecten.

De openbare actie moet in zeven richtingen gaan :

- het ontwikkelen van een Cel Monumentenwacht binnen de dienst Monumenten en Landschappen van het Bestuur Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, die steun biedt aan alle eigenaars zonder uitzondering. Dit zal gebeuren via onderzoek en expertise van gebouwen die herbestemd moeten worden, via bijstand in de opvolging van de dossiers of via begeleiding in de contacten met de Dienst Monumenten en Landschappen en de Dienst Stedenbouw;
- het waarborgen van een automatische en snelle toekenning van subsidies voor werken die het voorwerp uitmaken van een stedenbouwkundige vergunning;
- de bevestiging van het principe van een totale vrijstelling van de onroerende voorheffing voor alle beschermde goederen of voor goederen die ingeschreven zijn op de bewaarlijst, voor zover die goederen regelmatig onderhouden worden volgens de regels van de kunst;
- de bescherming van gehelen via zonale stedenbouwkundige verordeningen die meer op volledige wijken dan op individuele gebouwen gericht zijn;
- de snelle voltooiing van de inventaris van het onroerend erfgoed zoals voorzien in de ordonnantie van 4 maart 1993 betreffende het behoud van het onroerend erfgoed. Die inventaris dient rekening te houden met de kenmerkende elementen van het stadsweefsel en de interessante stedelijke structuren vanuit patrimoniaal oogpunt. Hij zal dienen als basisinstrument voor alle werken met betrekking tot het erfgoed in het Brussels Gewest;
- de ontwikkeling, in het kader van de GemOP's, van een globale bezinning over de bescherming en herwaardering van het erfgoed, die dienst zou doen als kader voor de totstandbrenging van partnerships tussen het Gewest en de gemeenten en voor een gemeenschappelijke actie tussen buurgemeenten, alsook voor de toekenning van subsidies;
- de ontwikkeling van door de KCML goedgekeurde beheersplannen met betrekking tot de beschermde gebouwen en landschappen.

Dit beleid voor begeleiding en hulpverlening moet niettemin gecompenseerd worden door het voeren van een strak en coherent beleid dat toezicht houdt op het erfgoed, waarbij een doeltreffend bestraffingssysteem uitgewerkt wordt, alsook een snelle procedure die ervoor zorgt dat het goed geheel of gedeeltelijk in zijn oorspronkelijke staat hersteld wordt, al naargelang de aard van de inbreuk.

1.8.2. De archeologie

De Regering zal in de hervorming van de ordonnantie van 1993 de volgende principes integreren :

- systematische opgraving bij ontdekking van een archeologische site;
- de toegangsvoorwaarden tot de graafwerken;
- de voorwaarden voor de opgraving op korte, middellange en lange termijn;
- de behandeling van toevallige ontdekkingen, zodat een normatieve dimensie verleend wordt aan het Handvest voor de bescherming van Sites en Archeologische Ontdekkingen.

Hiervoor zal een "archeologische" cel ontwikkeld worden binnen de Dienst Monumenten en Landschappen die in staat is het hoofd te bieden aan de wetenschappelijke noden van het Gewest op dit vlak.

1.8.3. Een herdefinitie van het patrimonium

Het accent zal gelegd worden op het "dagelijks erfgoed", ook wel "klein erfgoed" genoemd.

De gemeenten zullen belast worden met het opstellen van de inventaris van de specifieke elementen van het plaatselijk erfgoed dat behouden en geherwaardeerd dient te worden.

De sensibilisering voor de bescherming en de herwaardering ervan zal verlopen via een brede informatie over de diversiteit en de frequentie ervan, alsook over de mogelijkheden om dit erfgoed te bewaren. Er zullen budgettaire middelen worden vrijgemaakt om dit type van elementen te beschermen. De middelen zullen toegekend worden op basis van de aanvragen met een subsidiëringspercentage dat van 20 tot 100 % kan gaan, afhankelijk van het opmerkelijk karakter van de betrokken elementen en dit in verhouding tot de constante stijging van de budgettaire middelen die aan het algemeen beleid inzake het erfgoed worden toegekend.

De sensibilisering voor de bouw van kwaliteitsvolle architecturale gehelen, die het architecturaal patrimonium van de toekomst vormen, zal verlopen via de uitwerking van een architecturale begeleidings- en adviesprocedure in het kader van grootschalige architectuurprojecten.

1.8.4. Een beter gericht premiesysteem

Het premiesysteem, waarvan de toegang en de toekenningsprocedures vereenvoudigd werden, zal herzien worden om beter de erfgoedwaarde van het betrokken gebouw te integreren. De gesubsidieerde werken, zullen, naargelang hun belang, de oorspronkelijke typologie en de kwaliteit van het erfgoed moeten respecteren en wijzigingen moeten vermijden die het erfgoed kunnen verminken.

Er zullen controleprocedures worden uitgewerkt op gemeentelijk niveau om de eigenaars aan te sporen hun gevel in goede staat te onderhouden, evenals de mogelijkheid om eigenaars die daarin tekortschieten, te bestraffen.

Er zal een coördinatie worden gerealiseerd tussen de diverse wetgevingen (diverse premiestelsels, voorschriften betreffende de bescherming van het

erfgoed) om te vermijden dat tegenstrijdige maatregelen zouden worden getroffen met betrekking tot de bescherming van het erfgoed.

Het besluit ter bepaling van de werken van miniem belang zal herzien worden om de bescherming te waarborgen van de elementen van het klein erfgoed van gebouwen die werden gebouwd vóór 1932.

2. Hefboomgebieden

2.1. Hefboomgebieden en residentiële aantrekkelijkheid

Het Gewest beschikt over een reële troef in termen van residentiële diversiteit. Deze moet meer ontwikkeld en benadrukt worden zodat de residentiële aantrekkelijkheid van het Gewest bevorderd wordt.

In de zones die specifiek voor woonfuncties bestemd zijn, zal ervoor gezorgd worden dat de nadruk gelegd wordt op de prioriteiten die in [punt 1](#) beschreven werden. Op deze manier wil men hun potentieel in termen van kwalitatieve residentiële structuur behouden of versterken. Deze prioriteiten zullen gecombineerd worden met die uit de andere hoofdstukken van het stadsproject om een optimale ontwikkeling van deze zones te waarborgen en om hun onthaalfunctie in stand te houden voor de bevolking die buiten de gewestelijke grenzen zou emigreren als er geen kwaliteitsomgeving geboden wordt.

Een aantal hefboomgebieden die de specifieke aandacht van de Regering krijgen, zijn gebieden die een sterke residentiële aantrekkelijkheid combineren met andere dimensies voor de toekomstige ontwikkeling van het Gewest. Hetzij doordat hun residentieel potentieel kan worden aangetast door andere functies en zij daarom beschermd moeten worden, hetzij omdat dit potentieel beter geherwaardeerd kan worden zodat de andere vectoren van de ontwikkeling worden versterkt, wat de globale aantrekkelijkheid van de zone zal verhogen.

Het is precies voor deze gebieden, waarvan de juiste omtrek gedefinieerd zal worden na een eerste analyse van de bestaande toestand (GBP, GEMOP's, BBP's, lopende of toekomstige geïntegreerde herwaarderingprogramma's en gekende projecten), dat het richtschema als planningsinstrument gebruikt zal worden. Dat richtschema, dat een strikt indicatief karakter heeft, zal zodanig uitgewerkt worden dat de doelstellingen en de verwachtingen van de diverse actoren zo goed mogelijk met elkaar verzoend worden en de eventuele concurrentiële logica overstegen wordt.

2.2. Inhoud van de richtschema's die toegepast worden voor de hefboomgebieden

De richtschema's die aan deze gebieden gekoppeld worden, zullen rekening houden met de volgende elementen :

- de specifieke maatregelen die bedoeld zijn om de renovatie of de creatie van woningen aan te moedigen;
- de fasering in de tijd van aanlegmaatregelen die gekoppeld zijn aan renovatie- en ontwikkelingsprojecten;
- het type van activiteiten die gekoppeld zijn aan andere functies die

bevoorrecht worden in het gebied en hun ligging;

- de maatregelen die genomen moeten worden in termen van inrichting van de openbare ruimten en op het gebied van verfraaiing;
- het bepalen van projecten voor collectieve voorzieningen of infrastructures en de omvang ervan;
- de te creëren transportverbindingen, de bepaling van de hiërarchie van wegen en van de voorwaarden die eraan toegekend moeten worden;
- de wijzen van overheidssteun (geïntegreerde programma's, premies, specifieke aanmoedigingsinstrumenten) die de harmonieuze ontwikkeling van het gebied moeten waarborgen.

PRIORITEIT 2

Dynamiek verlenen aan het geheel van de sectoren van de Brusselse economie met het oog op de ontwikkeling van de plaatselijke werkgelegenheid, waarbij erover gewaakt wordt dat de activiteiten verenigbaar zijn met het leefmilieu en de levenskwaliteit in de stad

Inleiding

Het economisch beleid op een klein grondgebied zoals dat van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet voorrang verlenen aan het behoud en de ontwikkeling van alle economische activiteiten die inherent zijn aan de stad.

De ontwikkeling van bedrijven vereist de vereniging van een aantal complexe voorwaarden die bijdragen tot de economische aantrekkelijkheid van de stad en die een invloed hebben op de keuze van de bedrijven om zich daar te vestigen, om er te blijven en om er zich te ontwikkelen.

Hiervoor moet een gunstig bedrijfsklimaat gecreëerd worden, onder meer via de vereenvoudiging van de administratieve procedures, het e-government, de fiscaliteit en de toegang tot kredieten. De coördinatie en het samenbrengen van alle inspanningen, zowel vanuit de overheid als vanuit het bedrijfsleven, die de bedrijven helpen om zich in Brussel te vestigen of daar te gedijen, zullen gebeuren via een " enig loket ". Bovendien zal de nadruk gelegd worden op maatregelen die gunstig zijn voor de oprichting en de ontwikkeling van de activiteiten van kleine en middelgrote ondernemingen, zeer kleine ondernemingen en zelfstandigen.

De economische activiteiten moeten verenigbaar zijn met het leefmilieu en de kwaliteit van het stadsleven. Dit veronderstelt dat het behalen van het eco-dynamisch label van het BIM aangemoedigd moet worden. Ze moeten dus milieuvriendelijke materialen gebruiken, water- en energiesparende maatregelen invoeren, aan afvalselectie doen, enz. De economische activiteiten moeten tevens het economisch potentieel binnen het Gewest ontwikkelen, waarbij gebruik gemaakt wordt van de verschillende categorieën werkkrachten. Deze activiteiten integreren de stadsindustrie op natuurlijke wijze met een vernieuwde inhoud door de inbreng van de wetenschap en de nieuwe technologie.

Het economisch beleid kan niet losgekoppeld worden van het tewerkstellingsbeleid : men moet er alles aan doen om het recht op werkgelegenheid te concretiseren door voor iedereen de beste omstandigheden te waarborgen om deel te nemen aan de sociale en economische opleving van Brussel.

Aangezien de eisen die gesteld worden aan de kwalificaties van de werkkrachten voortdurend verhoogd worden en de Brusselse arbeidsmarkt steeds meer gekenmerkt wordt door een functionele specialisatie (tertiaire stad, administratief centrum...), is het noodzakelijk om een krachtdadig beleid van kwalificerende opleidingen voort te zetten dat gericht is op de Brusselaars die het meest nadeel ondervinden van deze evolutie, om de uitsluiting zoveel mogelijk te beperken. Om dat doel te verwezenlijken, dient men de bedrijven - en de sectoren - aan te moedigen die duurzame werkgelegenheid voor laaggeschoolden creëren.

Het Gewest zal erover moeten waken dat de groei van het aantal banen in bedrijven die op zijn grondgebied gevestigd zijn, in het kader past van de strijd tegen de discriminatie bij de aanwerving waarvan talrijke jonge Brusselaars van buitenlandse afkomst het slachtoffer zijn.

De openbare maatregelen op het gebied van tewerkstelling en opleiding zullen vooral op de laaggeschoolde Brusselaars gericht zijn en zullen beter aangepast worden aan de noden van de Brusselse ondernemingen.

Deze maatregelen zullen de structuren voor beroepsopleidingen moeten mobiliseren met de bedoeling de bekwaamheden van de laaggeschoolde Brusselaars op te drijven overeenkomstig de behoeften inzake de economische ontwikkeling van het Gewest.

Ze moeten er enerzijds voor zorgen dat de opgeleide personen een baan vinden, desgevallend buiten het Gewest, en anderzijds moeten ze de Brusselse bedrijven ertoe aanzetten om, meer dan vroeger, een beroep te doen op Brusselse werkkrachten.

In dit kader moet het gewestelijk beleid op het gebied van economie en tewerkstelling op een versterking van de sociale dialoog berusten.

1. Het tot stand brengen van een echte dialoog tussen de sociale gesprekspartners en de Brusselse openbare actoren om de efficiëntie van openbare initiatieven op het vlak van economie en tewerkstelling te versterken

De sociale dialoog moet versterkt worden om de actoren van de Brusselse economie meer te betrekken bij de programmering van het Brussels beleid op het gebied van economie en tewerkstelling.

Deze dialoog moet binnen de Economische en Sociale Raad en het Economisch en Sociaal Overlegcomité gestructureerd worden.

De programmering van het beleid voor economie en tewerkstelling in Brussel dient in overeenstemming te zijn met de richtlijnen die ter zake door de Europese Unie vastgelegd werden.

De bijdragen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot het nationaal actieplan voor de werkgelegenheid (NAW) zullen jaarlijks vastgelegd worden in een gewestelijk actieplan (GAW). De uitwerking en de evaluatie ervan zullen gebeuren in nauw overleg met de Brusselse sociale gesprekspartners in het kader van het Economisch en Sociaal Overlegcomité.

Dit gewestelijk plan zal de strategische coördinatie van de verschillende subsidies uit de Europese structuurfondsen¹ in Brussel op het gebied van economie, werkgelegenheid en opleiding waarborgen. De overlegorganen die voor dit doel met de Gemeenschappen² opgericht werden, zullen worden betrokken bij de uitwerking van dit actieplan. Ze zullen er in het

bijzonder mee belast worden de actoren voor de opleiding en het onderwijs op dit gebied te mobiliseren en zullen instaan voor het onderling overleg.

Bovendien zal de dynamiek van het overleg, dat gestart werd in het kader van het Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid tussen de actoren van de economie en de werkgelegenheid, een gemeenschappelijk middel vormen voor toekomstgericht overleg en vernieuwingen.

Het is ook noodzakelijk dat het sociaal overleg over de in te zetten strategieën betrekking heeft op heel het Brussels economisch bekken, dat het gewestelijk grondgebied overschrijdt. Er wordt naar overleg gestreefd via de dialoog tussen de economische en sociale raden van de drie Gewesten.

Volgens dezelfde logica wordt overleg gezocht met de sub-gewestelijke comités voor de tewerkstelling van Waals-Brabant en Vlaams-Brabant.

Tot slot zal de oprichting, binnen de Economische en Sociale Raad, van een Observatorium van het economisch leven de openbare beslissers in staat moeten stellen om de desiderata en de behoeften van de bedrijven te kennen en om de criteria voor hun lokalisatie te onderzoeken.

2. Dynamiek verlenen aan de Brusselse economie door een gunstig bedrijfsklimaat tot stand te brengen

Het tot stand brengen van een gunstig bedrijfsklimaat vereist de coördinatie en het samenbrengen van alle initiatieven, zowel openbare als privé-initiatieven, die bedoeld zijn om de bedrijven te helpen bij hun vestiging of ontwikkeling in Brussel. Hiervoor is het volgende nodig :

2.1. De informatie voor de bedrijven verbeteren

De economische actoren die in Brussel gevestigd zijn of die zich daar willen vestigen, hebben recht op een onthaal en op snelle en doeltreffende informatie van goede kwaliteit. Het systeem van het enig loket "Ecobru" moet ook grondig geheroriënteerd worden in de zin van een "onthaalportaal" dat als referentie dient voor alle bestaande bedrijven en bedrijven in oprichting. Het moet de gebruikers naar gespecialiseerde diensten leiden in het geval dat het verzoek het normaal activiteitenkader zou overschrijden. Deze aanpak kadert in een logica om de openbare en privé-initiatieven in een netwerk te verenigen.

Opdat de bedrijven een beter overzicht zouden hebben over de arbeidsmarkt en de opleidingen, wat hen ertoe zal aanzetten een beroep te doen op Brusselse arbeidskrachten, is het belangrijk dat hen alle mogelijke informatie wordt verschaft via alle bestaande communicatiekanalen.

Hiervoor heeft de BGDA een « on line » netwerk opgezet dat informatie verschaft over de werkgelegenheid en dat zo'n 200 potentiële partners over heel het stadsgebied verbindt. De BGDA zou ook kunnen steunen op het « Brussels Observatorium van de arbeidsmarkt en de kwalificaties » en zo te gelegener tijd de wijzigingen invoeren met betrekking tot de sectoren die werkgelegenheid scheppen of tot de analyse van de kritische functies.

2.2. Gemakkelijke toegang tot financiering

Voor de economische actoren is de toegang tot financieringswijzen die aangepast zijn aan hun specifiek karakter een sleutelfactor bij de oprichting en de ontwikkeling. Dit draagt in de eerste plaats bij tot een gunstig bedrijfsklimaat.

In dit opzicht wil de Brusselse Hoofdstedelijke Regering de rol versterken van de GIMB via BRUSTART en het Seed-Fund voor de hulpverlening bij de oprichting, de groei en de ontwikkeling van bedrijven met activiteiten die de Brusselse economische structuur vernieuwen of verbeteren. Bovendien blijven het « Fonds microkredieten » en het « Start-up Fonds » bestaan en zal het beroep op het Waarborgfonds en op het Participatiefonds aangemoedigd worden.

2.3. Bevordering van de oprichting van bedrijven

De oprichting van jonge bedrijven moet aangemoedigd worden en er moet gezocht worden naar bedrijfsnetwerken die, voordeel halend uit hun synergie, hun krachten bundelen en eenzelfde ontwikkelingsdoel nastreven.

De verwezenlijking van dit streefdoel vereist de volgende acties :

- het creëren van een globaal mechanisme voor het opsporen en begeleiden van nieuwe projecten en « slapende projecten »;
- waarborgen van het onthaal en de begeleiding van bedrijfsprojecten en kleine ondernemingen in ontwikkeling door onder meer bestaande bedrijvent centra te ontwikkelen of nieuwe te creëren;
- aanmoedigen van de groepering van bedrijven (in ongebruikte panden bijvoorbeeld) door gemeenschappelijke voorzieningen en human resources;
- inrichting van gemeentelijke structuren die belast zijn met alle aspecten die bevorderlijk zijn voor de plaatselijke economische ontwikkeling. Daartoe zullen de gemeenten erop toezien om in hun GemOP de technische en menselijke doelstellingen en middelen te ontwikkelen die ze willen wijden aan de bevordering van de oprichting en het onthaal van bedrijven.

Een adequate begeleiding is bevorderlijk voor de plaatselijke economische structuur. Vandaar dat de initiatieven in deze richting en in het bijzonder de programma's in samenwerking met de universitaire academische wereld en de hogescholen gecoördineerd en gesteund zullen worden.

2.4. Vereenvoudiging van de procedures en van de administratieve lasten

De economische actoren zijn gevoelig voor het gewicht van de administratieve lasten.

Op de domeinen waarvoor het bevoegd is, zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waken over de evaluatie van de administratieve procedures met de bedoeling deze te vereenvoudigen en te verlichten. Dit zal onder meer tot uiting komen in de realisatie van een akkoordprotocol tussen administraties voor de uitwisseling van de informatie die nodig is om de dossiers te behandelen. De digitalisering van de documenten (e-government) zal één

van de gebruikte middelen zijn.

Het Iris-breedbandnetwerk « Irisnet », dat op termijn alle Brusselse administraties zal verbinden, moet zorgen voor een gemakkelijkere en snellere toegang tot de diverse diensten, tot de informatie of tot de officiële documenten, en moet de bedrijven de gelegenheid bieden om hun aanvragen langs deze weg in te dienen.

Als de verbinding met de federale instanties eenmaal gerealiseerd is, zullen de administratieve documenten intern beheerd worden. Deze documenten zullen van de ene dienst naar de andere gestuurd worden zonder dat de burger of de onderneming verplicht is nieuwe stappen te ondernemen.

Deze verschillende maatregelen moeten de behandelingstermijnen van de dossiers gevoelig verkorten.

2.5. Versoepeling van de fiscaliteit

Het Gewest zal een gunstig fiscaal regime voor de economische activiteit ondersteunen voor zover dat niet indruist tegen de sociale, milieu- en energiegebonden doelstellingen van de Regering en de levenskwaliteit in de stad in het algemeen.

De oprichting van een « Observatorium voor de fiscaliteit » binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal toelaten om de aard en de evolutie van alle vormen van belastingen en fiscale druk, gemeentebelastingen en gewestelijke belastingen te analyseren, zowel in Brussel als in de andere Gewesten. Eén van de doelstellingen is onder meer te waken over de billijkheid, de doeltreffendheid en de doorzichtigheid van de reglementering terzake. Het Observatorium zal tevens rekening houden met het feit dat de gewestelijke administratieve grenzen niet overeenstemmen met de realiteit van de Brusselse stedelijke metropool. Het zal daartoe alle prospectieve studies uitvoeren aangaande extra financieringsbronnen die onontbeerlijk zijn voor de evenwichtige ontwikkeling van het Gewest.

Dit Observatorium voor de fiscaliteit zal worden opgericht binnen de gewestelijke administratie. De vaststellingen, analyses en conclusies zullen voor advies worden voorgelegd aan de Economische en Sociale Raad en aan de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie.

3. Versterken van de troeven van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in een context van toenemende mondialisering door de Brusselse economie te laten kaderen in een grootstedelijke netwerklogica

3.1. Ondersteuning van de buitenlandse handel

Vermits zijn bevoegdheden op het vlak van de buitenlandse handel versterkt werden, moet het Gewest zich op dit gebied als een volwaardige actor positioneren. Geconfronteerd met de nieuwe taken voor de begeleiding van de Brusselse exporteurs, moet het Gewest aan de Brusselse exporteurs een serviceniveau aanbieden dat evenwaardig is aan dat van de twee andere Gewesten.

De mechanismen voor de ondersteuning en de begeleiding moeten zich vooral op de Brusselse KMO's en de KMI's richten die exportmoeilijkheden ondervinden vanwege hun te kleine omvang. Deze mechanismen moeten de Brusselse bedrijven structureel op de exportmarkten positioneren.

Om aan deze doelstellingen tegemoet te komen, zullen onder meer de volgende krachtlijnen ontwikkeld worden :

- het versterken van het partnerschap met het bedrijfsleven in het kader van Brussel Export, om de zichtbaarheid van en de toegang tot de diensten die aan de exporteurs worden aangeboden, te verbeteren. Dit partnerschap zou, in voorkomend geval, kunnen worden uitgebreid tot nieuwe partners;
- het contact tussen de exporteurs en de begeleidingsdiensten nog bevorderen, onder meer door aanwezigheid ter plaatse (rondreizende commerciële prospectors, sectorale gesprekspartners), en exportstrategieën voor bedrijfsgroepen creëren;
- de aanwezigheid ter plaatse bevorderen, onder meer via de definitie van exportstrategieën voor bedrijfsgroepen;
- de soepelheid en de snelheid van de contacten versterken door het systematisch gebruik van ad hoc technologieën, hetzij voor de overdracht van informatie, voor de aanvragen en de toekenning van financiële stimulansen, of voor de medewerking aan georganiseerde acties. Er zullen inspanningen geleverd worden om de reactietijd en de betaaltermijn te verkorten;
- het beter bekend maken en zo nodig de aanpassing van de financiële hulpverlening die aan de KMO's aangeboden wordt, rekening houdend met de specifieke behoeften ter zake;
- de versterking van het netwerk van economische en handelsattachés, daarbij onder meer steunend op de synergie met de twee andere Gewesten;
- van de economische en commerciële attachés echte pro-actieve « markt »-specialisten maken voor de afzet van Brusselse producten en diensten;
- de Brusselse bedrijven in het buitenland in een goed daglicht stellen, waarbij het imago van Brussel als hoofdstad van Europa benut wordt.

Het is noodzakelijk om de synergie met de twee andere Gewesten en het Interfederaal Agentschap voor de buitenlandse handel voort te zetten om het expertisekapitaal dat door de BDBH werd opgebouwd niet verloren te laten gaan. Het verlies van middelen en de overlapping van identieke taken die in elk Gewest uitgevoerd worden, moeten worden vermeden.

3.2. Ontwikkeling van de economische aantrekkingskracht

Het Gewest moet zijn inspanningen voortzetten om buitenlandse investeerders te onthalen. Deze inspanningen concentreren zich op prioritaire landen en sectoren. Deze prioritaire sectoren zijn de ICT, de gezondheid, de biotechnologie, de precisie-industrie, de agro-voeding, het milieu, de logistiek en de financiën. Deze sectoren zijn vooral aanwezig in de geïndustrialiseerde landen. Het zijn dus de buurlanden en de landen uit Noord-Europa waaraan voorrang verleend wordt voor de prospectie van buitenlandse investeerders.

Deze landen vormen een potentieel reservoir van bedrijven. Vaak maken zij reeds deel uit van een netwerk dat handelsbetrekkingen onderhoudt met Brussel, bijvoorbeeld op exportniveau. Het Gewest biedt de bedrijven die geïnteresseerd zijn in een uitbreiding van hun activiteiten in Europa een strategische positie binnen de Europese Unie aan, evenals een meertalige aanwezigheid die essentieel is om een nieuwe vestiging te creëren. Dit zoeken naar buitenlandse investeerders en hun vestiging in Brussel moeten aangemoedigd worden via

netwerken van Brusselse vertegenwoordigers die buiten het Gewest gevestigd zijn. Naast hun taak om nieuwe afzetmarkten voor de Brusselse bedrijven te zoeken, moeten ze de rol van contactpersoon spelen en moeten ze instaan voor de promotie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om buitenlandse investeerders aan te trekken.

Het zoeken naar buitenlandse investeerders in sectoren met een zeer hoge meerwaarde zal dan weer toevertrouwd worden aan een specifieke rondreizende attaché.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vormt ook sedert lang een bevoorrechte plaats voor de vestiging van internationale bedrijven. Deze aantrekkingskracht is natuurlijk gekoppeld aan de belangrijke Europese aanwezigheid in Brussel. Er moet evenwel over gewaakt worden dat deze bedrijven zich niet gaan vestigen buiten de territoriale grenzen van het Gewest. Daarbij dient een beroep te worden gedaan op de bevoegdheid tot observatie van het economisch leven, eigen aan de Economische en Sociale Raad.

In de mate dat zij bijdragen tot de versterking van de economische en strategische positie van het Gewest moeten verdere inspanningen geleverd worden om de algemene hoofdzetels van nationale en internationale bedrijven aan te trekken, vooropgesteld dat ze voorrang verlenen aan plaatselijke werkkrachten (met een gelijkwaardig scholingsniveau) en aan de kwaliteit van het leefmilieu.

4. Waarborgen van een evenwichtige ontwikkeling van de Brusselse economische sectoren, onder meer via de oprichting van professionele referentiecentra van de stadsberoepen

4.1. Ontwikkeling van de stedelijke economie

De economische activiteit zorgt voor een meerwaarde en voor werkgelegenheid. Deze definitie dekt zowel de productiesector en de industriële sector als de dienstensector.

De productieactiviteiten veranderen trouwens van aard : de productie van materiële en immateriële goederen raakt meer en meer verstrengd.

Tot slot vindt er in de economie een internationalisering plaats en de activiteiten die in het Gewest uitgeoefend worden, kunnen niet losgekoppeld worden van de netwerken van de wereldeconomie.

De economische aantrekkelijkheid in alle sectoren van het Gewest zal slechts gewaarborgd worden indien de regels voor de bodembestemming het gemengd karakter van de functies waarborgen.

Het economisch beleid moet deze realiteiten integreren en moet de inspanningen ondersteunen die door de bedrijven geleverd worden om zich op een duurzame manier in de nieuwe groeimarkten in te schakelen (bijv. biotechnologie, ICT, nanotechnologie, medische beeldtechnieken, ..).

Algemeen genomen moet werk worden gemaakt van de promotie van de sectoren die een positieve weerslag hebben in termen van werkgelegenheid, heropleving van de wijken, mobiliteit, sociale, energie- en milieudoelstellingen. Bijzondere aandacht zal ook worden besteed aan de ondernemingen die een kwaliteitsverbetering van de productiestructuur

beogen (in het bijzonder door het bevorderen van vernieuwing in het productieproces), alsook aan het opstarten van bedrijven die oog hebben voor de sociale, energie- en milieudoelstellingen.

Op de eerste rang van de te bevoorrechten sectoren inzake steun aan de economische expansie, beoogt de Gewestregering :

- de communicatie, de precisie-industrie, de gezondheid, het leefmilieu en de agro-voeding;
- de stadsindustrie, met inbegrip van de logistieke activiteiten, nieuwe informatie- en communicatietechnologieën;
- de activiteiten, zoals ambachten en kunstberoepen, verbonden aan de stadsvernieuwing, het erfgoed en de verbetering van de openbare ruimten;
- de detailhandel met een meer uitgesproken accent op de versterking van de bestaande handelskernen;
- de diensten aan de bedrijven die als katalysator werken voor de creatie van nieuwe activiteitstakken, met inbegrip van de activiteiten van de call centers.

De herwerking van de wetgeving op de economische expansie³ zal de rol van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moeten versterken en zal de dynamiek moeten aanzwengelen van de technologische⁴ industrie - zowel de materiële als de immateriële - die in het begin van deze 21ste eeuw de motor van de economie zal vormen.

De vzw « Brussel-Technopool » zal trouwens haar acties ten opzichte van de sleutelsectoren van de communicatie, de precisie-industrie, de gezondheid, en de agro-voedingsmiddelen versterken door voorrang te verlenen aan het oprichten van netwerken van bedrijven die in deze sectoren actief zijn en door de verspreiding binnen deze sectoren van technologische vernieuwingen voortgevloeid uit academisch en industrieel onderzoek. Men zal ook de oprichting overwegen van een vijfde sleutelsector die gericht is op bedrijven die op milieugebied actief zijn.

Zowel de algemene als de gespecialiseerde bedrijvencentra zullen versterkt worden in de mate dat zij meewerken aan de vernieuwing van de Brusselse economische structuur en dat ze passen in deze netwerkgerichte aanpak.

4.2. Het mobiliseren van de hulpbronnen voor de beroepsopleiding

In samenwerking met de beroepssectoren en de onderwijsnetten van de Gemeenschappen zullen « professionele referentiecentra » opgericht worden om de opleiding te promoten van de Brusselaars tot de diverse beroepen die dragers zijn van de stadseconomie, en in het bijzonder de beroepen die gespecialiseerd zijn in de restauratie van het erfgoed.

Via het gemeenschappelijk gebruik van de middelen van de overheid en de beroepssectoren beoogt de oprichting van dergelijke centra een aantal instrumenten voor spitstechnologische beroepsopleiding in één en dezelfde ruimte samen te brengen. Die instrumenten kunnen tegelijk dienen voor de initiële opleiding van de jongeren in het technisch onderwijs, de professionele inschakeling van werklozen en de voortgezette opleiding van werknemers.

Deze centra zullen op termijn polen vormen van professionele hulpbronnen en toegepast onderzoek op het gebied van opleiding. Op termijn moeten ze gemachtigd worden om de capaciteiten van de werknemers in de loop van hun hele beroepsleven te beoordelen. De betrokkenheid van de

beroepssectoren in dit kader zal eveneens gewenst zijn met het oog op de promotie van leercontracten van jongeren ([zie hoofdstuk 7](#)).

Deze centra zullen bovendien tot taak hebben de promotie van professionele knowhow te waarborgen.

De ontwikkeling van deze centra zou het sociaal-professioneel inschakelingsbeleid moeten versterken en zou een opleiding en een professionele begeleiding moeten waarborgen voor de laaggeschoolde werkzoekenden, met een bijzondere aandacht voor personen van buitenlandse afkomst.

5. Waarborgen van een ruimtelijk evenwichtige ontwikkeling van de Brusselse economie, met voorkeur voor de creatie van een toegevoegde waarde die de werkgelegenheid bevordert

Het gewestelijk economisch beleid moet erover waken dat de economische ontwikkeling ruimtelijk gezien harmonieuzer verloopt. Dat betekent dat rekening moet worden gehouden met te herwaardenen wijken en dat men in deze wijken nieuwe initiatieven moet steunen, zoals de ontwikkeling van bedrijvent centra en centra voor sociale economie, alsook van buurtdiensten die inspelen op de behoeften van de bewoners.

5.1. De ruimtelijke breuk beperken

Het streefdoel bestaat erin activiteiten te stimuleren die harmonieus in de bestaande stadsstructuur passen door de volgende acties :

- ontwikkelen van buurtdiensten en -voorzieningen die zowel beantwoorden aan de behoeften van de werknemers als van de bewoners en de plaatselijke bedrijven : crèches, buurtwinkels, restauratie voor bedrijven, autobewaking, vrijetijdsdiensten,...;
- eigen financieringsmechanismen creëren voor de plaatselijke economische activiteiten (microkredieten, hulp bij investeringen).
- werk maken van een stedenbouwkundige integratie van de gebieden voor stedelijke industrie en de gebieden voor havenactiviteiten door ingroening, met inachtneming van de hoofdfunctie van deze gebieden.

De gewestelijke wetgeving met betrekking tot de economische expansie zal bij haar onvermijdelijke herziening in meer hulp moeten voorzien in de perimeter van bepaalde zones (door de regering te bepalen) op basis van objectieve en geactualiseerde criteria.

5.2. Ontwikkelen van economische activiteiten in industriezones

De Regering zal de ontwikkeling beogen van industriezones die bestemd zijn om bedrijven te onthalen met activiteiten die een hoge toegevoegde waarde hebben, zo mogelijk in de nabijheid van universitaire vestigingen, rekening houdend met de mobiliteitsvereisten.

Het beleid van de GOMB om zich opnieuw op haar kernactiviteiten toe te leggen, moet worden voortgezet door

meer aandacht te besteden aan de mogelijkheden op het gebied van vastgoed binnen de stedelijke structuur. Het beleid inzake de oprichting en de uitbreiding van industriezones en researchparken moet worden voortgezet.

5.3. De economische roeping van de haven versterken

De haven van Brussel moet haar beleid voortzetten inzake de aankoop van terreinen die bestemd zijn voor haven- en logistieke activiteiten, onder meer door de aankoop van terreinen langsheen de waterweg. Het optimaal gebruik van de terreinen moet voorrang verlenen aan economische operatoren die niet alleen voor activiteiten zorgen met een hoge toegevoegde waarde en/of met intense werkgelegenheid, maar die ook gebruik maken van de diensten die door de haven ontwikkeld worden en in de eerste plaats van haar tri-modaal platform, de infrastructuur van de waterweg en van het TIR-centrum en de uitbreiding ervan.

De economische roeping van de havenzone zal ondersteund worden. De snelle omvorming van de sectoren van de logistiek en het vervoer positioneert de haven van Brussel als een multimodaal platform dat in de Europese transportnetwerken is geïntegreerd. In dit kader zal een dynamisch beleid gevoerd worden dat de vestiging van logistieke bedrijven die een gediversifieerde werkgelegenheid bieden, ondersteunt.

6. Promoten van de oprichting en de ontwikkeling van Brusselse KMO's en ZKO's

De kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's) en de zeer kleine ondernemingen (ZKO's) vormen een kweekvijver van werkgelegenheid voor de Brusselaars. Voor de meeste van deze ondernemingen kan de indienstneming van bijkomend personeel een te grote last betekenen in verhouding tot hun financiële middelen. Vandaar dat deze bedrijven aangespoord zullen worden om een beroep te doen op de gesubsidieerde indienstneming van personeel dat speciaal ingezet wordt voor de ontwikkeling van vernieuwingen (Koninklijk Besluit 123) of voor activiteiten die tot de duurzame ontwikkeling bijdragen. Deze maatregelen zullen de bedrijven in staat stellen hun productie van goederen en diensten zowel kwantitatief als kwalitatief te verbeteren.

Algemeen beschouwd hebben de KMO's en de ZKO's niet dezelfde capaciteiten als de grote bedrijven om zich de gepaste middelen te verschaffen voor de rekrutering en de opleiding van de werknemers.

Vandaar dat aangepaste maatregelen genomen worden of zullen worden ten gunste van :

- de opleiding en de omkadering van oprichters van bedrijven (door nauwer samen te werken met de interprofessionele organisaties);
- de indeling en de vermindering van de werktijd via specifieke steunmaatregelen (technische bijstand, haalbaarheidsstudie en hulp bij de tewerkstelling) die de KMO's en ZKO's in staat stellen bijkomende indienstnemingen te verrichten via de reserves aan Brusselse arbeidskrachten;
- de opstelling van balansen voor het beheer van de human resources met de bedoeling de werkaanbiedingen beter te integreren in de context van het bedrijf en zijn rekruteringsbehoeften en zijn organisatorische kenmerken beter af te lijnen;

- de opleiding bij de indienstneming van onvoldoende gekwalificeerde werkzoekenden via onder meer het individueel opleidingssysteem in bedrijven en de taalcheques.

Deze diverse vormen van steun, zowel de bestaande als diegene die nog gecreëerd moeten worden, moeten de ontwikkeling stimuleren van een Brusselse economie die meer in overeenstemming is met de kwalificatieprofielen van de Brusselaars.

7. Organiseren van een gemengd beleid van de arbeidsmarkt, waarbij de promotie voor de gelijkheid van kansen en de strijd tegen elke vorm van discriminatie bij de tewerkstelling versterkt worden

De uitdagingen van een dynamisch en pro-actief beheer van de arbeidsmarkt vereisen dat de organisatie van dit beleid gecombineerd wordt met initiatieven van privé-agentschappen en plaatselijke operatoren van de sociaal-professionele inschakeling, terwijl de openbare diensten voor de tewerkstelling en de opleiding gesteund worden in hun taken van algemeen belang. De BGDA is belast met de uitvoering van het gewestelijk tewerkstellingsbeleid. In dit opzicht moet deze openbare dienst waarborgen dat de arbeidsmarkt zich op een evenwichtige manier ontwikkelt.

Het Gewest zal, door middel van een ordonnantie, de voorwaarden bepalen voor het gemengd beheer van de arbeidsmarkt, alsook de interventieprincipes die door alle initiatiefnemers op de arbeidsmarkt gevolgd moeten worden. Het gewestelijk platform voor overleg dat met het oog hierop opgericht werd binnen de Economische en Sociale Raad, zal belast worden met de follow-up hiervan.

Overeenkomstig de bepalingen van de conventie van de Internationale Arbeidsorganisatie nr. 181 zullen de privé-agentschappen voor tewerkstelling, die hun activiteiten op commercieel vlak uitoefenen, onderworpen worden aan een gewestelijke erkenning. Hun medewerking aan het gewestelijk tewerkstellingsbeleid zal eveneens gewenst zijn, via het sluiten van samenwerkingsovereenkomsten met de BGDA. Overigens zullen de plaatselijke operatoren voor inschakeling in de non-profitsector hun tewerkstellingsactiviteiten in partnerschap met de BGDA dienen te ontwikkelen.

Het gemengd beheer van de arbeidsmarkt zal er ook moeten toe bijdragen om elke vorm van discriminatie bij de indienstneming te vermijden waarmee bepaalde categorieën van Brusselse werknemers momenteel te maken hebben door hun buitenlandse afkomst, hun geslacht of hun kwalificatieniveau.

Hiervoor zal binnen de Economische en Sociale Raad een gewestelijk platform voor overleg gevormd worden. Dit zal erover moeten waken dat alle vormen van discriminatie op de arbeidsmarkt vermeden worden. Er zullen ook specifieke maatregelen genomen worden om een ad hoc kader te waarborgen voor alle bemiddelingsactiviteiten tussen het aanbod van en de vraag naar werkgelegenheid. Deze maatregelen zullen gepaard gaan met een stelsel van aangepaste sancties.

Overigens zullen de informatie- en opleidingscampagnes naar de werkgevers en de professionele sectoren toe versterkt worden om hen te sensibiliseren voor discriminaties in de tewerkstelling en voor de troeven van een gediversifieerd management.

8. Bevordering van de mobiliteit van de Brusselse werkzoekenden en werknemers

Er worden in overleg met de twee andere Gewesten een aantal maatregelen ter bevordering van de mobiliteit van de Brusselse werknemers uitgewerkt. Deze omvatten zowel algemene maatregelen die het aanleren van de tweede taal van het Gewest en de ontwikkeling van uitwisselingen van stagiairs tussen Bruxelles Formation en de VDAB bevorderen, als specifieke maatregelen inzake beroepsoriëntering en begeleiding bij de tewerkstelling.

Bovendien moet er overleg gepleegd worden met de twee andere Gewesten met de bedoeling de toegang tot zowel de intra- als extra-gewestelijke tewerkstellingszones te bevorderen via het openbaar vervoer.

In het kader van zijn bevoegdheden op het gebied van tewerkstelling zal het Gewest, in overleg met de Gemeenschappen en de gemeenten, een gecoördineerd beleid voor het onthaal van kleuters en peuters voeren met het oog op het wegwerken van één van de valstrikken bij tewerkstelling, zijnde de financiële hinderpaal voor een werkzoekende om opvang voor zijn/haar kind(eren) te vinden. Dit beleid zal tevens de mogelijkheden uitbreiden om de Brusselse werknemers een oplossing te bieden voor de opvang van jonge kinderen, alsook een buitenschoolse opvang voor kinderen van 3 tot 12 jaar, , waarbij bijzondere aandacht besteed wordt aan de nieuwe vereisten van de Brusselse arbeidsmarkt met betrekking tot de flexibiliteit. Bovendien zal de samenwerking die gestart werd tussen de BGDA en de Brusselse crèches versterkt worden. De bedoeling hiervan is mogelijkheden te ontwikkelen voor de opvang van kinderen van werkzoekenden die in opleiding zijn of die net een baan gevonden hebben.

9. Ontwikkeling van de tewerkstelling in de non-profitsector en de buurtdiensten om de professionalisering ervan te waarborgen

De non-profitsector levert een waardevolle bijdrage tot de ontwikkeling van de stedelijke economie.

Eerst en vooral biedt deze activiteitensector een antwoord op behoeften waaraan de handelseconomie niet kan voldoen. Hiervoor benut hij vooral Brusselse arbeidskrachten, waarbij werkgelegenheid geboden wordt aan heel wat Brusselaars voor wie de markteconomie weinig perspectieven biedt. Tot slot kunnen bepaalde verenigingsvoorzieningen bijdragen tot het behoud van economische activiteiten in het stadscentrum, onder meer dankzij hun positieve impact op de onmiddellijke omgeving van plaatselijke bedrijven en op de commerciële aantrekkingskracht van de wijken.

Er zal over gewaakt moeten worden dat de arbeidsvoorwaarden in de non-profitsector en de dienstverlening aan de bevolking verbeteren. Hiervoor zullen de tewerkstellingsprogramma's (GECO, DAC en IBBW) hervormd worden om beter geïntegreerd te worden in het sectoraal beleid van de Gemeenschappen en van de Gemeenschapscommissies van het Gewest. Nieuwe projecten voor de werkgelegenheid moeten voorrang verlenen aan de laaggeschoolden.

Zo ook vormt de ontwikkeling van buurtdiensten een echte bron voor nieuwe banen met een collectief nut die bestemd zijn voor laaggeschoolde Brusselse arbeidskrachten. Rekening houdend met de kwaliteit van de statuten van de werknemers alsook met de tegemoetkoming aan de behoeften inzake geschoold personeel in deze sector, kunnen de buurtdiensten gepresteerd worden bij de plaatselijke gemeenschap, bij

particulieren die op zoek zijn naar concrete oplossingen voor hun dagelijkse problemen of zelfs bij bedrijven die voor hun werknemers eveneens op zoek zijn naar concrete oplossingen (voor de kinderopvang bv.). Die buurtdiensten zullen prioritair ingericht worden om tegemoet te komen aan de collectieve en individuele behoeften van de bewoners van de achtergestelde wijken.

De omkadering van deze nieuwe tewerkstellingsinitiatieven verloopt onder meer via :

- de bijstand van plaatselijke steunpunten en de OOTB, met de bedoeling hun ontwikkeling op plaatselijk vlak te ondersteunen;
- de oprichting van plaatselijke regies voor werken van algemeen nut;
- de goedkeuring van nieuwe normen voor de erkenning van buurtdiensten, waarbij de kwaliteit en de veiligheid van de diensten gewaarborgd wordt;
- de uitgifte van dienstencheques die meegefinancierd worden door het Gewest en door de federale overheid.

10. Intensiveren van de maatregelen ter bevordering van de sociaal-professionele inschakeling van laaggeschoolde werkzoekenden en jongeren in het bijzonder

De volgende maatregelen zullen dus versterkt worden :

- de tewerkstelling van jongeren bevorderen door de consolidatie van de plaatselijke inrichtingen voor het onthaal en de begeleiding van jongeren met sociaal-professionele moeilijkheden, alsook door de versterking van de mechanismen voor het opzetten van vernieuwende projecten op het gebied van tewerkstelling en opleiding;
- het organiseren van het onthaal van buitenlandse werknemers door de toekenning, in de sectoren met een tekort aan arbeidskrachten, van een werkvergunning die gekoppeld is aan de inspanningen van de vragende ondernemingen op het gebied van de tewerkstelling en de opleiding van Brusselse werkzoekenden, de invoering van maatregelen ter bevordering van de tewerkstelling en de opleiding van personen die in een regularisatiesituatie verkeren en tot slot de versterking van de maatregelen om zwartwerk te bestrijden;
- sociale clausules betreffende de tewerkstelling blijven opnemen in de overheidsopdrachten die uitgaan van het Gewest en de plaatselijke overheden en, na evaluatie, de mogelijkheid bestuderen om die tot andere types van opdrachten uit te breiden. Deze maatregel is erop gericht om voor deze werken Brusselse werkzoekenden in dienst te nemen;
- een inspanning leveren opdat de implementering van de sociale clausules in de overheidsmarkten zou gebeuren in overleg met de betrokken beroepssectoren en opdat deze regelmatig en globaal zou worden geëvalueerd. De toepassing van de sociale clausules moet tevens andere dan de huidige vormen kunnen aannemen en moet bijvoorbeeld meer betrekking hebben op opleiding en herinschakeling dan op de aanwerving van werknemers voor een bepaalde duur.

¹ De doelstellingen 2 & 3, CIP-URBAN en CIP-EQUAL.

² De Franstalige overlegcommissie voor opleiding, werkgelegenheid en onderwijs (CCFEE) en het

Brussels Nederlandstalig comité voor tewerkstelling en onderwijs (BNCTO).

³Met respect voor de Europese richtlijnen betreffende de overheidssteun, is gepland om de hulp voor de economische expansie in de toekomst op een selectievere manier toe te kennen om de overheidssteun te richten op een moderne en gevarieerde economie die onder meer een gunstige invloed uitoefent op het leefmilieu, het stadskader, de tewerkstelling of de opleiding van de Brusselse werknemers.

⁴De technologische industrie omvat de materiële industrie die goederen produceert en daaraan verbonden diensten aanbiedt en de immateriële industrie die diensten aanbiedt die met de producten te maken hebben, maar zonder implicatie in de productie.

PRIORITEIT 3

Een waardige en betaalbare woning garanderen voor alle Brusselaars

Voor teveel Brusselaars blijft de toegang tot een waardige en betaalbare woning moeilijk. De problemen inzake hygiëne en comfort in huurwoningen blijven bestaan, zowel in het openbare als in het privé-park. Het aanbod aan sociale woningen volstaat niet om aan de vraag te voldoen en een deel van het aanbod op de particuliere markt vormt, voor Brusselaars met een laag of een gemiddeld inkomen, een probleem wat de prijs en de kwaliteit betreft.

Bovendien blijft de aankoop van een woning voor teveel Brusselaars moeilijk en stelt men op de koopmarkt een tekort aan middenklassewoningen vast.

Het gewestelijk beleid dat als doel heeft de woonomstandigheden te verbeteren moet voortgezet en verbreed worden, met als hoofdlijnen :

1. Een vermeerdering van het aantal sociale huurwoningen

Het aanbod aan sociale huurwoningen is binnen de wijken en over de gemeenten erg ongelijk verdeeld.

Het lijkt redelijk om een aanzienlijke verhoging in het aanbod aan sociale woningen, zo billijk mogelijk verdeeld over de gemeenten, als doelstelling vast te leggen, uitgaand van cijfers die rekening houden met de noden van de bevolking, zoals het tekort aan grote woningen, en met de plaatselijke omstandigheden. Deze toename zal berekend moeten worden binnen de context van het volledige sociale-huurwoningenpark, dit zijn de woningen die rechtstreeks of onrechtstreeks door de overheid gecontroleerd worden en die onder bepaalde voorwaarden worden verhuurd (toegangscriteria, wijze van berekening van de specifieke huur).

Op een termijn van 10 jaar zou zowel op gewestelijk niveau als op het grondgebied van alle gemeenten afzonderlijk het huurwoningenpark dat toegankelijk is voor mensen met een laag of een bescheiden inkomen aanzienlijk moeten aangroeien.

Op een termijn van 10 jaar moet zowel op gewestelijk niveau als op het grondgebied van alle gemeenten afzonderlijk het huurwoningenpark dat toegankelijk is voor mensen met een laag of een bescheiden inkomen aanzienlijk aangroeien.

Het beheercontract dat werd gesloten met de BGHM voor de periode 2002-2005 voorziet een minimumbedrag van 200 miljoen euro dat in de eerste plaats bestemd is voor de renovatie en bouw van sociale woningen. Net zoals voor andere gewestelijke beleidslijnen zijn die middelen evenwel ontoereikend, gelet op de behoeften, en zullen ze dus eventueel aangevuld moeten worden via nieuwe financieringspistes.

In samenhang met het gemeentelijk ontwikkelingsplan zullen alle bestaande instrumenten aangewend moeten worden en moeten op gewestelijk en op lokaal niveau nieuwe benaderingen gezocht worden. Naast bepaalde stimulansen, zoals een bijzondere huisvestingsdotatie, zou een sanctiestelsel overwogen moeten worden, met inbegrip van financiële sancties. Dit voor gevallen waarin het niet naleven van de doelstellingen niet te wijten zou zijn aan objectieve omstandigheden, waarbij een stelsel voor afwijkingen of bijkomende termijnen voorzien wordt, in functie van de plaatselijke omstandigheden.

Dit huurpark kan uitgebouwd worden door het aanbod aan sociale woningen te vergroten via nieuwbouw of aankoop/renovatie, waarbij evenwel de renovatie van het bestaande park prioritair blijft.

De nieuwbouw moet bestaan uit kleine gebouwen die goed in al de wijken geïntegreerd zijn. Deze uitbreiding kan onder andere gefinancierd worden door de oprichting van een BEVEK huisvesting, waarvan een deel ook bestemd zou kunnen worden voor specifieke renovatieprogramma's.

Het is wenselijk dat het huurwoningenpark wordt ontwikkeld zowel door middel van privé-investeringen als overheidsinvesteringen. De mogelijkheden voor het aangaan van partnerschappen moeten dus worden nagegaan (ter verhoging van de kredieten buiten het budget) voor de financiering van de aankoop en het onderhoud van het sociale huurwoningenpark.

De mogelijkheden tot aankoop van bestaande gebouwen door de openbare vastgoedmaatschappijen moeten verbreed worden door hen toe te laten tot opportuiniteitsaankopen over te gaan en gebouwen in goede staat aan te kopen of door hen renovatiekredieten op korte termijn toe te kennen bij aankoop van een onbewoonbaar verklaard gebouw. Ook de procedures moeten eenvoudiger en sneller worden.

Gemeenten en OCMW's moeten aangemoedigd worden om hun sociale woningaanbod in het totale park te verhogen met transparantere toewijzingsregels en huurberekening.

De Regering zal de problematiek van de kostprijs van de lasten voor sociale huurwoningen bestuderen teneinde deze kost voor de huurders te verminderen.

Deze inspanningen mogen niet enkel door de overheid gedragen worden. De uitbreiding van het aantal woningen beheerd door de Sociale Woningbureaus moet meer bepaald ondersteund worden door een nauwere samenwerking tussen deze maatschappijen en de lokale overheid. Hetzelfde geldt voor het park beheerd door het Woningfonds in het kader van zijn beleid inzake huurbijstand.

De invoering van een stelsel van geconventioneerde woningen met privé-verhuurders kan eveneens overwogen worden.

Fiscale maatregelen zoals een gelijkschakeling van de onroerende voorheffing met deze van de sociale huisvesting moeten voor dit type operaties overwogen worden.

2. Het gemengd karakter en de sociale samenhang bevorderen, de woonomstandigheden en de leefomgeving beter op elkaar afstemmen

Het huisvestingsbeleid mag zich niet tot bakstenen beperken. Het moet ook rekening houden met de leefomgeving van de bewoners en met de manier waarop zij met elkaar en met de buurt omgaan. Bovendien moeten sociale en gezondheidsproblemen in aanmerking gebracht worden.

De grote woongehelen, hetzij openbaar hetzij privé, dienen te beschikken over buurtvoorzieningen die het dagelijks leven van de bewoners gemakkelijker moeten maken : kinderopvang, sociaal restaurant, ontspanningsruimten, speelpleinen, recreatie, culturele activiteiten, gemeenschappelijke ruimten (die bijvoorbeeld kunnen verhelpen aan de beperkte ruimte in de woning) en gedecentraliseerde steunpunten voor sociale diensten of gezondheidszorg.

De initiatieven voor sociale samenhang die in 2000 werden opgestart, tonen dat de inwoners vele projecten kunnen dragen (huiswerkschool, kooklessen, foto- en video-atelier, organisatie van feesten of debatten) indien ze over de nodige infrastructuur beschikken en hulp krijgen bij het samenstellen van een project. Collectieve diensten waarvoor de bewoners zelf verantwoordelijk zijn of waarbij ze nauw betrokken worden (gemeenschappelijke wasserij, boodschappenhulp...) zijn niet alleen concrete hulpverlening, maar bevorderen ook de dialoog, de contacten en de vlotte omgang tussen de bewoners.

Gemengde projecten die in één renovatie- of bouwoperatie verschillende partners samenbrengen (privé-investeerders, GOMB, sociale huisvesting voor verschillende doelgroepen) dragen bij tot een betere sociale gemengdheid (verscheidenheid van inkomens, culturen, generaties, ...) en moeten dus aangemoedigd worden, net zoals de activiteiten van het Woningfonds.

Er dienen banden tot stand te komen tussen de uitvoerders van het huisvestingsbeleid en de sociale en gezondheidssector, om ervoor te zorgen dat personen aan een aangepaste en waardige woning worden geholpen en daar tot rust komen.

Er moeten meer transitwoningen komen met woonvoorwaarden die voldoen aan het profiel van gebruikers aan de zelfkant van de maatschappij :

- meer personeel voor sociale begeleiding;
- uitbouw van het aantal transitwoningen;
- intensiever gebruik van de formule van de « glijdende huurovereenkomst »;
- gebruik van gezins- en huishoudhulp.

De renovatie- of nieuwbouwprogramma's van woningen, vooral in achtergestelde wijken moeten gepaard gaan met acties voor de herwaardering van de stedelijke leefomgeving (onmiddellijke omgeving, wegenis, verlichting, groene ruimten, binnenterreinen van de

huizenblokken, integratie van kunstwerken, ...). Wat vermeden moet worden, is dat men vanuit het venster van een kwaliteitswoning tegen een verloederde stedelijke omgeving zou aankijken of dat men vanuit een krot zicht heeft op een degelijk aangelegde openbare ruimte.

Er moet zowel ruimtelijk als in de tijd een betere coördinatie komen van het herwaarderingsbeleid voor openbare ruimten en van het beleid inzake woningrenovatie. Dit kan eventueel gebeuren via een gespecialiseerde cel voor coördinatie met de Gemeenten, de openbare vastgoedmaatschappijen, de sociale woningbureaus, de gemeentelijke of gelijkgestelde grondregies en de OCMW's. Het komt er namelijk op aan te zorgen voor een coördinatie die tegelijkertijd is toegespitst op de toegangsvoorwaarden (links tot stand brengen tussen de sociale huisvesting, de middenklassewoningen, de gelijkgestelde woningen) en op de geografische sectoren (gemeenten of groep van gemeenten). Wat planning betreft, moeten de prioriteiten en de kalender op beide domeinen (herwaardering van de openbare ruimte en woningrenovatie) gezamenlijk uitgewerkt worden.

De bewoners, huurders of eigenaars, uit de privé- of openbare sector, moeten beter geïnformeerd worden wat betreft het onderhoud en het gebruik van de woning. Folders bestemd voor het grote publiek, meer technische brochures, video's en veldwerk zouden de Brusselaar beter moeten informeren omtrent het rationeel gebruik van energie, de strijd tegen koolstofmonoxide- en loodvergiftiging, vochtpreventie, ...

3. Het aanbod aan middenklasse koop- en huurwoningen en de steunmaatregelen bij de aankoop van een woning opvoeren

Het beleid inzake middenklassewoningen moet versterkt worden om zo beter tegemoet te komen aan de aanhoudende sterke vraag in dit segment.

Naast de bestaande operatoren moeten de gemeenten eveneens aangemoedigd worden als zij initiatieven nemen in de sector van de middenklassewoningen (zoals de Grondregie, wijkcontracten.).

Parallel met de « klassieke » - en hoofdzakelijk openbare - instrumenten moeten privé-investeringen in middenklassewoningen aangemoedigd worden, zowel bij nieuwbouw bestemd voor aankoop en verhuur als bij het opnieuw op de markt brengen van momenteel onbeschikbare woningen.

De vergroting van het aanbod aan middenklassewoningen is één van de taken van de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in de vorm van een partnerschap tussen de openbare en de privé-sector.

Dit systeem is één van de instrumenten die het voor de overheid mogelijk maakt om omvangrijke stedelijke renovatieprojecten te verwezenlijken in wijken die over het algemeen door privé-investeerders aan hun lot overgelaten worden. Toch moet de productie in de huidige economische conjunctuur opgevoerd worden. Maar het evenwicht tussen de vraag en het aanbod is wankel en kan op elk moment verbroken worden, bijvoorbeeld door een verhoging van de hypotheekrente.

Als de hypotheekrente stijgt, is het duidelijk dat het Gewest in meerdere mate zal moeten bijdragen om de verkoopprijzen toegankelijk te maken.

Een zeer langlopende hypotheekrente is een voorstel dat de moeite loont om uitgediept te worden.

De productie van aangepaste woningen (qua oppervlakte en privé-buitenruimte) die beantwoorden aan de behoeften van gezinnen met meerdere kinderen, moet aangemoedigd worden.

De renovatie van industriële of leegstaande panden (of van panden die voor een andere bestemming gebruikt worden) tot woningen moet eveneens aangemoedigd worden. Deze beantwoordt immers aan de vraag naar appartementen en lofts gelegen in panden die van een groot industrieel of economisch verleden getuigen. Deze aanmoediging kan gebeuren door de ondersteuning van collectieve aankopen. Deze steun moet verleend worden bij de start van het project, eventueel via een gespecialiseerde structuur.

Een reflectie over de inkomensplafonds en de berekeningswijze van de verkoopprijs moet kunnen voorkomen dat bevolkingsgroepen van de uitwerking van deze instrumenten worden uitgesloten (onder meer door een drempel-effect) die zonder rechtstreekse of onrechtstreekse gewestelijke steun onmogelijk toegang kunnen krijgen tot eigendom.

Naast de productie van woningen door de GOMB zijn ook de door het Woningfonds toegekende hypotheekleningen een doeltreffend instrument voor steun bij de aankoop van een woning. Het versterkt ook het gemengd sociaal karakter in de oudere wijken. De uitbouw van dit instrument impliceert een toename van het aantal jaarlijkse leningen, een herziening van de handelswaarde van de woningen, maar ook een verbreding van de beoogde doelgroep tot gezinnen zonder kinderen en alleenstaanden. Deze verbreding mag de toegang tot leningen bij het Fonds voor de huidige doelgroep niet beperken.

De bouw- of aankooppremie werd opgeheven. De middelen die hiervoor werden aangewend, zijn georiënteerd naar nieuwe instrumenten zoals leningen voor jonge gezinnen, een verzekering tegen inkomensverlies, of een bijdrage in de aflossing van hypotheekleningen aangegaan bij de banksector.

De erkende kredietmaatschappijen dragen eveneens bij om de aankoop van een woning tegen voordelige rentevoeten en zonder inkomensplafond mogelijk te maken voor alle Brusselaars.

Deze sector zou geherstructureerd kunnen worden naar een kritische massa toe en met het oog op een grotere zichtbaarheid.

De ordonnantie van 29 augustus 1991 houdende de toegang tot de middenklassewoning in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BS van 26 september) en de ordonnantie van de Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 13 april 1995 houdende de organisatie van de sector van de middenklassewoningen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BS van 7 juli) moeten herzien worden in het licht van hun werkelijk effect op het terrein.

4. Het sociale-woningenpark weer op niveau brengen en de financiële leefbaarheid ervan op lange termijn waarborgen

De sociale huisvesting kent nog teveel ongezonde woningen en woningen

die niet over het minimumcomfort beschikken.

De renovatie van heel het sociale woningenpark moet opgevoerd worden, zowel wat de buitenzijde van de gebouwen betreft (daken, daklijsten, gevels) als wat betreft de gemeenschappelijke ruimten (liften, halls...) en de binneninrichting van de woning zelf. Die moet in goede staat zijn (vloer- en wandbekleding...) en toereikend zijn uitgerust (thermische en akoestische isolatie, veilige warmwaterproductie, centrale verwarming, badkamer, moderne elektrische installatie, ...).

De resultaten van het technisch kadaster van de sociale huisvesting zullen het mogelijk maken de nood aan herstelling van het park te ramen (exclusief studies, conformiteit van alle liften en centrale verwarming).

Om de krotten uit de sociale huisvesting te bannen en het patrimonium weer op niveau te brengen, zijn er op 4 gebieden inspanningen vereist :

- een toename van de middelen bestemd voor renovatie van 4.500 tot 5.000 woningen (om deze renovatie te versnellen en een verdere verloedering van bepaalde gebouwen tegen te gaan, die zonder twijfel een verdere verhoging van de kosten tot gevolg zou hebben). Zoniet zullen de onaanvaardbare woonomstandigheden nog 8 à 10 jaar blijven bestaan;
- een prioriteitschaal vastleggen (risico's voor de gezondheid of de veiligheid van de huurders, de staat van verloedering van het gebouw, installaties en minimale normen ...) en een systematisch nagaan van de aanvragen met betrekking tot de toestand van het homogene geheel van de betrokken woningen;
- een versterking van het personeelsbestand, zowel bij de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij als bij de openbare vastgoedmaatschappijen. Dit zal een follow-up van de dossiers mogelijk maken (van de raming van de kosten tot de opvolging van de werken en het nazicht van het bestek). Het voorstel om bij sommige of bij alle openbare vastgoedmaatschappijen een technische ondersteuningsdienst op te richten, moet nog bestudeerd worden;
- het toekennen van renovatiepremies, naast de kredieten, om rekening te kunnen houden met de financiële situatie van de maatschappijen, maar ook om de impact van de renovatiewerken op de basishuurprijzen te verminderen en hierdoor ook de te betalen huur. Dit soort maatregel is van belang voor het financieel evenwicht van de maatschappijen en voor de huurders, maar voorkomt ook een explosie van de gewestelijke solidariteitsbijdrage¹. Er moeten tevens beleidslijnen uitgezet worden die een oververhitting van de markt kunnen voorkomen (gebruik van opdrachten van het type « stock », spreiding van werven van hetzelfde type over verschillende jaren,...).

Nieuwe beheermethodes en financieringsformules, zoals derde investeerders of warmte/kracht-koppeling en de introductie van een BEVEK huisvesting moeten ondersteund worden. Deze maatregelen moeten de injectie van nieuwe financiële middelen in de sector mogelijk maken, of moeten werken financieren die niet als prioritair bestempeld werden in verhouding tot de staat van het patrimonium.

Er moeten mechanismen in het leven geroepen worden die het mogelijk maken rekening te houden met de groeiende erosie van de huurinkomsten bij de openbare vastgoedmaatschappijen. Er moet ook gezorgd worden dat de huurprijzen betaalbaar blijven voor de bewoners van sociale woningen, ook na renovatie.

De renovatie en het onderhoud van het patrimonium, maar ook de manier waarop de openbare vastgoedmaatschappijen beheerd worden, zullen onderworpen worden aan precieze en meetbare indicatoren, aan doelstellingen en stimulansen in het kader van beheerscontracten. Die zullen ook stimulansen bevatten voor het up-to-date houden en het intensief gebruiken van het kadaster, de uitbouw en de omkadering van de technische regies. Deze stimulansen zouden de vorm aannemen van gedifferentieerde toegangpercentages tot het subsidiestelsel of een variatie op de gewestelijke solidariteitsbijdrage in functie van aanvullende parameters bij het sociaal tekort.

5. Het gemeentelijk huisvestingsbeleid ontwikkelen en coördineren

De gemeenten kunnen hun relatie met de bevolking en hun kennis van het gebouwenpark (en de karakteristieken ervan in de verschillende buurten) aanwenden om bij te dragen tot de uitbouw van een dynamisch huisvestingsbeleid, dat past in de prioriteiten die door het gewest vastgelegd werden. Binnen de gemeente zouden de bekwaamheden op het gebied van huisvesting gecentraliseerd kunnen worden door de uitwerking van gemeentelijke huisvestingsprogramma's, de aanstelling van een schepen voor huisvesting, de invoering van een centraal gewestelijk huisvestingsloket ...

Op gemeentelijk vlak zijn er veel instrumenten die de ontwikkeling van een huisvestingsbeleid mogelijk maken :

- hygiëne- en gezondheidscontroles, politiebevoegdheid van de burgemeester;
- eigendommen van de gemeenten, OCMW's, de grondregies, al dan niet met een maatschappelijk doel;
- deelneming in een Sociaal Woningbureau;
- bevoegdheid op het vlak van stedenbouw;
- gemeentelijke premies (aanvulling op de renovatiepremie, de installatiepremie, ...);
- het aanwenden van aankoop- en renovatiesubsidies voor afzonderlijke onroerende goederen;
- partnerschap met de associatieve structuur;
- toekennen van huurwaarborgen ...

Deze instrumenten vallen over het algemeen onder verschillende bevoegdheden. Ze beogen op gemeentelijk niveau niet altijd een duidelijk doel inzake huisvesting en zijn niet altijd in overeenstemming met de prioriteiten die het Gewest vaststelt, onder meer in het kader van het Gewestelijk Ontwikkelingsplan.

Het bepalen van duidelijke gemeentelijke doelstellingen op het gebied van huisvesting, het groeperen van bevoegdheden en van instrumenten die het uitvoeren van een dergelijk beleid mogelijk maken en de aanmaak van aanvullende instrumenten moeten dus door het Gewest gesteund worden.

Deze aanmoediging zou zich kunnen uiten in een « Huisvestingscontract » tussen het Gewest en de gemeenten naar het voorbeeld van de veiligheidscontracten. Deze contracten zouden het mogelijk maken de doelstellingen van de gemeentelijke ontwikkelingsplannen op het gebied van huisvesting te realiseren en aan te vullen.

Op grond van een overzicht van de bestaande en ontbrekende middelen in elke gemeente, zou dit contract doelstellingen kunnen vastleggen voor alle gemeenten die het wensen te ondertekenen.

De doelstellingen kunnen per gemeente verschillen. Enkele voorbeelden :

- oprichting van huisvestingsbeurzen op gemeentelijk of wijkniveau, adviesverlening aan huurders, verhuurders of bewoners-eigenaars;
- promotie van de gewestelijke en gemeentelijke premies;
- bijstand bij het indienen van een dossier en begeleiding bij de aanvragen (technische plannen, financiering inbegrepen);
- strijd tegen verlaten en ongezonde woningen en leegstand in het bijzonder voor eigendommen van de gemeenten en de OCMW's;
- nieuwe transitwoningen om onder meer een oplossing te bieden voor de problemen die ontstaan door uitzetting;
- uitbouw van het park toegankelijk voor ouderen en personen met een beperkte mobiliteit, vergroting van het aanbod aan sociale woningen;
- ondersteuning van de productie van middelgrote huur- en koopwoningen;
- meer transparantie bij het toekennen van woningen en bij het berekenen van de huur voor woningen van de gemeente en het OCMW,

Dergelijke contracten moeten uiteraard een aanmoedigingsstelsel bevatten dat rekening houdt met de bijzonderheden van elke gemeente (structuur van bevolking en park, het percentage van de gemeentelijke begroting aangewend voor huisvesting, percentage sociale woningen). De toekenning van een « bijzondere huisvestingsdotatie » voor de gemeenten kan overwogen worden, naar het voorbeeld van de driejaarlijkse investeringsdotatie. Deze dotatie zou gefinancierd kunnen worden door herbestemming van de bestaande middelen die momenteel erg ongelijk aangewend worden (subsidies voor afzonderlijke onroerende goederen ...).

6. De coördinatie van de gewestelijke initiatieven inzake huisvesting versterken

Het Gewest beschikt over vele instrumenten die rechtstreeks de woonomstandigheden van de Brusselaar beïnvloeden, maar ze worden onvoldoende gecoördineerd. Zonder exhaustief te zijn, zijn er de volgende uitvoerders en instrumenten : de sociale huisvesting, het Woningfonds, de Sociale Woningbureaus, de GOMB, verenigingen die ijveren voor integratie via de huisvesting, erkende kredietmaatschappijen, premies (renovatie, gevelverfraaiing,), verhuis-, installatie- en huurtoelagen (VIHT's), het hoofdstuk huisvesting van de wijkcontracten, gewestelijke toelage voor de samenstelling van een huurwaarborg, subsidie aan de gemeenten en aan de OCMW's voor afzonderlijke onroerende goederen ... zonder daarbij de zuiver verordenende middelen (stedenbouwkundige vergunning, GBP, GSV, ...) en de bevoegde diensten (toezicht, stedenbouw, ...) uit het oog te verliezen.

Deze beleidsmiddelen zijn gesponnen rond oppervlakte- of woonbaarheidsnormen, inkomensplafonds en diverse interventieperimeters, maar ze zijn niet altijd coherent en soms zelfs tegenstrijdig. Ze worden daarenboven door verschillende besturen beheerd en horen onder de bevoegdheid van verschillende ministers en staatssecretarissen.

Het is dus noodzakelijk om al de beschikbare middelen grondig te onderzoeken om zo de prioriteiten te bepalen wat de doelgroepen en de afbakening van de interventieperimeters betreft, om dubbel gebruik te voorkomen en om tegenstrijdigheden tussen instrumenten met nochtans een verwant doel te voorkomen. Een vermindering van het aantal types interventieperimeter, de vaststelling van enkele inkomensplafonds naargelang de doelgroep en de eenvormigheid van de oppervlakenormen zullen de doeltreffendheid van deze beleidsmiddelen verhogen en ze ook beter begrijpbaar maken voor de Brusselaars.

Twee van deze instrumenten verdienen een specifieke analyse en zeker ook heroriëntering :

- de VIHT's zouden deels omgezet kunnen worden in een aankooppremie en in samenhang met de Huisvestingscode een middel zijn in de strijd tegen ongezonde woningen;
- de renovatiepremie zou geconcentreerd moeten worden voor werken die daadwerkelijk de staat van de gebouwen verbeteren, en niet voor onderhoud, en ze zou gekoppeld moeten worden aan het begrip aankoop/renovatie, rekening houdend met de duur van bewoning door de aanvrager. De premie zou ook op een significante manier het huurwoningenpark moeten bereiken.

Deze coördinatie impliceert ook de oprichting van een centraal gewestelijk « huisvestingsloket » dat breed toegankelijk is en dat aan de bevolking op één plaats alle nodige informatie op het gebied van huisvesting verschaft en de bevoegdheden van de verschillende beleidsuitvoerders overstijgt.

7. Een gewestelijk beleid voeren tegen de onbewoonbaarheid aan de hand van een Huisvestingscode

Globaal gezien zal de Brusselse Huisvestingscode worden opgebouwd rond het recht op een waardige woning voor iedereen.

De bepaling van gewestelijke minimumnormen op het gebied van veiligheid, gezondheid en uitrusting is een onmisbaar instrument om de strijd aan te gaan tegen een nog te frequent aanwezige realiteit : krotten, huisjesmelkers, overdreven opdeling van woningen die echte duiventillen worden, ...

Deze normen moeten bevredigende woonomstandigheden garanderen maar moeten ook rekening houden met de huidige kenmerken van het Brusselse gebouwenpark (de indeling van de woningen, drie opeenvolgende kamers). Ze zullen op het volledige huurpark, zowel privé als openbaar, zowel gemeubeld als ongemeubeld, toegepast moeten worden.

Ze moeten gecoördineerd worden met de stedenbouwkundige normen. Dit zijn de normen bepaald in het kader van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening, om te vermijden dat de verbouwingen afbreuk zouden doen aan de kwaliteit van de woningen.

De code zal dus op algemene wijze de veiligheids- en gezondheidscriteria, en het minimaal comfort van zowel privé- als openbare woningen vaststellen. Deze criteria zullen daarna gepreciseerd worden bij besluit van

de Regering. Voor de naleving van deze criteria zullen de eigenaars verantwoordelijk gesteld worden.

De Regering moet onder meer via de gemeenten in aangepaste controlemiddelen voorzien voor de naleving van deze criteria. Worden deze veiligheids- en gezondheidscriteria en de criteria inzake comfort van de woningen niet nageleefd, dan zullen sancties bepaald worden, alsook begeleidende maatregelen om de huurders op te vangen die een woning moeten verlaten die niet aan de normen voldoet omdat de eigenaars de criteria niet naleven.

Daarenboven moet de code de taak van de uitvoerders van het huisvestingsbeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevestigen en versterken, ook deze uit het verenigingsleven.

Het Gewest moet eveneens instrumenten uitwerken in de strijd tegen leegstaande en verlaten woningen. Naast een aanmoedigend beleid dat zich kan spiegelen aan geslaagde slagkrachtige maatregelen ten opzichte van de eigenaars in bepaalde wijken of gemeenten moeten tevens instrumenten worden ingevoerd die de inertie van sommigen kunnen tegengaan.

De Huisvestingscode zal in bepalingen voorzien die erop gericht zijn mechanismen te coördineren, te versterken of in het leven te roepen die het mogelijk maken de strijd aan te gaan tegen leegstaande woningen, zowel privé als van de overheid : een systematische inventaris op gemeentelijk en gewestelijk niveau, aanzetten tot het gebruik van leegstaande woningen, fiscale stimulansen,...

Aan de hand van wetgevende beschikkingen met een omschrijving van de kwaliteitsnormen voor de woningen, de rol van uitvoerders van het huisvestingsbeleid en de oprichting van verschillende actiemiddelen zal deze Huisvestingscode meer zijn dan een eenvoudig op elkaar afstemmen - wat overigens zeker noodzakelijk is - van sterk verspreide bepalingen.

De uitvoering van deze prioriteiten vereist de oprichting van een « Vast Observatorium voor Huisvesting » dat de bestaande toestand moet analyseren en het beleid en de voorstellen zal evalueren. Deze gecentraliseerde aanpak zal zowel betrekking hebben op de privé- als op de openbare huisvesting en zal het mogelijk maken om de gegevens over huisvesting² tegenover de bevolkingsgegevens te plaatsen.

De Brusselaars kunnen slechts op de hoogte zijn van deze maatregelen als er een grootschalige informatie-inspanning geleverd wordt, met onder andere de oprichting van een centraal gewestelijk huisvestingsloket, dat onder meer een verbeterde zichtbaarheid beoogt van de betrokken verenigingen en diensten, alsook een verwijzing van de aanvragen naar deze verenigingen en/of diensten.

¹Volgens de huidige financieringsregels brengt een toename van het aantal renovatiewerken een sterke verhoging van de basishuur van de gerenoveerde woning met zich, vooral bij woningen die zich in uitermate slechte toestand bevinden. De berekening van de huurprijs zou, in samenhang met het lage inkomen van de huurders en de verarming, het verschil tussen de theoretische en de werkelijk geïnde huurprijs doen toenemen en hiermee dus ook de gewestelijke solidariteitsbijdrage.

²Het aantal huur- en koopwoningen, kenmerken (toestand, uitrusting, comfortniveau), leegstaande, verloederde of verlaten onroerende goederen, huur- en koopprijzen, evolutie van het aantal renovaties of bouwprojecten,

PRIORITEIT 4

Het stedelijk beleid voor renovatie, bescherming en verbetering van de huisvesting voortzetten door speciale aandacht te besteden aan de centrale buurten en aan de achtergestelde zones

Inleiding

De stad is een mozaïek van wijken die aantrekkelijk gemaakt moeten worden om te voldoen aan de noden en de wensen van elke Brusselaar. Het stadsvernieuwings- en huisvestingsbeleid moet een dubbel gemengd karakter waarborgen, namelijk de gemengdheid van de stedelijke functies (residentieel en economisch) en van de verschillende bevolkingscategorieën, de enige garantie voor de duurzaamheid van het stadsproject.

De stedenbouwkundige evolutie van het Gewest heeft in de loop der tijden geleid tot het ontstaan van heel wat achtergestelde zones in Brussel. Deze situatie is deels te wijten aan de uittocht van een deel van de bevolking naar de tweede kroon of zelfs naar de rand, en deels aan het verval van de industrie met de leegstand van veel industriële panden tot gevolg.

De verloedering van de gebouwen en de daaruit volgende toename van braakliggende terreinen en stadskankers, gekoppeld aan een algemeen tekort aan werkgelegenheid, maakt dat deze wijken een slechte stedenbouwkundige en sociaal-economische toestand kennen. Om deze problemen op te lossen moet de overheid haar inspanningen hierop toespitsen via een geïntegreerd beleid. Om de verarmde stedelijke zones te renoveren moet elk domein van de gewestelijke politiek gemobiliseerd worden.

Verschiedende gewestelijke voorzieningen kunnen eveneens volledig of deels in de stadsvernieuwingsdynamiek geïntegreerd worden : renovatiepremies, de oprichting van middenklassewoningen door de GOMB, de activiteiten van het Woningfonds, de subsidies aan de gemeenten en aan de OCMW's ter renovatie van vervallen gebouwen, de tussenkomsten van de gewestelijke operatoren (BUV, BIM) in de openbare ruimten en de groene ruimten...

Het voornaamste initiatief dat deze geïntegreerde aanpak inluidde, dateert uit 1994 toen een instrument voor stedelijke heropbouw werd uitgewerkt dat de aspecten van de huisvesting combineert met het levenskader en de sociale ontwikkeling : de "wijkcontracten". Dit initiatief werd versterkt en aangevuld.

Eenzijds door de wijzigingen van de verordenende teksten (waardoor een fusie met de initiatiefwijken mogelijk werd en meer rekening kon worden gehouden met de « economische » sfeer en met de buurtgebonden aspecten) en anderzijds door de gelijktijdige bijdragen van de Europese

programma's.

1. Huisvesting als stuwende kracht voor de stedelijke heropleving

1.1. Op weg naar een geïntegreerd kader voor de woningproductie in het proces van stadsvernieuwing

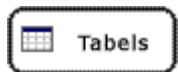
1.1.1. De doelstellingen voor woningproductie in de herwaarderingsoperaties

Huisvesting is het centraal element van elk beleid voor stadsvernieuwing, zowel op het gebied van de renovatie van bestaande woningen als op het gebied van de oprichting van nieuwe woningen.

Wat de huisvesting betreft, bestaat het hoofddoel erin een optimale huisvesting aan te bieden en de bewoners tegelijk de mogelijkheid te geven om in hun eigen wijk te blijven en te vermijden dat de armoedehaarden zich verplaatsen als gevolg van de renovatiewerken.

Dit doel brengt met zich mee dat de structuur en het comfort van de nieuw aangeboden woningen moeten beantwoorden aan de noden van de plaatselijke bevolking (onder andere gezinnen met kinderen). De productie van woningen in de te herwaarderen zones moet eveneens bijdragen tot de toegankelijkheid van kwaliteitswoningen voor alle sociale categorieën, en zo het noodzakelijk gemengd karakter van de buurt waarborgen. De ontwikkeling van dit gemengd karakter zal tezelfdertijd zoveel mogelijk de breuken in de sociale structuur van deze wijken beperken. Bij elk herwaarderingsproject moet stilgestaan worden bij het evenwicht tussen de vraag naar en het aanbod van woningen in de betrokken wijk en bij de regels om dit evenwicht te bereiken.

De financieringswijzen waarin de ordonnantie "wijkcontracten" voorziet, weerspiegelen dit gemengd karakter, aangezien ze voorzien in woningen gelijkgesteld met sociale huisvesting voor initiatieven die uitsluitend door de overheid gerealiseerd worden, in middenklassewoningen voor initiatieven die gerealiseerd worden in samenwerking tussen de overheid en de privé-sector en in vrije woningen voor wat door de privé-sector gerealiseerd wordt. De inbreng van de privé-sector in de initiatieven die in de ordonnantie opgenomen zijn, zal verder gestimuleerd worden.

1.1.2. Coördinatie van de verschillende beleidsvormen

Naast de projecten uitgevoerd in het kader van de ordonnantie "wijkcontracten" zal bijzondere aandacht besteed moeten worden aan de integratie van andere interveniënten in de herwaarderingsperimeters vóór, na en tijdens de duur van de vierjarenprogramma's. Met het oog op de coherentie en de uitbreiding van het woningaanbod, zullen de initiatieven van de GOMB, van de

Gemeenschapscommissies en van het Woningfonds nog meer afgestemd worden op de initiatieven van de gemeenten. Deze coördinatie zal plaatsvinden in het kader van een systematische onderlinge uitwisseling van informatie in de ontwerpfasen van de verschillende investeringsprogramma's. Op termijn zouden alle openbare of daarmee gelijkgestelde operatoren betrokken kunnen worden bij het ontwerp van een globaal plan voor woningproductie, met name in het kader van de gemeentelijke ontwikkelingsplannen of in het kader van gemeentelijke huisvestingscontracten die specifieke doestellingen zouden kunnen bevatten voor de zones die opgenomen zijn in de perimeters van de wijkcontracten van de betrokken gemeenten.

Er zal ook bijzondere aandacht besteed worden aan de ontwikkeling van gemengde projecten met meerdere partners uit de openbare en uit de privé-sector.

1.2. De individuele en collectieve renovatie

1.2.1. De collectieve renovatie

De gezamenlijke aankoop van gebouwen is een nieuwe stuwende kracht in de renovatie van de bebouwing en in de woningproductie. Er moet werk worden gemaakt van een systematische bijstand bij projecten voor de aankoop en de bestemming van leegstaande panden. Er zal een ad hoc coördinatie gecreëerd worden met het oog op de stimulering en de begeleiding van deze projecten.

In deze context moet in samenwerking met de eigenaars (privé of openbaar) nagedacht worden over de " onbewoonde gebouwen ". Met het oog op een complete of gedeeltelijke herbesteding van deze gebouwen zal het Gewest de gemeenten stimuleren om een inventaris op te stellen en te actualiseren van de onbewoonde en onuitgebate gebouwen (zoals bepaald in artikel 179 van de ordonnantie houdende de organisatie van de planning en de stedenbouw).

1.2.2. Individuele renovatie

De individuele renovatiepremies voor de woningen zijn ook een drijfveer voor de stadsvernieuwing. De verschillende mechanismen voor de toekenning van premies werden onlangs geharmoniseerd en vereenvoudigd. Ze zijn ook toegankelijker gemaakt. In dat kader werd tevens een voorfinancieringssysteem uitgewerkt, zowel voor de gelverfraaiingspremies als voor de woningrenovatiepremies.

De binnenterreinen van de huizenblokken die weinig groen bevatten - waaronder binnenterreinen van huizenblokken die weinig bewoond en te vernieuwen zijn en binnenterreinen met een sterke bezetting die meestal sterk vervallen zijn - moeten verbeterd worden, waarbij vooral voorrang verleend zal worden aan huizenblokken die in hoofdzaak voor de huisvesting bestemd zijn.

Het kadaster van deze « binnenterreinen van huizenblokken met weinig groen » is opgenomen in de bestaande feitelijke toestand van het GBP.

Er zal een specifiek premiestelsel gecreëerd worden met de bedoeling de eigenaars van leegstaande panden in deze binnenterreinen te stimuleren om ze af te breken en om de globale omgeving te verbeteren. In dit verband staan pilootexperimenten met begeleiding op het programma.

Er zal een hiërarchie van de interventies uitgewerkt worden op basis van het gebiedstype en van de herwaarderingsperimeters.

2. De openbare ruimten als elementen van stadsvernieuwing

Wat de openbare ruimten betreft, moet de integratie van de verschillende actiemiddelen de simultane ontwikkelingen van de renovatieprojecten van de openbare ruimten en van de vastgoedprojecten benadrukken. De filosofie van de ruimtelijke ordening moet de bewoners de mogelijkheid geven om opnieuw gebruik te maken van de openbare ruimten van hun wijk door de inrichting van gezellige ruimten. Zij moet ook de zwakke gebruikers (de voetgangers en de fietsers) beschermen door de creatie van openbare pleinen, de verbreding van de voetpaden of door installaties die de snelheid van de voertuigen in woonwijken beperken. Er moet ook voor gezorgd worden dat de herwaardering van openbare ruimten een voldoende omvang heeft zodat privé- en openbare operatoren gestimuleerd worden om deel te nemen aan de stadsvernieuwing om zo het beoogde effect te bereiken.

De strategische prioriteiten voor de ruimtelijke ordening van openbare ruimten in de renovatie- en herwaarderingsprojecten zijn de volgende :

- het opnieuw in gebruik nemen van de openbare ruimten door de bewoners in het kader van een participatieve benadering;
- vermindering van de bebouwingsdichtheid (zonder afbreuk te doen aan de woonfunctie en aan het economisch potentieel van de bebouwing) door de aanleg van groene ruimten na de recuperatie van terreinen die vrijkomen dankzij de afbraak van niet-uitgebate economische ruimten of van elk ander leegstaand en bouwvallig gebouw;
- bij de aanleg van de recreatieve ruimten moet de veiligheid in acht genomen worden zodat hun aanleg geïntegreerd kan worden in een veilige ruimte voor de ouders en de kinderen;
- het onderhoud en de groenbeplanting moeten meer aandacht krijgen;
- gezellige buurtruimten.

3. Het sociale hoofdstuk - de participatiemechanismen als elementen van stadsvernieuwing

Het sociale hoofdstuk is de onmisbare aanvulling, zowel voor de fysische herwaarderingsprojecten als voor de economische projecten. Het nut ervan werd zowel op het vlak van participatie van de bewoners als op het vlak van de ontwikkeling van collectieve buurtvoorzieningen bewezen. Bovendien speelt het een duidelijke rol in de dynamiek om het privé-patrimonium te vernieuwen.

3.1. De mechanismen voor de medewerking van de bewoners

De plaatselijke ontwikkeling hangt af van de mobilisatie van alle actoren :

- de openbare sector;
- de privé-sector;
- het verenigingsleven en de bewoners.

De actieve medewerking van de bewoners is een essentieel principe voor de geïntegreerde aanpak van de plaatselijke ontwikkeling. Deze dient te worden aangemoedigd zodat de bewoners echte actoren worden van de stadsontwikkeling. Het Gewest en vooral de plaatselijke overheid moeten erop toezien dat zij betrokken worden bij de uitvoering van het project.

Deze participatie heeft tot doel de bemoederende hulpverlening tegen te gaan (waarbij de bewoners buiten de beslissingscircuits gehouden worden omdat zij als passieve individuen beschouwd worden) door de bewoners voor te lichten om deel te nemen aan het beleid van hun gemeente en aan de uitwerking en de realisatie van het project, zodat ze actieve burgers worden. De bewoners dienen volwaardige actoren te worden op lokaal vlak.

De medewerking van de bewoners is één van de garanties dat het project werkelijk beantwoordt aan de noden van de bevolking, aan haar waarden en aan haar verwachtingen. Ze laat toe om op basis van individuele bekommernissen een collectief en gemeenschappelijk eisenpakket op te stellen dat de volledige bevolking ten goede komt.

Dit zijn de beoogde doelstellingen :

- systematisering van de mechanismen voor participatie aan alle herwaarderingsprojecten;
- meer steun aan de structuur die de renovatie van het privé-patrimonium in de achtergestelde wijken ondersteunt.

3.2. De voorzieningen van collectief belang

De oprichting van wijkvoorzieningen speelt een essentiële rol in de levenskwaliteit en bij het tot stand brengen van een sociale cohesie.

De kwetsbare buurten kennen op dit gebied een belangrijk tekort. In het kader van de herwaarderingsoperaties moet het maaswerk van deze voorzieningen versterkt worden, rekening houdend met de volgende prioriteiten :

- de oprichting van plaatselijke sportfaciliteiten;
- het gebruik, door bewoners en plaatselijke verenigingen, van schoolgebouwen die veelal niet gebruikt worden maar een belangrijk potentieel vormen ;
- de creatie van culturele wijkruimten door de bevoegde instanties, met name de gemeenten en de Gemeenschapscommissies;
- de uitbouw van kinderdagverblijven en andere opvangstructuren voor kleine kinderen.

4. De economische heropleving

4.1. Het stimuleren van activiteiten die zich in de bestaande stedelijke structuur integreren

Voor de economische heropleving van de oude wijken moeten de noden van

de bedrijven in ruime mate afgestemd worden op die van de bewoners, door de ontwikkeling van een activiteit die rechtstreeks verband houdt met deze noden. Het gaat erom de oprichting en ontwikkeling van zelfstandige zaken en kleine ondernemingen aan te moedigen, die voornamelijk afkomstig zijn van ondernemers uit de wijk of van ondernemers die willen meewerken aan de heroplevingsdynamiek. Deze ontwikkeling gebeurt via de opsporing en de begeleiding van nieuwe projecten. Ze veronderstelt het creëren van gunstige omstandigheden voor het behoud van ondernemingen in een stedelijk milieu, want deze vormen tegelijkertijd ook een bron van werkgelegenheid. Het gaat er ook om de stedelijke economische sectoren en de sociale economie zo goed mogelijk te ontginnen. Het optimaal gebruik van vrijgekomen industrieterreinen verdient bijzondere aandacht.

Het in overweging nemen van de economische ontwikkeling van de te vernieuwen wijken moet gebeuren vanuit het oogpunt van een betere coördinatie van de instrumenten, van de mobilisatie van de actoren op het terrein en van de territorialiteit van de overheidsinterventie. Deze overwegingen komen tot uiting in de vorm van de volgende voorstellen tot actie :

- systematische bezinning over de omvorming van de potentiële outputs van de geïntegreerde bedrijven in de wijken naar inputs voor de plaatselijke economie;
- vrijwillige toepassing van de sociale clausules in de openbare aanbestedingen voor uit te voeren werken;
- integratie van de stedelijke bedrijvencentra in het dynamisch proces van de herwaardering van de wijken;
- installatie van diensten voor werken van collectief belang en buurtregies¹ (Frans model);
- het bepalen van economische projecten, vertrekkend van de identificatie van de ontwikkelingspolen. Dergelijke polen kunnen reeds in het actieprogramma voorkomen (b.v. : een bestaande handelskern, een station, een kruispunt, een winkelgalerij, enz. ...) of kunnen daarentegen berusten op een bewuste strategische keuze van de interveniënten. (b.v.: een plaats die voorbestemd werd voor de oprichting van een bedrijvencentrum, een verlaten industrieel pand).

4.2. De heropleving van vervallen handelskernen

Men kan niet ontkennen dat de handelsactiviteiten een belangrijke rol spelen in de levenskwaliteit en de aantrekkelijkheid van het Gewest. De commerciële functie vormt een meerwaarde voor Brussel als woonstad en als economische ontwikkelingspool. De handel beïnvloedt deze levenskwaliteit rechtstreeks door buurtdiensten aan te bieden, door een zekere gezelligheid te garanderen die op haar beurt de veiligheid van de wijken sterk beïnvloedt. De handel speelt ook een grote rol in de economische ontwikkeling. Tot slot is de handel ook een bron van gediversifieerde werkgelegenheid, zowel op het gebied van vereiste kwalificaties als wat de geografische verspreiding van deze arbeidsplaatsen betreft.

Bepaalde handelsbuurten kennen een constante ontwikkeling terwijl andere al jarenlang duidelijk achteruit gaan. Dat is zowel te wijten aan een vermindering van het gemiddeld inkomen van de burgers als aan de wijzigingen in het aankoopgedrag van de consumenten en de interne herstructurering van een sector die moeilijk te begrijpen is door zijn diversiteit. Om deze verloedering van handelskernen tegen te gaan is de Regering in 1998 met een proefproject gestart met 12

handelskerncontracten , na analyse van de globale toestand van de Brusselse kernen en op basis van een aanbesteding die op deze analyse volgde.

Op 22 november 2001 besliste de Regering overigens om dit pilootexperiment uit te breiden tot drie bijkomende handelskernen, waardoor het totaal op 15 handelskerncontracten werd gebracht.

Ter herinnering geven we mee dat de Regering de wijken die in aanmerking komen voor deze handelskerncontracten, selecteert op basis van de volgende criteria :

- 1° de commerciële en sociaal-economische vitaliteit van de kern;
- 2° de ligging van de handelskern in de RVOHS,
- 3° de kwaliteit van het uitgewerkte project;
- 4° de representativiteit van de handelarenverenigingen en de kwaliteit van het partnership met de gemeente.

Sinds de ontwikkelingscellen operationeel werden, kwamen er veel projecten en acties tot stand. De evaluatie van deze acties toont aan dat ze ontegensprekelijk een impact gehad hebben op het imago van deze kernen, zowel bij de eventuele investeerders als bij de klanten.

De actieradius van de handelskernmanagers moet dus uitgebreid worden. Wel moet daarbij vermeden worden dat hun acties de plaats innemen van commerciële animatieprojecten die georganiseerd worden door de gemeenten en door de handelarenverenigingen. Hun rol als interface en promotor moet dus opnieuw bevestigd worden.

Om dit te kunnen verwezenlijken, moeten volgende aspecten versterkt worden :

- de partnerschappen op lokaal en op gewestelijk niveau moeten verbreed worden tot de culturele organisaties, de bedrijfswereld en de vastgoedsector, alsook tot alle actoren die betrokken zijn bij de ontwikkeling van de handelswijken;
- de nieuwe technologieën moeten voor deze kernen toegankelijker gemaakt worden (creatie van een Internet-portal voor de 15 handelskernen, installatie van interactieve terminals.);
- er moeten speciale acties gevoerd worden in verband met de gezelligheid en de inrichting van de openbare ruimten in de aftakelende handelskernen;
- er moet een constante inspanning geleverd worden wat betreft het probleem van de « lege etalages »;
- wat betreft de vermenging van de huisvestings- en de handelsfunctie, moet een specifiek systeem van renovatiepremies uitgewerkt worden voor de eigenaars van woningen die zich boven handelszaken bevinden.

4.3. Herstructurering van het stadsweefsel in de sterk gemengde gebieden die worden gekenmerkt door de aanwezigheid van stadskankers

De herstructurering van het stadsweefsel in de sterk gemengde gebieden die gekenmerkt worden door de aanwezigheid van verlaten en

onbewoonbare panden of van braakliggende terreinen zal aangemoedigd worden door een beroep te doen op de stedenbouwkundige voorschriften of alle andere middelen die de herstructurering mogelijk maken door totaalprojecten.

4.4. De herbestemming van onuitgebate of onvoldoende gebruikte economische panden

De omvorming, de renovatie en de herbestemming van onuitgebate of onvoldoende gebruikte economische panden zullen aangemoedigd worden om in de betrokken wijken de economische diversiteit en de ontwikkeling van de werkgelegenheid opnieuw te stimuleren.

Met het oog op een gezamenlijke actie voor de volledige of gedeeltelijke herbestemming van deze gebouwen, zal het Gewest de gemeenten aanmoedigen om een inventaris op te stellen en te actualiseren betreffende deze onbewoonde en onuitgebate gebouwen, zoals bepaald bij artikel 179 van de ordonnantie houdende organisatie van de planning en de stedenbouw.

5. De sturing en de coördinatie van de herwaarderingsmaatregelen

Momenteel worden er door de verschillende bevoegde overheden diverse maatregelen genomen voor de herwaardering van de wijken (wijkcontracten, sociale impulsen,...). Al deze initiatieven gaan uit van eenzelfde bekommernis, maar ze zijn niet altijd gecoördineerd. Er moet dus een permanente uitwisseling van informatie en ervaring gewaarborgd worden. In deze context zal de rol van het Gewestelijk Secretariaat voor Stedelijke Ontwikkeling (GSSO) dus essentieel zijn.

De herwaarderingsprogramma's, die van nature beperkt zijn in de tijd, kunnen slechts vruchtbaar zijn als ze in een visie op lange termijn geïntegreerd worden. Vanaf nu moeten er dus permanente begeleidende maatregelen ingevoerd worden.

Een externe en onafhankelijke evaluatie aan het einde van elke reeks programma's, alsook op langere termijn, moet systematisch gerealiseerd worden om een balans van de acties te kunnen opmaken en om zicht te krijgen op de meest efficiënte methodes.

Alle deelnemers (overheid, privé, verenigingen, bewoners) moeten in het kader van de follow-up van het jaarlijks forum dat door het GSSO georganiseerd wordt, in netwerk verenigd worden.

Tot slot zal men een professionele aanpak ontwikkelen van de kwalificatie en van de actie van de economische en de sociale interveniënten (vorming van lokale ontwikkelingsagenten).

¹Buurtregie : orgaan dat tot doel heeft hertewerkstellingsprogramma's te ontwikkelen in combinatie met acties die moeten tegemoetkomen aan behoeften van collectief belang.

PRIORITEIT 5

Uitvoering van een doeltreffend beleid voor ruimtelijke ordening, gebaseerd op een planning inzake bodembestemming die past in de oriënteringen van het GewOP, de aangepaste reglementeringen op het gebied van stedenbouw en concreet gestalte geven aan doeltreffende instrumenten voor het grondbeleid

1. De instrumenten voor de planning verbeteren en de procedures vereenvoudigen

1.1. Doelstellingen

De wetgeving die gedurende de laatste 10 jaar door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest opgesteld werd, is geleidelijk aan uitgegroeid tot een juridisch arsenaal waarvan men nu de sterke en de zwakke kanten kan beoordelen. De pijler van de wetgeving inzake planning en stedenbouw is de Ordonnantie houdende de organisatie van de planning en de stedenbouw (OOPS) van 1991, die gedeeltelijk gebaseerd is op de vroegere nationale wet van 29 maart 1962. Sinds deze ordonnantie van kracht is, werd ze een aantal keren gewijzigd om aangepast te worden aan nieuwe vereisten.

De ervaring rond haar toepassing heeft niettemin aangetoond dat nieuwe aanpassingen noodzakelijk waren met het oog op een verbetering, een vereenvoudiging of een versnelling van bepaalde procedures om ze doeltreffender te maken.

De instrumenten voor de planning verbeteren, veronderstelt een integratie van de concepten op supra-gewestelijk niveau (Europees Ruimtelijk Ontwikkelingsperspectief, Tweede Structuurschets Benelux.) en een analyse van de relevantie van de inhoud van de nu geldende plannen.

Die plannen hebben een praktische, reële draagwijdte en zijn erop gericht het gemengd stedelijk karakter te bewaren. Zij vormen op een progressieve manier het stedelijk landschap naargelang van de bestemmingen en de voorschriften, de ontwikkelingsprioriteiten en stedenbouwkundige regels. Die evolutie moet permanent beoordeeld kunnen worden om in overeenstemming te blijven met de inhoud van de plannen en om het concreet nut van elk plan te controleren. Deze evaluatie kan wijzigingen genereren die bedoeld zijn om de plannen terug op hun hoofddoel af te stemmen.

Die doelstellingen moeten in duidelijke en coherente wettelijke en verordenende teksten gegoten worden die stabiel zijn en aangepast aan de werkelijkheid, zodat ze de burgers en de investeerders niet in de war te brengen door steeds veranderende regels.

De verbetering van de planninginstrumenten en de vereenvoudiging van de procedures komen tot uiting in twee punten :

- de aanpassing van de huidige planninginstrumenten. Het gaat hierbij om de gewestelijke plannen en verordeningen;
- de aanpassing van het juridisch arsenaal, namelijk de Ordonnantie houdende de organisatie van de planning en de stedenbouw, haar toepassingsbesluiten en de eventuele omzendbrieven.

1.2. De huidige planninginstrumenten

1.2.1. Het Gewestelijk Ontwikkelingsplan (GewOP)

Alhoewel het GewOP indicatief is, is het toch bedoeld om de doelstellingen en de prioriteiten voor de ontwikkeling van heel het territorium van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vast te leggen overeenkomstig de economische, de sociaal-culturele, de mobiliteits- en de milieubehoefte. Het definieert de middelen die moeten aangewend worden en bepaalt de prioritaire interventiegebieden.

Deze bepalingen van het plan leggen de voorwaarden vast voor de toekenning van de steun toegekend door de overheid.

1.2.2. Het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP)

Het GBP bevat een aantal essentiële gegevens, alsook regels en voorschriften voor de nieuwe zowel als voor de bestaande constructies. Om de reële toepassing van deze principes te garanderen, zal het nodig zijn de overeenstemming te onderzoeken tussen de doelstellingen van het plan en de werkelijkheid inzake de afgeleverde vergunningen, met name op het gebied van het gemengd stedelijk karakter.

Bij de uitwerking van het GBP werd veel werk gestopt in de samenstelling van een gegevensbank over de bestaande feitelijke toestand van de Brusselse percelen en gebouwen. Dit instrument zal zijn rijkdom enkel kunnen bewaren indien het regelmatig geactualiseerd wordt. Om dit doel te bereiken zal een voortdurende samenwerking met de gemeenten noodzakelijk zijn om voor een regelmatige actualisering op gewestelijk niveau te zorgen.

De samenwerking met alle Brusselse gemeenten zal uitgebreid worden in het kader van het bestaand overlegcomité tussen het Gewest en de gemeenten. Dit comité werd opgericht ter gelegenheid van de uitwerking van de Gemeentelijke Ontwikkelingsplannen. De opdracht ervan moet nog gepreciseerd worden.

1.2.3. De Gemeentelijke Ontwikkelingsplannen (GEMOP)

Er werden tijdens de vorige legislatuur talrijke Gemeentelijke Ontwikkelingsplannen uitgewerkt en deze bereiken geleidelijk aan het eindstadium. Als echte gewestelijke ontwikkelingsplannen op gemeentelijk vlak kaderen ze in de oriënteringen die in het Gewestelijk Ontwikkelingsplan vervat zijn.

De ervaring die men tijdens de eerste fase van de uitwerking van het GemOP opgedaan heeft, pleit voor een vereenvoudiging van de procedures voor de uitwerking van de GemOP's en van hun inhoud, waarbij de voorwaarden voor het overleg met de inwoners verbeterd moeten worden.

Voor de follow-up van de uitwerking van de GemOP's moet een wijze van beheer van deze plannen vastgelegd worden om de ambities van de gemeenten te begeleiden, te oriënteren en te ondersteunen. In het kader van het overlegcomité Gewest-Gemeenten zal het Gewest het initiatief nemen om richtlijnen en omzendbrieven uit te werken die erop gericht zijn de harmonie en de onderlinge vergelijkbaarheid van de gemeentelijke plannen te waarborgen. Het gaat erom de coherentie van hun inhoud, van de gebruikte terminologie enz. te waarborgen. Het Gewest zal ook de tenlasteneming evalueren van de studiekosten die aan de GemOP's verbonden zijn en zal de gemeenten helpen door hen exploitatiemiddelen en diverse gegevensbanken ter beschikking te stellen.

1.2.4. De Bijzondere Bestemmingsplannen (BBP's)

De Bijzondere Bestemmingsplannen zijn in diverse perioden van kracht geworden. De oudste dateren van de jaren '50. In de loop der tijden is de precisie van de inhoud en de legenden ervan gevoelig geëvolueerd. Momenteel bestaan er geen harmonisatieregels die aan de gemeenten opgelegd worden bij de uitwerking van dergelijke documenten. Bovendien heeft de invoeging van het Gewestelijk Bestemmingsplan ervoor gezorgd dat talrijke BBP's gedeeltelijk opgeheven werden omdat hun inhoud niet meer overeenstemde met het nieuw gewestelijk plan.

De concretisering van het Gewestelijk Bestemmingsplan maakt het dus noodzakelijk om de ondergeschikte plannen zoals de BBP's conform te maken. Om deze delicate taak van stedenbouwkundige en juridische opheldering tot een goed einde te brengen, zal het Gewest zijn actiemiddelen versterken.

Een diepgaande studie over de BBP's zal toelaten om praktische conclusies te trekken om de rol van de specifieke plannen en hun inhoud te herdefiniëren op basis van de meest recente planninginstrumenten.

Het overlegcomité Gewest-Gemeenten zal als voornaamste ontmoetingsplaats fungeren voor uitwisselingen, zodat de betrokken actoren hun acties kunnen coördineren.

1.2.5. De Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV)

De Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening is op 1 januari 2000 van kracht geworden. Ze omvat momenteel zeven titels.

De praktische toepassing ervan zal toelaten om de doeltreffendheid en de gebruiksvriendelijkheid ervan te evalueren. Eventuele technische verbeteringen of aanpassingen van procedures kunnen noodzakelijk zijn op basis van de conclusies die na meer dan een jaar praktijk getrokken werden. De coördinatie tussen de GSV en andere normatieve instrumenten (bijvoorbeeld de Huisvestingscode en de gemeentelijke stedenbouwkundige verordening) zal gewaarborgd moeten worden om tegenstrijdigheden te vermijden.

Het bestaan van deze gewestelijke verordening impliceert dat de gemeentelijke verordeningen in overeenstemming moeten worden gebracht volgens de logica van de hiërarchie van de normen. Deze operatie zal in het kader van het Overlegcomité ook door het Gewest gesuperviseerd worden.

1.2.6. De richtschema's

Het Gewest wil in een aantal gevallen een beroep doen op richtschema's. Het richtschema kondigt de grote tendensen aan voor de inrichting of de herinrichting van een grondgebied waarvoor het beroep op een BBP onvoldoende zou zijn om programma's te bepalen voor relatief grote zones. Het richtschema is niet bedoeld als vervanging van de bestaande instrumenten en plannen met verordenende waarde.

Dergelijke schema's traceren de precieze omtrek van een hefboomgebied en bepalen de voornaamste interventieopties die er van kracht zullen zijn, alsook de vereiste middelen. De Regering stelt een ontwerper aan die ze belast met de uitwerking van het schema. Ze stelt tevens een begeleidingscomité aan dat alle betrokken actoren groepeerd, waaronder met name de betrokken gemeenten. Het resultaat van de studie wordt onderworpen aan een openbaar onderzoek en vervolgens voorgelegd aan de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie. Het richtschema wordt goedgekeurd door de Regering na advies van de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie.

Dergelijke richtschema's hebben geen bindende kracht of verordenende waarde, maar maken een betere coördinatie mogelijk tussen de verschillende betrokken actoren, alsook een preciezere identificatie van de bestaande stedenbouwkundige instrumenten waarop een beroep gedaan kan worden voor de uitwerking van deze schema's (BBP's, stedenbouwkundige vergunning voor een totaalproject, verkavelingsvergunningen, GemSV, onteigeningen,...). Ze zullen van toepassing zijn in het kader van de zones waarvan de inrichting prioritair geacht wordt.

De gebieden die door de richtschema's in het GewOP afgebakend worden, alsook de gebieden die later afgebakend moeten worden, zijn die waar de openbare middelen prioritair aangewend zullen worden volgens de oriënteringen die door het GewOP worden bepaald.

1.2.7. De omzendbrieven

Er zal een nieuwe omzendbrief opgesteld worden om de problematiek van het parkeren te regelen, die momenteel geregeld wordt door de omzendbrief de Saeger, waarvan de criteria fundamenteel herzien moeten worden.

Deze doelstelling zal gerealiseerd worden in nauwe samenwerking met de algemene doelstellingen inzake mobiliteit ([zie oriëntering 8](#)).

1.3. Aanpassen van het juridisch arsenaal

De ordonnantie houdende organisatie van de planning en de stedenbouw ([zie punt 1.1](#)), vormt een referentie-instrument met betrekking tot de wetgeving inzake stedenbouw en ruimtelijke ordening. Ze dateert van 1991 en heeft sedertdien talrijke wijzigingen ondergaan. Het is de bedoeling om over een duidelijke en coherente wetgeving te beschikken die aangepast is aan de realiteit en die zo stabiel mogelijk is in de

tijd.

Eén van de huidige bekommernissen bestaat erin om de termijnen voor de behandeling en de verlening van attesten en vergunningen te analyseren en zo mogelijk aan te passen.

De controle van de inbreuken inzake vergunningen (d.i. onwettige constructies) moet op gemeentelijk vlak en zelfs op gewestelijk vlak verscherpt worden; een samenwerking met het parket moet de gerechtelijke vervolgingen geloofwaardiger maken.

Er werd een enige vergunning voor « stedenbouw - onroerend erfgoed » uitgewerkt en de coördinatie tussen de milieugebonden logica en de stedenbouwkundige logica op het vlak van de uitreiking van vergunningen zal versterkt worden om de behandeling van de aanvragen te verbeteren.

Het nut van het behoud van het mechanisme van de prioritaire actieprogramma's (PAP's), een derogatoire procedure, zal geëvalueerd worden in het licht van de voorschriften van het GBP.

De Regering zal toezien op de actualisering van de onteigeningsplannen door de bevoegde overheden. Gelet op het aantal bestaande bepalingen, moet een Brusselse regelgeving inzake de stedenbouw en de ruimtelijke ordening toelaten deze regels efficiënter en toegankelijker te maken.

2. Een verscherpte strijd tegen stadskankers en leegstaande panden en de ontwikkeling van een grondbeleid dat aangepast is aan de Brusselse realiteit

2.1. Doelstellingen

De gewestelijke inspanning moet ondersteund worden om het aantal stadskankers en het aantal leegstaande gebouwen te verminderen, want deze vormen een hindernis voor de ontwikkeling van het Gewest. In termen van imago en van mobilisatie van een momenteel inert potentieel, moet er snel een betekenisvolle inspanning geleverd worden.

Er zijn trouwens tal van plaatsen die een evident potentieel vormen voor de heropleving van de activiteiten in de stad. De in onbruik geraakte economische panden moeten dus hergebruikt worden zodat hun nieuwe bestemmingen harmonieus geïntegreerd worden in hun omgeving.

Tot slot zal het ook de bedoeling van het Gewest zijn om een arsenaal aan maatregelen uit te werken en in te voeren - desgevallend met inbegrip van ontradende fiscale maatregelen, geharmoniseerd op vlak van de 19 gemeenten indien mogelijk, - om de strijd aan te binden tegen leegstaande panden.

2.2. Renovatie van in onbruik geraakte bedrijfsruimten

De ordonnantie betreffende de niet-uitgebate of verlaten bedrijfsruimten zal herzien worden om de doeltreffendheid ervan te waarborgen en om toe te laten deze plaatsen werkelijk te exploiteren. Het principe van de progressieve belasting zal toegepast worden, wat tot gevolg heeft dat de speculatie die bepaalde ruimten treft, vermeden wordt.

Parallel zal de Regering erover waken dat een betere inventaris opgesteld wordt van de in onbruik geraakte bedrijfsruimten zodat deze als basis kan dienen voor de ontwikkeling van projecten voor deze ruimten. Deze inventaris zal op het Internet gepubliceerd worden. De Regering zal een beleid opzetten om de contacten en de relaties tussen de eigenaars van deze ruimten en de potentiële ontwikkelaars aan te moedigen via de bevoegde paragewestelijke administraties. Doel is deze ruimten opnieuw voor rendabele economische activiteiten te benutten, maar er zal ook gelet worden op de gemengdheid van de functies die daar toegelaten kunnen worden.

De Regering zal de voorkeur geven aan een benadering per site en per project en ze zal erover waken dat de nodige voorwaarden gecreëerd worden opdat er eventuele partnerschappen tussen overheid en bedrijfswereld tot stand kunnen komen.

2.3. Een gezamenlijk plan voor de strijd tegen stadskankers en leegstaande of verwaarloosde gebouwen

De gemeenten moeten de permanente inventaris opstellen van de onbebouwde terreinen en de ongebruikte of leegstaande gebouwen (art. 179 van de OOPS). In dit opzicht zal de Regering de nodige maatregelen uitvaardigen om dit instrument aan te vullen en efficiënt te maken, onder andere door die inventaris toegankelijk te maken voor de openbare en para-openbare instanties die ze zouden kunnen gebruiken. Dat vereist meer steun aan de gemeenten om deze doelstelling te bereiken. Op deze basis zal er een nauw overleg plaatsvinden met de gemeenten, met een drievoudig doel :

- ontwikkeling van een beleid om het contact en het overleg met de eigenaars aan te moedigen;
- uitwerking van een gemeenschappelijk beleid tussen het Gewest en de gemeenten om de strijd aan te binden tegen leegstaande panden. Dit kan gesteund worden door fiscale maatregelen, maar er kan ook een beroep gedaan worden op onteigening (art. 69 van de OOPS), wat het mogelijk maakt de stadskankers en de leegstaande panden te herstructureren, onder meer met het oog op de realisatie van bestemmingsplannen;
- uitwerking van een meerjarenprogramma voor de renovatie van ongebruikte panden die toebehoren aan de overheid met het oog op hun herbesteding voor de meest aangewezen functies. Het aanwenden van de stedenbouwkundige bepalingen om stadskankers en leegstaande gebouwen tegen te gaan, zal aangemoedigd worden.

2.4. De optimalisering van het grondpatrimonium van de overheid en het recht van voorkoop

Het patrimonium van de gemeenten en van de plaatselijke of gewestelijke operatoren zal bestudeerd en geanalyseerd worden met de bedoeling hun bestemming en hun gebruik te optimaliseren. Het gaat erom te bepalen waar en onder welke voorwaarden deze ruimten gemobiliseerd kunnen worden ten gunste van de doelstellingen die vastgelegd werden in het GewOP.

Bovendien vult de ordonnantie betreffende het recht van voorkoop deze voorziening aan zodat alle overheden coherente projecten van algemeen

belang kunnen realiseren die tegemoetkomen aan de doelstellingen en gericht zijn op duidelijk vooraf bepaalde zones. De richtschema's die zullen worden uitgewerkt voor de hefboomgebieden zullen bepalen welke maatregelen inzake grondbeleid dienen te worden genomen om de beoogde doelstellingen te bereiken en te vermijden dat speculatie opduikt in een aantal gevoelige zones.

2.5. De taken van de Grondregie

De Gewestelijke Grondregie moet kunnen beantwoorden aan de doelstellingen die vastgelegd zijn in de ordonnantie van 1994 waarbij ze is opgericht, namelijk "het promoten en het uitvoeren van de beslissingen inzake grondbeleid van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad en de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, inzonderheid op het vlak van de ruimtelijke ordening, de planning en de reglementering, de herwaardering van de terreinen en de gebouwen, de vrijwaring van het erfgoed, de strijd tegen de krotwoningen en de stedelijke verloedering, en in voorkomend geval in het kader van de toepassing van het GewOP. De opdracht inzake grondbeleid omvat onder meer de aankoop, de verkoop, de verhuur, de bouw, het gebruiksklaar maken en het onderhoud van onroerende goederen".

De acties van de Regie zullen vrij zijn van activiteiten die niet met het hoofddoel overeenstemmen. De interventiecapaciteit van de Regie in alle prioritaire interventiegebieden moet verbeterd worden om haar in staat te stellen snel en doeltreffend te handelen.

3. Informatie voor het publiek en stedelijke marketing

3.1. Doelstellingen

Het waarborgen van kwalitatieve informatie die volledig, vlot toegankelijk en doelgericht is en beantwoordt aan de interessesferen van de gebruikers (investeerders, particulieren, openbare operatoren, toeristen enz.) is noodzakelijk, gezien de complexiteit van de geldende stedenbouwkundige regels.

Bovendien moet deze informatie toelaten het imago van het openbaar beheer op het gebied van stedenbouw en ruimtelijke ordening te verbeteren door meer transparantie en door een beter onthaal van de gebruiker.

Tot slot draagt dit initiatief bij tot de stedelijke marketing die niet alleen gericht mag zijn op de promotie van Brussel op toeristisch en cultureel vlak (city-marketing).

3.2. De instrumenten voor de informatieverstrekking en de stedelijke marketing.

Het Gewest zal een geïnformatiseerd cartografisch referentiesysteem ontwikkelen waarin de bestaande rechtstoestand beschreven wordt (GBP, BBP's, PAP, GSV...) alsook de verordenende voorschriften die daarop betrekking hebben. Op termijn moet dit systeem toegankelijk zijn voor de burgers, de bedrijven, de investeerders,... en moet het ook toegankelijk worden via het web. De gemeenten zullen in ruime mate betrokken worden bij de uitwerking van dat geïnformatiseerd systeem.

Iedere potentieel geïnteresseerde zal op die wijze makkelijker gegevens kunnen opvragen betreffende het Brussels grondgebied.

Dat zou de onzekerheden moeten wegnemen en verhinderen dat projecten worden opgestart die weinig kans maken op een vergunning.

Dit alles zal aangevuld worden met een databank waarin alle collectieve, wetenschappelijke, culturele, toeristische, sociale en economische voorzieningen beschreven worden. Deze databank zal het mogelijk maken om precieze informatie te verschaffen over de bestaande toestand alsook over de behoeften, en om de beslissers en de investeerders aan te moedigen om de lacunes op te vullen.

De databank zal gekoppeld worden aan andere referentie-instrumenten en aan de observatoria, zodat alle informatie met betrekking tot de bestemming en het gebruik van de Brusselse ruimte trapsgewijs beschikbaar zal zijn op basis van één enkele aanvraag. Aanvullend zal het Gewest op een symbolische plek een "stedenbouwkundig huis" inrichten. Dit initiatief geeft uiting aan de wil om werk te maken van het "enig loket", een logica die de stedenbouwkundige bevoegdheid overschrijdt.

Dit stedenbouwkundig huis zal een centraal punt vormen waar informatie in verschillende vormen beschikbaar zal zijn :

- een interactieve terminal zal toegang verschaffen tot de databanken en tot het geïnformatiseerd cartografisch referentiesysteem;
- er zal een driedimensionaal plan van het Gewest opgesteld worden op basis van luchtfoto's, aan de hand waarvan de evolutie en "het reilen en zeilen " in het Gewest getoond kan worden;
- grote openbare of privé-projecten in uitwerking of realisatie;
- uitgereikte vergunningen;
- projecten die ingeschreven staan op de agenda van de overlegcommissies...;
- een geïllustreerde beschrijving van de diversiteit van de Brusselse wijken, volgens een typologie van deze wijken;
- een bibliotheek waar alle studies en werken die bijdragen tot het begrip van de Brusselse werking toegankelijk zijn.

Dit stedenbouwkundig huis zal over geschoold personeel beschikken dat in staat is om de bezoekers alle nuttige informatie te verschaffen of hen naar de betrokken diensten te verwijzen.

PRIORITEIT 6

Verhoging van de commerciële, culturele en toeristische aantrekkingskracht van het Gewest

1. Commerciële aantrekkingskracht

De handelsactiviteiten zijn een doorslaggevende factor voor de levenskwaliteit en de aantrekkingskracht van het Gewest. De commerciële verscheidenheid en vitaliteit spelen een belangrijke rol in termen van economisch dynamisme alsook in termen van de creatie van een sterk imago. De handel heeft een directe invloed op de levenskwaliteit door buurtgerichte diensten aan te bieden en door de animatie in de wijken te waarborgen, twee factoren die bijdragen tot het veiligheidsgevoel.

De verschillende Brusselse handelskernen kennen contrastrijke situaties. Op basis van de resultaten van een globale analyse van de respectieve aantrekkingskracht, moet het beleid ter ondersteuning van de handelskernen dus worden gediversifieerd in functie van de kenmerkende vitaliteit.

De commerciële aantrekkingskracht beoogt twee hoofddoelstellingen :

- de versterking van de rol van het Gewest als belangrijke pool van economische, toeristische en commerciële ontwikkeling;
- de verbetering van de levenskwaliteit en de gezelligheid in de wijken.

De ontwikkeling van de commerciële aantrekkingskracht wordt beïnvloed door een hele reeks factoren :

- de toegankelijkheid van de handelswijken;
- de aantrekkingskracht van de handelswijken, gegenereerd door de eigen ontwikkelingsdynamiek;
- de inrichting van de handelswijken en hun plaats in het Gewest;
- het aanbod van handelsruimten;
- de verscheidenheid van het commerciële aanbod;
- de promotie van de handelswijken.

1.1. De toegankelijkheid van de handelswijken

De mobiliteit is een kernfactor van de commerciële aantrekkingskracht.

In dit verband zullen de volgende richtlijnen worden gevolgd :

- de identificatie van de handelspolen moet op een duidelijke en precieze wijze gebeuren. Ook de toegankelijkheid van deze polen met de verschillende transportmiddelen moet worden gegarandeerd (openbaar vervoer, auto's, fietsen, rolstoelen, kinderwagens), waarbij de aandacht vooral uitgaat naar betere verplaatsingsmogelijkheden voor voetgangers en fietsers in en in de buurt van de handelswijken;
- de verbindingsmogelijkheden voor voetgangers en fietsers tussen de verschillende handelswijken zullen worden verbeterd, in het bijzonder in het licht van de aanleg van een kwalitatief hoogstaande wandelzone, die de gebruikers moet aansporen tot "winkelwandelen";
- de problematiek rond het parkeren moet het voorwerp uitmaken van een optimaal georganiseerde benadering waarbij zowel rekening wordt gehouden met de behoeften van de klanten als met die van de bewoners. Er moeten eveneens fietsstallingen worden geïnstalleerd;
- de omvang van de autoparkings en fietsstallingen moet worden bepaald op grond van een studie en van een systematische behandeling in de GemOP's en hun luik over de mobiliteit (gemeentelijke mobiliteitsplannen), waarbij rekening wordt gehouden met de inventaris van de bestaande parkeerplaatsen, de beschikbaarheid van het openbaar vervoer (met inbegrip van de verscheidenheid van de origines en bestemmingen van de lijnen die de handelskern bedienen), de verscheidenheid en specialisatie van de handelszaken, de origine en het gedrag van de cliënteel;
- de inrichting als wandelstraat zal geval per geval bestudeerd worden. Er zal een voorafgaande studie worden uitgevoerd van de impact op de wijk, waarbij met name rekening wordt gehouden met de economische gevolgen van een dergelijke maatregel;
- leveringsvoertuigen zijn in concurrentie met de andere voertuigen inzake parkeergelegenheid, of bevinden zich op de openbare weg wanneer ze dubbel geparkeerd staan. Er moet werk worden gemaakt van een regeling van de uurschema's, de laadvolumes en de organisatie van de leveringszones.

1.2. De aantrekkingskracht van de handelswijken, gegeneerd door de eigen ontwikkelingsdynamiek

De vitaliteit van de Brusselse handelskernen is afhankelijk van twee factoren die zich soms samen en soms afzonderlijk voordoen :

- hun aanwezigheid in het hypercentrum of hun verbinding ermee;
- hun vermogen om een eigen dynamiek te genereren door hun specialisatie in veelgevraagde segmenten of door de verscheidenheid en concentratie van het commerciële aanbod.

Het gaat om een broos evenwicht, dat moeilijk te handhaven is omdat het onderhevig is aan de gevolgen van de conjunctuur. Men dient een beter inzicht te verkrijgen in die verschillende dynamische trends en de middelen aan te reiken om te voorkomen dat deze in het gedrang komen.

Om het aantrekkingspotentieel van het Gewest te optimaliseren zal eveneens worden getracht om de toeristische en culturele evenementen beter te doen aansluiten op het commerciële potentieel : werken aan het imago, animatie, verfraaiing, enz.

1.3. De inrichting van de handelswijken en de integratie ervan in de gewestelijke dynamiek

De kwaliteit van de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimten in de kernen zijn bepalende factoren voor de aantrekkingskracht ervan. Er zullen specifieke acties worden ondersteund met het oog op de verbetering van de esthetiek en de leesbaarheid van de handelskernen. Een coherent beleid inzake de harmonisering van uithangborden en stadsmeubilair zal worden aangemoedigd.

Alle inrichtingswerken, uitgevoerd in de handelswijken, zullen het voorwerp uitmaken van een systematisch gemeenschappelijk overleg tussen de verschillende bij deze werken betrokken actoren (Gewest, gemeenten, handelaars, bewoners). De handelskernen die nog heringericht moeten worden, zullen het voorwerp moeten uitmaken van een ontwikkelingsproject dat moet worden geïntegreerd in de gemeentelijke ontwikkelingsplannen.

Bovendien zal worden getracht om het aantal handelskernen constant te houden, zowel in het centrum als in de eerste en tweede kroon. De verspreiding van de handelsactiviteiten is immers een factor die leidt tot het uiteenvallen van de kernen en dus tot de vermindering van hun aantrekkingskracht. In dit opzicht dient erover te worden gewaakt dat de nieuwe vestigingen zich in de bestaande kernen concentreren.

De integratie van de handelskernen in hun respectieve wijk staat eveneens op de agenda. Men zal dit trachten te realiseren door het opnieuw bewonen van de verdiepingen boven winkelruimten te bevorderen.

1.4. Het aanbod van handelsruimten

De evolutie van het aanbod van handelsruimten moet het voorwerp uitmaken van continue monitoring.

Deze evolutie zal worden gevolgd aan de hand van een driepuntenplan :

- voorkomen van de achteruitgang van de kernen;
- beter « beheren » van het overschot aan handelsruimten;
- bijzondere aandacht schenken aan het probleem van de lege etalages, de leegstaande woningen op de bovenverdiepingen in de handelskernen, de evolutie van de huurprijzen, alsook het observeren van de achteruitgang van de verscheidenheid of van de specialisatie van bepaalde handelsassen.

Het Observatorium van de handel kan, uitgaande van een typologie van de handelskernen, een monitoringinstrument creëren aan de hand waarvan het gebruik van de handelsruimten kan worden geoptimaliseerd. Dit Observatorium zal zowel toegankelijk zijn voor de gemeenten als voor de privé-sector.

Meer algemeen moeten de autoriteiten door monitoring beter kunnen anticiperen op alle problemen die verband houden met de commerciële aantrekkingskracht van het Gewest en eveneens beter kunnen inspelen op de grote trends van deze sector die een hoofdrol speelt in de

gewestelijke dynamiek.

1.5. Het behoud van de verscheidenheid van het commerciële aanbod

Het intercultureel en polyvalent karakter van de handelswijken is een belangrijke troef voor de stad. Het is dan ook raadzaam om dit aspect te behouden en te opwaarderen.

De handel verdient bijzondere aandacht, gezien de invloed die zij heeft op de algemene aantrekkingskracht van de stad en gelet op de belangen die zij vertegenwoordigt op het vlak van de tewerkstelling (vooral met betrekking tot laaggeschoolde Brusselaars).

Het behoud of de ontwikkeling van de vestigingen met zeer groot beklantingsgebied en zeer groot potentieel vormt een garantie voor de verscheidenheid van het commerciële aanbod.

De grote speciaalzaak moet ook een plaats krijgen in het Gewest, waarbij het behoud van de mobiliteit, de levenskwaliteit en de kwaliteit van de huisvesting en van de bestaande commerciële structuur niet uit het oog mag worden verloren.

Het aantrekken van grote nationale en internationale enseignes draagt bij tot de heropleving van de handelskernen. De city-marketingactiviteiten, waarover later meer, zullen rekening moeten houden met dit belangrijk aspect. Deze vestigingen zullen zich moeten schikken naar de bestaande commerciële structuur.

1.6. De promotie van de handelswijken

De versterking van de handelswijken vereist een betere promotie, door het naar voor brengen van de sterke punten of eigenheden en door erop te letten dat de "locomotieven" aanwezig zijn in de kernen en er hun rol voluit kunnen spelen. Er zal een bewegwijzering van de handelswijken worden uitgevoerd vanaf de toeristische plaatsen.

De gecoördineerde informatie betreffende de troeven van de Brusselse handel moet regelmatig worden geüpdatet zodat zowel naar de inwoners van Brussel als naar andere potentiële klanten toe promotie kan worden gevoerd.

Op gewestelijk vlak zal de informatie, bedoeld voor de commerciële investeerders, worden gecentraliseerd. Deze informatie heeft eveneens betrekking op de handelsinitiatieven, ongeacht wie daar de actoren van zijn, wat een continue inventarisering van deze initiatieven veronderstelt. De informatie moet worden aangevuld met een permanente lijst van de beschikbare handelsruimten, beheerd in overleg met de gemeenten en de privé-partners.

In het licht hiervan moet het Gewest over een eigen voorstellingsinstrument beschikken, dat bestaat uit verschillende facetten :

- een voorstelling via een atlas-brochure;
- een maquette;
- een handelskaart, die ter beschikking wordt gesteld van de bezoekers op de drukst bezochte plaatsen (hotels, restaurants, culturele centra, openbaar vervoer,...);

interactieve terminals.

2. Culturele aantrekkingskracht

Het is van belang om, parallel met de verhoging van de commerciële aantrekkingskracht van het Gewest, de culturele aantrekkingskracht in stand te houden, wat neerkomt op een degelijker beleid wat betreft de toegankelijkheid van de cultuur, in de zin van een ruime democratisering. Dat impliceert de erkenning van het recht op cultuur voor allen, maar houdt eveneens in dat er moet worden gezocht naar de meest doeltreffende, promotionele instrumenten. Het gaat er ook om de huidige trend om te keren waarbij de desinvestering van de Brusselse culturele ruimte één van de opvallende kenmerken is van de stadsevolutie. De overvloed aan culturele activiteiten volstaat niet om de permanente aanwezigheid te garanderen van een sterk cultureel project, waarvoor op een coherente manier moet worden gehandeld op alle institutionele niveaus. Dit veronderstelt een gezamenlijke bezinning en actie voor de ontwikkeling van de infrastructuur, de ondersteuning van de creatie, de uitwerking van het culturele programma en het statuut van de kunstenaars.

2.1. Verschillende actiepolen

De acties moeten gericht zijn op verschillende polen.

Het gaat erom de inwoners van het Gewest ontvankelijk te maken voor de waaier van voorgestelde culturele activiteiten, met inbegrip van de grote publiekstrekkingen - de evenementen die traditioneel zijn terug te vinden in de Brusselse culturele structuur -, maar ook en vooral voor de evenementen die verspreid over het grondgebied van het Gewest plaatsvinden en door hun originele karakter en hun culturele verscheidenheid blijf geven van de creatieve rijkdom in Brussel.

Samen met de andere twee Gewesten moet er een dynamiek van informatie en uitwisseling totstand worden gebracht om op die manier, met de medewerking van de communautaire instellingen, de bevolking van Wallonië en Vlaanderen aan te sporen om volop en actief deel te nemen aan het culturele aanbod in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In die geest moet gezamenlijk worden nagedacht over de verbetering van de toegankelijkheid van bepaalde culturele evenementen (problematiek van het openbaar vervoer, prijzenbeleid).

Men dient er ook op toe te zien dat culturele spektakels van Brusselse initiatiefnemers buiten het Brussels Gewest, en ook in het buitenland worden gepromoot, net zoals ook het onthaal van culturele evenementen die voortvloeien uit Waalse en Vlaamse initiatieven in Brussel moet worden aangemoedigd en bevorderd.

Het is eveneens van belang dat de synergieën worden opgevoerd met de gebruikelijke institutionele of privé-tussenpersonen, die zich inzetten voor de promotie van Brussel in het buitenland. Belangrijke initiatieven met evenementwaarde moeten kunnen worden ingepast in een prospectieve aanpak met de partners van de toeristische promotie. Maar het is ook raadzaam om in het raam van een voorafbepaalde strategie de

promotionele middelen vrij te maken voor elk gericht cultureel initiatief dat moet worden ontdaan van het confidentiële karakter waardoor het nog te vaak wordt geschuwd door het grote publiek.

In dit opzicht worden - of werden reeds - verschillende instrumenten gebruikt, zowel individueel door een culturele partner als collectief in het geval van een partnership tussen de overheid en het verenigingsleven of de bedrijfswereld.

Voorbeelden hiervan zijn de Cultuurwaardebon of Chèque-Culture, het enig-ticketsysteem, het combinatieticket dat zowel de toegangsprijs als de vervoersprijs dekt, de gemengde abonnementen die toegang geven tot verschillende soorten culturele activiteiten en de enige pas die toegang geeft tot een aantal culturele activiteiten tijdens de duur van een bepaald festival,... Deze initiatieven verdienen te worden aangemoedigd, uitgebreid en ontwikkeld.

Het Gewest zal eveneens steun verlenen aan de structurele sensibiliserings- en vulgarisatie-instrumenten, zoals Internet-sites, plannen of agenda's, de organisatie van nocturnes in de musea, een op cultuur toegespitste city-card..., instrumenten die de aantrekkingskracht van de cultuur in het Gewest aanzienlijk kunnen doen toenemen.

2.2. Culturele en patrimoniale activiteiten

De enorme patrimoniale rijkdom van het Hoofdstedelijk Gewest is het voorwerp van talrijke initiatieven. Het is raadzaam om deze troeven uit te spelen. Dat kan worden gerealiseerd door het ondersteunen van elke actie die wordt ondernomen om de Brusselaar om te vormen tot « de goed geïnformeerde ambassadeur die trots is op zijn stad ». Deze acties moeten het nog al te bekrompen kader van de nieuwsgierige of de verlichte amateur overstijgen om in te spelen op een dynamiek die, via de school en de massa-evenementen, bijdraagt tot het informeren van een zo groot mogelijk publiek. Zo zal de onmisbare verbinding tot stand komen met het culturele leven van het Gewest.

Naast het patrimonium, geïnventariseerd in de promotionele middelen, zijn er nog andere plaatsen en bezienswaardigheden die het publiek weten te boeien. Deze plaatsen kunnen als kader voor een cultureel evenement worden gebruikt, dat op zijn beurt, door het patrimoniale ontdekkingsaspect, aan belang wint. Verschillende initiatieven werden in deze zin ontwikkeld. Het is raadzaam om deze benadering verder aan te moedigen.

Na de evaluatie van omzendbrief 001 betreffende de bescherming van gebouwen met een culturele functie, zal het Gewest een krachtdadig beleid blijven voeren om dit potentieel nog verder uit te diepen, in het bijzonder door de samenwerking met grote culturele instellingen op federaal niveau en op het niveau van de Gemeenschappen. Het Gewest gaat op deze weg verder en zal verduidelijken welk projecttype op steun kan rekenen en de selectiecriteria bepalen.

2.3. Stedelijke dimensie en buurtbeleid

Een sterk cultureel project is een project waarin de stedelijke gemeenschap zich weet terug te vinden. Dit veronderstelt dat het culturele project zich afspeelt in het centrum van de stad en vereist dat men stedelijke parcours

weet te schetsen.

Het gaat er ook om de dimensies waarop het culturele leven gebaseerd is in het geheel te integreren en, in deze geest, blijk te geven van bekommernis om het creatieve aspect, met inbegrip van de avantgardistische concepten. Naast dit alles moeten de culturele dynamische processen in de populaire expressievormen ervan gerespecteerd worden.

De gelegenheden om onze artistieke scholen, die een solide reputatie genieten, op het voorplan te plaatsen verdienen onze niet aflatende aandacht. Dat geldt bijvoorbeeld voor de Circushogeschool of de Dansschool PARTS, bezocht door studenten uit alle continenten, die vandaag de dag kunnen rekenen op internationale erkenning.

Men dient zich eveneens in te zetten voor de ontwikkeling van de culturele industrieën op het vlak van de meest vernieuwende expressies, in het bijzonder door deze voor te stellen op de buitenlandse markten en op de domeinen waar Brussel een internationale reputatie heeft verworven.

Het is ook van belang om tegelijk de leefbaarheid van de « minder rendabele » vormen van artistieke activiteiten en expressies of alternatieve culturele netwerken te waarborgen.

Het culturele leven, de culturele rijkdom en originaliteit zijn nauw verbonden met de benaderingswijze van diegenen die erin investeren : de culturele actoren. Het initiatief van de plaatsbepaling en het tot stand brengen van de dynamiek is dan ook in hun handen. De overheid draagt, in de mate van haar respectieve bevoegdheid en de beschikbare financiële middelen, bij tot de ondersteuning van deze initiatieven. Meer doelgerichte acties kunnen worden ontwikkeld via de scholen en het verenigingsleven, door de ondersteuning van leercycli en opleidingen in verschillende artistieke disciplines en het invoeren van infrastructuren voor artistieke expressie, zowel voor de jeugd als voor volwassenen. Vandaar dat het Gewest in de eerste plaats, in overleg met de gemeenschapsinstellingen en de steun van de gemeenten (de creatie van een Schepenschap voor Cultuur), middelen moet vrijmaken voor het buurtbeleid (opzetten van kleine, plaatselijke culturele infrastructuren).

Het Gewest moet er, in de eigen stedelijke context, op toezien dat het culturele aanbod een zo ruim mogelijk publiek ten goede komt. Dat geldt ook voor initiatieven die omwille van hun financiële, culturele of sociale marginaliteit niet aan bod komen. Dat is de bedoeling van het financiële ondersteuningsbeleid met betrekking tot de democratisering van de prijzen dat reeds geruime tijd wordt gevoerd en van het beleid dat recent ook werd ontwikkeld voor personen in een onzekere situatie (werklozen, personen met een bestaansminimum enz.). In de theaterwereld werd een proefproject georganiseerd. Het is raadzaam om deze werkwijze uit te breiden naar opvoeringen van andere artistieke disciplines.

2.4. Toegankelijkheid

Culturele plaatsen die gesloten zijn buiten de kantooruren moeten beter toegankelijk worden gemaakt. Dit geldt in de eerste plaats voor musea, waar zich de mogelijkheid aandient tot het organiseren van « nocturnes ». Dat zou in de eerste plaats de Brusselaars ten goede komen, en de toeristische aantrekkingskracht van de culturele evenementen kracht bijzetten.

Er dient ook aandacht uit te gaan naar de gehandicapten. Het Gewest moet er voor zorgen dat alle culturele gebouwen en instellingen in Brussel toegankelijk zijn voor gehandicapten en mindervalide personen. Tevens dient men aandacht te blijven schenken aan slechthorenden en slechtzienden. Met het oog hierop dient een studie te worden gemaakt van de aanpassingen aan de culturele infrastructuur.

2.5. Interculturele dimensie

De interculturele dimensie is ingebed in de sociologische realiteit van de stad. De culturele verscheidenheid is een rijkdom die moet worden gekoesterd, waarbij er zorgvuldig moet worden over gewaakt dat de specifieke eigenheid van elke cultuur behouden blijft. Dit moet een fundamenteel aspect zijn van de culturele activiteit die in Brussel de nodige aanmoediging en stimulansen verdient.

De interculturele dimensie impliceert het begrip "uitwisseling". Deze notie mag niet worden gezien als het ondoordringbaar naast elkaar plaatsen van verschillende gemeenschappen. Het is dus van belang dat voorrang wordt gegeven aan de studie van elk project dat het contact bevordert tussen verschillende culturen die al te vaak met elkaar in aanraking komen maar niet met elkaar omgaan, om op die manier een reducerend cultuurmodel te vermijden.

De originaliteit van de uitgesproken optie voor een interculturele ontwikkeling schuilt hoofdzakelijk in de ontmoeting, waarbij die aspecten worden gestimuleerd die een band scheppen tussen de culturele expressie van de ene gemeenschap en expressies van andere gemeenschappen waarmee zij omgaan in het dagelijks leven. Acties die culturen samenbrengen en mikken op die vorm van ontwikkeling, moeten aangemoedigd worden, gebruik makend van de kennis van de actoren op het terrein.

In dit opzicht zullen geïntegreerde initiatieven worden gepromoot, zoals dat ook het geval is voor acties met het oog op het bereiken van een groter publiek dat aan deze manifestaties wenst deel te nemen. Het is belangrijk dat deze culturele acties in het hele Gewest kunnen plaatsvinden en dat deze niet uitsluitend worden verwezen naar zones met een hoge concentratie van burgers van buitenlandse afkomst. Het Europese engagement van Brussel moet verder worden doorgetrokken. Hoe? Door de organisatie van opvoeringen en diverse culturele initiatieven, afkomstig van de lidstaten van de Gemeenschap. Of nog door de ontwikkeling van om het even welk project - opvoering, tentoonstelling, museum - dat de Europese dimensie van Brussel en zijn plaats binnen de Europese constructie kan bevestigen.

Voor een aantal scheppende kunstenaars is Brussel eveneens de plaats waar zij de beschouwing en creativiteit vinden waar zij naar streven buiten het gewoel van de grote Europese metropolen.

Dit kwaliteitslabel is een troef die vaak naar voor wordt gebracht door een aantal scheppende kunstenaars die Brussel als verblijfplaats hebben gekozen om zich te uiten. Dit onthaalbeleid moet worden aangemoedigd.

3. Toeristische aantrekkingskracht

3.1. Context en partnerships

Door de oprichting van Brussel Internationaal - Toerisme en Congressen is men erin geslaagd om de beheersinstrumenten voor het vrijetijdstoerisme en de congresindustrie in één enkele organisatie onder te brengen, zodat Brussel gebruik kan maken van alle beschikbare hulpmiddelen om zijn aantrekkingskracht, en de daaruit voortvloeiende inkomsten, te verhogen.

De betrokkenheid van het Gewest bij deze dynamiek moet nog toenemen. Brussel Internationaal zal bovendien een meer uitgesproken culturele hoofdlijn moeten ontwikkelen zodat deze organisatie de culturele agenda kan verzorgen en werk kan maken van de promotie op basis van een sterk partnership met de gemeenschapsorganen en met het net van economische en handelsattachés.

Toerisme is een gemeenschapskwestie en valt in Brussel onder de bevoegdheid van de Franse Gemeenschapscommissie en van de Vlaamse Gemeenschap.

De gemeenschapsorganen « Office de Promotion du Tourisme » en Toerisme Vlaanderen zijn bevoegd om Brussel te promoten op de externe markten.

Om de promotionele opdrachten in België en in het buitenland op een coherente manier tot een goed einde te brengen, onderhoudt Brussel Internationaal - Toerisme en Congressen in conventies vastgelegde relaties met deze twee organen en, daaruit voortvloeiend, eveneens met hun respectieve bureaus voor toeristische vertegenwoordiging in het buitenland.

Dit partnership maakt een duidelijke verdeling mogelijk van de specifieke taken van elk orgaan :

- Brussel Internationaal is de hoofdverantwoordelijke voor de bepaling van de inhoud van de marketingstrategie voor het toerisme in Brussel (bepaling van het imago en van de pijlers per markt);
- OPT (Office de Promotion du Tourisme) en Toerisme Vlaanderen zijn de voornaamste verantwoordelijken voor de promotie van het toerisme in Brussel;
- Brussel Internationaal behoudt een aantal bijzondere bevoegdheden wat de promotie betreft (acties in het buitenland in samenwerking met privé-partners).

Door deze in conventies vastgelegde samenwerking kunnen gemeenschappelijke strategieën worden overwogen voor de toeristische actoren op de buitenlandse markten.

De evolutie van de vertegenwoordigingen in het buitenland zal in hoofdzaak worden gekenmerkt door de ontwikkeling van toeristische antennes (een soepele structuur op meer doelgerichte, regionale markten) die geleidelijk de plaats zullen innemen van de traditionele toeristische bureaus.

Brussel Internationaal kan overigens ook, via het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, bogen op het netwerk van handelsattachés om de buitenlandse

vertegenwoordiging verder uit te breiden. Jaarlijks worden gemeenschappelijke acties ondernomen die ook in de toekomst verder zullen worden ontwikkeld.

Het Gewest zal tenslotte de nodige stappen ondernemen opdat de diplomatieke vertegenwoordigers in het buitenland eveneens zouden worden betrokken bij de promotie van het gedefinieerde imago.

3.2. Acties, gebaseerd op twee krachtlijnen : het onthaal van toeristen en de promotie van Brussel als bestemming

Het doel van deze benaderingswijze is het op gang brengen van een steeds toenemende stroom toeristen naar Brussel en dit zowel in termen van het aantal bezoekers als in termen van financiële inkomsten.

3.2.1. Eerste krachtlijn : het onthaal van de toeristen in Brussel

3.2.1.1. De toeristische informatiebureaus

Het onthaal van toeristen in Brussel wordt verwezenlijkt door de uitbouw van toeristische informatiepunten op plaatsen die van strategisch belang zijn voor het Gewest : de luchthaven van Brussel Nationaal, het Zuidstation, de Grote Markt, de Grasmarkt en het Europees Parlement. Als aanvulling op de verschillende aanwezige "infopunten" zullen diverse bijkomende projecten in een vaste vorm moeten worden gegoten.

3.2.1.2. De toeristische signalisatie

Het Observatorium voor Toerisme heeft via enquêtes, gehouden onder de toeristen, de vinger gelegd op het probleem in verband met de signalisatie. In dit kader is het project omtrent de toeristische aanduidingen in het Hoofdstedelijk Gewest belangrijk, want aan de hand hiervan kan de nadruk worden gelegd op het patrimonium en op de toegankelijkheid tot degelijke informatie voor de Brusselaars en de toeristen.

Brussel kan alleen maar het imago van een Gewest uitdragen (en niet een opgesplitst geheel, bestaande uit 19 gemeenten) wanneer het gebruik maakt van gemeenschappelijke visuele communicatiemiddelen voor de totaliteit van het toeristisch patrimonium, en dit in alle gemeenten van het Gewest.

Het project inzake de toeristische signalisatie en aanduidingen moet worden uitgebreid tot het hele Gewest. Het Gewest zal alles in het werk stellen opdat de gemeenten - zowel voor voetgangers als voor gemotoriseerd verkeer - een coherent signalisatiesysteem op hun wegennet zouden installeren. Om dit doel te bereiken, kan aan de gemeenten een systeem van steunverlening worden voorgesteld. Dit signalisatieproject, dat samen met andere bevoegde instanties geleid wordt, zal de problematiek van de toeristische bussen integreren, onder meer door de bewegwijzering van de voorkeurtrajecten, de verplichte parkeerzones, de verplichte wachzones en de zones met parkeerverbod; er zal ook rekening worden gehouden met het bestaande MIVB-net.

Deze coherentie zal eveneens moeten worden uitgebreid tot de gewestwegen en vooral tot de invalswegen van het Gewest. Een signalisatie

ad hoc zal worden overwogen.

3.2.1.3. Ontwikkeling van grote evenementen

In Brussel vinden evenmin toonaangevende internationale evenementen plaats die drie jaar op voorhand worden gepland en die een looptijd hebben van zes maanden. Op toeristisch-cultureel vlak werken deze evenementen als een katalysator, op dezelfde wijze als de federale musea, de verenigingen voor rondleidingen of nog de toeristische attracties. Deze initiatieven kunnen worden georganiseerd en geïntegreerd in het kader van themagebonden jaren bepaald door de gemeenschapsorganen. Daarentoest zal een beroep worden gedaan op de actieve medewerking van de partners zoals de Brusselse Raad voor Musea of ook nog de vzw « Attractions et Tourisme ».

3.2.1.4. Welke aard van investeringen ?

In Brussel is er momenteel bovendien een gebrek aan bepaalde infrastructuren zoals toeristische privé-attracties. Het Gewest heeft in vergelijking met steden die gekend staan om hun toeristische activiteiten, een reële achterstand opgelopen.

Er is nood aan financiële steun om kwalitatief hoogstaande toeristische infrastructuren te helpen ontwikkelen. De Regering zal onderzoeken of het ontwikkelen van een infrastructuur voor mobilhomes en campings opportuun is.

In termen van congresinfrastructuren zal de aantrekkingskracht worden verhoogd door de investeringen in het hotelwezen en dankzij de renovatie van het Paleis voor Congressen. Het is niettemin belangrijk om historische plaatsen of plaatsen met erfgoedwaarde zodanig in te richten dat zij geschikt zijn om professionele congressen te huisvesten en zo het aanbod meer karakter te geven. Het Gewest zou tot de concretisering van deze investeringen kunnen bijdragen.

Voor zover in de loop van de volgende jaren een casino in Brussel wordt gevestigd, zal het Gewest de nodige begeleidende maatregelen treffen teneinde een harmonieuze vestiging van deze inrichting in de stedelijke structuur te verzekeren.

De jeugdherbergen zullen voor hun investeringen kunnen blijven rekenen op de steun van de bevoegde overheden. Bovendien zal de steun, verleend door de vzw "Loger Jeunes", die al deze centra groepeerd, worden verhoogd om de sector optimaal te kunnen promoten.

3.2.1.5. Andere initiatieven om de toeristische aantrekkingskracht van het Gewest te bevorderen

In het algemeen zullen de acties er in de eerste plaats op gericht zijn om de gemiddelde verblijfsduur van de bezoekers te verlengen, waarbij specifiek de nadruk zal worden gelegd op zogenaamde dalperioden, namelijk de weekends en de schoolvakanties.

Om de aantrekkingskracht van het Gewest nog te verhogen, moet het bedrijfsleven (handelszaken, ondernemingen, culturele partners, HORECA, taxibedrijven) bij alle instrumenten voor het toeristisch beleid worden betrokken.

Er zal bijzondere aandacht worden besteed aan zakenmensen en congresgangers met het oog op de organisatie van specifiek op dit publiek gerichte culturele activiteiten.

Om de toeristische aantrekkingskracht van Brussel te vervolledigen, is het eveneens raadzaam om de toeristisch-culturele "city-card" vaste vorm te geven en voor de bezoekers ontdekkingswandelingen door de diverse wijken te organiseren.

3.2.2. Tweede krachtlijn : de promotie van Brussel als bestemming

In termen van promotie is de aantrekkingskracht van het Gewest in hoge mate afhankelijk van het imago dat het uitstraalt, in de eerste plaats naar zijn inwoners en vervolgens naar het buitenland toe.

3.2.2.1. Naar de bewoners toe

Het Gewest moet zich inspannen om de gezelligheid en de netheid binnen de wijken te verbeteren en om de bewoners te betrekken bij deze dynamiek om Brussel als bestemming te promoten, via de ontdekking van het patrimonium en weekendactiviteiten zoals "Brussel, mijn geheime tip", of zelfs door meer doorgedreven activiteiten in samenwerking met de Brusselse gemeenten.

Een meer structurele steun aan de gemeenten zal worden overwogen om een informatiesysteem inzake gewestelijke activiteiten op het niveau van de verschillende gemeenten op te zetten.

Tenslotte is er nog de steun aan die activiteiten waarbij de Brusselaars worden uitgenodigd deel te nemen aan de promotie van hun stad. Een voorbeeld hiervan is de promotie rond logies bij de inwoner.

3.2.2.2. Naar het buitenland toe

Afgezien van de verhoogde coherentie, ontwikkeld in samenwerking met de gemeenschapsorganen (OPT en Toerisme Vlaanderen), zal bijzondere aandacht uitgaan naar de promotie van het zaken- en het vrijetijdstoerisme.

Brussel kampt met een chronisch gebrek aan imago, wat gesymboliseerd wordt door de uitdrukking "Brussel beslist", waardoor ons Gewest een zielloze, louter administratieve functie krijgt aangemeten.

Tot slot is het raadzaam om meer structurele projecten te steunen voor de ontwikkeling van het toerisme in Brussel, zoals het Observatorium voor Toerisme of activiteiten die de werkgelegenheid in deze sector bevorderen.

Het Observatorium voor Toerisme is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de referentie bij uitstek voor statistische gegevens - en analyses - betreffende de hele toeristische en economische sector in Brussel.

De analyses van het Observatorium zijn echte beheerinstrumenten, uitgewerkt aan de hand van betrouwbare statistieken op basis van precieze, sectorale overeenkomsten (HORECA, reisagentschappen, musea,

bezienswaardigheden, jeugdherbergen enz.). Om dit instrument, dat van essentieel belang is voor het Gewest, duurzaam te maken, wordt een bijzondere steun aan het Observatorium voor Toerisme overwogen. Het Observatorium voor Toerisme zal ook tot taak hebben om een evaluatie te maken van het toeristisch beleid dat wordt gevoerd.

De cijfers leveren het duidelijke bewijs dat de toeristische sector de activiteitensector is waar de werkgelegenheid in de toekomst het hoogst zal zijn. Gelijktijdig is er een schaarste aan arbeidskrachten voelbaar op verschillende domeinen (hotelwezen, reisagentschappen, enz.). Het Gewest zal zijn steun verlenen aan concrete acties om de werkgelegenheid in deze sector te stimuleren, zoals bijvoorbeeld het aangaan van partnerships tussen scholen en privé-operatoren zoals grote hotelketens of reisagentschappen.

Bovendien zal een analyse worden gemaakt van de mate waarin de in het Hoofdstedelijk Gewest aangeboden opleidingen afgestemd zijn op de vraag vanuit de professionele sector.

3.3. Citymarketing

De versnippering van de bevoegdheden, de talrijke in het buitenland actieve organen en het imago dat zij uitdragen, zijn een voedingsbodem voor verwarring die schadelijk is voor de positionering en de promotie van het Gewest.

De commerciële stappen die de Brusselse economische operatoren in het buitenland ondernemen, kunnen nog niet voldoende steunen op een positief en coherent imago van hun Gewest.

Sedert kort groepeert de vereniging Brussel Internationaal - Toerisme & Congressen alle huidige bevoegdheden, die eerder door het TIB en Brussel Congres werden uitgeoefend.

De doelgroepen blijven natuurlijk verschillend. Ook al tracht men ze aan elkaar te linken (zonder ze met elkaar te verwarren) om bijvoorbeeld de « zaken- en congresstoerist » een gehaaste en accurate persoon, te doen evolueren naar een « vrijetijdstoerist ».

Het basisconcept is gesteund op de complementariteit van de operationele marketing. Bovendien is de promotie erop gericht om een synergie te creëren tussen zakenreizen en vrijetijdstoerisme.

Deze benadering moet worden uitgebreid.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal de city-marketing moeten invoeren die werd ontwikkeld door Brussel Internationaal voor zijn verschillende departementen (economie, kleinhandel, buitenlandse handel, nationaal en internationaal imago, promotie van buitenlandse investeringen) of door toedoen van partners die worden gesteund door het Gewest (zoals VBBE, Technopol, Ecobru, enz.).

Deze strategische uitbreiding zal coherentie scheppen in de keuze en het imago en zal leiden tot een gepersonaliseerde bevestiging van het Gewest bij de correspondenten van de buitenlandse pers, gestationeerd in Brussel,

en van de specifieke media. Maar die krachtige identiteit zal vooral ook blijken uit de uitstraling van de verschillende organen en besturen, afhankelijk van het Gewest, tijdens salons, beurzen of elke andere missie in het buitenland.

Tot slot heeft Brussel Internationaal de taak om te zorgen voor de promotie van de openbare instellingen, belast met het imago van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, van de Stad Brussel, van de gemeenten die deel uitmaken van het Gewest, van de Gemeenschappen en Gemeenschapscommissies die er gevestigd zijn, en dit door de organisatie van evenementen of de deelname aan gespecialiseerde evenementen in België en in het buitenland.

Deze taak beoogt tevens een maximale coherentie tussen de actieplannen van de verschillende regionale partners. Om dit te verwezenlijken zal voorafgaand overleg worden gepleegd door de organen om de nodige complementariteit te waarborgen.

PRIORITEIT 7

Tegemoetkomen aan de sociale behoeften, in het bijzonder die van de meest kwetsbare bevolkingsgroepen, door een verbetering van de doeltreffendheid van de systemen voor onderwijs en opleidingen, door de mobilisatie van middelen voor sociale actie en gezondheid en door de ontwikkeling van het aanbod van collectieve voorzieningen

Inleiding

In artikel 23 waarborgt de Belgische grondwet iedereen het recht op een menswaardig bestaan. Meer bepaald heeft iedereen recht op de bescherming van zijn gezondheid, op sociale, medische, juridische hulp, alsook op een waardige woning en op culturele en sociale ontplooiing.

Welzijn in de stad betekent voor de bewoners dat ze beschikken over kwalitatief goed onderwijs en over voldoende collectieve voorzieningen en sociale en gezondheidsdiensten. Het welzijn in de stad steunt tevens op de plaatselijke integratie van alle beleidsvormen die noodzakelijkerwijs rekening moeten houden met de sociale, economische en culturele toestand van de inwoners. Deze benadering vereist overleg tussen de openbare operatoren - die centraal staan in de beleidsvorming - en de privé-actoren, die de afgebakende bevoegdheden overstijgen.

De geïntegreerde plaatselijke ontwikkeling vereist onmiskenbaar solidariteitsmechanismen die voorrang krijgen op de logica van « elk voor zich ».

De solidariteit draagt als geheel van mechanismen voor een billijke verdeling van de middelen (gemeentefonds, Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn, herwaardering van de openbare ruimten en de wijken,...) bij tot een hersteld sociaal evenwicht dat van vitaal belang is voor de wijken in moeilijkheden. Zonder deze solidariteit dreigt een stad met twee snelheden te ontstaan.

Brussel staat voor de moeilijke taak om de toenemende armoede te bestrijden en de levenskwaliteit van zijn inwoners te verbeteren, met waarborgen voor sociale vooruitgang en collectieve emancipatie voor iedereen. Brussel kan geen solidair gebied zijn zonder dat men respect opbrengt voor de diversiteit van de culturen, zonder dat transversale beleidsvormen worden uitgewerkt die in staat zijn de structurele wortels van de sociale uitsluiting uit te roeien. Dit is een uitdaging voor de inwoners : hun medewerking en hun betrokkenheid bij het openbaar en particulier beleid moeten noodzakelijkerwijs leiden tot een vernieuwde stad.

Daartoe moeten de inwoners, de verenigingen waarin ze zich inzetten en de gebruikersgroepen waarin zij zich verwoorden, als volwaardige partners beschouwd worden.

Het welzijn van de bevolking in de stad vereist dat wordt bijgedragen aan de opvoeding tot het burgerschap voor alle Brusselaars.

De lage inkomens liggen aan de basis van de meeste sociale problemen die men via de sociale actie tracht te verhelpen. Ze zijn een rem op de sociale en culturele emancipatie van de inwoners, wat leidt tot een negatief opbod van schoolmoeheid, een laag scholingsniveau, werkloosheid, een klein of een bescheiden inkomen, deeltijds werk, een te hoge schuldenlast, onaangepaste huisvesting, ...

De sociale actie, zowel op openbaar als op privé-vlak, biedt de inwoners een dynamisch sociaal netwerk dat leidt tot sociale en culturele integratie. Het gaat er immers om niet enkel in te gaan op de behoeften van personen, maar ook op de specifieke behoeften van bepaalde groepen (kinderen, senioren, éénuoudergezinnen,...). Het Gewest moet bijzondere aandacht besteden aan de zwaksten : in het Hoofdstedelijk Gewest leven aanzienlijk meer kinderen in een onzekere of armoedige gezinsomgeving dan in de andere Gewesten van het land.

De school is één van de voornaamste drijfkrachten in de strijd tegen de sociale uitsluiting omdat zij de kinderen mogelijkheden biedt inzake collectieve emancipatie. De toekomst van de stad hangt af van de uitwerking van een onderwijs- en opleidingsproject dat ertoe bijdraagt dat alle kinderen slagen op school, ongeacht hun culturele en sociaal-economische achtergrond.

Vandaag gaat de sociale actie nog te vaak uit van een sectorale benadering. Ook al is deze noodzakelijk om de sociale verwachtingen en behoeften van de burgers te identificeren en in te willigen, toch bestaat de voornaamste uitdaging erin een sociale actie uit te bouwen die steunt op een grotere intersectorale benadering, die aan deze acties een multidisciplinaire dimensie geeft.

Gezien het specifieke institutionele karakter van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een transversale benadering bij de uitvoering van een sociaal beleid noodzakelijk. In de sociale aangelegenheden ontmoeten de diverse gewestelijke en communautaire bevoegdheidsniveaus elkaar immers.

In dat kader vormt de rol van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn, met name via de uitwerking van het jaarlijks rapport over de armoede, een belangrijk instrument voor de evaluatie van het gevoerde beleid.

1. Verbetering van de onderwijs- en opleidingsstelsels

Parallel aan de aanpak van de economische en sociale aspecten die verbonden zijn aan inkomen en welzijn, is ook alles wat te maken heeft met opleiding, en in bredere zin ook de culturele ontplooiing van het individu, essentieel in de sociale ontwikkeling van de stad. Het gaat dan evenzeer om opvoeding, onderwijs, algemene vorming van jongeren en permanente vorming van volwassenen als om de uitdrukking van de culturele identiteit eigen aan de diverse facetten van het leven in de stad. De stad kan slechts tot bloei komen als eerst de culturele dimensie van de sociale actie geïntegreerd wordt. Ook al is de culturele actie slechts weinig zichtbaar, toch geeft zij de plaatselijke ontwikkeling een duurzaam karakter. Het is precies door kennisverwerving en nieuwe leermethoden dat iedereen de kans krijgt om deel te nemen aan een actief en verantwoordelijk burgerschap.

1.1. De initiatieven rond en in de scholen

1.1.1. Openstelling van de scholen - en van hun leerlingen - voor hun omgeving

Met de steun van de bevoegde overheden versterken positieve discriminatiemaatregelen de inspanningen van de schoolgemeenschap in de sociaal achtergestelde wijken, bij voorbeeld met een geïntegreerd geheel van initiatieven zoals: huiswerkklasjes, buitenschoolse opvang, schoolbemiddeling, alfabetiseringscursussen voor de ouders enz. Al deze initiatieven zijn erop gericht de school open te stellen voor haar sociale en culturele omgeving.

In de sociaal achtergestelde gebieden moet de bijdrage van het Gewest aan de ontwikkeling van het onderwijssysteem versterkt worden

Zo dient werk te worden gemaakt van volgende punten:

- consolidatie van de door het Gewest gefinancierde jobs in het kader van het positieve-discriminatiebeleid;
- bevordering van de uitwisseling van jongeren via de Europese programma's en nieuwe en complementaire initiatieven, door deze toegankelijk te maken voor de hele schoolbevolking;
- verderzetting van de programma's tegen schoolmoeheid en van de strijd tegen het schoolverzuim, zonder daarbij de actie te vergeten van de gemeentelijke schoolbemiddelaars (zie punten [2.2.](#) en [2.5.](#) van prioriteit 11).

1.1.2. Technisch en beroepsonderwijs

Het technisch- en het beroepsonderwijs, en meer bepaald de centra voor deeltijds onderwijs (CEFA & CDBO), en de KMO-stageopleidingen worden geconfronteerd met talrijke jongeren die afhaken op school. De formules voor deeltijds leren zijn het meest geschikt om een basisopleiding te verschaffen aan jongeren van 15 jaar en ouder die uit het traditioneel onderwijs stappen in de hoop snel te kunnen deelnemen aan het actieve leven.

1.1.3. Deeltijds leren

Ook de onderwijsnetten voor sociale promotie hebben een groot potentieel in het volwassenenonderwijs. Het diploma dat hier behaald wordt, biedt maatschappelijke erkenning. Ook hier ontstaat nauwe samenwerking via de gemeenschappelijke werking van scholen voor sociale promotie en instellingen voor beroepsopleiding.

Daarom moeten via bestaande of nieuwe samenwerkingsakkoorden met de Gemeenschappen het deeltijds leren en het onderwijs voor sociale promotie verder geïntegreerd worden in het gewestelijk werkgelegenheids- en beroepsopleidingsbeleid door:

- het in het leven roepen van opleidingsformules waaraan een diploma verbonden is in samenwerking met de Brusselse beroepssectoren en de plaatselijke organen voor sociaal-professionele inschakeling;
- gewestelijke stimulansen voor opleidingsformules en bedrijfsstages;
- integratie van onderwijsoperatoren in het « inschakelingsparcours » ([zie punt 2.1.3. Sociaal-professionele inschakeling](#)).

1.2. Het volwassenenonderwijs

1.2.1. Kwalificatie van werkzoekenden

De centra voor permanente vorming waarborgen, samen met de onderwijsinstellingen, de sociaal-culturele promotie van volwassenen in een volks milieu. Deze verenigingen dragen bij tot een grotere maatschappijkritiek en verrijken het analyse-, keuze- en actievermogen. Het is belangrijk dat niet enkel kennis wordt verstrekt, maar dat tevens kritische burgers worden gevormd met verantwoordelijkheidszin en engagement in het sociaal, cultureel, economisch en politiek leven.

Door aan de beroepsopleidingen een belangrijk educatief hoofdstuk toe te voegen, sluit het sociaal-professionele inschakelingsbeleid aan bij deze kritische benadering van het volwassenenonderwijs, vooral op het vlak van basisopleiding en alfabetisering. De uitdagingen van de kennismaatschappij vereisen dat iedereen over een basiskennis beschikt om bijvoorbeeld toegang te hebben tot de nieuwe informatietechnologieën. De essentie is de beheersing van de communicatiemiddelen. Hiertoe moeten de netwerken voor permanente vorming en alfabetisering gemobiliseerd worden als men niet het risico wil lopen op een verdere dualisering van de maatschappij.

Het is belangrijk om in samenwerking met de Gemeenschappen, met de netten voor permanente vorming en voor alfabetisering van volwassenen :

- de begrotingsmiddelen op te voeren;
- nieuwe informatie- en communicatietechnologieën toe te passen in de sector van de basisvorming en de alfabetisering.

1.2.2. Permanente opleiding en het onderwijs voor sociale promotie

De ontwikkeling van de levenslange vorming houdt in dat elke Brusselaar, ongeacht zijn sociaal-professionele toestand, ook werkelijk toegang krijgt tot een waardevolle beroepsoriëntering.

Het aanbod aan beroepsopleidingen voor de Brusselse werknemers en voor jongeren die oud genoeg zijn om te werken, is relatief verscheiden. Naast de netten van het onderwijs voor sociale promotie en de centra voor deeltijds onderwijs die hierboven vermeld werden, berust dit aanbod op de initiatieven van Bruxelles Formation, VDAB, IFPME, VIZO, de beroepssectoren en de plaatselijke instellingen voor sociaal-professionele inschakeling. Het aanbod sluit van jaar tot jaar beter aan bij de behoeften van de minst geschoolde Brusselse werknemers. De verscheidenheid van de opleidingssystemen die in Brussel ontplooid worden, is een troef met het oog op de aanpassing aan de specifieke kenmerken van de Brusselse arbeidsmarkt. Toch is het noodzakelijk de coördinatie te verbeteren en zelfs het systeem te vereenvoudigen, alsook om bruggen te leggen van het ene stelsel naar het andere, onder meer via de definitie van gemeenschappelijke referentiesystemen en de invoering van een eenvormig beoordelingssysteem voor de vaardigheden die tijdens de opleiding of het werk verworven worden. Een gemeenschappelijk statuut van stagiair voor personen in opleiding, gekoppeld aan sociale plichten en voordelen, is tevens een aanmoediging voor de individuele opleidingsinspanningen en vergemakkelijken de overstap van het ene opleidingssysteem naar het andere. De " Commission consultative en matière de formation, d'emploi et d'enseignement " (CFEE) en het " Brussels Nederlandstalig Comité voor

tewerkstelling en opleiding " (BNCTO) spelen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een belangrijke rol in de mobilisatie en het overleg tussen de verschillende uitvoerders van het beleid inzake werkgelegenheid, opleiding en beroepsonderwijs.

In het kader van de samenwerkingsakkoorden die met de Gemeenschappen werden gesloten bij de oprichting van de CFEE en het BNCTO, moet de doeltreffendheid van de opleidingssystemen voor volwassenen worden verbeterd, onder meer door :

- regelmatig een balans op te maken van het aanbod en de behoeften op het vlak van beroepsopleidingen in Brussel;
- een strategisch ontwikkelingsplan voor levenslange vorming te omschrijven;
- een eenvormig beoordelingssysteem van bekwaamheden uit te werken, gebaseerd op de omschrijving van gemeenschappelijke referentiesystemen voor de opleidingen;
- aan alle personen in opleiding eenzelfde statuut van stagiair toe te kennen.

1.3. Animatie en culturele expressie

Bij de sociale ontwikkeling van de stad mag haar culturele verscheidenheid niet uit het oog verloren worden.

Ook de buitenschoolse opvang, de jeugdhuisen, de wijkverenigingen en de culturele centra zijn concentraties van initiatieven. Jongeren en niet-meer-zo-jongeren vinden er een vrijetijdsbesteding waarin ze uiting kunnen geven aan hun culturele identiteit : toneelvoorstellingen, beeldhouwwerk, muzikale expressie of sportmanifestaties. Deze diverse activiteiten helpen elkeen in zijn permanente zoektocht naar een eigen identiteit. Sport en cultuur bieden een constructieve deelneming aan het maatschappelijk leven. Dit is een belangrijke factor in de sociale integratie van bevolkingsgroepen van uiteenlopende afkomst en in het samenwonen van verschillende plaatselijke gemeenschappen.

Dit is vaak het ideale moment om met een permanente opleiding te beginnen en tot een effectief burgerschap en een deelneming aan het plaatselijk leven aan te zetten. Op dat vlak worden met de steun van de Gemeenschappen talrijke initiatieven ondernomen die door de Gemeenschapscommissies en de federale staat overgenomen worden, hoofdzakelijk via programma's voor samenleving en integratie, het « Fonds d'impulsion des politiques d'intégration » en het « Sociaal Impulsfonds ».

Deze programma's dragen er elk aan de hand van hun eigen criteria toe bij om de sociale betrokkenheid van de inwoners (jongeren en niet-meer-zo-jongeren) binnen de bestaande structuren in hun leefomgeving, hun werk, hun opleiding en hun vrijetijdsbeleving aan te moedigen en in stand te houden. Zo krijgen ze een ruimere visie op de stad als de plaats waar hun burgerschap tot uiting komt.

De herwaardering van de wijken verloopt ook via de ontwikkeling van sociaal-culturele structuren en collectieve voorzieningen. Hierdoor ontstaan banden tussen de inwoners en hun wijk, in alle verscheidenheid, via een aantal emanciperende activiteiten.

De sociaal-culturele initiatieven en de sport moeten systematisch in het herwaarderingsbeleid van de wijken worden geïntegreerd.

1.4. De cohabitatie van plaatselijke gemeenschappen

Doelgroep zijn de kansarme bevolkingsgroepen die ofwel rechtstreeks bereikt worden via privé-verenigingen die projecten ontwikkelen voor de integratie van bevolkingsgroepen van buitenlandse afkomst, ofwel door privé- en gemeentelijke verenigingen die dezelfde projecten ontwikkelen. Vertrekkend van sociale programma's en van interculturele projecten met een sociale lading komen de recente ervaringen steeds dichterbij de « cohabitatie van plaatselijke gemeenschappen » en de interculturele projecten te liggen. Voor zover men niet huiverig staat tegenover een ontmoeting met wat uitheems is, leidt de onvermijdelijke versmelting van culturen en sociale gewoonten tot een gemengde cultuur. De Brusselse bevolking is immers niet homogeen, ze is hybride en intercultureel.

De laatste jaren zijn de nieuwe inwijkelingen meer zichtbaar en vaker in de media gebracht (Koerden, mensen uit Zwart-Afrika, inwoners van het vroegere oostblok,...). Deze vragen bijzondere sociale acties (alfabetisering, specifieke opvang voor de kinderen in scholen, etnische psychiatrie.).

Het verlangen naar betere levensomstandigheden (niet alleen op het vlak van de huisvesting, maar ook op het gebied van tewerkstelling, onderwijs, gezondheid en cultuur) doet zich in Brussel zo sterk voelen dat de hoop gerechtvaardigd is dat een efficiënte strijd tegen de verloederingsproblematiek van de achtergestelde wijken en tegen de verpaupering gevoerd zal worden. De monocommunautaire Gemeenschapscommissies willen een antwoord bieden op de verloederingsproblematiek door maximaal de middelen aan te wenden die aan hun zeer verscheiden bevoegdheden verbonden zijn. Zo zijn het SIF (Sociaal Impulsfonds) en het FIPI (Fonds d'Impulsion Pour l'Intégration) belangrijke hefboomen van de stedelijke ontwikkeling.

Een vergelijking van de sociaal-economische indexen maakt het mogelijk de wijken die gesteund moeten worden oordeelkundig te bepalen, rekening houdend met het hybride profiel van de bevolking en de financiële capaciteit van de betrokken gemeenten.

2. De openbare centra voor maatschappelijk welzijn van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Het aantal personen zonder werk, zonder vervangingsinkomen (werkloosheidsuitkering, invaliditeitspensioen, rust- of overlevingspensioen enz.) die niet kunnen rekenen op een toereikende familiesolidariteit, neemt vooral in de grote steden toe.

De OCMW's moeten als openbare diensten in het algemeen belang de principes van continuïteit, billijkheid en gelijkheid van de gebruikers naleven.

De hulp die het OCMW verleent, moet zo goed mogelijk beantwoorden aan de behoeften, de aanvragen en de verwachtingen van de begunstigden. Deze hulpverlening is niet alleen palliatief of curatief, maar ook preventief. De steun kan materieel, sociaal, medisch, medisch-sociaal of psychologisch van aard zijn. De OCMW's zijn eveneens actief in de jeugdbijstand, als alternatief voor de plaatsing van kinderen wegens « armoede ».

Het OCMW heeft als globale entiteit een aantal taken ontwikkeld die veel verder gaan dan residuaire hulp aan personen in nood. In de loop der jaren is het OCMW een belangrijke openbare actor geworden bij de uitvoering van de sociale beleidslijnen.

De OCMW's zouden bijgevolg bijkomende financiële middelen moeten krijgen om hun preventietaken te consolideren en zelfs te veralgemenen.

Met het oog op harmonisering moet het door de OCMW's ontwikkelde beleid verder vereenvoudigd worden.

De OCMW's moeten de mogelijkheid krijgen hun kernactiviteiten te verdedigen, zoals :

2.1. De krachtlijnen van de werking van de OCMW's

2.1.1. Informatieverstrekking

Het is belangrijk om aan alle burgers informatie te verschaffen over het sociaal beleid van de OCMW's in het Hoofdstedelijk Gewest. Hiervoor zou het OCMW over communicatie- en informatiemateriaal moeten beschikken bestemd voor de gebruikers.

2.1.2. Sociale coördinatie

In het licht van de doelstelling van het GewOP om het plaatselijk overleg uit te breiden, spoort de Regering alle OCMW's aan om de sociale coördinatie te organiseren, overeenkomstig artikel 62 van de organieke wet van 8 juli 1976. Zij staan in voor de organisatie van de sociale actie van zowel openbare als privé-, zowel profit als non-profit-instellingen en diensten, om beter te voldoen aan de individuele of collectieve behoeften. Dat beleid zou taken kunnen omvatten zoals de toegankelijkheid van de huisvesting ([zie prioriteit 3](#)), preventietaken, acties ten behoeve van personen in een algemeen zwakke toestand, zoals gehandicapten en mensen van de derde leeftijd, alsook taken inzake geestelijke gezondheid, gezinsbemiddeling.

2.1.3. Socio-professionele inschakeling

Sinds 1992 hebben de OCMW's in nauwe samenwerking met de BGDA een programma voor sociaal-professionele inschakeling (SPI) opgestart, dat erop gericht is de geholpen personen te werk te stellen. Vandaag meer dan ooit moet de oprichting van diensten voor sociaal-professionele inschakeling intensiever en algemener worden. Hierdoor kunnen meer mensen een SPI-begeleiding volgen en zal men de actiemiddelen kunnen diversifiëren. Er moeten via het OCMW of via de verenigingen mechanismen voor hertewerkstelling worden uitgewerkt, waarbij de werkloosheidsvalstrikken worden ontweken ([zie punt 8 van prioriteit 2](#)).

2.1.4. Budgetbegeleiding - schuldbemiddeling

Enkele Brusselse OCMW's hebben knowhow verworven inzake budgetbegeleiding en schuldbemiddeling. Ze hebben gespecialiseerde diensten in het leven geroepen in de strijd tegen de schuldenproblematiek. Deze diensten die voor alle burgers toegankelijk zijn, moeten versterkt worden.

2.5.1. Betalingsachterstand voor water-gas-elektriciteit

Als openbare instelling spelen de OCMW's een doorslaggevende rol in het budgetbeheer van gezinnen met betalingsmoeilijkheden. De OCMW's kunnen onderhandelen over een gedeeltelijke kwijtschelding van de schulden aan de betrokken intercommunales in ruil voor een globale betaling van de achterstand.

Er moet preventief opgetreden worden. De betalingsachterstanden kunnen immers te wijten zijn aan structurele huisvestingsproblemen die tot een overconsumptie leiden. Verder moeten ook de gevolgen van de betalingsachterstanden snel in aanmerking worden genomen in het kader van de budgetbegeleiding en schuldbemiddeling ([zie ook punt 3.4. aangaande de buitensporige schuldenlast](#)).

2.1.6. Polyklinieken

De polyklinieken staan open voor alle inwoners. Deze polyklinieken zullen aangepast moeten worden aan de evolutie van de medische technieken en aan de behoeften van patiënten die al dan niet steun krijgen, onder meer voor wat betreft de opvang. Bovendien moeten systematische sensibiliseringsacties gevoerd worden bij scholieren, ouders en burgers met het oog op zowel preventie als verzorging en meer in het algemeen om de aandacht te vestigen op het belang van de gezondheid.

2.1.7. Geneesmiddelen

Momenteel zijn er teveel inwoners die zich niet laten verzorgen of die voor hun verzorging te grote offers moeten brengen door de te hoge prijs van bepaalde geneesmiddelen. De OCMW's moeten hun inspanningen voortzetten om de minst bedeelden ten laste te nemen. Ze blijven het gebruik van generieke geneesmiddelen voorstaan.

2.1.8. Rusthuizen (RH) en rust- en verzorgingstehuizen (RVT)

Het is noodzakelijk dat de capaciteit wordt verhoogd in de openbare RVT's die aangepast zijn aan de behoeften van lichamelijk of geestelijk afhankelijke senioren. Zij zijn immers openbare buurtdiensten die toegankelijk zijn voor alle inwoners die er behoefte aan hebben, ongeacht hun inkomen. Ze bieden iedereen een kwalitatief levenskader, zowel qua hygiëne en verzorging als op psychologisch en moreel vlak. Bovendien moeten deze structuren aangepast worden aan de evolutie van de behoeften in naleving van de normen opgelegd door de wetgeving, onder meer inzake stedenbouw en taalgebruik. Bijkomende middelen zouden de OCMW's moeten toelaten om de huidige opvangcapaciteit van senioren te behouden.

Hierbij moeten alle bevoegdheidsniveaus betrokken worden om toereikende financieringen vrij te maken voor de openbare RH's en RVT's met als opdracht de opvang van alle senioren, ongeacht hun inkomen.

Bovendien moet de erkenning aangemoedigd worden van nieuwe RVT-bedden in de privé-sector.

2.2. Financiering van de acties, infrastructuren en human resources

De strikte toepassing van de opdrachten die door de organieke wet zijn bepaald, vergt van de plaatselijke overheid aanzienlijke budgetten. De OCMW's beschikken immers over middelen die zowel afkomstig zijn van gemeentelijke, gewestelijke en federale subsidies als van een aantal diensten die tegen betaling aan de bevolking geleverd worden.

Het is noodzakelijk om een sociaal beleid uit te werken dat gericht is op de verbetering van de opvang en de kwaliteit van het sociaal werk. De federale regering moet zorgen voor een financiering van het personeel waarbij rekening wordt gehouden met de reële werklust.

3. Gezinsbeleid en sociale actie

3.1. Kinderen

Alle voorzieningen die op gewestelijk niveau met het oog op de stadsontwikkeling worden ingevoerd, moeten ook rekening houden met de opvang van het kind.

Daartoe moeten prioritaire keuzes gemaakt worden in termen van :

- de opleiding van de praktijkmensen en de herwaardering van het werk met jonge kinderen;
- versterkte investeringen in de sector om de kwaliteit van de voorzieningen te verbeteren.

Er moeten initiatieven en plaatsen voor overleg over het kinderbeleid op plaatselijk niveau overwogen en gestructureerd worden.

3.1.1. Stad-kindcontract

In dit opzicht zal het Gewest overleg plegen met de plaatselijke besturen en de Gemeenschappen om met elke gemeente een stad-kindcontract op te stellen. Dat stad-kindcontract is geïnspireerd op het project van de Franse Gemeenschap aangaande de buitenschoolse opvang. Op gewestelijk niveau zal de coherentie worden gewaarborgd langs Nederlandstalige zijde. De inhoud en de bijzondere uitvoeringsmodaliteiten van de stad-kindcontracten worden met name ontwikkeld in het kader van de GemOP's, maar de doelstellingen zijn de volgende :

- een gemeentelijke coördinator (-trice) aanstellen voor jonge kinderen;

- een inventaris opstellen van het collectieve diensten- en voorzieningenaanbod;
- bijkomende plaatsen creëren en collectieve onthaalvormen ontwikkelen;
- de veiligheid van kinderen in de stad bevorderen door de openbare ruimte te verbeteren;
- speelhoeken/-ruimten ontwikkelen die voorzien zijn van sanitaire infrastructuur;
- de problematiek van het kind in alle bevoegdheden van de gemeente aan bod laten komen : openbare werken, groene ruimten, gezondheid, huisvesting, mobiliteit;
- neven- en buitenschoolse activiteiten ontwikkelen.

3.1.2. Peuter- en kleuteropvang

Om de strijd aan te binden tegen het tekort aan plaatsen in de structuren voor kleuter- en peuteropvang moet het Gewest overleg plegen met de instellingen die bevoegd zijn voor de financiering van deze infrastructuren, teneinde alle middelen te mobiliseren om ze verder te ontwikkelen, de bestaande middelen beter te gebruiken en bijkomende middelen vrij te maken :

- flexibel onthaal van de kleintjes, buiten de klassieke opvanguren, ook tijdens het weekend, om tegemoet te komen aan de behoeften van ouders die ook buiten de normale uren werken;
- thuisopvang voor zieke kinderen;
- oprichting van nieuwe crèches of van nieuwe collectieve onthaalplaatsen, in het bijzonder in de gemeenten waar het minst aan de vraag voldaan wordt;
- intergenerationale ervaringen voor de opvang van kinderen.

In dit opzicht moet er bijzondere aandacht uitgaan naar de vernieuwing van de infrastructuur in de kansarme wijken. Er moeten nauwe en gestructureerde banden gelegd worden tussen het herwaarderingsbeleid van de wijken en de sociale actie.

3.1.3. Openstelling van scholen en crèches voor hun omgeving

In de scholen moeten de activiteiten die erop gericht zijn de kinderen meer open te stellen voor de buitenwereld in het bijzonder ondersteund worden in de wijken die sociale handicaps cumuleren :

- culturele en sociale initiatieven die erop gericht zijn het burgerschap te bevorderen;
- intergenerationale projecten : grootouders vertellen.;
- toegang tot het boek en het spel;
- banden met de culturele centra en theaters.

3.1.4. Observatorium van het beleid inzake jonge kinderen en het gezin

Om deze doelstellingen tot een goed einde te brengen en hun voortzetting te evalueren, zal het Gewest de oprichting ondersteunen van een Observatorium voor het beleid inzake jonge kinderen en het gezin :

- informatie voor de ouders betreffende de onthaalstructuren (opvang overdag, `s avonds, zieke kinderen,...);
- inventaris betreffende de situatie van de kinderen en de gezinnen in het Hoofdstedelijk Gewest;
- oprichting van een databank over de nevenschoolse onthaalformules;
- centralisatie van de vragen om opleiding voor professionele opvang van de kleinsten;
- hulp en begeleiding bij het opstarten van nieuwe projecten;
- uitwisseling van ervaring en knowhow;
- overleg tussen alle actoren van het buitenschools onthaal;
- ontplooiing van het buitenschools onthaal in overleg met de gemeenten, bijvoorbeeld in het kader van de stad-kindcontracten ([zie punt 3.1.1.](#));
- concentratie op de wijken die te weinig onthaalstructuren hebben, met het doel prioritaire plaatsen te bepalen voor de oprichting van nieuwe collectieve opvangcentra;
- enz.

Tevens zal het Gewest de oprichting overwegen van een platform voor overleg tussen alle betrokken openbare en institutionele actoren. Dat platform zal een grotere doeltreffendheid van de beleidslijnen nastreven.

3.2. Jeugd en participatie

Om de jongeren beter te betrekken bij de ontwikkeling van de stad moeten participatiestructuren voor jongeren worden uitgebouwd, zowel op gemeentelijk als op gewestelijk niveau ([zie ook punt 1.3. Animatie en culturele expressie" van deze prioriteit](#)).

3.3. Gezin

Het sociaal isolement en in het bijzonder het toenemend aantal éénoudergezinnen vormen een bijkomende armoedefactor van de gezinnen en leiden tot verpaupering van de vrouwen in het bijzonder¹. Hoewel niet alle éénoudergezinnen arm zijn, ondervinden ze niettemin een aantal moeilijkheden : aanpak van gezondheidsproblemen, nijpend tekort aan structuren voor kinderopvang, te hoge schuldenlast, verminderde inkomsten, problemen met de storting van het onderhoudsgeld, werkloosheid,....

Anderzijds hebben ook grote gezinnen met sociale moeilijkheden te kampen : hoge prijs van woningen met meer dan drie slaapkamers, hoge kosten van de gezondheidszorg, veel huishoudelijk werk, hoge kostprijs van de structuren voor kinderopvang en van de buitenschoolse opvang, mobiliteitsprobleem,....

Gezien de schaarsteproblemen van een aantal diensten(zoals de opvang, de thuishulp- en de schoolbegeleidingsdiensten), moet de toegang daartoe vergemakkelijkt worden voor grote gezinnen, éénoudergezinnen en ouders van tweelingen die zich beschikbaar willen stellen op de arbeidsmarkt. In de "toegangscriteria" moet ook rekening worden

gehouden met andere elementen, zoals sociale, financiële en gezondheidselementen.

De ontwikkeling van diensten voor opvang en thuishulp en de voorzieningen voor schoolbegeleiding moeten vanuit dit perspectief gebeuren. Bovendien moet de oprichting gestimuleerd worden van ontmoetingsruimten voor ouders en kinderen met betrekking tot opvoedingsproblemen die zich in gezinnen kunnen voordoen.

Tenslotte zal de onthaalproblematiek van de woonwagenbewoners behandeld worden in overleg met de Gemeenschapscommissies, het Gewest en de gemeenten.

3.4. Te hoge schuldenlast

De steeds grotere kwetsbaarheid van de inwoners uit zich concreet in onzekere inkomsten en een toenemende hoge schuldenlast van de gezinnen. De kredietinstellingen dragen voor een deel verantwoordelijkheid voor deze schuldenberg. De strijd tegen de armoede en de te hoge schuldenlast is een prioriteit voor de Brusselse overheid.

Buiten de wetgevingen die de erkenning regelen van diensten voor schuldbemiddeling, bestaat er momenteel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geen enkel coherent beleid dat beantwoordt aan de talrijke behoeften van de centra voor schuldbemiddeling. Er is geen gebrek aan projecten en initiatieven, maar ze blijven vertrouwelijk en worden binnen elke dienst apart behandeld.

Het OCMW, dat onder meer schuldbemiddeling als opdracht heeft, kan momenteel niet aan alle behoeften tegemoetkomen (gebrek aan middelen en opgeleid personeel, werkoverlast, enz.).

De privé-diensten voor schuldbemiddeling zijn anderzijds niet talrijk genoeg en zijn eveneens overbelast.

Er moeten inspanningen geleverd worden, zowel menselijk als materieel, in de strijd tegen een te hoge schuldenlast.

Deze inspanningen moeten er met name op gericht zijn om aan het OCMW een coördinatierol toe te kennen :

- versterking van de diensten voor schuldbemiddeling;
- coördinatie van de sociale gezondheidsdiensten;
- permanente vorming en supervisie van de vakmensen;
- coördinatie van een (te versterken) gemeenschappelijke structuur voor logistieke steun, opleiding en coördinatie tussen de openbare en privé-schuldbemiddelingsdiensten.

Op gewestelijk niveau moet ook voorrang verleend worden aan preventie-initiatieven :

- preventie van het publicitair misbruik door de kredietmaatschappijen;
- opvoeding in het juist gebruik van het krediet en het budgetbeheer;
- informatie en waarschuwing voor de aankoop van bepaalde producten en de overconsumptie ervan.

3.5. Senioren

Men mag het ouder worden niet alleen beschouwen vanuit het oogpunt van een individuele lotsbestemming, ook al vragen de behoeften van velen een gepersonaliseerde invulling. Het ouder worden moet beschouwd worden als een factor die een steeds groeiend deel van de bevolking betreft. Senioren kampen met specifieke problemen die te maken hebben met de aard van het stedelijk leven, maar kunnen toch verder op een actieve manier deelnemen aan het stadsleven.

Er moet bijzondere aandacht besteed worden aan de senioren. De initiatieven die erop gericht zijn hen in hun leefomgeving te behouden of die hun medewerking aan de stadsontwikkeling organiseren, moeten gesteund en versterkt worden.

Concreet houdt dit in :

- ondersteuning van initiatieven gericht op de aanpassing van woningen aan de diverse problemen verbonden aan het ouder worden;
- uitbouw van de telebewakingsdiensten om de veiligheid en de noodhulp voor alleenstaande personen te verbeteren;
- ontwikkeling van klusjes- en depannagediensten;
- sensibilisering en betere informering van het publiek met betrekking tot de toekomstige keuze van een aangepaste plaats om te leven.

Wat het woonbeleid voor senioren betreft, is het belangrijk dat de overheden de sector van de rusthuizen ontwikkelen, financieren en coördineren om deze beter toegankelijk te maken voor alle Brusselaars. Deze sector moet opengesteld worden voor non-profit formules.

De structuren voor residentiële opvang moeten financieel toegankelijker worden en rekening houden met een grotere openheid tegenover de wijk en de activiteiten die op plaatselijk niveau georganiseerd worden.

De integratie van senioren met uiteenlopende sociale en culturele achtergronden moet opnieuw aandacht krijgen. De structuren voor residentiële opvang zoals de rusthuizen moeten immers openstaan voor de sociaal-demografische evolutie van Brussel, waarbij in de verzorging een multiculturele eigenheid moet ingebouwd worden.

Ze moeten onder meer rekening houden met de diverse gemeenschappen : verboden voedingsproducten, respect voor en integratie van de culturele tradities, respect voor de levensbeschouwelijke en godsdienstige opvattingen, ruimtelijke inrichting,... met respect voor ieders cultuur.

De opleidingen voor het personeel van de rusthuizen moeten intensiever worden en toegespitst worden op het welzijn van de bejaarde.

Er zullen tegelijk ook gemeenschapsstructuren, zoals begeleid wonen en woningen met toezicht, ontwikkeld worden als alternatief voor de rusthuizen of opvangthuizen en om de band tussen de verschillende generaties concreet tot uiting te brengen : kangoeroe-woning, duplex-woonst, gegroepeerd en coöperatief wonen, kleine gezinswoonst,... Deze structuren moeten aangemoedigd worden, onder meer door indicatieve beschikkingen (vrijstelling van de onroerende voorheffing voor gesubsidieerde openbare en privé-structuren, renovatiepremies, gezins- en huishoudhulp,...).

Er moeten dagcentra uitgebouwd worden om beter tegemoet te komen aan de sociale en culturele behoeften van senioren.

Voor het beleid ten opzichte van senioren moet op korte en middellange termijn een strategie worden uitgewerkt met als voornaamste pijlers :

- de ontwikkeling van een globaal gewestelijk project voor onthaal en verzorging, dat continuïteit brengt in de tenlasteneming van de thuishulp bij de dagelijkse bezigheden, de ziekenhuisdiensten voor een kort en middellang verblijf, de structuren voor langdurig verblijf;
- het financieel evenwicht van de instellingen;
- een grotere complementariteit en samenwerking met de ziekenhuissector, een principe dat ook deel uitmaakt van het continuïteitsbeginsel en de verzorgingsfilieres.

4. Opvang van gehandicapten in Brussel

Er moet over gewaakt worden dat de gehandicapten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest niet benadeeld worden tegenover deze in de andere Gewesten. Rekening houdend met de budgettaire beperkingen moet in de nodige middelen voorzien worden om een beleid te voeren dat erop gericht is de structuren aan te passen aan de behoeften en aan de verschillende evolutiestadia van de betrokkenen.

Rekening houdend met het gebrek aan beschikbare plaatsen in Brussel, moet voorrang verleend worden aan het netwerk voor gehandicapte volwassenen : meer dan 400 volwassen Brusselaars zijn ondergebracht in instellingen van de twee andere Gewesten.

Met het oog op een betere sociale herinschakeling van gehandicapten moet overdreven bescherming vermeden worden en moeten zij zelfstandig kunnen blijven dankzij de ontwikkeling van begeleidingsstructuren in alle situaties waar dat mogelijk is, met name door bijstandsdiensten en pedagogische begeleiding, beroepsinschakeling in een gewone of aangepaste werksfeer en individuele hulp bij integratie. Wat de zware structuren voor de ernstig gehandicapten betreft, moet gezorgd worden voor de nodige omkadering, niettegenstaande de financiële last die deze met zich meebrengt.

Een aantal Brusselse instituten en instellingen zijn erkend door het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap. De VGC is trouwens de inrichtende macht van een revalidatiecentrum en een onderwijsinstituut voor doofstommen en voor licht mentaal en lichamelijk gehandicapten.

De behoeften van de gehandicapten worden op een "centrale wachtlijst" samengebracht dankzij een overeenkomst tussen de VGC en de provincie Vlaams-Brabant. Uit een "provinciale planning voor verzorging 2000-2005" blijkt dat er in Brussel nieuwe voorzieningen voor gehandicapten nodig zijn, zoals centra voor crisisonthaal, verpleeghuizen,....

De oprichting van een coördinatieorgaan, op gewestelijk niveau en in elke gemeente ([zie prioriteit 7, punt 2.1.3.](#)) voor de gehandicapten kan heel wat personen die in moeilijkheden verkeren (met hun gezin) helpen om hun rechten te kennen en de diensten die voor hen ter beschikking staan. Deze

dienst kan zelf contact opnemen met alle gehandicapten van de gemeente en hen helpen oplossingen te vinden voor hun problemen door ze correct en snel door te verwijzen naar inrichtingen opgericht door de Gemeenschappen, de Gemeenschapscommissies of de federale overheid.

5. Het gezondheidsbeleid

Op het gebied van gezondheid delen de federale staat en de Gemeenschappen en Gewesten de bevoegdheden en voeren de verschillende instellingen een aanvullend beleid. Elk gezondheidsbeleid moet preventie koppelen aan de voorwaarden voor het welzijn van het individu. In het kader van dit beleid zal rekening worden gehouden met de woonomstandigheden, voeding, sportbeleid, het project « Brussel, een gezond(e) Stad-Gewest », enz.

5.1. De ambulante gezondheidszorg

Het beleid van de Franse Gemeenschapscommissie inzake ambulante gezondheidszorg heeft betrekking op alle nodige medische, para-medische, niet-medische therapeutische en sociale prestaties. Deze multidisciplinaire zorgen worden buiten de ziekenhuizen, bij de patiënten thuis of in daartoe bestemde lokalen verstrekt door erkende en gesubsidieerde operatoren.

Collectieve of gemeenschapsacties gaan met deze prestaties gepaard en beogen de gezondheid van de bevolking te verbeteren door de persoon in zijn omgeving te behouden en dit door verbetering te brengen in diverse sociale en omgevingsaspecten van diens gezondheid.

Dit ambulant en buurtgericht beleid, een combinatie van medische verzorging en sociaal werk waardoor mensen gemakkelijker toegang krijgen tot prestaties die bovendien beter aan hun verwachtingen voldoen, komt tot uiting in een gevarieerd dienstenaanbod.

De eerstkomende jaren zal de Franse Gemeenschapscommissie zich toespitsen op een gewaarborgde kwaliteitszorg en een hoogstaande dienstverlening voor de gebruiker. Dat is haar belangrijkste uitdaging. Dit vraagt om een betere coördinatie van haar acties en die van de andere beleidsniveaus zoals het RIZIV en het federaal beleid inzake druggebruik, de geestelijke gezondheidszorg, de organisatie van geïntegreerde gezondheidszorg; het gewestelijk beleid inzake leefmilieu en het gemeenschapsbeleid inzake preventie of dienstverlening aan de bevolking.

De medewerking van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie aan een project zoals "Brussel - een gezond(e) Stad/Gewest", samen met de twee andere Commissies en de gewestregering, is een concrete uiting van deze transversale, interministeriële benadering, die tevens partnerschap nastreeft met groepen en verenigingen, maar ook met personen.

Voor de diensten en verenigingen die daarbij betrokken zijn, is er nood aan :

- de invoering van een echt co-evaluatiebeleid waarover onderhandeld wordt met de praktijkmensen;
- waarborgen voor de rechten en de actieve deelneming van de

inwoners;

- aanmoediging en stimulansen voor de oprichting van partnerschappen tussen de operatoren om de prestaties beter toegankelijk te maken;
- voorstellen voor methodologische instrumenten en gemeenschappelijke procedures en de concrete invoering hiervan :
 - protocols voor de verzameling van gegevens;
 - gemeenschappelijke onderbouw van activiteitenverslagen;
 - toezichtprocedures;
 - procedures voor de erkenning, inspecties;
 - meerjarenprogramma voor de subsidiëring.

Naast de versterking van de bestaande diensten zal de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, in synergie met de andere gewestelijke en plaatselijke entiteiten, toezien op :

- de ondersteuning van de initiatieven gericht op coördinatie, opvang van druggebruikers, dagverzorgingscentra, thuisverzorging, palliatieve zorgen of op gelijk welk gebied waarvoor zij bevoegd is;
- meer steun voor de door haar erkende diensten voor geestelijke gezondheid;
- het doorvoeren en vervolledigen van de meerjaren-investeringsplannen wat betreft de bouw van ziekenhuizen en rusthuizen;
- haar algemene coördinerende rol inzake gezondheid op het grondgebied van het Hoofdstedelijk Gewest.

Het algemeen gezondheidsbeleid van de Vlaamse Gemeenschapscommissie legt de nadruk op de volgende punten :

- bevordering van de gezondheid en de preventie door initiatieven afkomstig van andere overheden te ondersteunen en te stimuleren (aanvullende subsidies);
- specifieke aandacht voor specifieke doelgroepen of problemen;
- ondersteuning van proefprojecten en ervaringen die inspelen op de typische problematiek van grote steden;
- coördinatie en organisatie van de drugspreventie;
- discriminaties in de gezondheidszorg wegwerken.

5.2. Het ziekenhuisbeleid

Ten gevolge van de spreiding van bevoegdheden over de federale staat en de Gemeenschappen hoort de ziekenhuissector onder verschillende gezagsniveaus, maar vooral onder het federaal niveau.

Daarom zal de Brusselse overheid er bij de federale staat op aandringen dat deze de belangen van de sector als openbare dienst zou waarborgen, en meer in het bijzonder de belangen van de patiënten die er gebruik van maken.

Een eerste prioriteit is het behoud van een kwalitatief hoogstaand en gestructureerd Brussels ziekenhuizenpark :

- volgens het type bed of ziekenhuis : universitair of niet-universitair;
- volgens het statuut van de inrichtende macht : openbaar (Iris - Hoofdstuk XII of OCMW) of privé (confessioneel of niet-confessioneel);

- volgens het type verzorging : algemeen, gespecialiseerd, chronisch of psychiatrisch;
- volgens de overheid die bevoegd is voor de erkenning : bicommunautaire ziekenhuizen vallen onder de bevoegdheid van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en mono-communautaire ziekenhuizen vallen onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap of de Franse Gemeenschapscommissie.

De instellingen van het Hoofdstedelijk Gewest oefenen een grote aantrekkingskracht uit op patiënten uit de andere Gewesten. Het aanbod moet bijgevolg in overeenstemming zijn met de behoeften van de Brusselaars en van de niet-Brusselaars die er een beroep op doen.

Dit aanbod moet het volledige verzorgingstraject omvatten, met name door een correcte en aangepaste tenlasteneming van patiënten die een specifieke revalidatie vereisen en door de « posthospitalisatie » te ontwikkelen in de context van de rusthuizen (RH) en de rust- en verzorgingstehuizen (RVT).

Het behoud van het aanbod is afhankelijk van de werkmiddelen die door de federale staat worden toegekend.

Een tweede prioriteit is de voortzetting van de renovatie van de infrastructuur. Grotendeels zijn de subsidies aan de ziekenhuizen daarvoor afkomstig van :

- de Brusselse overheden via de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie voor de niet-universitaire ziekenhuizen;
- de Vlaamse en Franse Gemeenschap voor de universitaire instellingen.

Om aan de behoeften van de bicommunautaire sector tegemoet te komen, zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de nodige budgettaire middelen toekennen via de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Een derde prioriteit bestaat erin de ziekenhuizen de toegang te waarborgen tot medische spitstechnologie en hen hierdoor in staat te stellen de ontwikkelingen van de sector te volgen : op medisch gebied (nieuwe procedures voor het stellen van diagnoses en bepalen van therapieën), op technologisch gebied (nieuwe apparatuur, zoals kernspinsresonantie), op architecturaal gebied (moderne infrastructuur) of op organisatorisch gebied (daghospitalisatie,...), en dit volgens dezelfde regels en hetzelfde ritme als de ziekenhuizen die tot de andere Gemeenschappen horen, ongeacht het statuut of het type ziekenhuis.

Wat de algemene ziekenhuizen betreft, zullen de huidige samenwerkingstendensen (zoals fusies, groeperingen, verenigingen) die tot grotere entiteiten leiden, voortgezet worden met het oog op meer kwaliteit en prestaties. Hierbij gaat men uit van 2 doelstellingen : de diversiteit van het aanbod en de specialisatie gespreid over meerdere ziekenhuizen.

In de tweede plaats zal deze evolutie als directe gevolgen hebben : rationalisering van het beheer, vermindering van de kosten en - daar waar dit mogelijk is - reconversie van de bedden met de bedoeling de activiteiten beter op de behoeften af te stemmen. De Brusselse overheid moet de

beschikking krijgen over onmisbare instrumenten, zoals de registratie van het activiteitsniveau, om op dit gebied een actievere rol te kunnen spelen. Ze moet er overigens op toezien dat de activiteiten van de gefuseerde ziekenhuizen in een wettelijk kader blijven voortbestaan.

Bovendien zal van de federale staat bijzondere aandacht worden gevraagd voor een aangepaste omkadering, voor een correcte bezoldiging van het personeel en voor de oplossing van specifieke problemen van bepaalde beroepscategorieën, zoals het huidig tekort aan verplegend personeel. Bij gebrek aan energieke politieke actie zal dit probleem nog erger worden en zal Brussel in vergelijking met de andere Gewesten zelfs een kritisch punt overschrijden, gezien de stedelijke, multiculturele en meertalige context.

In het kader van de veroudering van de bevolking en het "chronisch karakter" van de pathologieën, moet de benadering patiënt/bewoner van RH/RVT gebaseerd zijn op de reële behoeften en meer bepaald op het behoud van de functies van de persoon. Een oplossing zou erin bestaan het verantwoordelijke team aan te passen aan de realiteit van de praktische behoeften : bezigheidstherapie, bewegingstherapie,...

Het zorgverstrekkingsaanbod moet voor iedereen toegankelijk zijn. Een geneeskunde met twee snelheden moet met alle middelen en op alle gezagsniveaus bestreden worden op grond van het grondwettelijk recht op gezondheidszorg in een land waar het beginsel van de vrije keuze op papier bestaat maar in werkelijkheid moet worden afgedwongen. Desnoods moet een beroep gedaan worden op de federale overheid om hiertoe de noodzakelijke waarborgen te bepalen, dit op basis van objectieve criteria en zowel ten opzichte van de patiënten als van de openbare en de privé-ziekenhuizen. Deze prioriteit impliceert een bijzondere steun aan de openbare ziekenhuizen, rekening houdend met de specifieke lasten die aan hun statuut verbonden zijn.

Zoals in het verleden zullen de ziekenhuizen ertoe aangezet worden minstens in de twee landstalen een correct onthaal te organiseren, met respect voor de multiculturele context van hun cliënteel.

Dankzij federale middelen zal het specifieke aanbod in de residentiële psychiatrie uitgebreid kunnen worden, rekening houdend met de historische vertraging die Brussel heeft opgelopen op het gebied van de programmatie. In dit verband moet bijzondere aandacht besteed worden aan de psychiatrische verzorgingstehuizen en het beschermd wonen. Deze woonvormen zijn geschikt voor het stedelijk karakter van Brussel vanwege hun beperkte afmeting en hun anonimiteit.

Er zal ook bijzondere aandacht besteed worden aan het beheer van crisissituaties en aan de tegemoetkoming van psychiatrische behoeften die te maken hebben met sociale ontreding. De problematiek van de noodpsychiatrie moet ook kunnen rekenen op een operationele voorziening waarbij de ziekenhuizen, de diensten voor geestelijke gezondheidszorg, het teleonthaal, de opvangcentra voor druggebruikers en de artsen buiten de ziekenhuizen enerzijds en de openbare- en privé-sectoren die bijstand bieden aan deze personen anderzijds betrokken worden.

De toekomstige evoluties moeten steunen op de bestaande netwerken en samenwerkingsverbanden om verzorgingscircuits te blijven ontwikkelen in het belang van de patiënt.

5.3. Transversaal karakter en gemeenschappelijk overleg

5.3.1. De ambulante diensten

De ambulante diensten zijn buurtstructuren die zo nauw mogelijk bij de mensen en hun behoeften aansluiten.

De oprichting van de ambulante diensten is vanuit strategisch oogpunt verschillend naargelang het gaat over gezondheid of sociale actie.

Niettemin hebben al deze diensten als gemeenschappelijk kenmerk dat ze zich ontwikkelen temidden van en met respect voor de leefomgeving, dankzij een toegankelijkheid, een kwaliteit van diensten en zorgen en een behandeling die aangepast is aan de groepen en individuen die er aankloppen.

De oprichting van dergelijke voorzieningen berust op twee grote overtuigingen :

- het welzijn van de bevolking resulteert uit een constante interactie tussen de persoon en zijn omgeving. In dit perspectief moeten het behoud en de verbetering van de gezondheid en van het welzijn gesteund worden op een evenwichtige verdeling van verantwoordelijkheden over het individu, de familie, het gezin, de instellingen, de bedrijven en de overheid. Alle initiatieven moeten de persoon dus toelaten zijn beslissingsbevoegdheid inzake de diverse aspecten van zijn leven uit te oefenen en zijn rol volop te spelen;
- het welzijn van de mens is een investering voor de samenleving en een stuwende kracht voor de vooruitgang. In feite hebben we het hier over de belangrijkste rijkdom van een gemeenschap.

Tot op heden berust de evolutie van de diensten vooral op een ontwikkeling van het aanbod, zonder dat men een juist idee heeft van de vraag voor het hele Gewest.

In de toekomst zullen de overlegstrategieën voor de ontwikkeling steunen op drie pijlers, naargelang van het type dienstverlening :

- de nabijheid en de fysieke toegankelijkheid (in dit kader zal gezorgd worden voor een zekere territorialiteit, zonder sectorale opdeling);
- de ontwikkeling van een sectorale of intersectorale benadering (dit veronderstelt ook interne en externe coördinaties, "relais"-praktijken die niet nadelig zijn voor de begunstigen);
- de ontwikkeling van gespecialiseerde diensten die op specifieke bevolkingsgroepen gericht zijn (dat betekent meer territoriaal gecentraliseerde vestigingen of vestigingen op grond van de doelgroep).

De uitwerking en de permanente updating van een gemeenschappelijk kadaster voor de bestaande diensten zullen een belangrijk element vormen om een stuurtabel bij te houden, naast een systeem om de feitelijke gegevens over de geleverde prestaties en de bereikte bevolking te verzamelen.

De verzameling van de gegevens moet toevertrouwd worden aan wetenschappelijke operatoren en moet duidelijk losgekoppeld worden van de evaluatieprocedures die door de verschillende entiteiten ingevoerd werden ten opzichte van de diensten en instellingen die ze subsidiëren of erkennen.

Deze verzameling van gegevens moet er ook voor zorgen dat er nuttige informatie in omloop gebracht wordt, zowel voor de praktijkoperatoren als voor de overheid en ter informatie van het grote publiek.

5.3.2. Onthaal en toegankelijkheid van de diensten voor de gebruikers

De complexiteit van de problemen die de gebruikers ondervinden kan tot moeilijkheden leiden om een aanvraag te formuleren en tot bijkomende moeilijkheden om aan deze vraag tegemoet te komen.

De sociale en de gezondheidsdiensten moeten een « onthaal » met een lage toegangsdrempel aanbieden zodat ze dicht bij de gebruikers staan, terwijl tegelijk een grote professionaliteit van het sociaal werk gewaarborgd wordt. Dat betekent dat ze op ieder ogenblik voor iedereen toegankelijk zijn. Deze proactieve aanpak van de sociale bijstand moet ervoor zorgen dat er onmiddellijk geluisterd wordt naar de bezorgdheden van de betrokkenen ([zie figuur](#)).

De onthaalstructuren van de sociale en van de gezondheidsdiensten moeten beantwoorden aan de vraag van personen die in een noodsituatie verkeren en die met uiteenlopende en gecompliceerde problemen te maken hebben.

De plaatselijke ontwikkeling beoogt de sociale structuur van de stad te versterken. De betrokkenheid van de inwoners is een voorwaarde voor hun deelname in een collectieve benadering. Het onthaal en de doorverwijzing binnen de sociale diensten zijn dus bepalend om zo goed mogelijk aan de vraag van het publiek tegemoet te komen.

De onthaalfunctie in de sociale en gezondheidsdiensten moet versterkt worden, zowel qua infrastructuur als qua personeel.

De versterking van het onthaal vereist een decentralisatie van de sociale permanenties in de wijken, wat moet toelaten om de sociale aanvragen zo adequaat mogelijk te behandelen.

Het onvoorwaardelijke onthaal moet door de werking van de dienst gewaarborgd worden, wie ook de begunstigde is. Dringende problemen moeten dag en nacht opgevangen worden door de inrichting van een sociale wachtdienst.

De strijd tegen de sociale « uittreding » blijft prioritair en zal zich moeten concentreren op een proactieve aanpak die tegemoet komt aan de gebruiker die geconfronteerd wordt met een sociaal isolement.

Het onthaal tussen de diverse openbare en privé-operatoren moet in een meerjarenplan worden uitgewerkt met de inrichting van een echt netwerk voor sociale actie.

Diensten die een sociale band willen herstellen en die opnieuw een dialoog willen aanknopen met de bewoners moeten versterkt worden, onder andere door meer initiatieven op het gebied van gemeenschapsontwikkeling.

Het plaatselijk overleg tussen de private sociale en gezondheidsdiensten en de OCMW's moet worden opgevoerd.

6. Meewerken aan een officieel en permanent overleg van alle bevoegde instellingen op het grondgebied van het Gewest

Op « sociaal » vlak in de ruime zin, dit wil zeggen ook de gezondheid, het onderwijs en de opleiding, vallen de bevoegde instellingen op het gewestelijk grondgebied onder diverse gezagsniveaus : federaal, Franse en Vlaamse Gemeenschap, Hoofdstedelijk Gewest, Gemeenschapscommissies, maar ook de gemeenten en de OCMW's.

Er bestaat reeds overleg tussen deze instellingen voor bepaalde problemen of beleidsvormen die de Gemeenschappen en Gewesten en de staat delen.

Gezien het groot aantal betrokken institutionele actoren en de talrijke problemen die overleg vereisen, lijkt het een illusie om één enkele overlegstructuur te willen creëren. Het zou echter wenselijk zijn het overleg aan te moedigen dat qua structuur kan worden aangepast naargelang de te behandelen thema's. Die overlegstructuren kunnen " geofficialiseerd " worden door het sluiten van protocolakkoorden of samenwerkingsakkoorden die, tijdens een periode van informeel overleg, hun nut in de diverse materies bewezen hebben.

Wat meer specifiek de Brusselse instellingen betreft, dit wil zeggen het Hoofdstedelijk Gewest en de drie Gemeenschapscommissies, kan men ervan uitgaan dat er vier mogelijke overlegniveaus bestaan :

- Regering en Colleges;
- Besturen;
- plaatselijke besturen (gemeenten en OCMW's) en sociale en gezondheidsactoren;
- de Europese en internationale instellingen.

6.1. Overleg op het niveau van de Regering en de Colleges

Een permanent « Brussels sociaal overleg », gebaseerd op een principe dat vergelijkbaar is met dat van de interministeriële conferenties, zal een betere coherentie tussen de « sociale » beleidsvormen van de vier entiteiten mogelijk maken.

Net zoals voor de interministeriële conferenties zouden regelmatige ontmoetingen van deze vier instellingen het mogelijk moeten maken om protocolakkoorden te sluiten voor een coherent beheer van de gemeenschappelijke problemen.

Deze akkoorden zouden bijvoorbeeld betrekking kunnen hebben op de oprichting en het gebruik van gemeenschappelijke instrumenten en de harmonisering van de normen of de subsidiewijzen. Het recent akkoord met de non-profitsector is in dit verband een voorbeeld van harmonisering op het gebied van subsidies voor de bezoldiging van het « non-profit »-personeel.

Een aantal « instrumenten » die bij de ene of de andere entiteit bestaan, zouden ontwikkeld en gemeenschappelijk gebruikt kunnen worden na akkoorden die de voorwaarden voor dit gemeenschappelijk gebruik regelen (bijvoorbeeld : Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van de GGC).

Dit « gewestelijk » overleg mag de mogelijkheid van het overleg tussen twee of drie entiteiten niet uitsluiten wanneer deze entiteiten van oordeel zijn dat het « beperkt » overleg geschikter is voor het behandelde onderwerp.

6.2. Overleg tussen de besturen

Het punctueel of permanent overleg tussen de besturen belast met de uitvoering van de akkoorden die gesloten worden op het niveau van de Regering en van de Colleges, zou een betere uitvoering van deze beslissingen moeten waarborgen.

Een verbetering van de wederzijdse kennis betreffende de administratieve regels (bijvoorbeeld : vereisten ten opzichte van de erkende en/of gesubsidieerde verenigingen) zou de toepassing van deze regels kunnen bevorderen.

Dit administratief overleg zou bevorderd en zelfs op gang gebracht kunnen worden door het overlegniveau van de Regering en de Colleges, waaraan het verslag moet uitbrengen over zijn werkzaamheden. Ook het overleg met en tussen de plaatselijke besturen, de gemeenten en OCMW's, is van groot belang.

Een aantal wetsbepalingen uitgaande van het Gewest of de Gemeenschapscommissies hebben in verschillende plaatsen voorzien waar een vorm van overleg (uitgebreid tot andere partners) mogelijk is in het kader van hun beleid (bijvoorbeeld : wijkcontracten, samenlevingscontracten).

Niettemin moet het overleg met de plaatselijke overheden aangemoedigd worden. De centrale rol van het OCMW op het gebied van het plaatselijk sociaal beleid moet geherwaardeerd worden.

6.3. De actoren voor het sociaal beleid en de gezondheidszorg en de plaatselijke besturen

Naast het overleg tussen de Regering en de Colleges en tussen hun besturen, zou ook een overleg tussen de Brusselse actoren van het sociaal beleid en de gezondheidszorg georganiseerd moeten worden.

Momenteel verenigen diverse geïnstitutionaliseerde overlegorganen (zoals de adviesraden) en diverse overlevormen (sommige meer sectorgericht) reeds belangrijke delen van de sector voor het sociaal beleid en de gezondheidszorg.

Niettemin zou een « transversaal » en geïnstitutionaliseerd overleg tot stand gebracht kunnen worden, bijvoorbeeld door gemeenschappelijke vergaderingen van de Adviesraden.

Op plaatselijk niveau hebben een aantal gemeenten een sociaal overleg tot stand gebracht waarbij de voornaamste actoren van het sociaal beleid en de gezondheidszorg die op hun grondgebied actief zijn verenigd worden.

Een dergelijk overleg zou in iedere gemeente georganiseerd moeten worden vanuit het OCMW, dat moet optreden als coördinator voor het gemeentelijk sociaal beleid.

6.4. Internationaal

Binnen Europa en de internationale gemeenschap, moeten België en zijn Gewesten en Gemeenschappen hun beleid ook in een ruimer perspectief

plaatsen :

- de Verenigde Naties en hun agentschappen zoals de Wereldgezondheidsorganisatie, of haar specifieke programma's (Habitat,...);
- de Raad van Europa;
- de Europese Unie, met de nationale plannen om de armoede te bestrijden, die gericht zijn op de promotie van de sociale inschakeling, en met de structuurfondsen die bijdragen om de ongelijkheden te verhelpen die men binnen de verschillende regio's vaststelt.

¹ De cijfers die in 2000 bekendgemaakt werden door de Koning Boudewijnstichting tonen aan dat het aandeel van de éénoudergezinnen in het Hoofdstedelijk Gewest (27 %) hoger ligt dan in Wallonië (23 %) en in Vlaanderen (14 %).

PRIORITEIT 8

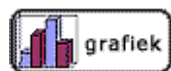
Een mobiliteitsbeleid voeren dat zowel op de verplaatsingen als op het parkeren betrekking heeft en dat kadert in de verbetering van de openbare ruimte, het levenskader en de bescherming van de woonwijken, ondermeer door middel van een kwaliteitsgericht beleid van openbare werken en een modale verschuiving van de auto naar andere vervoersmiddelen

1. De algemene doelstellingen van het mobiliteits- en vervoersbeleid

Doelstellingen

Het mobiliteits- en vervoersbeleid van het Gewest kadert in de optiek van een duurzame ontwikkeling. Op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest komt dit tot uiting in de volgende doelstellingen :

- de toegankelijkheid voor inwoners en bezoekers van het Gewest tot de verschillende diensten verzekeren, zodat iedereen naar behoren kan deelnemen aan het economische, sociale en culturele leven in het Gewest;
- ertoe bijdragen dat België de internationale verbintenissen nakomt, met name de verdragen van Kyoto, Genève, Wenen... ([zie Prioriteit 9](#));
- op een duurzame manier de vraag naar mobiliteit onder controle houden door de aanhoudende groei van het autosolisme te bestrijden (door alternatieve vervoersmiddelen aan te moedigen) en door de stadsstructuren aan te passen om het aantal gemotoriseerde verplaatsingen zoveel mogelijk te beperken (door een bepaalde bebouwingsdichtheid na te streven en het gemengde karakter van de diensten te verzekeren);
- een bijdrage leveren aan de herkwalificatie van de openbare ruimte door middel van een kwaliteitsgericht beleid van openbare werken, voor een beter leefmilieu;
- de woonzones beschermen om de rust en de veiligheid van de bewoners te garanderen;
- de veiligheid van alle openbare ruimten verbeteren (algemene staat van de verkeersveiligheid,...).
- de stad zodanig inrichten dat Brussel echt een "Stad kinderen welkom" wordt.

Middelen

Het mobiliteits- en vervoersbeleid in het Gewest uit zich vooral in de toepassing van het Iris-plan via de acht samenhangende actiegehlen die in dat plan bepaald zijn : de acties met betrekking tot de stadsstructuren ten

gunste van het wandel- en fietsverkeer en de indeling van de openbare ruimte (meer bepaald het groene netwerk), acties voor het openbaar vervoer, de acties met betrekking tot het goederen- en vrachtvervoer, de acties voor de vermindering van het autoverkeer en het parkeren van wagens.

Het Iris-plan is gebaseerd op studies en statistieken die dateren van het begin van de jaren negentig en moet bijgewerkt worden in het kader van een duurzame ontwikkeling, zeker wat betreft de integratie van het concept van het groene netwerk ([zie Prioriteit 9 en kaart « Verbetering van het levenskader »](#)). Daarnaast moet het plan gevalideerd worden door middel van een proces waarbij de bevolking en de voornaamste actoren nauwer betrokken zijn.

De inplanting van de activiteiten heeft een sterke invloed op de manier waarop de werknemers en de bezoekers zich verplaatsen om deze plaatsen te bereiken.

Om een duurzame mobiliteit aan te moedigen door middel van een ad hoc beleid voor ruimtelijke ordening, zijn er redenen genoeg om de dichtheid, de verweving van functies en de adequate lokalisatie van de activiteiten te bevorderen (het ABC-beleid zoals bepaald in het eerste GewOP dat er onder meer op gericht is om belangrijke tertiaire activiteiten die sedentair personeel tewerkstellen vlakbij de belangrijkste knooppunten van het openbaar vervoer te vestigen).

Om de uitvoering van de acties te verzekeren, heeft het Gewest voor een multimodale, intermodale en geïntegreerde benadering gekozen.

De multimodale en intermodale benaderingen bestaan in de selectieve investering in alle vervoersmiddelen, zowel uit sociale overwegingen (het recht op mobiliteit voor alle burgers, met inbegrip van mensen met een handicap of minderbedeelde mensen) als om de ongebreidelde groei van het autogebruik tegen te gaan.

De intermodaliteit steunt op het concept van de vervoersketen. Deze oplossing maakt het gebruik mogelijk van verschillende vervoersmiddelen (te voet, met de fiets, het openbaar vervoer en de auto) en verzekert een vlotte overgang van het ene middel naar het andere onder de beste omstandigheden wat betreft comfort, veiligheid en informatie.

De inrichting van een centrum voor het beheer van de mobiliteit (evolutie van het BITC), in samenwerking met de twee andere Gewesten, moet het real-time beheer van het totale aantal verplaatsingen in de GEN-zone (Réseau Express Regional - Gewestelijk Expressnet) mogelijk maken door de verkeersstromen telematisch in goede banen te leiden, door de intermodaliteit naar de openbare vervoersnetten toe te bevorderen en door crisissituaties efficiënt aan te pakken.

De geïntegreerde benadering omvat :

- het vinden van een evenwicht tussen de soms tegengestelde behoeften op het vlak van de infrastructuur voor vervoer en ruimtelijke ordening, waarbij hoofdzakelijk rekening gehouden wordt met de zwakke weggebruiker en het openbaar vervoer;
- het structureren en verbeteren van de samenwerking tussen de instellingen die een rol spelen in het mobiliteits- en vervoersbeleid :

het Gewest, de 19 gemeenten, de politiezones, de pararegionale instellingen en de openbare vervoersmaatschappijen, de naburige Gewesten, de Gemeenschappen en het federale niveau;

- het evalueren van de implementatie van het Iris-plan door een dynamisch en participierend beheer.

Het succes van het mobiliteits- en vervoersbeleid hangt in belangrijke mate af van de betrokkenheid en de zin voor verantwoordelijkheid van het Gewest en zijn partners.

Wat de gemeenten betreft, worden de huidige mobiliteitscontracten, die bedoeld zijn om het bovengrondse openbaar vervoer te bevorderen, verbeterd en uitgebreid in een ruimere context van mobiliteitsovereenkomsten. Dit houdt in dat de lopende gesubsidieerde projecten, zoals de mobiliteitscontracten, de opleiding van mobiliteitsambtenaren, het richtplan voor de "zones 30", woonerven en verkeersvrije straten, de verkeersascontracten, gemeentelijke mobiliteitsplannen, ... in één enkel kader samengebracht worden en dat er andere samenwerkingsvormen met de gemeenten uitgewerkt worden.

De mobiliteitsovereenkomsten berusten enerzijds op een kaderovereenkomst die de algemene principes behelst en anderzijds op een reeks aanhangsels waarin de actiethema's vaste vorm krijgen.

De gewestelijke middelen zijn in de eerste plaats bestemd voor acties die in het kader van deze overeenkomsten tussen de gemeenten en het Gewest op touw gezet worden. In het kader van gesubsidieerde werken zullen de gemeentelijke subsidiemechanismen beter benut worden om de gemeenten aan te sporen om actief en doelmatig mee te werken aan de regionale doelstellingen inzake mobiliteit en vervoer.

Inzake het beheerscontract wordt de MIVB ertoe aangezet om samen te werken met het Gewest en de gemeenten, om op die manier de kwaliteit van haar vervoersaanbod te verbeteren. De vervoersmaatschappij wordt met name aangemoedigd om verkeersascontracten af te sluiten met de gemeenten en het Gewest. Bedoeling ervan is de betrokkenheid van deze partners verder uit te bouwen om de prestaties van het openbaar vervoer op specifieke verkeersaders te verhogen. Deze contracten bepalen de beoogde doelstellingen, de aard van de tussenkomst van elke partner en de verschillende fases van deze interventies.

Het Hoofdstedelijk Gewest moet de functies van stad, hoofdstad en internationaal beslissingscentrum kunnen verzoenen. De toenemende mobiliteitsvragen van de pendelaars en andere bezoekers moeten er in goede omstandigheden aan worden toegevoegd. Dit gebeurt in een steeds kleinere begrotingsmarge voor zover de uittocht van de inwoners leidt tot een vermindering van de middelen waarover het Hoofdstedelijk Gewest beschikt. De Federale Overheid wordt gevraagd nieuwe middelen aan te wenden die gepaard gaan met deze specifieke lasten.

2. De inwoners en bezoekers van het Gewest aanmoedigen om gebruik te maken van milieu- en stadsvriendelijkere vervoersmiddelen

Doelstellingen

Om het probleem van het toenemende verkeer te bestrijden en de trend om te buigen¹, voert het Gewest een ambitieus beleid dat erop gericht is om het autoverkeer terug te dringen en, parallel daarmee, het aanbod aan andere vervoersmiddelen uit te breiden, door een geloofwaardig

alternatief te bieden voor het gebruik van de eigen wagen ([zie ook Prioriteit 9](#)).

Daarnaast voert het Gewest een coherent beleid inzake de inplanting van handels- en tewerkstellingszones om het aantal verplaatsingen te beperken. Om de stadsuitbreiding in de hand te houden, moet naar een samenwerking met de omliggende Gewesten gestreefd worden.

In die optiek gaat het Gewest de uitwerking en opvolging van bedrijfsvervoerplannen aanmoedigen².

Er moet dringend gestreefd worden naar een evenwicht tussen de behoefte aan een goede bereikbaarheid van de verschillende functies van de stad en de verplichting om de daaruit voortvloeiende verkeersopstoppingen onder controle te houden, teneinde de levenskwaliteit van de inwoners te vrijwaren en in kwaliteitsruimte te voorzien.

Daarom moet men een nieuw verplaatsingsgedrag in de hand werken : men moet zich kanten tegen het irrationeel gebruik van de auto en er zich van bewust worden dat de som van onze individuele belangen het collectief welzijn aanzienlijk bedreigt (volksgezondheid, levenskader, economische activiteiten,...). Daarom moet men kiezen voor milieu- en stadsvriendelijkere vervoersmiddelen.

Wat het gebruik van de tweewieler betreft, heeft het Gewest zich tot doel gesteld ervoor te zorgen dat tegen 2005 10 % van het aantal verplaatsingen binnen Brussel met de fiets gebeurt (marktaandeel 1999 = 1,8 %).

Men moet de denkoefeningen over de zachte mobiliteit uitbreiden tot het intergewestelijke niveau. Het gebruik van de fiets tot buiten de gewestelijke grenzen is een geldig alternatief voor de woon-werkverplaatsingen over korte en middellange afstand, en dit zowel voor intra- als voor transgewestelijke trajecten.

Middelen

Alternatieve vervoersmiddelen voor de auto worden systematisch aangemoedigd.

Het Gewest versterkt zijn engagement in promotiecampagnes voor alternatieve vervoersmiddelen en verhoogt zijn inspanningen inzake opleiding en sensibilisering van het publiek.

Het comfort voor voetgangers en mensen met een beperkte mobiliteit wordt verbeterd overeenkomstig de normen die voor deze laatste vereist zijn :

- de aanleg van rechtstreekse voetgangerswegen, met name door de verbetering van de oversteek van de stedelijke barrières (kanaal, spoorweg, grote assen, .), bijvoorbeeld het project Stadswandelingen, de heraanleg van de Wetstraat en de Belliardstraat, de voltooiing van de werken in de omgeving van de grote stations en het groen netwerk;
- de vermindering van het aantal obstakels op de voetgangerswegen : een rationalisering van het aantal signalisatiepalen op de voetpaden, de bescherming van de voetpaden en verkeersvrije straten tegen wild parkeren, de beveiliging van de oversteekplaatsen,...;
- verbetering van de richtingssignalisatie, voornamelijk in de buurt van de stations, de metrohaltes en de openbare voorzieningen;
- de heraanleg van de nabije stationsomgeving, de haltes van het

openbaar vervoer en de metrostations in het kader van de verkeersascontracten;

- de renovatie van de voetpaden en de verbetering van de kwaliteit van de verharding; in dat kader zal het Gewest een inventaris op kaart uitwerken van de omstandigheden van het voetgangersverkeer;
- kiezen van kwalitatief hoogstaand stadsmeubilair (comfortabel, esthetisch) om het wandelen aan te moedigen;
- opmaken van kaarten over het geheel van infrastructuur inzake de verplaatsingen te voet en per fiets (met inbegrip van de erfdienstbaarheden en het kadaster van de buurtwegen dat geactualiseerd dient te worden) om de bescherming ervan te verhogen;
- op initiatief van de Stad een verkeersplan voor de Vijfhoek invoeren om transitverkeer te vermijden en meer ruimte voor zachte verplaatsingen te creëren door verkeersvrije en semi-verkeersvrije straten aan te leggen.

Er worden inspanningen gedaan om het gebruik van de fiets te bevorderen :

- de verwezenlijking van een programma voor gewestelijke fietsroutes, alsook de integratie van het programma van het Europees groen netwerk in dit plan worden voortgezet en versneld door in het bijzonder over de veiligheid van de gebruikers te waken, met name door, waar mogelijk, een bepaalde prioriteit toe te kennen aan de inrichting van eigen beddingen voor het openbaar vervoer, desnoods door inperking van de ruimte die voor auto's voorbehouden is. Tegen 2005 zullen 14 van de 18 geplande routes in gebruik zijn. De verwezenlijking van een fietsroute langs het kanaal heeft een specifieke prioriteit gekregen. Bovendien wordt bij de progressieve heraanleg van de openbare wegen en kruispunten systematisch rekening gehouden met de fietsers. De renovatie van de bestaande fietspaden wordt evenmin verwaarloosd en men voorziet systematisch in fietsstallingen in de buurt van scholen, openbare voorzieningen, groene ruimten, stations en metrohaltes. De renovatie van de bestaande fietspaden wordt evenmin verwaarloosd en men voorziet systematisch in fietsstallingen in de buurt van scholen, openbare voorzieningen, stations en metrohaltes;

- in samenwerking met de gebruikersorganisaties worden informatie- en promotiecampagnes voor de fiets op touw gezet die voornamelijk op de scholen gericht zijn;
- de mogelijkheid om fietsen gratis of tegen een kleine huurprijs aan het publiek ter beschikking te stellen, wordt onderzocht;
- de bepaling die erin voorziet dat fietsers éénrichtingsstraten in beide richtingen mogen gebruiken, moet eerder de regel dan de uitzondering zijn;
- het vervoer van fietsen via het GEN en in de metro, tegen een democratische prijs, zal worden bevorderd;
- experimenten inzake fiets-pooling (begeleide ophaling van leerlingen met de fiets) zullen worden ontwikkeld;
- de toegankelijkheid van de gewestwegen voor fietsen zal gewaarborgd worden, net als de oversteek van de stedelijke barrières

(kanaal, spoorweg, grote assen,..).

Het aanbod van het openbaar vervoer wordt kwantitatief verhoogd en kwalitatief verbeterd (zie punt [5](#) en [6](#)).

De taxi's, met inbegrip van de collectieve taxi's, zullen bestudeerd worden als een aanvulling op het traditionele openbaar vervoer, met name op tijdstippen en plaatsen die niet op het openbaar vervoer afgestemd zijn (bijvoorbeeld nachtelijke bediening of dun bevolkte zones).

De mogelijkheid om de waterweg voor het personenvervoer te gebruiken, wordt nader onderzocht.

Wat de personenwagen betreft, zet het Gewest zich in om het rationele gebruik ervan te promoten :

- het Gewest neemt maatregelen om carpooling te bevorderen. Er zullen car-sharingsprojecten uitgevoerd worden;
- het moedigt het gebruik van milieuvriendelijkere voertuigen aan (elektrische voertuigen of andere) en voert acties die tot gebruiksbepalingen kunnen leiden om atmosferische vervuilingsspieken tegen te gaan;
- de bedrijven, instellingen en scholen worden aangemoedigd om een vervoersplan op te stellen, om op die manier de verplaatsingen met personenwagens van en naar het werk of de school te beperken. Dit programma wordt geïmplementeerd door middel van een beleid met regionale stimulansen (bijvoorbeeld studietoelagen, het ter beschikking stellen van "mobiliteitsraadgevers" aan de bedrijven) en reglementaire initiatieven (het Gewest onderzoekt met name de mogelijkheid om de voorwaarden die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van een bedrijfsvervoerplan, te integreren in de milieuvergunningen);
- het parkeerbeleid wordt herzien om de druk van de auto's in de stad te doen dalen ([cf. § 8](#)).

Het Gewest onderzoekt de voordelen en de mogelijke middelen om fiscale en tarifaire maatregelen te nemen met het oog op een variabiliteit van de uitgaven en een internalisering van de externe kosten om de gebruikers de kosten voor het milieu en de sociale kosten te doen betalen die nu ten laste van de gemeenschap zijn : tariefbepaling voor het parkeren op en buiten de openbare weg ([zie § 8](#)), variabiliteit van de taksen voor de inverkeersstelling, de verkeerstaksen en het eurovignet overeenkomstig de milieucriteria (verbruik, kilometerstand, inachtneming van de normen...). Indien nodig geeft het Gewest zijn standpunt door aan de federale autoriteiten.

Vanuit al deze beleidselementen zorgt het Gewest voor de systematische ontwikkeling van het concept van een intermodale vervoersketen :

- de voorzieningen die zorgen voor een vlotte overgang van het ene vervoersmiddel naar het andere in comfortabele en veilige omstandigheden worden verbeterd en uitgebreid (overstapparkings, fietsstallingen aan de haltes van het openbaar vervoer, aanleg van overstappen tussen de lijnen van het openbaar vervoer etc.);
- het aanbod van de uitbaters van het openbaar vervoer wordt gecoördineerd (progressieve gelijkvormigheid van de vervoerbewijzen,

zelfs tariefintegratie, gecombineerde tickets parking - openbaar vervoer, optimalisering van de uurregelingen, ingebruikneming van een enig informatiesysteem voor de klanten,...).

3. De veiligheid van alle weggebruikers verhogen, in het bijzonder de veiligheid van de zwakke weggebruikers

Doelstellingen

In een algemene context van verbetering van de veiligheid op nationaal niveau stijgt het aantal ongevallen, meer bepaald deze die de zwakke weggebruiker aanbelangen, opnieuw in Brussel sinds 1996.

Het beleid voor de beveiliging en de hiërarchische indeling van de openbare wegen moet voortgezet en versterkt worden ([zie kaart 5 "Wegen"](#)). De veiligheid op de wegen in het algemeen, en in het bijzonder van de zwakke weggebruikers en de personen met een beperkte mobiliteit, krijgen in alle werken die door het Gewest en de ondergeschikte besturen gepland zijn, een werkelijke prioriteit. Bijzondere aandacht gaat in dit verband uit naar de omgeving van de scholen en de gebouwen die de schoolbevolking opvangen.

Middelen

De veiligheid wordt verhoogd door :

- de uitvoering van de principes van wegenspecialisatie, en meer bepaald door de aanleg van de "zones 30" in woongebieden;
- de identificatie en heraanleg van de zwarte punten in het Brusselse verkeersnet;
- de heraanleg van intermodale knooppunten, van structurerende verkeersassen en openbare plaatsen zoals aangegeven op de kaart ter verbetering van het levenskader;
- infrastructurele maatregelen die bedoeld zijn om de snelheid op de hoofdwegen en grootstedelijke wegen te beperken;
- de verbetering van de controle en een betere opvolging van de bestraffing van overtredingen;
- de beveiliging van de schoolomgeving, de haltes van het openbaar vervoer en andere openbare voorzieningen, alsook van het traject van de schoolpoort naar het openbaar vervoer en naar de voornaamste activiteitenplaatsen;
- de verbetering van het oriënteringsvermogen van alle weggebruikers op de openbare weg;
- door een gedifferentieerd beheer van de maatregelen voor de plaatselijke snelheidsbeperking tot 30 km/u op de hoofdwegen en interwijkenwegen, beleid dat gevoerd zal worden waar de veiligheid dat verantwoordt (b.v. scholen, handelszaken, voorzieningen,..) ;
- op elke plaats waar infrastructuren door het Gewest neergezet worden, houdt men rekening met de verbetering van de veiligheid van alle gebruikers.

De werkzaamheden worden onderzocht in samenspraak met de gebruikersorganisaties en zijn gebaseerd op een veiligheidsaudit die in de gemeentelijke mobiliteitsplannen geïntegreerd moet worden.

Bijzondere aandacht zal uitgaan naar bouwwerven in de stad die op een dusdanige manier ingeplant worden dat ze weinig openbare ruimte in beslag nemen, de veiligheid van de zwakke weggebruikers verhogen en de netheid verbeteren.

Op federaal niveau vraagt het Gewest om een wijziging van de wegcode

door de invoering van het begrip « straatcode », dat specifiek is voor de stad en dat moet zorgen voor een verhoogde bescherming van de voetgangers en de zwakke weggebruikers.

Bovendien wordt de veiligheid voor alle weggebruikers verbeterd door de uitvoering van andere aspecten van het mobiliteits- en vervoersbeleid :

- de aanleg van veilige en comfortabele voetgangerswegen;
- de aanleg van veilige en comfortabele gewestelijke fietsroutes;
- de bevordering van het gebruik van het openbaar vervoer;
- de kruispunten worden voorzien van oversteekplaatsen voor voetgangers, waarbij erop gelet wordt het traject voor de voetganger niet te verlengen;
- de haltes van het openbaar vervoer worden voorzien van oversteekplaatsen voor voetgangers.

4. Het levenskader verbeteren

Doelstellingen

Het Gewest wil de levenskwaliteit van de inwoners, de economische en sociale actoren en de bezoekers verbeteren. Daarom is het essentieel het verfraaiingsbeleid voort te zetten, te zorgen voor meer groen in de huizenblokken, de aanleg van groene ruimten, de controle van het autoverkeer en het parkeren in het hele Gewest, en in het bijzonder in de woonzones en de druk bezochte wijken. Door het bovengronds parkeren te beperken ([zie § 8](#)) kan de openbare ruimte vrijgemaakt worden ten gunste van een betere verdeling tussen alle gebruikers.

De uitvoering van de principes van wegenspecialisatie wordt daarom voortgezet en versneld. Dit houdt vooral het volgende in : de aanleg van "zones 30" op lokale verkeersaders gelegen in woonzones en zones met complementaire functies ([zie kaart](#)), om op die manier het transitverkeer te verminderen, de snelheid te verlagen en voor meer plaats te zorgen voor de zwakke weggebruikers. Het succes van de projecten die al in enkele gemeenten op poten gezet werden, samen met de talloze positieve reacties van de inwoners, moeten het Gewest en de andere bevoegde instellingen (ondergeschikte besturen en de federale overheid) ertoe aanmoedigen om de systematische invoering van dit programma verder te zetten.

De investeringen die met die bedoeling gedaan zijn, dienen ten goede te komen aan de veiligheid van de weggebruikers, hun behoefte aan mobiliteit en toegankelijkheid, en de kwaliteit van hun leefomgeving.

De kanaalzone biedt een uitzonderlijk potentieel aan herkwalificatie. Dit potentieel moet krachtig benut worden door middel van een betere integratie van de havenactiviteiten in de stad, door een betekenisvolle vergroening van de directe omgeving van de havengebieden en door de aanleg van fiets- en wandelroutes met recreatiegebieden en rustplaatsen die gericht zijn op het water en de rivieractiviteiten.

Middelen

De toegangswegen tot de stad moeten een concrete invloed uitoefenen op

de controle van het wegverkeer (op het vlak van intensiteit en gedrag) en op de vermindering van het binnenkomend verkeer in de stad. Dit moet bijdragen tot de structurering en verfraaiing van de stad. De inrichtingen in het kader van grote projecten inzake gewestwegen zijn onderworpen aan overleg en kunnen het voorwerp uitmaken van tests in situ via tijdelijke en omkeerbare inrichtingen om te kunnen oordelen over de pertinentie en doeltreffendheid (zoals bijvoorbeeld reeds werd gedaan in de Wetstraat of op de Charleroisesteenweg).

De aanleg van "zones 30" heeft als gevolg dat het verkeer dat momenteel de woonwijken doorkruist, verplaatst wordt naar de grote verkeersassen. Omdat deze assen al verzadigd zijn, is het wenselijk om de aanleg van "zones 30" in de ruimte en in de tijd te plannen, parallel met de verbetering van het aanbod van het openbaar vervoer en een globale belangrijke inperking van het autoverkeer : door de indienststelling van het GEN, de verhoging van de frequentie en de reissnelheid van de bovengrondse lijnen, zodat de toename van het verkeer op de grote assen, dat voortvloeit uit de invoering van "zones 30", geabsorbeerd kan worden.

Ook het beheer van het hoofdwegennet moet verbeterd worden (optimale aanpassing van de kruispunten, een voorafgaande aanleg van eigen beddingen, voorrang aan het beheer van de verkeerslichten ten gunste van het openbaar vervoer).

Het wijknet, dat momenteel 77 % van het totale wegennet van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in beslag neemt, wordt geleidelijk omgevormd tot "zones 30". De straten in deze wijken moeten beschouwd worden als het eigendom van de inwoners en het gemotoriseerd verkeer zal er uitsluitend getolereerd worden om de socio-economische toegankelijkheid te garanderen. Het transitverkeer wordt sterk ontmoedigd door de ondernomen inrichtingen (zigzagdoorgangen, bloembakken, éénrichtingsstraten, verhoogde kruispunten, verbrede voetpaden, beplantingen in volle grond, plateaus,...), terwijl de doorgang van bussen en voertuigen van de hulpdiensten mogelijk blijft (busluizen, neerklapbare paaltjes,...). Om de stedelijke structuur leesbaar te houden, mag men niet nodeloos allerlei meubilair verveelvoudigen en dient men de landschappelijke kwaliteit van de inrichting te verzorgen. De verlaging van de snelheid van het verkeer heeft ook tot gevolg dat de geluidshinder en de schade aan het milieu teruggedrongen worden ([zie Prioriteit 9](#)).

Elk aanlegproject van een "zone 30" moet rekening houden met het behoud van de bediening van de ondernemingen die verspreid zijn over het stadsweefsel, en van de handelskernen in de zone. De verkeersbelemmeringen aangelegd in de "zones 30" mogen in geen geval de toegankelijkheid verhinderen voor de voertuigen van hulpdiensten of voor vrachtwagens die de ondernemingen of handelskernen in die zones moeten bedienen. Omdat de uitvoering van "zones 30" het verkeer wegleidt naar de wegen van een hoger hiërarchisch niveau, moet eveneens op die wegen gezorgd worden voor het behoud van een levenskwaliteit die de inwoners in staat stelt om er zich in alle veiligheid te verplaatsen en te leven.

De residentiële kwaliteit van de wegen van het primaire net en van het interwijkenet moet worden verbeterd aan de hand van :

- geluiddempende wegbedekkingen;
- inrichtingen om de verkeerssnelheid te beperken;
- plantenschermen, laterale wegen;
- aanpassing van de breedte van de rijstroken;
- premies voor geluidsisolatie.

Het Gewest zal de mogelijkheden bestuderen om meer gebruik te maken van grondmarkeringen om de visuele pollutie te beperken, die wordt veroorzaakt door de wildgroei van verkeersborden (met name voor het parkeren).

Verkeersvrije en semi-verkeersvrije straten worden aangelegd. Omdat deze maatregel in de historische, toeristische of commerciële centra toegepast wordt, zorgt hij voor een heel ander gebruik van de ruimte door de andere weggebruikers en leidt bijgevolg tot een specifieke dynamiek ([zie Prioriteit 6](#)).

Omdat de gemeenten het leeuwendeel van de betrokken openbare wegen beheren, moet het Gewest hen ertoe aanzetten om de vereiste werken uit te voeren :

- subsidiëring van het richtplan voor de "zones 30", de woonerven en de verkeersvrije straten , dat door elke gemeente op touw gezet moet worden om een praktische leidraad voor type-werken op te stellen, de totaalkosten te ramen en om de geleidelijke uitvoering ervan te plannen;
- de planning van deze werken is opgenomen in het meer algemene kader van het partnerschap tussen het Gewest en de gemeenten met betrekking tot de mobiliteitsovereenkomsten. De gewestelijke middelen worden voornamelijk besteed aan acties die in overleg met de gemeenten en het Gewest ingericht worden.

5. Het marktaandeel en de prestaties van het openbaar stadsvervoer doen stijgen

Doelstellingen

In overeenstemming met de andere aspecten van het mobiliteits- en vervoersbeleid (Brussel bevrijden van het overvloedig verkeer om er de kwaliteit van de leefomgeving en het milieu te verbeteren) en aangevuld door de uitvoering van het gewestelijk expresnet (zie paragraaf [6](#) en [7](#)) wil het Gewest het marktaandeel van het openbaar vervoer doen stijgen, door zich toe te spitsen op :

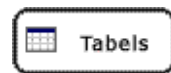
- de verbetering van de reissnelheid van de bovengrondse lijnen. Het is de bedoeling dat men tijdens de piekuren bovengronds een snelheid haalt van 18 km/u op de openbare weg en 24 km/u in de eigen beddingen;
- de verbetering van de productiviteit van de uitbaters;
- het opdrijven van het aanbod (met name buiten de piekuren), op het bestaande netwerk en op de netwerkuitbreidingen die op touw gezet moeten worden.

Deze doelstellingen zijn terug te vinden in het beheerscontract 2001-2005 tussen de MIVB en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Tegen 2010 wil het Gewest geleidelijk een marktaandeel van 41 % voor het woon-werkverkeer verwerven en een marktaandeel van 50 % voor de verplaatsingen van en naar school, wat overeenkomt met jaarlijks 40 miljoen extra ritten (+ 27 % in vergelijking met 1995). Voor verplaatsingen voor andere doeleinden ligt het streefdoel op 37% van de verplaatsingen. Vanaf nu moet het Gewest voorzien in de nodige maatregelen om de doelstellingen van het Iris-plan na te leven.

Bovendien voorziet het Iris-plan dat de uitvoering van het volutaristisch

plan³ zal zorgen voor de volgende tijdsinstellingen op verplaatsingen met het openbaar vervoer binnen Brussel tijdens de ochtendspits :

In het kader van de bijwerking van het Iris-plan wil het Gewest in de eerste plaats de prestaties van het openbaar vervoer verhogen, om zijn marktaandeel verder uit te breiden en de vraag naar wegverkeer te doen dalen.

De tevredenheid, het comfort, de informatie en de veiligheid van de klant staan nog steeds centraal in het openbaar vervoersbeleid van het Gewest.

Middelen

Men moet aandacht besteden aan de volledige transportketen, van de plaats van vertrek tot de uiteindelijke bestemming. De uitbaters moeten hun diensten onderling coördineren en in hun aanbodstrategie de mobiliteitsvraag van de klanten bij het begin en het einde van het gebruik van het openbaar vervoer integreren.

De reissnelheden van de bovengrondse lijnen worden verbeterd door middel van het VICOM-programma, dat bestaat uit :

- de aanleg van beschermde banen (tegen 2003 zal het Gewest 48 km, beide richtingen samen, aanleggen. Bovendien onderzoekt het Gewest de aanleg van 30 extra km voor de periode 2003 - 2005). De mogelijkheid voor de aanleg van eigen beddingen in tegenrichting wordt tevens onder de loep genomen, om deze programma's te versnellen en uit te breiden (zie kaart 6 "Openbaar Vervoer");
- een plan met voorrang voor het openbaar vervoer aan de verkeerslichten;
- de fysieke aanpassing van de kruispunten zodat de voertuigen van het openbaar vervoer de files kunnen inhalen;
- de gepaste inplanting van haltes;
- de toegankelijkheid van het rollend materieel.

Dankzij de winsten op de reissnelheid die het gevolg zijn van het VICOM-programma moet de MIVB in een aanvullend aanbod kunnen voorzien : door de frequenties op te drijven en door haar netwerk uit te breiden, met name door in samenspraak met de TEC en De Lijn structurende lijnen aan te leggen die de periferie bedienen. De MIVB moet in eerste instantie de plannen ter verbetering van de frequenties tijdens de daluren onderzoeken en vervolgens de frequenties tijdens de piekuren en dit voor de bovengrondse lijnen die een aanzienlijk klantenpotentieel te bieden hebben.

Alle partners moeten samenwerken met verantwoordelijkheidszin. Het concept van de verkeersascontracten wordt uitgevoerd op initiatief van de MIVB. Het Gewest subsidieert deze programma's.

Er worden bijzondere inspanningen verricht om het openbaar vervoer toegankelijk te maken voor alle gebruikers uit het Gewest :

- een betere toegang voor fietsen en kinderwagens;
- de voertuigen, de haltes en de ondergrondse infrastructuur worden aangepast volgens de toegankelijkheidsnormen voor mensen met een beperkte mobiliteit;
- een voorkeurstarief voor minderbedeelden.

De MIVB wordt aangemoedigd om nieuwe diensten op touw te zetten («

mobilitéitspakketten ») om beter te kunnen inspelen op de behoeften van haar huidige en toekomstige klanten : park-and-ride, kiss-and-ride, bewaakte parkings voor fietsen en auto's, car-sharing, collectieve taxi's, vervoer op aanvraag,... Bovendien wordt de MIVB er in het kader van een intermodale vervoersketen toe aangezet om haar aanbod te coördineren met alle andere openbaar vervoerbedieners, met inbegrip van de taxi's : de integratie van de uurregelingen en tarieven (gelijkvormigheid van de vervoerbewijzen), het verstrekken van informatie over alle netwerken aan het cliënteel, aanleg van overstapplaatsen enz.

Het Gewest onderzoekt de structurele verbetering van het samenwerkingsproces met de andere uitbaters : bijvoorbeeld de mogelijkheid om het reglementair en statutair kader van de organisatie van het openbaar vervoer op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uit te breiden naar het geheel van maatschappijen die binnen het Gewest openbare vervoerslijnen uitbaten.

De prestaties van het openbaar vervoer moeten onderzocht worden aan de hand van een reeks indicatoren die de waarderingsbarometer van de MIVB aanvullen. Bedoeling is de verwezenlijkingen van de uitbaters te kunnen vergelijken met de door het Gewest opgelegde doelstellingen en met de prestaties van vervoersmaatschappijen in andere steden met een vergelijkbare grootte.

Deze indicatoren zijn onderverdeeld in vier grote categorieën :

- indicatoren over het aanbod, die gedefinieerd zijn op basis van real-time maatregelen (meetsystemen die verbonden zijn met het Brussels Information Traffic Center);
- indicatoren betreffende de vraag, die berekend worden op basis van de resultaten van gezinsenquête's, die op regelmatige tijdstippen uitgevoerd moeten worden;
- indicatoren met betrekking tot de perceptie van de kwaliteit van het aanbod door de klant : de waarderingsbarometer van de MIVB, onder andere aangevuld met informatie over de niet-aanvaardingsdrempels en de perceptie door het publiek daaromtrent;
- indicatoren over de productiviteit, dit wil zeggen het vermogen van de uitbater om zijn aanbod economisch te organiseren en de dekkingscijfers te verbeteren (deel van de uitgaven die door de inkomsten uit het vervoer gedekt worden).

Alle betrokken partijen werken mee aan de exacte bepaling van deze doelstellingen, de berekeningsmethoden en de drempels, en dit parallel aan het updaten van het Iris-plan.

6. Het gewestelijk expresnet integreren in het stadsproject

Doelstellingen

Met het GEN-project wil het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zoveel mogelijk tegemoet komen aan de noden van de Brusselaars, door te zoeken naar een evenwicht tussen de behoeften van het Gewest zelf en de omliggende Gewesten :

- vanuit het Brussels standpunt is het absoluut noodzakelijk dat de indienststelling van het GEN niet alleen een middel is om de toegang tot Brussel vanuit de rand te verbeteren, maar ook een middel om de mobiliteit binnen het Gewest zelf aanzienlijk te verbeteren;

- wat het pendelverkeer naar Brussel betreft, is het de doelstelling van het GEN om te zorgen voor een aanzienlijke modale verschuiving ten gunste van het openbaar vervoer en voor een beperking van het wegverkeer om de levenskwaliteit in Brussel te verbeteren;
- een andere prioriteit van het Gewest is ervoor te zorgen dat de onderdelen van het GEN die op korte termijn gerealiseerd kunnen worden, zo snel mogelijk in gebruik genomen worden, zonder te wachten op de voltooiing van nieuwe infrastructuren.

Middelen

Het GEN moet een veertigtal haltes in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verzorgen en de drie bestaande spoorwegverbindingen aandoen :

- de Noord-Zuidverbinding, om de Vijfhoek te bedienen;
- de oostelijke ring (lijn 26), met bediening van de haltes Delta en Merode en de Europese wijk via lijn 161;
- de westelijke ring (lijn 28), met een verbinding naar de wijk van het Weststation.

Het gaat hier om een essentiële voorwaarde om van het GEN een stadsbedieningsmiddel te maken. Daarnaast is het project een doorslaggevende factor om het marktaandeel van het openbaar vervoer voor het woon-werkverkeer van buiten het Gewest uit te breiden. De afstand tussen het station van bestemming en de werkplaats is voor de pendelaars immers bepalend bij de keuze van hun vervoersmiddel, terwijl deze keuze veel minder beïnvloed wordt door de afstand tussen de woning en het vertrekstation. Daarom is het van belang dat de 3 Gewesten het aantal haltes in de buurt van de werkzones aanzienlijk opdrijven.

Men moet een oplossing vinden om tegelijk een fijnmazige bediening (aantal stations) en de reissnelheid van de treinen te garanderen. Daarom moet het rollend materieel dat gebruikt wordt goede prestaties kunnen leveren (hoge acceleraties, brede deuren en instap op gelijke hoogte) zodat het verhoogd aantal haltes de reissnelheid van de treinen niet vermindert in vergelijking met de huidige situatie.

De uitvoering van het GEN moet geleidelijk verlopen, door gebruik te maken van het materiaal en de reeds bestaande infrastructuren en door de stations en hun omgeving te renoveren.

Binnen het Gewest moet het GEN een aantrekkelijke dienstverlening aanbieden, wat betreft :

- de frequentie van de doorkomsten;
- goede uurregelingen (avond- en weekendbediening);
- comfort en toegankelijkheid van de infrastructuur en het rollend materieel (met name voor personen met een beperkte mobiliteit);
- de aanleg en optimalisering van de overstappunten naar andere vervoersmiddelen : (fietsstallingen, overstappen op hetzelfde perron, park-and-ride en kiss-and-ride,...);
- de kwaliteit en de veiligheid van de openbare ruimte in de nabijheid van de GEN-stations;
- de integratie van het GEN-aanbod (uurregelingen, tarieven,...) met de diensten van de andere openbare vervoersmaatschappijen.

Er wordt een Economisch Samenwerkingsverband rond het GEN opgericht dat de NMBS, de MIVB de TEC en De Lijn groepeerd, om een vlotte samenwerking tussen de vier openbaar vervoerbedieners die betrokken zijn

bij het GEN te verzekeren alsook een perfecte integratie van het openbaar vervoeraanbod op het grondgebied dat door het GEN bediend wordt.

Herziening van het GBP

De integratie van de luchthaven van Brussel-Nationaal in het GEN-netwerk vergt de bouw van een nieuwe spoorlijn op de centrale berm van de autosnelweg Brussel-Mechelen-Antwerpen (E19), om de 4de tak voor de bediening van de luchthaven te vormen. Indien de aansluiting van de nieuwe lijn op het spoorwegnet van het vormingsstation van Schaarbeek kan gebeuren op grond van het voorschrift 29 van het GBP, geldt dit evenwel niet voor de aansluiting van deze nieuwe lijn op de spoorlijn 26, zodat het GBP ter zake moet worden herzien.

7. Adequate begeleidende maatregelen nemen bij de uitvoering van het gewestelijk expresnet om zijn succes te verzekeren en om te verhinderen dat de inwoners en de bedrijven naar de rand uitwijken

Doelstellingen

Tal van studies tonen aan dat de verbetering van de toegankelijkheid van de stad, als resultaat van de indienststelling van het GEN, de vlucht van de gezinnen uit de Brusselse middenklasse naar de rand in de hand zou kunnen werken, met als gevolg een toename van het binnenkomend pendelverkeer. Dit staat in schril contrast met de doelstelling van het Gewest om het wegverkeer te verminderen ([§ 2](#)) en het marktaandeel van het openbaar vervoer uit te breiden ([§ 5](#)).

Deze studies hebben eveneens uitgewezen dat de indienststelling van het GEN zonder begeleidende maatregelen niet alleen zou kunnen leiden tot de stadsvlucht van de gezinnen uit de middenklasse, maar ook tot de immigratie van éénpersoonsgezinnen en tot een daling van het gemiddeld inkomen van de bevolking.

Er moet een reeks coherente begeleidende maatregelen genomen worden om te vermijden dat het GEN het vertrek van inwoners en bedrijven naar de rand in de hand werkt.

Deze maatregelen moeten volgens homogene criteria toegepast worden op de gehele GEN-zone, om evenwichtsverstoringen te vermijden die de concurrentie tussen de drie Gewesten zouden aanwakkeren.

Middelen

Om een modale verschuiving van de auto naar het GEN uit te lokken, moet de capaciteit van de toegangswegen naar Brussel geleidelijk dalen, en dit via infrastructurele maatregelen om een deel van deze capaciteit te bestemmen voor alternatieve vervoersmiddelen voor de wagen. Dezelfde optie zou, in overleg met de twee andere Gewesten, aan de bron genomen moeten worden, naarmate het GEN-aanbod op de parallelle trajecten stijgt. Bij de ingebruikname van een GEN-lijn, zal de toename van het vervoersaanbod tijdens het spitsuur, berekend worden met de bedoeling om het debiet van de toegangswegen tot het Gewest gelegen in dezelfde corridor -lijn simultaan en in dezelfde mate te verminderen.

De beperkingen van de wegecapaciteit worden benut om de doorstroming van milieuvriendelijkere vervoersmiddelen (continuïteit van de fietsvoorzieningen, eigen beddingen voor interregionale buslijnen, inrichting van rijstroken voorbehouden voor carpoolers, enz. [zie § 2](#)) te bevorderen en het levenskader in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te verbeteren.

Nabij de GEN-stations in de rand moeten overstapparkerplaatsen voor auto's en fietsen aangelegd worden. Zo ook dienen de lokale openbaar-

vervoerlijnen de GEN-stations in de rand efficiënt te bedienen. Er moet dus een evenwicht gevonden worden tussen de behoeften van het Vlaams en Waals Gewest inzake het creëren van nieuwe, gemengde en gecondenseerde functies in de omgeving van de stations en de noodzaak om globaal gezien voldoende parkeerplaatsen in te richten, zodat de pendelaars voor wie er niets anders op zit dan met de auto naar het station te rijden, gemakkelijk een ander vervoersmiddel kunnen gebruiken.

Parallel moet het lang-parkeeraanbod op de openbare weg binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verkleind worden. Verder dienen de normen met betrekking tot het aantal toegelaten parkeerplaatsen buiten de openbare weg naar aanleiding van nieuwe constructies herzien worden ([cf. § 8](#)). Deze normen, die gebaseerd zijn op homogene criteria, moeten op de gehele GEN-zone toegepast worden. Het aantal plaatsen voor langdurig parkeren zal verminderd worden met een aantal dat equivalent is aan de vermindering van het binnenkomende pendelverkeer dankzij de realisatie van het GEN.

8. Een gecoördineerd en dynamisch beleid ter beperking van het parkeren

Doelstellingen

Het Gewest heeft zich tot doel gesteld om het levenskader van zijn inwoners te verbeteren en de pendelaars ertoe aanzetten om gebruik te maken van het openbaar vervoer. Daarom wil het Gewest :

- de parkeermogelijkheid voor inwoners in de buurt van hun woning begunstigen;
- de rotatie van het parkeren in handelszones aanmoedigen;
- het lang-parkeeraanbod ontraden en verminderen;
- de samenwerking tussen de openbare en privé-parkings buiten de openbare weg en het ontoereikende aanbod aan parkeerplaatsen op de openbare weg verbeteren.

Een restrictief parkeerbeleid buiten de openbare weg wordt op touw gezet, waarbij rekening gehouden wordt met de doelstellingen om het autoverkeer te verminderen. De beperking van de parkeermogelijkheden zal vooral het woon-werkverkeer raken en zal dus in de eerste plaats gericht zijn op de parkeerplaatsen van bedrijven en kantoren.

In overleg met de gemeenten, die voor het parkeerbeleid instaan, en de politiezones worden verschillende acties op touw gezet om de bestaande reglementaire hulpmiddelen te verfijnen, nieuwe investeringen te onderzoeken, de tarifiering op te drijven in de zin van een progressieve tarifiering, een structuur op te zetten om het parkeren te coördineren, zelfs te beheren, de controle, de beteugeling en de inning van taksen en heffingen te bevorderen, een gegevensbestand aan te leggen en een observatorium parkeren in te richten, de opleiding aan te moedigen en de communicatie naar de burger verder te ontwikkelen.

Middelen

In samenwerking met de gemeenten werkt het Gewest een doeltreffend en gecoördineerd parkeerbeleid uit. Daartoe richt het Gewest een supra-gemeentelijk orgaan op om het parkeren op de openbare weg te beheren en te controleren. Het Gewest kan ook middelen voor de opleiding van het gemeentepersoneel ter beschikking stellen, of gewestelijke middelen

toewijzen op voorwaarde dat de gemeenten meewerken aan de doelstellingen van het Gewest inzake het parkeren (betrekken van de parkeerproblematiek in de mobiliteitsovereenkomsten).

Om het bovengronds langparkeren te ontmoedigen, wat veel openbare ruimte inneemt, wordt een beleid van progressieve en geïntegreerde tarifiering ingevoerd, met de bedoeling om het kortstondig parkeren op de openbare weg aan te moedigen en het aanbod voor langdurig parkeren te verminderen en het langparkeren te verschuiven naar openbare parkings buiten de openbare weg. De vrijgekomen parkeerplaatsen worden bestemd voor andere aspecten van het mobiliteits- en vervoersbeleid : verbetering van de openbare ruimte (verbreden van de voetpaden, planten van bomen, ...), parkeerplaatsen voorbehouden voor inwoners, of de aanleg van eigen beddingen voor het openbaar vervoer.

Het Gewest stelt een herziening van de omzendbrief De Saeger van 17 juni 1970 voor, met als kernprincipe om bij de verlening van stedenbouwkundige vergunningen en milieuvergunningen voor nieuwe gebouwen of gebouwenrenovaties, met uitsluiting van woningen, een maximum aantal parkeerplaatsen toe te laten (in plaats van een minimum). Dit maximum aantal wordt bepaald in functie van de fijnmazige bediening van het openbaar vervoer.

In de bestaande gebouwen zal het beleid ter beperking van het parkeren buiten de openbare weg met name steunen op de milieuvergunningen. Hiervoor zullen normen vastgelegd worden voor de parkeercapaciteit buiten de openbare weg in functie van criteria zoals de toegankelijkheid, de bediening van het openbaar vervoer, de ligging en de economische functie in kwestie.

Het uitwerken van een bedrijfsvervoerplan zal één van de vereisten zijn om de parkeernormen aan te passen die van toepassing zijn in de milieuvergunning. Wanneer een bedrijf een doeltreffend bedrijfsvervoerplan binnen een bepaalde termijn niet heeft opgesteld, zal deze onderworpen kunnen worden aan een belasting op zijn parkeerplaatsen.

De vaststelling van de parkeernormen zal gebeuren bij de aanvraag van een verlenging, hernieuwing of uitbreiding van de milieuvergunning van klasse 1.

De minimumnormen inzake de parkeerplaatsen voor tweewielers en leveranciers zullen verplicht opgenomen worden in de milieuvergunningen en stedenbouwkundige vergunningen.

Er zal met de omliggende Gewesten overlegd worden om ervoor te zorgen dat dezelfde normen toegepast worden in de hele GEN-zone, om wanverhoudingen in de concurrentie tussen de Gewesten te vermijden.

Wat de openbare parkings betreft, zal men rekening houden met de volgende elementen bij het verlenen of vernieuwen van de milieuvergunningen om hun bezettingspercentage te verbeteren : dynamische bewegwijzering, coherente tarifiering met deze van de bovengrondse parkings, controle door de politie en beteugeling van bovengrondse overtredingen, verbetering van de veiligheid, faciliteiten voor de buurtbewoners tijdens de daluren en voor de handel.

Bovendien wordt de capaciteit van de overstapparkings die in verbinding staan met het openbaar vervoer, voornamelijk in de buurt van de Ring opgevoerd. Deze overstapparkings die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aangelegd moeten worden, zijn een aanvulling (met een weliswaar beperkte capaciteit) op de parkeerplaatsen die buiten het Gewest voorzien moeten worden (zoveel mogelijk vóór de plaatsen waar zich files voordoen).

Het Gewest zet zijn onderhandelingen met de federale overheid over de wijziging van de wegcode voort en onderneemt acties die deel uitmaken van zijn bevoegdheden, om enkele van de hieronder vermelde doelstellingen te kunnen verwezenlijken :

- het belastbaar maken of het depenaliseren van de overtredingen op onwettig parkeren, met een overdracht van de opbrengst naar het orgaan dat belast is met de controle over het parkeren, om zo de eigen activiteiten te kunnen financieren;
- een hervorming van de vigerende wetgeving met betrekking tot de uitgifte van bewonerskaarten;
- de versterking van de parketten.

De parkeervoorwaarden inzake leveringen voor winkels en bedrijven worden verbeterd ([cf. § 9](#)).

De aanwezigheid van toeristische bussen geeft problemen, voornamelijk in het centrum. Op basis van een globale studie zullen ook parkeerzones (voor kort en lang parkeren) worden voorbehouden voor die bussen op plaatsen waar de overlast beperkt is en de signalisatie zal ook worden afgestemd op die parkeerzones.

9. De doorstroming van de logistieke keten voor het goederen- en vrachtvervoer in de stad optimaliseren

Doelstellingen

Een betere organisatie van de vervoersstromen, vooral voor leveringen en in de nabijheid van logistieke zones, en een beleid om modale verschuivingen uit te lokken ten gunste van het spoor, de waterweg en de intermodaliteit water - spoor - weg dienen aanwezig te zijn.

Bovendien kan de voortzetting van de ontwikkeling van het Brusselse havengebied net zo goed vanuit economisch als vanuit een ecologisch perspectief gerechtvaardigd worden : zonder het kanaal zou het Brusselse wegennetwerk jaarlijks 200.000 extra vrachtwagens moeten verwerken. De ontwikkeling van het havengebied als een verbindingspunt tussen de verschillende vervoersmiddelen moet versterkt worden, zodat het efficiënt kan ingezet worden in de Europese vervoersnetwerken en de modernisering van het gebied als een multimodaal logistiek platform voortgezet kan worden.

Middelen

Het vrachtwagenverkeer en de laad- en loshandelingen moeten beter georganiseerd worden :

- het Gewest wil het vrachtwagenverkeer⁴ tot het hoofdnetwerk beperken, deze strict reglementeren in het interwijkenet en verbieden, behoudens uitzondering, in het wijknetwerk. Parkeerplaatsen voor vrachtwagens worden aangelegd buiten de openbare weg om het parkeren in de woonwijken en de daaruit voortvloeiende overlast te vermijden. [Figuur 109](#) voorziet eveneens gebieden die toegankelijk zijn voor alle vrachtwagens (gebieden voor stedelijke industrie, gebieden voor havenactiviteiten en vervoer en bepaalde sterk gemengde gebieden van het gewestelijk bestemmingsplan);
- bovendien onderzoekt het Gewest de mogelijkheid om de tijdstippen voor leveringen van goederen buiten de piekuren te reglementeren en steunt het de verschuiving van de laad- en loshandelingen buiten de

openbare weg voor grootschalige economische entiteiten dankzij een herziening van de gewestelijke stedenbouwkundige verordening, de bijzondere bestemmingsplannen en de milieuvergunningen. In overleg met de beroepsorganisaties die de handelssector vertegenwoordigen en met de verantwoordelijken van de handelskernen worden de inplanting, de geometrie, de signalisatie, de toegestane uren en de controle van het gebruik van de laad- en loszones op de openbare weg verbeterd. Er wordt overleg gepleegd met de federale overheid om de begrippen "levering", "leveringszone" en "leveringstijd" op te nemen in de Wegcode;

- in samenwerking met de gemeenten en de betrokken partijen onderzoekt het Gewest de invoering van een logistiek plan (in het bijzonder voor de Vijfhoek) dat zich toespitst op een stedelijk verdeelcentrum (SV).
De uitvoeringsmodaliteiten voor het SV en de begeleidende maatregelen moeten rekening houden met de specifieke leveringsbehoeften van bepaalde sectoren die zich economisch en technisch gezien niet zouden kunnen aanpassen aan een systematische opsplitsing.

Wat betreft nieuwe inplantingen moeten bedrijven die een beroep doen op zwaar vrachtvervoer zich in geschikte gebieden vestigen die goed bediend worden via het hoofdwegenetwerk : de kanaalzone, het uitbreidingssterrein van het TIR-centrum en de omgeving van de Ring ([zie Prioriteit 2](#)).

De toegankelijkheid via de weg van de logistieke zones en het havengebied wordt verbeterd. Vanaf de Ring rond Brussel wordt een goede signalisatie aangebracht. De Havenlaan en de Vilvoordelaan worden opnieuw aangelegd om de Haven van Brussel beter bereikbaar te maken, wat de studie verantwoordt van een wijziging van haar statuut; men onderzoekt de mogelijkheid om de doorstroming ter hoogte van de De Troozsquare te verbeteren en de kanaalzone tussen de Brug van Kuregem en de Ninoofsepoort dient beter verbonden te zijn met de Ring.

Om het gebruik van de waterweg en de spoorwegen voor het goederenvervoer aan te moedigen, moet de Haven van Brussel beschikken over terreinen om zich te kunnen ontwikkelen en om ervoor te zorgen dat bedrijven die er in rechtstreekse verbinding mee staan, zich daar kunnen vestigen. De mogelijkheden voor grond worden verzekerd door de terreinen die langs de waterweg vrijkomen zoveel mogelijk voor de haven voor te behouden. De rechtszekerheid van de havenzone wordt gehandhaafd om investeringen mogelijk te maken.

Om intermodale oplossingen voor het vrachtvervoer te bevorderen (water - spoor - weg) :

- wordt de ontwikkeling van een containerterminal actief ondersteund, met name door de installatie in de buurt van complementaire activiteiten die voor een hoge meerwaarde zorgen;
- overweegt men gewestelijke stimulansen voor de promotie van deze modale overschakelingen;
- de verlaging van de havenrechten en de navigatierechten wordt eveneens voorgesteld;
- wordt de versteviging van de kaaimuren of de aanleg van nieuwe

kaaimuren gewaarborgd;

- moet men de nabijheid van de luchthaven van Brussel-Nationaal benutten door de ontwikkeling van synergieën met de logistieke activiteiten op het terrein van Brucargo;
- moet men de spoorwegverbindingen met de haven en de zware industrie onderhouden en verder ontwikkelen;
- moet de Haven ervoor zorgen dat de Brusselse waterweg uitgebaggerd wordt.

De modale overschakelingen worden aangemoedigd voor het verkeer waarvan de externe kosten hoog liggen, zoals het vervoer van constructie- en afbraakafval, huishoudelijk afval, recyclageproducten en verbrandingsresten.

De uitbreiding van het TIR-opslagcentrum wordt ondersteund om ervoor te zorgen dat het centrum als een stedelijk verdeelcentrum kan bijdragen tot de gewestelijke logistiek en om de leveringsomstandigheden te verbeteren. De verbetering van de bereikbaarheid vanaf de Ring is van doorslaggevend belang voor het slagen van dit opzet.

10. De intergewestelijke en internationale bereikbaarheid van Brussel verbeteren

Doelstellingen

Er moeten tal van belangrijke beslissingen genomen worden om de kwaliteit van de uitwisselingspolen van het Gewest te handhaven en om hun ontwikkeling te kunnen voortzetten zodat de te verwachten groei van de vraag opgevangen kan worden :

- de toekomstige ontwikkeling van de luchthaven en de verbetering van de bereikbaarheid vanuit Brussel en de rest van het land (verzadiging van de toegangswegen);
- de groei van het HST-verkeer en de mogelijke aanleg van een nieuw station op het gewestelijke grondgebied;
- de verbetering van de spoorinfrastructuur naar Luxemburg en Straatsburg;
- de uitbaggering van het kanaal om het open te stellen voor vaartuigen van 4500 ton.

In zijn mobiliteits- en vervoersbeleid heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest oog voor de verzoening van de belangen van de Brusselaars met die van de naburige Gewesten en de federale overheid, omwille van het supraregionaal karakter van de mobiliteitsproblematiek. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet een duidelijke positie innemen inzake het beleid over de ruimtelijke ordening en de mobiliteit van de naburige Gewesten (o.a. het Structuurplan Vlaanderen en het Schéma de développement de l'espace régional wallon).

Wat betreft de eigenlijke uitwisselingspolen, die onder de bevoegdheid vallen van de omliggende Gewesten en het federaal niveau (hogesnelheidstreinen, de uitbouw van de luchthaven), ziet het Gewest erop toe dat de getroffen beslissingen de verwezenlijking van andere aspecten van het mobiliteits- en vervoersbeleid van het Gewest niet belemmeren :

- de ankerpunten van de HST in Brussel moeten gekozen worden in functie van de huidige en de toekomstige vraag, maar ook in functie van de vervoersmiddelen die men wenst te bevorderen voor de trajecten voor en na het opstappen op de HST, dat wil zeggen door alternatieven voor de auto te bevorderen. Elke halte die de HST aandoet, moet een goede toegang hebben tot de IC/IR-treinen, het

GEN en het openbaar stadsvervoer;

- het Gewest waakt erover dat het spoorwegaanbod op zijn grondgebied de harmonieuze verhouding tussen de drie verschillende types treinen die er rijden, in stand houdt : het GEN, de IC/IR-treinen en de HST. De nieuwe haltes in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden in het bijzonder bepaald in functie van de potentiële vraag en niet in functie van theoretische vervoersplannen die zouden kunnen voortvloeien uit grote infrastructuurprojecten die kunstmatig ingeplant worden.

Middelen

Het Gewest ziet erop toe dat de investeringen die de NMBS voorstelt, beantwoorden aan de doelstellingen van het Gewest inzake het spoorwegaanbod :

- internationaal erkende externe deskundigen zullen nagaan of de Noord-Zuidverbinding over de nodige capaciteitsreserves beschikt en welke mogelijkheden er zijn om de prestaties en het onthaal van de pendelaars te verbeteren;
- de experten moeten ook onderzoeken of de HST-terminal van Brussel-Zuid, als deze optimaal ontworpen en uitgebaat wordt, op middellange termijn het risico loopt verzadigd te geraken wat betreft het treinverkeer en het onthaal van de reizigers;
- de voltooiing van de werken in en rond het Zuidstation krijgt voorrang;
- het Gewest vraagt dat enkele HST's tijdens de piekuren halt zouden houden in het Luxemburgstation en dat er een haalbaarheidsstudie voor een eventueel bijkomend HST-station zou uitgevoerd worden, rekening houdend met zowel een nuloptie als met andere locaties dan deze die de NMBS voorstelt;
- het Gewest vergewist zich ervan dat het exploitatieplan van de Schumann-Josaphattunnel verenigbaar is met zijn eigen opties inzake het GEN, de spoorbediening van de luchthaven (directe verbindingen tussen de Europese wijk en Brussel-Nationaal) en de uitbating van de hogesnelheidslijnen;
- het Gewest vraagt dat de interregionale treinen (IR) de stations op het gewestelijk grondgebied meer zouden bedienen.

Het Gewest stelt voor om meerdere luchtterminals in te richten in de grote Belgische stations, en op zijn minst in één van de stations op de Noord-Zuidverbinding en in het station Brussel-Luxemburg.

Elk plan dat het parkeerprobleem op de luchthaven van Brussel-Nationaal verschuift naar het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt verworpen.

De ontwikkeling van het Brusselse havengebied als verbindingspunt tussen de verschillende vervoersmiddelen, moet versterkt worden zodat het gebied efficiënt kan ingezet worden in de Europese vervoersnetwerken en het als multimodaal platform verder gemoderniseerd kan worden. Het Gewest zet de contacten met betrekking tot de samenwerkingsakkoorden met de federale overheid en de omliggende Gewesten voort. Het Gewest waakt erover dat de andere Gewesten het kanaal stroomopwaarts en stroomafwaarts op het grondgebied dat onder zijn jurisdictie valt, uitbaggeren.

Een effectenstudie zal aangeven of het al dan niet opportuun is en welke de optimale omstandigheden zijn om een tunnel aan te leggen onder de Leopold III-laan ter hoogte van de NAVO-site.

¹ Het verkeer op de snelwegen die toegang verlenen tot de Ring steeg met bijna 39 % tussen 1990 en 1999; de spitsuren worden langer; de grote verkeersassen zijn oververzadigd, de toename van het doorgaand verkeer tast het secundair wegennet aan, ondanks de veelal residentiële aard van de doorkruiste wijken.

² De benaming "Bedrijven" bestrijkt alle activiteiten die een belangrijke verplaatsingsflux van mensen genereren (openbare en privé-bedrijven, scholen, collectieve voorzieningen, culturele infrastructures, evenementen.).

³ Met inbegrip van het GEN - cf. [6](#) & [7](#) - en de hiërarchische indeling van de wegen - § [4](#).

⁴ Meer dan twee assen, of 19 ton en meer.

PRIORITEIT 9

Borg staan voor een rationeel beheer van de hulpbronnen, een actief beleid voeren ter vermindering van de overlast door in de eerste plaats te streven naar een vermindering van het autoverkeer en het groene karakter van het Gewest versterken

Inleiding

De inwerkingstelling van het « plan voor de structurele verbetering van de luchtkwaliteit » en van het « plan voor de strijd tegen geluidshinder in de stedelijke omgeving » vereist noodzakelijkerwijs een ambitieus beleid voor de vermindering van de overlast die wordt gegenereerd door het autoverkeer, het luchtverkeer, het gebruik van verwarming/koeling en de uitstoot van bedrijven.

De maatregelen om dit doel te bereiken, via een rationeel energieverbruik en de vermindering van vervuulende emissies, met name wat CO₂ betreft, kaderen in een duurzaam energiebeleid met respect voor de internationale verbintenissen en de ordonnantie « lucht ».

De uitvoering van het « plan voor het groen en blauw netwerk », dat ijvert voor een aangenaam levenskader voor de stadsbewoner, gebaseerd op een grotere gezelligheid, en voor het beschermen van de biodiversiteit en van de ecologische kwaliteiten van de natuurlijke en semi-natuurlijke landschappen, moet ook beschouwd worden als een essentiële begeleidingsmaatregel die er toe bijdraagt het overwicht van het autoverkeer te verminderen door een forse aansporing tot het gebruik van niet-gemotoriseerde vervoermiddelen. Bovendien moeten de structurerende ruimten de ontwikkeling bevorderen van het gemengd karakter in het gebruik van de openbare ruimte ten voordele van een niet-gemotoriseerde mobiliteit en van het openbaar vervoer.

Het Gewest zal overigens ook zijn inspanningen voortzetten in de andere sectoren van het leefmilieu.

Zo moet op het gebied van de afvalwaterzuivering alle afvalwater behandeld worden tegen het jaar 2005, zonder dat dit een belastingverhoging voor de Brusselaars met zich meebrengt. Naast het nastreven van deze doelstelling zullen de principes van het "blauw netwerk" geleidelijk aan toegepast worden overal waar dit mogelijk is.

Wat het afvalbeheer betreft, blijft de voorrang uitgaan naar de afvalpreventie en -recyclage, evenals naar het verantwoordelijk stellen van de sectoren. Het doel bestaat erin de hulpbronnen in stand te houden en het restafval te verminderen, maar tevens een maximale autonomie van het Gewest te verzekeren.

De vlucht van de bewoners naar de rand wordt vaak gemotiveerd door het zoeken naar een leefmilieu van hogere kwaliteit. Die vluchtbeweging draagt op zich ook bij tot het verergeren van de levensomstandigheden in de stad, alleen al omdat ze vergezeld gaat van een toename van het autoverkeer door het pendelen tussen de woonplaats en het werk. Het is dus wenselijk deze vicieuze cirkel te doorbreken door de aantrekkelijkheid van het leefmilieu in de stad te verbeteren ([zie prioriteit 1](#)).

Daarom zullen alle hierboven beoogde doelstellingen het voorwerp uitmaken van een contract van levenskwaliteit tussen de inwoners en het Gewest, waarbij het Gewest zich verbindt tot het naleven van minimale milieunormen in alle woonwijken. Het gaat om een verklarend « Handvest » dat op een gedetailleerde manier de doelstellingen en middelen beschrijft, alsook de wederzijdse plichten van het Gewest en zijn inwoners. Dit met de bedoeling de hele bevolking te sensibiliseren voor het naleven van de milieunormen.

Via wetenschappelijke simulaties is onweerlegbaar bewezen dat het bereik van drempelwaarden overeenkomstig de internationale normen inzake luchtvervuiling en geluidshinder onder meer een vermindering van het autoverkeer vereist van tenminste 20 % t.o.v. 1999, vooral in woon-school- en woon-werkverplaatsingen. Die verplaatsingen vertegenwoordigen samen bijna een kwart van de verplaatsingen van de Brusselaars tijdens de werkdagen en zijn geconcentreerd op bepaalde uren van de dag, wat een opstopingsverschijnsel teweegbrengt.

Het Federaal Plan voor duurzame ontwikkeling vormt één van de referentiekaders voor actievoorstellen inzake leefmilieu. De realisatie van een klimaatplan voor het Brussels Gewest zou een aantal elementen voor de uitvoering daarvan moeten vastleggen.

De updating van het Iris-plan zal hiermee rekening moeten houden.

Concreet zal deze ambitieuze doelstelling bereikt worden door het op gang brengen van een beleid dat op twee grote krachtlijnen is toegespitst :

- de uitvoering van een plan voor een groen en een blauw netwerk dat de stad terug een menselijk gelaat wil geven, gebaseerd op een bevoorrechte verhouding tussen de mens en de natuur, als deel van een echt harmonieus en beveiligd netwerk. Dat plan moet absolute voorrang verlenen aan diegenen die ervoor gekozen hebben zich niet met de auto te verplaatsen, in naleving van een globaal mobiliteitsplan voor het Gewest;
- de uitvoering van een krachtadig mobiliteitsbeleid (zie prioriteit 8) dat in passende begeleidingsmaatregelen voorziet voor de vermindering van het individueel gemotoriseerd verkeer parallel met de uitbreiding van het aanbod en de verbetering van de kwaliteit van het openbaar vervoer.

1. Structurele verbetering van de luchtkwaliteit

1.1. Inzet

Wat de luchtvervuiling in Brussel betreft, moet het Gewest een goede lokale luchtkwaliteit waarborgen met het oog op de volksgezondheid. Het Gewest moet ook rekening houden met zijn internationale verbintenissen, voor zover deze vervuiling deel uitmaakt van een planetair fenomeen

(broeikaseffect, vervuiling op lange afstand, bedreiging voor de ozonlaag).

De luchtkwaliteit is het resultaat van de intensiteit van de verontreinigende emissies afkomstig van de activiteiten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de inbreng van verontreinigende stoffen van buiten het Gewest, van hun ruimtelijke verspreiding en van meteorologische dispersiefenomenen.

De impact op de bevolking wordt uitgedrukt in termen van blootstelling en is afhankelijk van de luchtkwaliteit, de nabijheid van de bron, de blootstellingstijd en de giftigheid van de verontreinigende stoffen.

1.1.1. Verbetering van de door de Brusselaars ingeademde lucht

De kwaliteit van de Brusselse lucht is de laatste jaren geëvolueerd. De « historische » - d.w.z. vroeger talrijk aanwezige - verontreinigende stoffen zoals NO₂, SO₂, lood en rondzwevende deeltjes, hebben de laatste jaren een forse daling gekend.

De van kracht zijnde Europese normen worden momenteel gerespecteerd, maar er zijn nieuwe, strengere normen gepland voor 2005 en 2010 en vandaag de dag kan men de naleving daarvan niet garanderen. De administratie zal de situatie op de voet volgen en tijdig de noodzakelijke actieplannen voorstellen.

De giftige effecten van andere verontreinigende stoffen zijn recent in het daglicht gesteld. Dit is het geval van polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK), zware metalen, benzeen dat kankerverwekkend is, zeer fijn stof dat verantwoordelijk is voor ademhalingsproblemen,

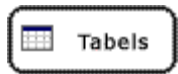
Wat de invloed van de luchtvervuiling op de gezondheid betreft, wordt de aandacht tegenwoordig ook gevestigd op de basisconcentraties en op de mengelingen (of cocktails) van verontreinigende stoffen.

De ozon tast het ademhalingsstelsel aan en is een verontrustend probleem. Volgens de huidige gemeten drempelwaarden en de verwachte evoluties (BAU), zijn de doelstellingen die gepland zijn voor 2010 door een Europese richtlijn die momenteel in voorbereiding is, moeilijk te bereiken. Ozon is in feite een " secundaire pollutant ". De vorming en afbraak ervan zijn het resultaat van complexe fotochemische fenomenen die afhankelijk zijn van de respectieve concentraties NO_x en CO₂ in de atmosfeer. Alleen omvangrijke structurele maatregelen op lange termijn zullen toelaten de doelstellingen van 2010 te bereiken. Het zal er vooral om gaan de emissie van het autoverkeer, hoofdverantwoordelijke voor de uitstoot van NO_x en CO, te verminderen.

Bovendien is er een verandering opgetreden op het niveau van de blootstelling van de bevolking aan de vervuiling. Ook in dit opzicht wordt vooral het autoverkeer met de vinger gewezen, want de evolutie ervan leidt duidelijk tot een negatieve invloed op de blootstelling van de Brusselse bevolking aan de luchtvervuiling. Deze wordt immers door de volgende factoren beïnvloed :

- de nabijheid van de bron : de auto vervuult vlak boven de grond;
- het verkeer is aanwezig in heel de stad en steeds meer op het secundaire wegennet, wat de verspreiding van de vervuiling in de woningen verhoogt;
- de blootstellingsduur : het spitsuur breidt zich uit;
- de giftigheid van de verontreinigende stoffen : de voor de gezondheid

giftige verontreinigende stoffen zijn niet opgenomen in normen inzake voertuigen (zware metalen, PAK,...).

Bij constante emissiehoeveelheden (of zelfs bij een daling van bepaalde verontreinigende stoffen), blijft het transport de belangrijkste factor voor de kwaliteit van de lucht die wij inademen, want het gaat om een vervuiling die werkelijk vervlochten is met de stadsstructuur. Men moet bijzonder waakzaam zijn voor de toename van het verkeer in de woonzones want dit stelt de bevolking nog meer bloot aan de vervuiling.

1.1.2. Naleving van de internationale verbintenissen en bestrijding van het broeikaseffect

België en dus het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn verschillende internationale verbintenissen aangegaan (of zullen deze aangaan) die belangrijke kwantitatieve verminderingen inhouden van de vervuilende emissies :

- het Kyoto-Protocol over de klimaatsveranderingen richt zich op de CO₂ en de andere gassen met broeikas effect;
- de Conventie van Genève en de geassocieerde protocollen hebben betrekking op de luchtvervuiling op lange afstand door SO₂, NO_x, VOS, POPs, de zware metalen;
- het Verdrag van Wenen gaat over de ozonlaag.

Buiten de klassieke verontreinigende stoffen bestaan er specifieke verontreinigende stoffen waarvoor het blootstellingsniveau van de bevolking tot het minimum beperkt moet worden. Het zijn kankerverwekkende stoffen waarvoor het blootstellingsgehalte aanbevolen door de wereldgezondheidsorganisatie nul bedraagt. Voor sommige van die producten zijn de acties op industrieel niveau al gepland en maken ze het voorwerp uit van bestaande besluiten (het opslaan van brandstoffen, tankstations) of van besluiten in voorbereiding (VOS in het algemeen).

Om de vooropgestelde doelstellingen te benaderen, zijn maatregelen in de transportsector noodzakelijk.

Om onze internationale verbintenissen te respecteren, met name wat de broeikasgassen betreft, zullen ook belangrijke inspanningen nodig zijn om een rationeel energieverbruik te bevorderen ([zie hierna punt 7](#)). In het kader van de tenuitvoerbrenging van het Protocol van Kyoto en van de andere verdragen met betrekking tot de luchtvervuiling, worden momenteel verscheidene plannen uitgewerkt : het "Klimaatplan" en het "Plan voor de structurele verbetering van de kwaliteit van de lucht" zullen de acties naar voor schuiven die ondernomen moeten worden om de emissie van broeikasgassen te verminderen op het grondgebied van het Brussels Gewest. Deze acties zullen betrekking hebben op alle sectoren die te maken hebben met deze emissie : de mobiliteit, de verwarming van de huisgezinnen, de tertiaire verwarming.

1.2. Doelstellingen betreffende het leefmilieu

De internationale verbintenissen leggen tegen 2010 becijferde emissieverminderingen op t.o.v. hun niveau in 1990.

- Samengevat zijn de doelstellingen als volgt :
- vermindering van 7,5 % van de CO₂-uitstoot;
- vermindering van 88 % van de SO₂-uitstoot;
- vermindering van 58 % van de NO_x;
- vermindering van 72 % van de VOS;
- en een vermindering tot onder het niveau van 1990 voor de zware metalen en bepaalde hardnekkige organische verontreinigende stoffen (dioxines, furaan en PAK).

Het Gewest schaaft zich volledig achter de doelstellingen inzake de vermindering met 7,5 % van de emissie van broeikasgassen, waartoe België zich heeft verbonden. Het zal er echter op toezien dat men in het proces rekening houdt met zijn specifieke karakter en dat er geen belangrijke discrepanties ontstaan tussen de maatregelen die worden goedgekeurd door de drie Gewesten.

Het is zeer duidelijk dat vandaag, halverwege de toegekende tijdspanne voor de verwezenlijking van deze doelstellingen, de meest verontrustende evolutie deze van de CO₂-uitstoot is. De CO₂-uitstoot gaat sinds 1990 in stijgende lijn en maakt het dus telkens moeilijker om de doelstelling te bereiken, terwijl het belang daarvan steeds duidelijker herbevestigd wordt.

Er moet absoluut een beleid voor rationeel energieverbruik (BREG) nagestreefd worden, daar een belangrijk deel van de emissies verbonden is met het energieverbruik in de bouw. Punt 7 ([zie hierna](#)) detailleert de BREG-plannen om aan de Kyoto-doelstellingen tegemoet te komen.

Op het gebied van het vervoer kan een daling van de CO₂-emissies bereikt worden door het verbruik van voertuigen te verminderen, maar vooral door een volumedaling van het verkeer en door een meer milieuvriendelijke rijstijl.

Op industrieel niveau is het mogelijk aandeel van de vermindering van de emissies kleiner.

1.2.1. Becijferde doelstellingen met betrekking tot het wegverkeer : een volumevermindering van 20 %

Het wegverkeer is en blijft één van de voornaamste oorzaken van de verminderde luchtkwaliteit omdat dit verkeer voor een groot deel verantwoordelijk is voor de emissie van vervuilende stoffen (SO₂, NO_x, vluchtige organische stoffen, zware metalen...). Bijgevolg moet hieraan bijzondere aandacht besteed worden.

De balans van de emissies van het wegverkeer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - voor de jaren 1990 tot 1999 - werd vergeleken met een scenario dat de emissies voor 2010 in kaart brengt. Dit scenario houdt rekening met de huidige tendensen bij een ongewijzigd beleid. Het houdt rekening met de voertuigvernieuwing, de verkeerstoename (en de opstopping ervan), evenals met de wijzigingen in het brandstofmengsel. De hoofddoelstelling is zeer duidelijk de vermindering van 7,5 % van de CO₂-emissies en de vermindering van de uitstoot van zware metalen tot het niveau van 1990.

Het model laat toe om te berekenen in hoeverre het verkeersvolume verminderd moet worden om de beoogde daling van de CO₂-emissie van 7,5 % in de transportsector te bereiken : het globaal verkeersvolume (voertuigen/km) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zou in vergelijking met het referentiejaar 1999 tegen 2010 met 20 % moeten worden verminderd. Een verkeersdaling van 21 % is een doelstelling die zou toelaten de andere verbintenissen inzake emissievermindering in de vervoersector na te komen en zou een betekenisvolle vermindering van de emissies van zware metalen door deze sector met zich meebrengen. Deze doelstelling moet geïntegreerd worden in het bijgewerkte Iris-plan.

Het belang van de te leveren inspanning blijkt uit het feit dat de vermindering van 7,5 % van de CO₂-uitstoot gemeten wordt t.o.v. het emissieniveau van 1990 en dat er sindsdien een toename van de uitstoot is vastgesteld.

1.2.2. Kwalitatieve doelstellingen : het verkeer in de bewoonde wijken verminderen en een minder vervuilende rijstijl bevorderen.

Een vermindering van het wegverkeer in de bewoonde wijken is een prioritaire doelstelling.

Met dit doel voor ogen moet ook een rustige rijstijl bevorderd worden, net als de vermindering van de files in de stad of de verplaatsing ervan naar buiten de stad, waar de verspreiding van de verontreinigende stoffen beter is en de woondichtheid kleiner ([zie prioriteit 8](#)).

2. De vermindering van de geluidshinder

2.1. Inzet

De vermindering van de geluidshinder die wordt veroorzaakt door het autoverkeer is van kapitaal belang voor de verbetering van het leefkader van de Brusselaars en van het beeld van Brussel ([zie vaststelling](#)).

Inderdaad, 28 % van de woningen in het Gewest zijn onderworpen aan geluidsniveaus boven de 65 dB, een geluidsniveau dat als sterk storend wordt beschouwd.

Om een kwalitatieve geluidsomgeving aan te bieden, moet de huisvesting beschermd worden tegen te sterke blootstelling aan het weggeluid, vooral 's nachts. De rust in de woonwijken moet eveneens gewaarborgd worden, alsook de ontwikkeling van rustige zones, in de eerste plaats daar waar de gezelligheid van de openbare ruimten wordt opgezocht : belangrijke toeristische centra, handelskernen, parken en pleinen, voet- en fietspaden bestemd voor wandeling en ontspanning, enz. De Regering zal de middelen verschaffen om op te treden in het geval van punctuele geluidsoverlast.

Het Gewest moet bovendien zijn beleid ter vermindering van de geluidshinder door het luchtverkeer voortzetten. Enerzijds moeten de normen aangescherpt worden voor de blootstelling aan het lawaai van vliegtuigen en moeten er sancties toegepast worden. Anderzijds moet er, in de mate van het mogelijke in samenspraak met de federale overheid, een beperkte zone bepaald worden waarboven gevlogen mag worden mits de invoering van coherente begeleidende maatregelen inzake huisvesting (akoestische isolatie, terugkoop op vrijwillige basis, ...) en stadsplanning.

Bij de vermindering van de geluidshinder veroorzaakt door het treinverkeer, moet gelet worden op de goede uitvoering van de overeenkomst die in dit

verband opgesteld werd tussen het Gewest en de NMBS, in het bijzonder voor wat betreft de investeringen die worden uitgevoerd met het oog op de ingebruikneming van het GEN.

Het Gewest zal, in samenwerking met de NMBS en conform het *Plan voor de strijd tegen het lawaai in de stadsomgeving in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*, volgende punten uitwerken :

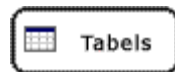
- een regelmatig bijgewerkt kadaster van het spoorweglawaai,
- een kalender voor de studie van de zwarte spoorwegpunten waarin de inrichtingen en/of procedures voor de vermindering van de overlast voor de buurtbewoners worden aangegeven.

De Regering zal bij besluit de richtwaarden en normen bepalen met betrekking tot het maximaal toelaatbare geluidsniveau dat de omwonenden van de spoorweg mogen ondergaan; ze zal tevens de termijnen vastleggen waarbinnen de doelstellingen moeten worden bereikt, evenals de technische criteria voor de uitvoering van de werkzaamheden aan sporen en materieel die, op grond van de reële toestand, voldoening schenkende geluids- en trillingsniveaus moeten garanderen.

2.2. Doelstellingen betreffende het leefmilieu

2.2.1. Doelstellingen in cijfers inzake blootstelling aan lawaai

Overeenkomstig de aanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie zijn de beoogde doelstellingen inzake de geluidsomgeving, overdag en 's nachts, opgenomen in de volgende tabel (het gaat om gemiddelde waarden) :

De waarden die door de WGO aanbevolen worden inzake het lawaai buiten zijn echter niet haalbaar langs middelgrote en grote verkeersaders. Niettemin moet de minimalisering van het lawaai aan de bron op deze druk bereden verkeersaders toch een prioriteit blijven. De aanbevolen waarde van 30 dB nachts in de rustplaatsen is een doelstelling die bereikt moet worden door de invoering van extra maatregelen.

Een grondige studie uit 2000 en 2001 met betrekking tot de akoestische isolatie van de Brusselse woningen, toont aan dat een normale gemiddelde isolatie een geluidsvermindering van ongeveer 28 dB toelaat. Zo zal het Gewest een subsidiebeleid voeren voor de akoestische isolatie van de woningen, om een bevredigend akoestisch comfort te garanderen aan de woningen die blootgesteld zijn aan hoge geluidsniveaus ([zie afbeelding 113](#)).

2.2.2. De doelstellingen inzake verkeersbeheer en wegeaanleg

De voornaamste factoren die het verkeerslawaai beïnvloeden, zijn de snelheid (vooral boven 50 km/u), de rijstijl en het wegdek. Deze kunnen onderscheiden worden volgens het soort wegennet, het verkeer dat er voorbij komt en de functies in verband met het bebouwd weefsel :

- a. Op het lokale wegennet beïnvloedt de toename van het debiet in sterke mate het geluidsniveau van het verkeer en dit leidt rechtstreeks tot belangrijke hinder, daar het meestal over woonwijken gaat. De snelheid en, meer nog, de rijstijl zijn ook belangrijke parameters die het geluid beïnvloeden en die dus gecontroleerd moeten worden.

Er moet dus gestreefd worden naar het vermijden van alle transitverkeer en de effectieve vermindering van de verkeerssnelheid door de invoering van zones 30 om de doelstelling van 50 dB overdag in woonwijken te respecteren. Deze doelstelling stemt overeen met een gemiddeld debiet van 100 voertuigen per uur.

In vergelijking met de huidige situaties laten deze maatregelen een vooruitgang toe van 5 tot 10dB.

- b. Op de interwijkenwegen moet een verkeersbeperking in combinatie met een snelheidsbeperking en een rustige rijstijl, aangemoedigd door een aangepaste inrichting van de ruimte, toelaten om drempelwaarden te bereiken van 60 dB overdag en 55 dB 's nachts. Ook de wegbedekking kan het geluidsniveau sterk beïnvloeden en zal dus in goede staat moeten worden onderhouden.

De aldus bepaalde geluidsdrempels zijn vooral overdag noodzakelijk. De drempelwaarde van 60 dB komt inderdaad overeen met een gemiddeld debiet van 1.000 voertuigen per uur tegen 50 km/u. Om deze drempelwaarde te bereiken, zijn concrete acties noodzakelijk die enerzijds mikken op een snelheidsvermindering op 65 % van het interwijkenwegennet en anderzijds op een gevoelige vermindering van het verkeer op deze wegen met minstens 20 tot 25 %.

De verwachte daling inzake geluidsoverlast bedraagt, voor dit soort wegennet, minstens 3 tot 5 dB. Dat is een behoorlijke en duidelijk merkbare verbetering.

- c. Op het hoofdwegennet overschrijden de huidige geluidsniveaus vaak de 70 tot 75 dB. De snelheid en het wegdek vormen de voornaamste elementen in de lawaaipreventie. Zij maken het mogelijk een belangrijke vermindering van het geluidsniveau te bekomen, die kan gaan tot 5 decibel of zelfs meer op de wegen waar de verkeerssnelheid zeer hoog is. De hoofdwegen en de grote verkeersstromen die er voorkomen, zullen evenwel nog hoge geluidsniveaus genereren (hoger dan 65 en zelfs 70 dB), wat de invoering van extra maatregelen vereist, zoals bijvoorbeeld isolatiesubsidies voor de woningen. Preventieve maatregelen die gericht zijn op de verkeerssnelheid en de kwaliteit van de wegbedekking zullen worden toegepast met bijzondere en prioritaire aandacht voor de wegen die gedefinieerd zijn als "structureerende assen met versterkte milieu-integratie".
- d. Inzake het wegennet dat opgenomen is in het groen netwerk, de parken, de toeristische centra en andere openbaar ruimten bepaald als "comfortzones", zal een bijzonder beleid gevoerd worden inzake geluidshinder. De comfortzones die in overleg met de gemeenten worden afgebakend zullen bijdragen tot de verbetering van het levenskader en tot de gezelligheid van de openbare ruimte. De doelstelling van een geluidsniveau beneden de 50 dB zal gerespecteerd worden dankzij de invoering van alle voorzorgsmaatregelen tegen de geluidshinder die door het autoverkeer veroorzaakt wordt : zeer weinig of totaal geen verkeer en strikte snelheidsbeperking.
- e. De tramsporen zullen worden onderhouden met de bedoeling de

levensomstandigheden van de buurtbewoners te verbeteren.

De gevolgen van deze mobiliteitsmaatregelen zullen onderzocht worden in het kader van het geactualiseerd Iris-plan.

3. Middelen en methoden voor de vermindering van het autoverkeer en van de verkeershinder

3.1. Actie in de openbare ruimte

Om tot een globale vermindering van 20 % van het autoverkeer te komen, zal het Gewest een aantal bijkomende maatregelen uitvaardigen ([zoals uiteengezet in hoofdstuk 8](#)).

Naast de maatregelen om de snelheid van de voertuigen te verminderen, kan de keuze van de materialen voor de wegbedekking de geluidsomgeving en het stedelijk leefmilieu verbeteren. De minst lawaaierige wegbedekking is te verkiezen op gewestelijke verkeersaders, vooral op de wegen waar snelheden hoger dan 50 km/u toegelaten zijn.

De invoering van het groen netwerk moet er ook toe bijdragen ruimte op de rijstroken te winnen om deze ter beschikking te stellen van de voetgangers, de fietsers en het openbaar vervoer ([zie punt 5](#)).

De inrichting van structurerende ruimten draagt ook bij tot de vermindering van de hinder van het autoverkeer.

3.2. Promotie van « milieuvriendelijke » voertuigen

In het kader van zijn bevoegdheden zal het Gewest een beleid voeren dat erop gericht is het gebruik van voertuigen met milieuvriendelijke brandstof te promoten.

Zo zal het Gewest het voorbeeld geven door het gebruik van deze voertuigen door de Brusselse overheid te bevorderen.

De gewestelijke overheidsinstanties en de organen onder gewestelijke bevoegdheid die een wagenpark van 50 voertuigen en meer beheren, zullen in een tijdspanne van 5 jaar moeten beschikken over minstens 20 % voertuigen uitgerust met milieuvriendelijke technologie.

Wat de Brusselse taxi's betreft, moeten in het bestek, waarin de technische kwaliteiten vermeld worden waaraan de voertuigen moeten voldoen om als taxi te worden gebruikt, ook de milieunormen worden bepaald voor de ingebruikneming van elk nieuw voertuig. Deze normen moeten de taxibedrijven ertoe aanzetten om geleidelijk aan elektrische voertuigen aan te kopen bij de vernieuwing van hun wagenpark, of om " milieuvriendelijke " brandstof te gebruiken (LPG,..).

3.3. Acties met betrekking tot de gebouwen

Het blijvende drukke verkeer op de grote verkeersaders en de aanwezigheid van geluidshinder die niet rechtstreeks verbonden is met het wegverkeer,

maken het nodig om woningen beter te isoleren ten einde de rust van de bewoners te waarborgen.

Dit betreft vooral de woningen langs de wegen die hoge blootstellingsniveaus kennen ([zie figuur 113](#)), evenals, na de objectivering van de hinder, de « knelpunten » op de wegen zoals deze opgenomen zijn in het plan voor de strijd tegen het lawaai in de stadsomgeving ([zie figuur 114](#)).

3.4. Financiering

De realisatie van het groen netwerk en de invoering van al deze maatregelen om het autoverkeer en de daarmee gepaard gaande lawaaihinder te beperken, impliceert dat men nieuwe financieringsbronnen overweegt die uitgaan van het principe dat de vervuiler betaalt.

Het Gewest zal de verschillende praktische voorwaarden bestuderen om dit principe op een zo billijk mogelijke manier te kunnen toepassen. De hieruit voortvloeiende inkomsten zullen gebruikt worden voor de effectieve vermindering van de verkeershinder.

4. Groen en blauw netwerk : een hulpmiddel voor stedelijke integratie

4.1. Inzet

De inzet van het groen en blauw netwerk bestaat er met name in de groene ruimten ertussen met elkaar te verbinden met de bedoeling een groen snoer te vormen en zodoende de burger, waar deze zich ook in de stad bevindt, leef- en verplaatsingsruimten te kunnen garanderen die tegelijkertijd gebruiksvriendelijk en veilig zijn. Het gaat er ook om de biodiversiteit en de ecologische kwaliteiten van de natuurlijke en semi-natuurlijke landschappen te beschermen, waarbij gelet moet worden op hun behoud en hun opname in het netwerk.

Vandaar de noodzaak om, binnen de openbare ruimte van het hele Gewest, een voldoende dicht en geografisch evenwichtig verspreid maaswerk uit te bouwen met als belangrijkste kenmerken :

- de aanwezigheid bevorderen van een inheemse, gediversifieerde vegetatie, een toevluchtsoord voor de wilde fauna en van hoge ecologische en landschappelijke kwaliteit;
- voornamelijk uitgaan van de bestaande of te creëren groene en « blauwe » ruimten zodanig dat ze stuk voor stuk bevoorrechte convergentiepunten van het netwerk vormen;
- de personen die niet-gemotoriseerde vervoermiddelen gebruiken een belangrijkere en zelfs een prioritaire of exclusieve plaats toekennen.

4.2. Algemene doelstellingen en definities

Het groen en blauw netwerk moet zodanig ontworpen worden dat de

stedenbouwkundige structuur voor iedereen eenvoudig en gemakkelijk herkenbaar is. Het is gebaseerd op ordeningsregels die een meer dan gemiddelde kwaliteit van het leefmilieu garanderen. Het vormt een herbronningsruimte (door een grotere nabijheid van natuurlijke elementen) en een levensruimte met een menselijke dimensie die breekt met de stress in de stad en waar een absolute veiligheid voor de niet-gemotoriseerde vervoersmiddelen gewaarborgd is.

De ruimtelijke spreiding ervan biedt iedere inwoner van het Gewest een gemakkelijke en snelle toegang tot het netwerk, dat in geen geval langer dan tien minuten te voet verwijderd is.

Het is overigens opmerkelijk vast te stellen dat de stad, in de praktijk, verboden is voor kinderen, vooral dan het wegennet. Het is dringend nodig dat een nieuwe opvatting van de openbare ruimte en van de mobiliteit deze situatie radicaal verandert.

Vandaar dat er in dit verband uitdrukkelijk op gewezen moet worden dat het groen netwerk een globale dimensie bekleedt die zowel betrekking heeft op de openbare ruimte als op de groene ruimte. Dit netwerk is dus volledig geïntegreerd in de stadsfuncties.

Dit betekent dat de inrichters een globale openbare ruimte zullen ontwerpen waar de groene ruimte uitloopt in de ruimte van het wegennet. De functies van beide zijn uiteindelijk complementair. Alleen hun overwicht verandert.

Het groen netwerk vervult drie hoofdfuncties die gelijktijdig maar in verschillende verhoudingen worden uitgeoefend : de landschapsfunctie, de sociaal-recreatieve functie (wandeling, spel, rust,...) en de nutsfunctie (verplaatsingen), alsook de ecologische functie (de biodiversiteit en ecologische evenwichten waarborgen).

Het blauw netwerk is in het groen netwerk geïntegreerd. Het richt zich specifiek op het netwerk van rivieren en vijvers die het wil herwaarderen op het vlak van hun recreatieve, landschappelijke en ecologische waarden. Het wil tevens een optimale hydrografische werking verzekeren.

Het groen en blauw netwerk speelt dus een hoofdrol voor een duurzame stad. Het biedt een hoog potentieel ter verbetering van het leefklimaat en van het stedelijk leefmilieu en draagt doeltreffend bij tot een beheersing van de stadsvlucht.

4.3. Actiemiddelen en invoering van het groen en blauw netwerk

4.3.1. Het recreatief netwerk

Het gewestelijk recreatief netwerk bestaat uit de groene wandeling en de groene relaispunten die onderling verbonden zijn door het groene snoer. Het is breed verspreid over de stad. Het is gestructureerd in een regionaal netwerk (groene snoer, met inbegrip van de groene wandeling) en in een lokaal (of gemeentelijk) netwerk. Het heeft tot doel de groene ruimten te integreren in een stedelijk weefsel, waarbij de aanleg van het wegennet en van het openbaar vervoernet de verbinding ervan verzekert via aanplantingen en veiligheidsbevorderende inrichtingen; de creatie van een verbinding tussen die groene ruimten garandeert het comfort van de wandelaar. Het netwerk draagt op een essentiële manier bij tot de levenskwaliteit in de wijken en tot de ontwikkeling van een niet-

gemotoriseerde lokale mobiliteit.

Het groen netwerk is met name conceptueel gebaseerd op het begrip van het "groene snoer", dat op het terrein onder andere wordt geconcretiseerd door relaisplaatsen die gedefinieerd zijn als "groene ruimten die de rol spelen van landschappelijke en/of recreatieve en /of ecologische verbindingpunten" en die onderling verbonden zijn via een comfortabel en beplant wegennet voor niet-gemotoriseerde gebruikers.

Hiervoor steunt het gewestelijk beleid op :

- de aanleg van een groen snoer (de groene wandeling inbegrepen) samen met een beheersing van het autoverkeer en van de parkeerplaatsen;
- het groene snoer vormt een evenwichtig, stervormig netwerk doorheen het volledige Gewest. Dit netwerk is een maaswerk van eerste omvang (gewestelijk maaswerk), waarop een maaswerk van tweede omvang wordt aangesloten (lokaal maaswerk) zodat het uiteindelijk mogelijk is om vanuit gelijk welke plaats het netwerk in minder dan tien minuten te bereiken;
- in deze context zal elke herschikking van de openbare ruimte (wegennet, pleinen, plantsoenen, voetpaden), met uitzondering van de onderhoudswerken, uitgevoerd door de bevoegde openbare beheerders, behalve bij behoorlijk gemotiveerde technische of stedenbouwkundige onmogelijkheid, enerzijds gepaard gaan met een programma dat met name de boomaanplantingen op het wegennet en de aanleg van groene ruimten of pleinen omvat, en anderzijds met initiatieven die voorrang verlenen aan het voetgangersverkeer en die ook het fietsverkeer aanmoedigen, erop lettend dat de reissnelheid van het openbaar vervoer gewaarborgd blijft. In dit kader staat het Brussels Instituut voor Milieubeheer ter beschikking van de betrokken ontwerpers en overheidsinstanties voor analyses en voorafgaande raadgevingen;
- er moet bijzondere aandacht besteed worden aan de uitrusting van de recreatieve groene ruimten; die moet van hoogstaande kwaliteit zijn en bestudeerd worden op grond van de behoeften van een verscheiden bevolking, met inbegrip van gehandicapten.

In de centrale zone van de stad zullen eerst het snoer door de Noordwijk, tussen het Josaphatpark, Thurn & Taxis en de Vijfhoek, het snoer van de Maalbeekvallei en het snoer dat de Vijfhoek met het Elisabethpark verbindt via het Linkeroever-project, worden aangelegd.

In de rand vormen de groene wandeling en het snoer tussen Haren en Neder-Over-Heembeek de voornaamste prioriteiten. Het dient opgemerkt te worden dat de zones van Haren en NOH sterk gedestructureerd zijn op stedenbouwkundig vlak. De verwezenlijking van het groen netwerk moet voornamelijk bijdragen tot de ontwikkeling van een landschappelijke identiteit in deze zones. De uitvoering van de groene wandeling wordt momenteel door het BIM voorbereid, met name dankzij budgetten die voorzien werden in het samenwerkingsakkoord. De Regering zal voorstellen de uitvoering ervan verder te zetten in het kader van het akkoord in kwestie.

Het BIM zal richtschema's opstellen die ook zullen dienen voor het vaststellen van de principes voor een algemenere verwezenlijking van het groen netwerk.

Welke ?

- de steun aan de gemeenten voor de verwezenlijking van een lokaal netwerk samen met een beheersing van het autoverkeer en van de parkeerplaatsen;
- het behoud en de restauratie van de bestaande groene ruimten;
- de bescherming van opmerkelijke bomen.

Het project van het Europees Groen Netwerk behelst de realisatie van een Europees netwerk van groene wegen doorheen de Grootstedelijke Zone van het Noordwesten van Europa. Dit transnationaal groen netwerk van groene wegen moet het mogelijk maken om de niet-gemotoriseerde verplaatsingen over korte en lange afstanden te promoten, om agglomeraties en belangenpolen met elkaar te verbinden, om de (her)ontwikkeling van bepaalde gebieden te stimuleren, om het behoud van autonome verkeersinfrastructuren aan te moedigen en de veiligheid van de gebruikers te verbeteren (fietsers, voetgangers, personen met beperkte mobiliteit enz.), waarbij het natuurlijk en gebouwen erfgoed wordt geherwaardeerd. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het project van het Europees Groen Netwerk voor een deel geënt op de projecten van het groen netwerk en de gewestelijke fietsroutes (GFR). De fietsroutes hebben een gezamenlijke lengte van +/- 89 km. Bij het bepalen van het tracé werd rekening gehouden met de toeristische aspecten, werd ook nagegaan of het wegennet coherent was met het bestaande randnet en werd nagegaan in hoeverre het mogelijkheden biedt voor de zachte mobiliteit in functie van de wegen ([Afbeelding 115 : Europees Groen Netwerk](#)).

De categorie van de te herkwalficeren groene ruimten (aangeduid met het cijfer 2 van kaart 4) omvat voornamelijk grote historische parken (Josaphat, Leopold, Astrid, .) die ernstig vervallen zijn en een grootschalige structurele renovatie moeten ondergaan. Het renovatiebeleid, dat voor sommige reeds begonnen is, moet worden voortgezet. Het betreft het Jubelpark, het Elisabethpark, het Wolvendaelpark, het park van Vorst en het Dudenpark, het Bemptpark, het Marie-Josépark, het Astridpark, de vijvers van Elsene en het Maximiliaanpark. Dit restauratiebeleid moet vergezeld gaan van een passend onderhoud om de gedane investeringen te vrijwaren.

Om hun waarde en hun functie te vrijwaren, dient voor de nieuwe bestemmingen van de groene ruimte in het GBP (bijvoorbeeld de Kauwberg, de uitbreiding van het Moeras van Ganshoren,.), en voor bepaalde andere groene ruimten van gewestelijk belang (zoals het Scheutbos-complex, Gouddal enz.) een gevoelige verbetering van het beheer georganiseerd te worden. Dit beheer zou eventueel geconcretiseerd kunnen worden via allerlei verenigingen, onder het waakzame oog van het Gewest. Op kaart 4 "levenskader" worden die groene ruimten aangeduid met het cijfer 1. Het gaat hier om de te beheren groene ruimten. Deze categorie groene ruimten omvat vaak braakliggende terreinen of semi-natuurlijke landschappen die een te respecteren ecologische, historische of landschapswaarde hebben. Bedoeling is om te vermijden dat deze ruimten uit het oog worden verloren en ze ten volle te integreren in het gewestelijk groen netwerk.

Ook al kennen deze groene ruimten vaak al een lichte vorm van beheer, toch moeten ze geherwaardeerd worden. Concreet kan die herwaardering bewerkstelligd worden door een beleid dat wordt gevoerd :

- door derden : vereniging voor milieubescherming, verenigingen van moestuinders enz.;
- door de verscheidene betrokken overheden, via technische steun,

expertise, richtlijnen (b.v. een beheersplan) of via financiële aan de beherende verenigingen.

Gezien de verscheidenheid van de betrokken gebieden en gezien de situaties op het terrein, moet dit geval per geval behandeld worden.

De te verbeteren groene ruimten (cijfer 3) moeten ook hersteld worden maar dit herstel vraagt niet zoveel middelen : punctuelere aanlegwerken, aangepast en frequenter beheer, enz.

Er dringt zich een rationalisatie op in het beheer van de groene ruimten. Een herverdeling van de groene ruimten tussen de gemeenten en het Gewest, naargelang het gaat over buurruimten of grote ruimten, zou schaalvoordelen en een specialisatie toelaten die de beheerkwaliteit zouden doen toenemen. Het Gewest zal dit dossier voorbereiden, ook voor de ruimten die nog eigendom van de federale overheid zijn. Het BIM zal gemeenschappelijke beheerregels voor de groene ruimten uitwerken met het oog op een betere coherentie in het onderhoud van de groene ruimten in het Brussels Gewest, en zal vanuit preventief oogpunt overgaan tot de aanwerving van parkwachters.

4.3.1.1. De aanleg van groene ruimten

Er zullen nieuwe groene ruimten worden aangelegd. Het gaat over de groene ruimten die in het GBP opgenomen zijn in de GGB's (Thurn & Taxis, Josaphatstation, Veeartsenschool, ...) evenals enkele andere (Memling-Gheude, Belgacom - wordt aan gewerkt).

Het dient gezegd dat de site van Thurn & Taxis de enige mogelijkheid is om nog een grote groene stedelijke ruimte te creëren, en wat meer is, in een stadssector die absoluut ontoereikend is qua groene ruimte.

4.3.1.2. Plaatselijke beplantingsacties

Het Gewest bevordert acties gericht op de promotie van gevelbeplanting, groene daken en de herwaardering van de binnenterreinen van de huizenblokken, evenals de aanleg van de spoorwegbermen en spoorwegzones (met name in het kader van de aanleg van het GEN) die zich lenen tot de creatie van groene wegen en waarvoor het Gewest de NMBS een beheersplan zal voorstellen dat opgesteld werd in overleg met de gemeenten.

4.3.1.3. Prioritair ingroeningsgebied en gebied voor de aanleg van groene ruimten

Dit gebied omvat het centrale, dicht bebouwde stadsgedeelte, alsook de oevers van het kanaal, met respect voor hun economische functie, waar de invoering van het algemeen beleid inzake het groen netwerk zich niet alleen hoofdzakelijk toelegt op de openbare ruimte maar ook op de binnenterreinen van de huizenblokken.

In deze perimeter met een zeer grote bebouwingsdichtheid en met functionele en sociale breuken, gaat het er inderdaad om eerst en vooral de residentiële aantrekkingskracht en de kwaliteit van het levenskader in het algemeen te versterken.

Initiatieven zijn noodzakelijk :

- in de openbare ruimte : beplantingen uitgevoerd op grond van de lokale morfologische en architecturale kenmerken, geïnspireerd op de aanbevelingen van de « Handleiding voor openbare ruimten » uitgewerkt door het Gewest; heraanleg en aanleg van parken;
- in de binnenterreinen van de huizenblokken : aanmoediging van beplantingen in volle grond en, onder voorbehoud van bijzondere patrimoniale of esthetische vereisten, de aanmoediging tot het begroenen van muren en daken.

Binnen deze perimeter met weinig groene ruimten en beplanting, en behoudens behoorlijk gemotiveerde technische of stedenbouwkundige onmogelijkheid, voorziet elk nieuw bijzonder bestemmingsplan onder meer in de boombeplanting van het wegennet, de aanleg van groene ruimten of plantsoenen, de begroening van de platte daken van de nieuwe constructies evenals de ingroening van de binnenterreinen van de huizenblokken door het afbreken van bestaande constructies. In dit kader stelt het BIM zich ter beschikking van de ontwerpers en de betrokken overheidsinstanties voor analyses en voorafgaande raadgevingen.

4.3.2. Het ecologisch netwerk

De kaart (Ecologisch Netwerk - bestaande feitelijke toestand) geeft de bestaande situatie weer van de biologische waarden van de landschappen en de verbindingzones. Dit is de laatste actualisering van het ecologisch netwerk volgens een herziene methodologie in vergelijking met de kaart van de biologische waarden van de sites die gebruikt werd bij het opmaken van de bestaande feitelijke toestand van het GBP. Deze kaart dient als leidraad voor het gewestelijk beleid op het vlak van het ecologisch netwerk. Deze kaart heeft geen enkele invloed op het juridisch statuut van de kadastrale percelen, dat trouwens bepaald wordt door het GBP. Alle groene ruimten maken deel uit van dit netwerk en dragen bij tot de werking ervan.

De belangrijkste elementen zijn de ruimten die een grote biologische waarde vertonen (natuur, zeldzame soorten en ecosystemen,...) en de ruimten die efficiënte verbindingen vormen zodat dier- en plantensoorten zich kunnen verplaatsen (de spoorwegbermen bijvoorbeeld). Zij spelen een hoofdrol in het waarborgen van een " goede ecologische gezondheid " voor het Gewest en bieden de stadsbewoners een onmisbaar contact met een minder aan banden gelegde natuur. Bovendien wordt een dergelijk beleid nu op Europese schaal toegepast en Brussel, hoofdstad van Europa, moet haar verplichtingen in dit verband nakomen.

Het gewestelijk beleid op dit vlak zal steunen op :

- een adequaat beheer van de landschappen die erkend worden om hun biologische waarde, met bijzondere aandacht voor de gevoelige of kwetsbare landschappen;
- de bescherming en de ontwikkeling van de landschappen door het waarborgen van de goede werking van het ecologisch netwerk (verbinding, relaisplaatsen). Het gaat in dit geval over de spoorwegbermen en -beddingen, de randterreinen, de grote rooilijnen

en de bermen van de lanen, evenals de binnenterreinen van de huizenblokken die eigen zijn aan de Brusselse verstedelijking en die volop bijdragen tot de ecologische kwaliteit van de stad;

- de ontwikkeling van het gedifferentieerd beheer;
- de samenwerking tussen de Gewesten met de bedoeling de interventies te coördineren.

Algemeen gezien zullen de stedenbouwkundige beslissingen rekening houden met het ecologisch netwerk met de bedoeling keuzes te maken die de werking ervan zullen vrijwaren of zelfs verbeteren.

Met respect voor het historisch en/of tuinbouwpatrimonium van de groene ruimten laat het gedifferentieerd beheer toe meer ecologische zones in te richten in ruimten die op de eerste plaats een recreatieve functie vervullen, en dit zonder dat het de goede werking van het geheel schaadt. Landschappen zoals het Josaphat-, Wolvendael- of Dudenpark lenen zich uitstekend tot dit soort beheer.

4.3.3. Actiemiddelen en invoering van het blauw netwerk

De principes van het blauw netwerk worden op het hele hydrografisch netwerk van het Hoofdstedelijk Gewest toegepast. Het is duidelijk dat het kanaal de rol speelt van structurerende as, waterweg en steunelement van de havenactiviteit.

De tenuitvoerbrenging van het blauw netwerk zal starten in de valleien van de Woluwe, de Molenbeek Zuid (Geleytsbeek), de Molenbeek Noord, de Neerpedebeek, de Vogelzangbeek en de Broekbeek. De Zenne en het kanaal komen pas in aanmerking wanneer zij gesaneerd zijn. De Regering stelt alles in het werk om de Zenne zo snel mogelijk te saneren. Intussen zal men er uitdrukkelijk op toezien dat haar toekomstige opwaardering niet in het gedrang komt.

De te ondernemen acties in het hydrografisch netwerk om de hydrologische, ecologische, landschappelijke en recreatieve functies beter en op een evenwichtige manier te garanderen, zijn de volgende, voor zover zij technisch gezien mogelijk zijn en rekening houden met de hygiënische en epidemiologische vereisten :

- overal waar het door de hoofdriolen gestuurd wordt, het water van rivieren, vijvers, bronnen en vochtige gebieden in het algemeen, naar het oppervlaktenetwerk terugbrengen;
- de continuïteit van de rivieren en van het netwerk in het algemeen aan de oppervlakte herstellen telkens wanneer dit mogelijk is;
- de rivierbeddingen aanleggen, beheren en controleren zodanig dat het nodige debiet gegarandeerd wordt en het water zodanig verdelen dat het doeltreffend bijdraagt tot het hoogwaterbeheer;
- constructies vermijden in vochtige gebieden en, indien dit niet mogelijk is, gepaste technische oplossingen gebruiken om drainage te voorkomen;
- tijdelijke of permanente afwatering terugleiden naar het oppervlaktenetwerk;
- de doorlaatbaarheid van de bodem vrijwaren door altijd te trachten zoveel mogelijk oppervlakten in volle grond te behouden of, indien dit niet mogelijk is, door waterdoorlatende materialen te gebruiken;

- overall waar mogelijk en in de mate waarin het zich in het blauw netwerk integreert, een gescheiden netwerk installeren bij nieuwbouw, waarbij voorzien wordt in de verbinding van zuiver water met het hydrografisch oppervlaktenetwerk;
- bij voorkeur vochtige gebieden en vijvers gebruiken om zowel het hoogwater van de rivieren als dat van de hoofdriolen op te vangen. In dit geval moet men er zich van vergewissen dat het afvalwater dat terug in het oppervlaktenetwerk gebracht wordt, voldoende verdund is;
- indien mogelijk, stormbekkens in het oppervlaktenetwerk integreren (waarbij men erin voorziet dat de uitloop in het netwerk gebeurt na hoogwater) en deze in het landschap integreren;
- de vervuilende lozingen opsporen en doen verdwijnen, en de waterkwaliteit controleren;
- de vijvers en hun oevers, de rivierbeddingen en hun waterkant evenals de vochtige zones in het algemeen inrichten en beheren om de biologische en de landschappelijke verscheidenheid te bevorderen;
- voorzieningen voor wandelen en recreatie inrichten en beheren met de bedoeling een gemengd karakter van de ecologische, landschappelijke en recreatieve functies van de landschappen tot stand te brengen;
- de intergewestelijke samenwerking ontwikkelen om coherente initiatieven betreffende alle hydrografische bekkens te waarborgen.
- actief aanzetten tot de installatie van regenwaterreservoirs.

5. Structurerende ruimten met versterkte milieu-integratie

De structurerende ruimten, afgebeeld op de kaart "verbetering van de levenskwaliteit", beslaan de voornaamste mobiliteitsassen en vormen de verbinding tussen de belangrijkste activiteitencentra (handelszaken, kantoren, voorzieningen, ...) en de knooppunten van het openbaar vervoer. De structurerende ruimten zijn, per definitie, visuele bakens van kwaliteit in de stad en ze vormen veilige zones voor de zwakke weggebruikers.

Een eerste groep structurerende ruimten met versterkte milieu-integratie, op kaart 4 aangegeven als "aanleg type I", beoogt een beperking van het autoverkeer op grond van de specialisatie van de betrokken weg. De ruimte die kan worden teruggewonnen op de auto zal worden voorbehouden voor de verbetering van de infrastructuur voor de zachte verplaatsingswijzen en voor de ingroening. Het gaat vooral om oude steenwegen waar het leven vaak in de verdrukking werd gebracht om verschillende redenen: sterke druk vanwege het transitverkeer, een te sterk op het verkeer ingestelde inrichting, de soms anarchistische ontwikkeling van de handel.

Een tweede groep structurerende ruimten met versterkte milieu-integratie, aangeduid met "aanleg type II" op kaart 4, beoogt de versterking van dat deel van de ruimte dat is bestemd voor de zachte mobiliteit, zonder daarbij echter afbreuk te willen doen aan het autoverkeer (volume en vlotheid). Deze versterking moet gepaard gaan met een ingroening van de betrokken ruimten. Het gaat meer in het bijzonder om de randwegen en de grote verkeerswegen van de Kanaalas. Eén van de beoogde doelstellingen is de verbetering van de verblijfsfunctie en de herwaardering van het stedelijk landschap.

Het concept van de structurerende ruimten is rechtstreeks gekoppeld aan dat van het groen netwerk waarvan het deel uitmaakt.

Hiervoor steunt het gewestelijk beleid op :

- de vrijwaring, het herstel en de creatie van de rooilijnen;
- de grote lanen moeten in de stad gemarkeerd worden door prestigieuze rooilijnen omwille van de esthetische, sociale en ecologische rol die ze vervullen. De inrichting van de openbare ruimten moet vergezeld gaan van aanplantingen;
- inrichtingen die in de eerste plaats het comfort en de veiligheid van de zwakke weggebruikers waarborgen en de niet-gemotoriseerde mobiliteit en het openbaar vervoer bevorderen.

Buiten de prioritaire beleidslijnen die het Gewest voortzet, met name de verbetering van de reissnelheid van het openbaar vervoer en de verschuiving van het verkeer door het transitieverkeer in het wijkwegennet te verbannen, worden deze openbare ruimten ook aangepast voor de verbetering van het comfort en de veiligheid van de zwakke weggebruikers en de bevordering van de niet-gemotoriseerde mobiliteit.

Opdat dit concept zou werken, d.w.z. opdat een groot aantal stadsbewoners in dit netwerk een antwoord zou vinden op hun vraag naar een doeltreffende mobiliteit in een aangenaam en veilig kader, volstaan aanplantingen uiteraard niet. Zij dienen gepaard te gaan met een aangepaste inrichting.

Eerst moeten de intermodale knooppunten (kruising van structurerende ruimten, nabijgelegen activiteitencentra, verbinding met het groen netwerk, knooppunten van het openbaar vervoer) voorzien worden van dit soort inrichting, waarbij vooral aandacht besteed zal worden aan de zwakke weggebruikers en het accent op de groene omgeving gelegd zal worden. Deze knooppunten zullen als vertrekpunt dienen voor de herkwalificatie van de structurerende ruimten.

Het BIM en het BUV zullen een richtschema opstellen voor de belangrijkste knooppunten. Dat zal ook dienen voor het opstellen van de principes voor de meer algemene realisatie van het groen netwerk.

5.1. De herwaardering van de openbare ruimten

Als ze goed ingericht zijn, vormen de openbare pleinen bevoorrechte plaatsen van gezelligheid en recreatie, economische polen door de ontwikkeling van de horeca, van markten en van sociaal-culturele evenementen. Ze hebben dus een onmiskenbare waarde voor de levenskwaliteit in de wijken. Soms zijn ze ook toeristische plaatsen. Brussel moet voor een doeltreffend beleid terzake zorgen, naar het voorbeeld van de andere grootsteden die een doeltreffend stedelijk herkwalificatiebeleid voeren. De openbare pleinen moeten gevrijwaard worden van parkeerplaatsen en autoverkeer en moeten systematischer begroend worden, zodat deze plaatsen teruggegeven worden aan de bevolking, in de eerste plaats aan de kinderen.

De openbare pleinen van gewestelijk belang moeten natuurlijk prioriteit krijgen, om zo onder meer bij te dragen tot het versterken van de commerciële aantrekkingskracht ervan. Er zal echter ook bijzondere aandacht uitgaan naar de openbare pleinen in de wijken.

6. Inspanningen voortzetten in de andere sectoren van het leefmilieu

6.1. Afvalpreventie en -beheer

Het beleid voor de afvalpreventie en het afvalbeheer, gebaseerd op het gewestelijk afvalstoffenplan (1998-2002), zal op de volgende doelstellingen gericht zijn:

- in de eerste plaats de afvalpreventie bevorderen, met name via de sensibilisering van de bevolking, de promotie van de individuele compostering en van recycleerbare materialen, het bepalen van federale productnormen,...;
- het afvaltransport ontwikkelen via waterwegen wat het GAN betreft en dit aanmoedigen wat het bedrijfsleven betreft;
- via een tarifiering de medewerking aan de selectieve ophaling verhogen, vooral in het centrum en bij de handelaars, zodat de hoeveelheid Brussels afval dat in Neder-over-Heembeek verbrand wordt, aanzienlijk vermindert;
- een ophaalsysteem opstellen voor groen afval dat vervolgens naar het gewestelijk composteercentrum gaat;
- het aantal ophaalpunten voor grof vuil vermeerderen via containerparken en het hergebruik ervan bevorderen;
- het installeren van een behandelingssysteem voor de stikstofdioxiden bij de gewestelijke verbrandingsoven.
- het aanmoedigen van de verenigingen uit de sector van de recuperatie en het publiek informeren over hun rol;
- het beheer van het bouwafval bestuderen.

Ten einde de preventie te bevorderen zal de Brusselse Hoofdstedelijke Regering er onder meer over waken het principe van "de vervuiler betaalt" uit te breiden tot het niveau van de verantwoordelijken voor het op de markt brengen van de producten.

Ook al wordt dit principe reeds concreet toegepast voor verpakkingen, oud papier en batterijen, toch hebben de juridische teksten betreffende de terugnameplicht slechts betrekking op oud papier en verpakkingen.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering zal de terugnameplicht op reglementaire wijze uitbreiden tot de volgende producten : afvalolie, voedingsolie, buiten gebruik gestelde voertuigen, elektrisch en elektronisch afval, batterijen, vervallen geneesmiddelen, fotografisch afval, accu's en banden.

Er zal met de twee andere Gewesten overleg worden gepleegd over andere soorten afval zoals de PCB's.

Al deze maatregelen moeten leiden tot een geïntegreerd beleid van producten en afvalstoffen met als doel de sectoren verantwoordelijkheidsgevoel bij te brengen met betrekking tot de producten die zij op de markt brengen.

6.2. Waterbeheer en bodemzuivering

Op het gebied van het beheer van afvalwater zal, losstaand van de invoering van het blauw netwerk, het accent gelegd worden op de bouw en de indienststelling van het zuiveringsstation Noord.

Dankzij dit zuiveringsstation zal al het afvalwater van het Gewest gezuiverd

worden.

Het Gewest zal de BIWD ertoe aanzetten de watertarifiering te structureren volgens bepalingen die toelaten de verspilling ervan beter tegen te gaan.

Ten slotte zullen de laatste werken uitgevoerd worden die gericht zijn op de bestrijding van overstromingen in de risicozones (Flageyplein, Vorst).

De cartografie van de vervuilde bodems en ondergronds water van het Gewest zal voltooid worden. Een integraal waterbeleid met kwaliteitscriteria voor grondwater en bodem dient te worden uitgewerkt met het oog op de tijdige uitvoering van de Europese Kaderrichtlijn Water die sinds december 2000 van kracht is. Er zal overleg gepleegd worden met de twee andere Gewesten in een poging het niveau van de vigerende normen dichter bij elkaar te brengen.

Op het gebied van pesticiden zal het Gewest ervoor zorgen dat hun gebruik op openbare plaatsen werkelijk beperkt wordt en dit zowel kwantitatief als kwalitatief. Hiertoe zullen inspanningen geleverd worden voor de promotie van alternatieve bestrijdingsmiddelen (b.v. : thermische en mechanische onkruidverdelging, gedifferentieerd beheer, biologische bestrijding enz.). Aangezien het vandaag de dag duidelijk is dat de toevlucht tot alternatieve middelen alleen niet altijd voldoende is, zal het Gewest bovendien de wetgeving voor het gebruik van pesticiden op openbare plaatsen aanpassen. Deze wetgeving zal meer bepaald uitgaan van de noodzaak zich op een permanente manier te integreren in de evolutie van de geldende normen op federaal en Europees niveau. Ze zal beperkend zijn en vooral van toepassing zijn op de specifieke situatie van de doordachte bestrijding van plagen in het stedelijk milieu, met de bedoeling het gebruik van pesticiden te minimaliseren.

6.3. GSM-masten

De Regering zal er op letten dat de controles (uit te voeren door het BIPT) ter naleving van de federale normen inzake de emissie van en blootstelling aan elektromagnetische stralingen effectief worden uitgevoerd op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Tevens zal de Regering nagaan in hoeverre het opportuun is om een milieuvergunning in te voeren voor de installatie van masten voor radiofonie en mobiele telefonie.

6.4. Eco-constructie

Het gewest zal de initiatieven voor eco-constructie en eco-renovatie aanmoedigen.

7. Een duurzaam energiebeleid

7.1. De opties van het GewOP op het gebied van energie

Een duurzaam energiebeleid in Brussel, in overeenstemming met het Federaal Plan voor duurzame ontwikkeling, vereist vandaag de dag een echte bewustwording. Daarom zal het energiebeleid als transversaal beleid als prioritair worden beschouwd t.o.v. de andere beleidsvormen.

De staatshervormingen van 1980 tot 1993 hebben geleid tot een overdracht van bepaalde bevoegdheden naar de Gewesten, waarvan een deel betrekking heeft op energie.

Wat betreft energie, is het Gewest bevoegd voor :

- de verdeling en het plaatselijke vervoer van elektriciteit aan de hand van netten waarvan de nominale spanning lager ligt dan of gelijk is aan 70.000 volt;
- de openbare distributie van gas;
- de netten voor de distributie van warmte op afstand;
- de nieuwe energiebronnen (met uitzondering van de nucleaire);
- de recuperatie van energie;
- het rationeel energiegebruik.

Dit betekent dat het een permanente aandacht verdient en dat het een beslissende factor wordt in het beleidsproces om de doelstellingen van Kyoto te bereiken, d.w.z. een daling van 7,5 % van de CO₂-emissiewaarden voor 2010-2012 (dat betekent een inspanning van - 20 % tussen 2000 en 2012).

Een duurzaam energiebeleid vormt een ware uitdaging, want het impliceert de concretisering van verschillende principes :

- verantwoordelijkheidsprincipe : het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet, in naleving van de internationale en Europese bepalingen die het goedgekeurd heeft, zijn deel van de verantwoordelijkheid voor een globale vermindering van de atmosferische uitstoot en dus van het fossiele energiegebruik waarborgen;
- gelijkheidsprincipe met eerbied voor het ontwikkelingsrecht : het Brussels Hoofdstedelijk Gewest waarborgt alle Brusselaars het recht op een minimale energievoorziening die aan hun levensbehoeften voldoet om een menswaardig bestaan mogelijk te maken. In dit opzicht vormt de energiekwaliteit van de woning een essentiële dimensie;
- principe van de integratie van de onderdelen van een duurzame ontwikkeling : het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet er over waken beleidsvormen te ontwikkelen die de sociale, economische en milieudimensies van de energie integreren zonder ze tegen elkaar op te zetten;
- principe van de voorzorgen en de erkenning van onzekerheden : zonder te wachten op absolute zekerheid over de gevolgen van de luchtvervuiling voor de gezondheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, moet het Gewest zich onverwijld krachtig inzetten voor een systematische vermindering van de uitstoot;
- deelnemingsprincipe en noodzakelijkheid van een goed bestuur : de beste manier om de ontwikkelingsproblematiek te behandelen is de deelname van alle betrokken stadsbewoners op het gepaste niveau. Ieder individu moet toegang krijgen tot de informatie die de overheid in haar bezit heeft en de kans krijgen om deel te nemen aan de beslissingsprocedures over maatschappelijke kwesties. Zo moeten de sensibilisering en de deelneming van de bevolking sterk bevorderd worden.
- principe van de promotie van de vermindering van het energieverbruik : met name via het optimaal gebruik van het federaal fonds "Rationeel Energieverbruik".

De toepassing van dit programma voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan worden verdeeld over verschillende sectoren (huisvesting, de

dienstensector, de industrie en de transportsector), waarbinnen dan de actiemogelijkheden en de beschikbare middelen sterk kunnen variëren.

7.2. Organisatie van het energiebeleid

7.2.1. Voorrang aan hernieuwbare energiebronnen

Rekening houdend met de stedelijke context zal de doorbraak van hernieuwbare energieën in Brussel voor het jaar 2010 voornamelijk verwezenlijkt worden dankzij zonneboilers (50.000 m²), bioklimatologische architectuur en fotovoltaïsche cellen. Ook moet een samenhangend kader worden vastgelegd voor de invoer van elektriciteit voortgebracht door hernieuwbare energie.

7.2.2. De energetische doeltreffendheid en het rationele energieverbruik in het gebouw

De energiebehoeften inzake warmte en koeling (airconditioning in de tertiaire sector) in de Brusselse gebouwen vormen de belangrijkste bron van verbruik in Brussel. Dit verbruik is rechtstreeks afhankelijk van het ontwerp van het gebouw, de isolatiegraad, de afmetingen, de regeling en de doeltreffendheid van de systemen. Uit verschillende informatiebronnen blijkt dat vandaag de dag de energetische doeltreffendheid nog steeds een probleem vormt voor de professionelen, zowel wat het ontwerp van het gebouw als dat van de installaties betreft.

Alhoewel de K55-norm het voorwerp heeft uitgemaakt van een GSV-titel, is het ook nodig om zowel de ontwerpers van de gebouwen als de beheerders van de werken een opleiding te geven betreffende de juiste toepassing van de norm. Hiervoor zou een efficiënt controlemechanisme ingevoerd moeten worden.

De Regering zal de wettelijke wijzigingen doorvoeren die nodig zijn inzake milieuvergunningen, om borg te kunnen staan voor een rationeel energieverbruik in gebouwen.

Wat de verwarmingsinstallaties betreft, moet een gelijkaardige methode gehanteerd worden om het bestaande park en zijn onderhoud te verbeteren.

7.2.3. De grootverbruikers

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest telt ongeveer 5.360 grootverbruikers die goed zijn voor bijna 70 % van het energieverbruik in de industrie en de tertiaire sector. Hiervan zijn er ongeveer 300 die goed zijn voor drie kwart van het energieverbruik van de grootverbruikers.

De dienstensector :

De kantoormarkt is in volle beweging : toename van de oppervlakte, veranderingen in de bezetting van de kantoren, renovatie van tal van gebouwen. Het Gewest wenst deze dynamiek te benutten opdat de ondernemingen die kantoren renoveren, zouden investeren in krachtige installaties.

Een standaard inzake vereisten met betrekking tot de warmte-isolatie van gebouwen bestaat in het Brussels Gewest al sinds 2000. De verordening is

zowel van toepassing op nieuwe gebouwen als op de renovatie van bestaande gebouwen. Het Gewest zal een doeltreffend werfcontrolesysteem uitwerken in het kader van de toepassing van de verordening op de warmte-isolatie.

Als aanzet daartoe heeft het Gewest een onderzoeksprogramma gelanceerd omtrent de uitwerking van een gestandaardiseerde audit van de kantoorgebouwen.

De gestandaardiseerde en algemene audit is een eerste stap waarmee men een bewust beeld kan krijgen van zijn energieverbruik, en die al een eerste aanwijzing kan geven inzake mogelijke besparingen. Deze aanpak betreft de vakmensen bij de uitwerking van instrumenten die moeten helpen bij het nemen van beslissingen.

Op termijn zullen de maatregelen geleidelijk aan verplicht gemaakt worden.

Het Brussels Gewest zal het op poten zetten van een technologisch informatiecentrum overwegen.

Dat centrum zal als taak hebben om investeerders en gebouwenbeheerders vertrouwd te maken met de beste beschikbare technologieën en moet hen info kunnen verschaffen over Europese, nationale of gewestelijke steunprogramma's.

De industriesector :

Het Gewest zal overleg plegen met de betrokken industriesectoren voor het sluiten van akkoorden waarbij de industrie er zich toe verbindt om haar energie-intensiteit te verminderen met een nader te bepalen percentage. Daarbij krijgt ze de mogelijkheid aangeboden om de meest rendabele energiebesparingsmaatregelen te nemen.

7.2.4. Betere hulp aan het bedrijfsleven

De programma's voor steun aan eco-energie-investeringen lijden momenteel aan een gebrek aan zichtbaarheid en zijn verspreid over de verschillende bevoegde overheden. Bovendien zijn de programma's voor steun aan energiebesparingsmaatregelen in gebouwen beperkt. Het Gewest zal deze hulpprogramma's verduidelijken en werk maken van hun integratie in een kaderordonnantie "Energie", die ze zal uitwerken in samenwerking met de cel "Energie" van het BIM.

Die kaderordonnantie "Energie" zal de aansporingsmechanismen ontwikkelen inzake energieaudits, zonneboilers, isolatie van daken, krachtige verwarmingssystemen, . met de bedoeling het doelpubliek te motiveren. Op termijn zal de Huisvestingscode aanzetten tot de energiecertificering van de woningen. Die code zal de toekenning bepalen van bepaalde kwaliteitslabels aan woningen op basis van thermische kwaliteitscriteria.

7.2.5. De gewaarschuwde gebruiker toestaan een energiekeuze te maken

De gezinnen zijn een moeilijke en erg contrastrijke doelgroep. Wat die gezinnen betreft, zouden informatie-, sensibiliserings- en steuncampagnes nuttig zijn.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beschikt over een "Energiekloket". De hulp die dat kloket verschaft aan de gezinnen, heeft zowel betrekking op de verspreiding van informatie voor het grote publiek als op een individuele begeleiding.

De taken van het loket zullen, in samenwerking met de cel "Energie" van het BIM, worden uitgebreid tot rechtstreekse hulp aan de gezinnen inzake advies en hulp bij het nemen van beslissingen bij renovaties : zowel voor wat betreft isolatie als inzake verwarming. Het loket zal hulp verschaffen bij het opstellen van kwalitatieve, kwantitatieve, elektrische en thermische energieaudits.

7.2.6. Het voorbeeld van de overheid

De overheden moeten het voorbeeld geven. Met dat doel voor ogen zullen de beschouwingen met betrekking tot de energiedoeltreffendheid geïntegreerd worden in de procedures van de openbare aanbestedingen. Naar de overheden toe zal een gids worden gepromoot die specifiek is gewijd aan de integratie van de criteria inzake energiedoeltreffendheid

De Regering zal een systematisch auditprogramma ontwikkelen voor de openbare gebouwen in Brussel (in het Hoofdstedelijk Gewest en paragewestelijk, gemeentelijk, OVM, federaal, Gemeenschappen,...), dat wordt gecoördineerd door de cel "Energie" van het BIM. Ze zal een financieringsmechanisme uitwerken voor de energetische verbeteringen die een debudgettering van de investeringen toelaten (systeem van de derde investeerder).

Er zal bijzondere aandacht besteed worden aan de Brusselse vormingscentra voor de domeinen die verbonden zijn met het energiebeleid (architectuur, gebouwen, renovatie, verwarmingstechnici, .), zodat aangepaste opleidingen aangeboden kunnen worden die in overeenstemming zijn met het toekomstig energiebeleid en zoveel mogelijk stroken met de nieuwe behoeften inzake energiebeheer. De opleidingen zullen door gekwalificeerde beroepsmensen worden gegeven.

Het Gewest zal een programma voor energiebesparende investeringssteun uitwerken in het kader van de tenuitvoerbrenging van de kaderordonnantie "Energie". In een eerste fase zal de inspanning worden toegespitst op de certificering van de instellingen die worden beheerd door de overheden.

7.2.7. Een sociale en verantwoordelijke benadering

In het kader van de hervorming van de markt voor elektriciteits- en gasdistributie zal de Regering een mechanisme van sociale tarifiering behouden met eerbied voor de menselijke waardigheid.

PRIORITEIT 10

Een strategie uitwerken die het interculturele, internationale en Europese karakter van Brussel in de verf zet, met eerbied voor het dagelijks leven van de inwoners

1. Brussel, wereldstad : de rijkdom van haar "intercultureel karakter"

De interculturele aard van Brussel en zijn inwoners biedt de mensen die er wonen een onvergelijkbare kans en rijkdom.

Door het samenkomen van de twee nationale gemeenschappen heeft Brussel reeds een levensmodel ontwikkeld dat steunt op wederzijds respect en op principes van gelijkheid en culturele gemengdheid. Haar roeping als wereldstad, die openstaat voor Europa en de wereld, moet uitmonden in een succesvolle samenleving, waar iedereen geïntegreerd is ongeacht de culturele achtergrond.

De sociale en culturele verscheidenheid is een belangrijk verschijnsel in een grote stad zoals Brussel. Een dergelijke verscheidenheid biedt een buitengewone rijkdom voor ons Gewest. Maar de permanente aanwezigheid van grote immigrantengroepen doet wel nieuwe vragen rijzen omtrent de manier waarop die verscheidenheid moet worden aangepakt. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - meer dan waar ook in het land - is de link tussen de beleidslijnen inzake de cohabitatie dan ook een belangrijke prioriteit geworden. Het is voor het Gewest derhalve een grote uitdaging om alle dimensies te beheeren van die multiculturele realiteit van onze stad, om aldus te komen tot een heus intercultureel beleid.

Het Gewest moet rekening houden met de interculturele dimensie, de solidariteit tussen de gemeenschappen van eenzelfde wijk, het gevoel van samenhang binnen die wijk, alsook met alle moeilijkheden die inherent zijn aan de verschillen tussen de naast elkaar levende gemeenschappen binnen de wijken, opdat eenieder er zich thuis zou voelen. Het interculturele karakter houdt zeker niet in dat de diverse groepen in zichzelf gekeerd blijven, maar beoogt juist het tot stand brengen van ontmoetingsruimten waar de verschillende gemeenschappen met elkaar in contact kunnen komen. De verschillende culturen moeten daadwerkelijk elkaar leren kennen. Precies dat proces van wederzijdse beïnvloeding, van vermenging, van ontmoetingen en van nieuwe benaderingen moet in Brussel worden bevorderd.

1.1. De positieve bijdrage van de bevolkingsgroepen van buitenlandse oorsprong tot de Brusselse eigenheid

Het is ook onontbeerlijk de bijdrage van de personen van buitenlandse

oorsprong op cultureel, economisch en sociaal vlak naar waarde te schatten. In zijn communicatiestrategie zal het Gewest de klemtoon leggen op zijn open, intercultureel en meertalig karakter, dat een belangrijke troef is.

Het Gewest zal daarom helpen bij de oprichting van een immigratiemuseum. Dit voorlichtingsinstrument moet een groot aantal mensen bewustmaken voor de interculturele geschiedenis van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het Hoofdstedelijk Gewest moet werk maken van een doeltreffend partnerschap en een uitwisselingsbeleid met de overheden van de landen waaruit veel inwoners van ons Gewest afkomstig zijn.

Het zal de samenwerking bevorderen via een aangepaste structuur, die de kwesties rond de interculturele aard van Brussel zal onderzoeken.

Veel buitenlanders of mensen van buitenlandse afkomst, en meer bepaald zij die niet uit een land van de Europese Unie komen, maken deel uit van de minst begoede bevolkingsgroepen.

We kunnen dus enkel vaststellen dat het gelijkheidsbeginsel, dat geacht wordt verworven te zijn voor iedereen, zonder onderscheid van oorsprong, cultuur of nationaliteit, in het dagelijks leven niet steeds tot uiting komt.

Het komt er dus op aan toe te zien op de toepassing van het gelijkheidsbeginsel in rechten en plichten voor iedereen inzake burgerschap, cultuur, onderwijs, toegang tot huisvesting, arbeid en openbare diensten. Het is onontbeerlijk een krachtadig beleid te voeren dat voor iedereen de toegang tot arbeid waarborgt.

1.2. De erkenning van het burgerschap en de strijd tegen extreem rechts

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beschikt ook op het vlak van de politieke integratie over een aantal instrumenten om een intercultureel beleid te voeren. Al wie op een duurzame wijze verblijft in onze stad, moet niet alleen sociale en culturele rechten genieten, maar ook politieke rechten.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal, in nauw overleg met het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding, bestrijdingsmiddelen tegen het racisme en xenofobie uitwerken.

In dat verband zal de te benoemen gewestelijke ombudsman in het bijzonder tot taak hebben erop toe te zien dat er geen discriminatie is inzake de toegang tot bij de diensten van de gewestelijke instellingen, de plaatselijke besturen en de organisaties die ze financieren.

Het Hoofdstedelijk Gewest zal een gelijkheidsbeleid uitwerken voor de inwoners die, omwille van hun oorsprong, integratiemoeilijkheden ondervinden of die sociaal of economisch worden achtergesteld.

1.2.bis Participatie door communautaire acties

Binnen een interculturele gemeenschap dient men borg te staan voor de integratie van alle leden, of althans al het mogelijke te doen om die aan te moedigen. Het doel bestaat erin alle bewoners te laten deelnemen aan het leven van de woongemeenschap, alsook om de sociale en interculturele band te versterken die gepaard gaat met die participatie. Gelijkheid is geen

natuurlijk verschijnsel, en doorgaans moeten stimulerende maatregelen worden ontwikkeld ten behoeve van bepaalde bevolkingsgroepen en binnen bepaalde segmenten (tewerkstelling, onderwijs, huisvesting, openbare diensten, [zie ook prioriteit 7](#)) van de samenleving.

1.3. Onthaal, integratie en informatieverstrekking

Het onthaal in de gemeentelijke, gewestelijke en federale administraties moet geactualiseerd, doeltreffender en gemoedelijker worden.

Er moet meer aandacht uitgaan naar een sociaal onthaal met eerbied voor ieders eigenheid. Een aangepast onthaalbeleid is essentieel voor een harmonische integratie in de plaatselijke gemeenschap. De verwachtingen van de buitenlanders of de mensen van buitenlandse oorsprong sluiten bovendien aan bij die van alle andere inwoners van Brussel.

Daarom moet een degelijke talenopleiding van jongs af aan worden aangemoedigd, zodat elk kind in de beste omstandigheden onderwijs kan genieten.

Ook moeten de culturele uitwisselingen en de aangepaste opleidingen, die eigen zijn aan de cultuur van elke inwoner van het Hoofdstedelijk Gewest, worden ontwikkeld.

Er moet voor een objectieve en doorzichtige informatieverstrekking worden gezorgd, om clichés weg te werken en om alle inwoners van het Gewest bewust te maken van het belang van het intercultureel karakter van Brussel.

2. De internationale rol van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

2.1. Inleiding

De Europese, internationale en wereldse dimensie van de samenleving groeit voortdurend. De mogelijkheden en bedreigingen inzake leefmilieu, stadsvernieuwing, mobiliteit, huisvesting... in een gewest (of een land) zijn nauw verwant met die van andere gewesten of landen.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet in deze Europese, internationale en wereldse context een plaats innemen en moet, waar het kan, een leidende positie verwerven.

Van in de eerste fase van de staatshervormingen hanteerden we het principe dat alle bevoegdheden die de Gewesten en de Gemeenschappen op intern vlak kenden, ook in de externe betrekkingen moeten worden uitgeoefend.

De latere staatshervormingen hebben geleid tot een doorgedreven decentralisatie van het buitenlands beleid. De Gewesten en Gemeenschappen kregen een ruimere bevoegdheid voor internationale aangelegenheden.

Ingevolge het regionaliseringsproces beschikt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest over belangrijke bevoegdheden inzake internationale betrekkingen. Zo krijgt het de mogelijkheid om eigen accenten te leggen in zijn buitenlands beleid en om vernieuwende initiatieven te nemen, hetzij door :

internationale verdragen te sluiten;

- het beleid op Europees vlak mee te bepalen, door te zetelen in de Europese Ministerraden;
- zijn betrokkenheid bij de werkzaamheden van sommige internationale organisaties.

Als economisch en politiek centrum, hoofdstad van Europa, Gewest met talloze Europese en internationale instellingen op zijn grondgebied en kruispunt van bevolkingsgroepen, is Brussel wereldwijd een bekend begrip. In deze context beschikt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest over talrijke mogelijkheden.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet die mogelijkheden en zijn instrumenten gebruiken om zich te profileren als een volwaardige internationale partner via een bilateraal en multilateraal Europees beleid.

Het Gewest zal ook op een constructieve en actieve manier bijdragen tot de werkzaamheden van de overlegstructuren op federaal niveau (zoals de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid) die borg staan voor een coherent buitenlands beleid van het federale België, gesteund op de principes van de federale loyaliteit, subsidiariteit en complementariteit.

2.2.Het bilateraal beleid

De bevoegdheid om zelfstandig te handelen op het internationale niveau stelt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in staat om bilaterale betrekkingen aan te knopen met andere steden, gewesten en landen (zoals Berlijn, Ile de France, Washington DC.).

De doelstellingen van dit bilateraal beleid zijn viervoudig :

- het imago van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zowel in België als in het buitenland versterken;
- het statuut van Brussel als hoofdstad van Europa versterken, door op actieve wijze, maar op eigen niveau, de Europese doelstellingen te verwezenlijken;
- de troeven van het Gewest en van al zijn onderdelen meer kenbaarheid geven;
- de democratische waarden in het buitenland ondersteunen en aanmoedigen.

Gelet op de heterogene samenstelling van de 12 bestaande samenwerkingsakkoorden zal een systematische en gedetailleerde analyse moeten aangeven met welke partners de samenwerkingsbanden moeten worden tot stand gebracht en uitgewerkt. Daarbij zal het criterium van « wederzijdse voordelen » worden gebruikt.

Met 1 miljoen inwoners is het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op Europees niveau eigenlijk een kleinschalig Gewest. In de bilaterale betrekkingen zal de voorkeur bijgevolg uitgaan naar hoofdstedelijke gewesten of grote steden met een gelijkwaardig regionaal statuut en van vergelijkbare omvang. Hier ligt de grote meerwaarde voor het Gewest. Dit sluit niet uit dat er akkoorden worden gesloten met sommige grote steden buiten de Europese Unie en met, bij voorkeur, kleinere Staten.

Het Gewest wenst zijn bilateraal beleid naar nieuwe partners toe in de toekomst meer dynamiek te geven. Een ambitieus beleid in overleg met diverse Brusselse actoren volgens een agenda met de prioriteiten. Tot slot

is het de bedoeling te komen tot sterkere bilaterale samenwerkingsbanden volgens regelmatig bijgewerkte programma's.

Het Gewest zal de evolutie in Oost- en Midden-Europa op de voet blijven volgen. Bij de onderhandelingen over en bij het sluiten van nieuwe samenwerkingsakkoorden ligt de nadruk vooral op de partners in de landen die op korte of middellange termijn deel zullen uitmaken van de Europese Unie. Zo zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kunnen bijdragen tot een stevige basis voor een uitgebreide Europese Unie. Het Gewest zal voor de samenwerkingsakkoorden toezien op een goede toepassing van de mogelijkheden ingevolge de nabijheid van de Europese instellingen en zijn expertise ter zake.

Het Gewest volgt ook met veel belangstelling de evolutie in het Middellandse Zeegebied en in het Midden-Oosten. Deze regio verdient onze aandacht, omdat veel allochtonen in Brussel uit die streken afkomstig zijn. Het Gewest treedt de globale beleidsvisie van de Federale staat bij, om onder meer de betrekkingen met Noord-Afrika en de Noord-Zuiddialoog te versterken. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal een brug slaan tussen België en Noord-Afrika en de stuwende kracht worden achter een economische en sociale evolutie.

Het Gewest wenst ook dat andere doelgroepen, zoals de vrouwen en de jongeren, binnen deze visie inzake bilaterale betrekkingen, van deze akkoorden kunnen genieten. Het Gewest zal via zijn bilateraal beleid aangeven dat de bevordering van de fundamentele rechten (de verklaring van de rechten van de mens, het Pakt van de Verenigde Naties over de burgerlijke en politieke rechten en het Pakt van de Verenigde Naties over de economische en sociale rechten) evenals het ideeëngoed rond emancipatie en integratie tot zijn hoofdbekommernissen behoren.

Tot slot zal het Gewest in zijn bilateraal buitenlands beleid binnen de Europese Unie een aantal bevoorrechte partners identificeren op basis van de bovenstaande voorwaarden en rekening houdend met een evenwichtige geografische spreiding.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering zal in de eerste plaats steunen op de ontplooiing van het netwerk van de economische en handelsattachés om de ontwikkeling van de internationale betrekkingen uit te breiden en om het imago van het Gewest te versterken.

De Hoofdstedelijke Regering zal er ook op toezien dat het federaal diplomatiek net beter benut wordt.

2.3. Het multilateraal beleid

2.3.1. De multilaterale instellingen

De samenwerking binnen de internationale organisaties wint aan belang. De beslissingen die een rechtstreekse invloed hebben op de diverse domeinen die het leven van de burgers rechtstreeks aangaan, worden voorbereid en genomen door de internationale organisaties. Talloze nieuwe standpunten en ontwikkelingen zijn het gevolg van hun initiatieven. Grote informatiestromen worden verspreid en uitgewisseld. Door het centraliseren van de inspanningen kan het beslissingsproces beter worden begeleid, vooral in de Europese Unie.

Zo zal worden onderzocht welke rol het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan

spelen in de internationale organisaties waarvan de werkzaamheden de gemengde bevoegdheden betreffen (zoals OESO, Benelux, ...). Afhankelijk van de resultaten van deze analyse zullen de middelen worden uitgewerkt die nodig zijn om een participatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in deze organisaties te waarborgen, daar waar dat mogelijk blijkt.

In het kader van de algemene tendens tot regionalisering, met toekenning van bevoegdheden en van verantwoordelijkheden aan de Gewesten en Gemeenschappen, zijn er belangrijke samenwerkingsvormen tussen de Gewesten tot stand gebracht.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is tevens een stadsgewest, dat net als de andere steden geconfronteerd wordt met een aantal typische problemen, waaronder met name sociale uitsluiting, onveiligheid, verkeersproblemen, inbreuken op het leefmilieu, de kosten van de huisvesting...

Met het oog op een studie en het zoeken naar oplossingen werden op Europees en wereldniveau diverse stedelijke netwerken opgezet.

Het beleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, inzake de drie hierboven ontwikkelde aspecten, is gericht op een grotere zichtbaarheid van Brussel door een actieve en vernieuwende participatie.

2.3.2. De Europese instellingen

Het Gewest zal beter gebruik maken van de mogelijkheden die door de Europese instellingen worden aangeboden in het kader van zijn deelname aan de diverse deskundigencommissies en aan de programma's voor uitwisseling van informatie en expertise. In dit kader zal de afvaardiging bij de Europese Unie een rol spelen van bemiddelaar tussen de Europese instanties en de Brusselse instellingen.

Omdat het zijn beleid voortdurend wil inpassen in het kader van de territoriale ontwikkeling uitgewerkt op supranationaal vlak, zal het Gewest er ook in het bijzonder op toezien om zijn ambities inzake ruimtelijke ordening en mobiliteit te ontwikkelen.

Hiertoe zal de actieve deelname van het Gewest aan het Europees programma voor transregionale en grensoverschrijdende samenwerking sterk worden aangemoedigd.

Ten slotte zal het Gewest, in het kader van de hervorming van de Europese structuurfondsen en meer algemeen bij de bepaling van de beleidsprioriteiten van de Europese Unie, erop toezien dat rekening wordt gehouden met de stadsproblemen.

3. Brussel, Hoofdstad van Europa : een functie die ontwikkeling inhoudt, een uitdaging om aan te gaan

3.1. De uitbreiding van de Europese Unie

Brussel bevestigt zich als Hoofdstad van Europa. Goed omkaderd en goed beheerd, opent deze functie perspectieven voor een aanzienlijke ontwikkeling van ons Gewest.

Brussel moet zich voorbereiden op de geleidelijke uitbreiding van Europa van 15 naar 28 Lid-Statens, met een eerste belangrijke datum in 2004.

De uitbreiding tot meer dan 28 Staten is op langere termijn niet uit te sluiten.

De uitbreiding van Europa in Brussel zal ontegensprekelijk een weerslag hebben op andere sectoren van het sociaal en cultureel leven, zoals de woningmarkt, de administratieve druk (kantoren, vergaderruimten,...), de mobiliteit en de sociale infrastructuur (scholen, kinderdagverblijven, kinderopvang,...).

Wat de particuliere huisvesting betreft, moet ervoor worden gezorgd dat de evolutie van het woningaanbod een explosie van de huur- of aankooprijzen voorkomt.

Ook de mobiliteit, in de volle betekenis van het woord, komt hierbij aan bod : het gaat niet alleen om al het openbaar vervoer van en naar de hoofdstad, maar ook om de druk van de auto's op de stad en de invloed daarvan op het milieu.

Er moet objectieve en doorzichtige informatie worden verstrekt, zowel aan de inwoners als aan de Europese ambtenaren, om komaf te maken met clichés.

Als middelgrote stad op wereldschaal moet Brussel zijn stedelijk, cultureel en sociaal karakter bewaren. Het moet zijn stadsstructuur in stand houden, het wijkleven vrijwaren, vermijden om een megalopolis zonder ziel te worden en ervoor zorgen dat het zijn inwoners beschermt. De steun van de Europese instellingen aan de lokale besturen is op dat gebied onontbeerlijk. De uitdagingen waarmee het Brussels Hoofdstedelijk Gewest inzake leefmilieu, mobiliteit, infrastructuur, huisvesting, onderwijs en veiligheid wordt geconfronteerd, zijn immers van het allergrootste belang voor alle inwoners, ongeacht of zij al dan niet internationale ambtenaren zijn.

3.2. Evolutie van de Europese infrastructuur in het kader van de uitbreiding

De aan de gang zijnde uitbreiding (tot 28 leden) zal niet leiden tot een hoge vraag naar bijkomende kantoor- en vergaderruimte voor de eigen behoeften van de Europese instellingen.

Inderdaad, de Commissie heeft ter zake geen extra behoeften en voorziet ook geen capaciteitsprobleem, met name omdat het vernieuwde « Berlaymont » weer in gebruik zal worden genomen. Ze zet immers de rationalisering van de vestiging van haar diensten voort.

Het Europees Parlement heeft behoefte aan + /- 50.000 m² kantoor- en vergaderruimte met tolkcabines.

De Raad vraagt 100.000 m² kantoor- en vergaderoppervlakte.

De toekomstige Europese toppen zullen in een eerste fase plaatsgrijpen in het hart van de Europese wijk. De precieze inplanting zal worden bepaald in overeenstemming met de stedenbouwkundige voorschriften en er zullen begeleidende maatregelen worden genomen om rekening te houden met de behoeften inzake veiligheid alsook om de impact van die topvergaderingen tot een minimum te beperken. Zolang de Unie niet meer dan 27 tot 28 leden telt, kan dus aan de kantoorbehoeften van de Europese Instellingen worden voldaan. Een vraag van ongeveer 150.000 m² bijkomende kantooroppervlakte stemt overeen met 1 % van het Brusselse aanbod.

Toch moet er rekening worden gehouden met grote bijkomende vastgoedbehoeften ingevolge de vestiging van regionale kantoren, ondernemingen, particulieren, enz. van de nieuwe Lid-Statens.

Naast haar eigen ambtenaren lokt Europa immers een indrukwekkend aantal organisaties naar Brussel, zoals regionale afvaardigingen, media, drukkinggroepen, diverse verenigingen, advocatenkantoren, vastgoedkantoren, architectenbureaus, enz. Daarbij komen nog de officiële instanties die proberen om zich naar Brussel te « verplaatsen ». Op lange termijn zal dit « gevolg van Europa » zeker blijven groeien.

Er dient een zo volledig mogelijke inventaris te worden opgemaakt van de behoeften, aangezien de vestiging van deze instellingen in Brussel kan leiden tot onverwachte problemen inzake kantooruimte, huisvesting, mobiliteit en onthaal, alsook op het vlak van de fiscale inkomsten.

Tegelijk moeten de in het verleden overeengekomen compensatie- en omkaderingsmaatregelen (stedenbouwkundige lasten, voorwaarden verbonden met de milieuvergunningen) tot uitvoer worden gebracht.

De uitbreiding van de Unie zal ook de bouw vereisen van nieuwe scholen en sociale voorzieningen.

Momenteel zijn er drie Europese scholen, die samen +/- 6.000 leerlingen tellen. Bovendien gaan een onbepaald aantal leerlingen naar internationale scholen, Belgische scholen of scholen in hun land van herkomst.

Vanaf 2004 zal een vierde Europese school noodzakelijk zijn. In overleg met de Europese, regionale en gemeentelijke verantwoordelijken moet een site worden gezocht en moeten de bouwvoorwaarden samen met de federale overheid worden bepaald.

De geleidelijke komst van duizenden ambtenaren over verschillende jaren vanaf 2004 zal gepaard gaan met een toenemende vraag naar huisvesting in het Brussels Gewest. Het woningaanbod in het Brussels Gewest zal toereikend moeten zijn om te voldoen aan de vraag, zonder grote spanningen op de markt te veroorzaken. Het Gewest zal de gevolgen van de toename van de vraag naar huisvesting evalueren en zal de passende maatregelen treffen om grote spanningen op deze markt te vermijden.

Europa stimuleert wel het openbaar vervoer, maar er moet worden toegegeven dat het aanbod niet voldoet. De mobiliteit is een grote bekommernis en als er niet dringend verbeteringen worden aangebracht aan haar vervoersysteem, zal de stad ter zake steeds meer problemen ondervinden.

In dit opzicht moet dringend werk gemaakt worden van het GEN en van een betere bereikbaarheid van de nationale luchthaven van Zaventem.

Bovendien is het onontbeerlijk de opruiming en de renovatie van de openbare en groene ruimten van de Europese wijk voort te zetten.

De bekommernissen van de Europese ambtenaren sluiten aan bij die van de Brusselaars inzake de opruiming van de wijken, de verfraaiing van alle openbare ruimten en het milieubehoud.

3.3. Perspectieven op lange termijn

De uitdaging van de geleidelijke uitbreiding tot 28 Lid-Staten zou, indien goed begeleid, door het Hoofdstedelijk Gewest moeten kunnen worden aangegaan.

Op langere termijn zullen er vestigingsproblemen opduiken. Het overleg tussen het Hoofdstedelijk Gewest en de Europese Instellingen zal zodanig worden ontwikkeld dat de opvolging van de integratie van deze laatste in de stadsstructuur wordt gewaarborgd. Hieraan moet nu reeds aandacht worden besteed en men dient nu reeds daarvoor de nodige grondreserves te voorzien.

Het geniet de voorkeur de nieuwe Europese infrastructuur, na de huidige uitbreiding, te vestigen op onbewoonde sites die groot genoeg zijn om het bestaande stadsweefsel te vrijwaren. Deze sites moeten bovendien goed ingericht en makkelijk bereikbaar zijn met het openbaar vervoer.

Deze toekomstige infrastructuur zou kunnen worden ontwikkeld op verschillende sites, waaronder de bestaande terreinen, waar ten gunste van alle inwoners de tewerkstelling, de huisvesting, de scholing, de gezondheidszorg, de kinderopvang en gedeeltelijk de vrije tijd en de cultuur harmonisch worden gegroepeerd, zodat het persoonlijk autoverkeer wordt beperkt.

Tot slot moet Europa nu een symbolische daad stellen om vandaag en in de toekomst te bevestigen dat Brussel voortaan de Europese hoofdstad is, ook al huisvesten ook andere steden Europese instellingen of gedecentraliseerde diensten.

4. Een positief beeld geven van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft talloze belangrijke aantrekkingspunten, die in de verf moeten worden gezet. Brussel heeft echter soms te kampen met een gebrekkig imago, dat in zijn nadeel speelt. Zo wordt de soortnaam « Brussel » gebruikt om de Europese bureaucratie te benoemen. Het beeld van Brussel wordt te vaak gekoppeld aan en beperkt tot het beslissingscentrum van de Europese instellingen.

Tegenover deze bevindingen moet het Hoofdstedelijk Gewest er zelf voor zorgen dat het een gediversifieerd en intercultureel positief en menselijk imago uitstraalt naar de inwoners van de rand en naar al zijn bezoekers toe.

De inzet is niet min : het Gewest moet zijn imago verbeteren en een sterk internationaal positioneringbeleid voeren, om in de wereld aantrekkelijker te worden.

Al identificeert het zich sterk met Europa, toch moet Brussel het imago uitstralen van een grote cultuurstad, zowel omwille van de rijkdom van haar erfgoed als omwille van haar creativiteit en culturele diversiteit. Ze moet haar imago van groene stad, van internationaal congressencentrum en van trefpunt van wetenschap en technologie ontwikkelen.

Naar het voorbeeld van andere Europese steden moet Brussel ook prestigeprojecten kiezen, echte vaandeldragers van haar stadsvernieuwing.

5. De prestigeprojecten, dynamische symbolen van het

«Stadsproject»

Het eerste GewOP had de idee gelanceerd van « Brussel, Europese Stad van de cultuur in 2000 ». Het project heeft belangrijke gevolgen gehad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zowel op cultureel als op patrimoniaal en stedenbouwkundig vlak.

Steden als Bilbao, Rijsel, Glasgow of Barcelona, die verwickeld zijn in een stadsvernieuwingsproces, hebben ervoor gekozen om prestigeprojecten uit te werken die qua inhoud zeer origineel zijn.

Deze dynamische symboolprojecten van het Stadsproject zullen pas een blijvende invloed hebben als zij alle aspecten van het stedenbouwkundig beleid integreren en bedacht zijn ten voordele van de inwoners.

Er zijn twee soorten prestigeprojecten, die mekaar niet uitsluiten. Het kan gaan om al dan niet terugkerende sportieve of culturele evenementen (Zinneke Parade, Euro 2000, Brussel 2000, ...) of om permanente, betrouwbare en stevige realisaties (Guggenheim-museum in Bilbao,...).

Door aan de overheid vervaltermijnen op te leggen en door de krachten van de betrokken openbare en privé-sectoren te bundelen, zorgen de prestigeprojecten voor het (versneld) inrichten van infrastructuren of voor culturele creativiteit.

De identificatie en de realisatie van prestigeprojecten zijn dus belangrijke doelstellingen voor de Gewestregering.

De Regering zal een werkgroep oprichten, bestaande uit vertegenwoordigers van de overheidssector en van het bedrijfsleven, om de al dan niet terugkerende evenementen en stedenbouwkundige prestigeprojecten te identificeren en te evalueren, die door de overheids- en de bedrijfsactoren van het Gewest in de loop van de komende jaren succesvol zouden kunnen worden gesteund.

De werkgroep belast met het uitwerken van de projectoproepen zal een bestek moeten opstellen met de criteria van het (de) prestigeproject(en), om een echt transparant selectieproces te krijgen. De beoordeling van de projecten zal dus uitsluitend moeten gebeuren op basis van de in de projectoproep beschreven criteria.

Deze criteria zijn onder meer :

- het project moet illustratief zijn voor het stadsproject;
- het project moet doelstellingen formuleren die moeten worden bereikt (economisch, inzake het leefmilieu, de cultuur, renovatie, opwaardering van het patrimonium,...);
- de haalbaarheid van het project zal één van de hoofdcriteria zijn die in aanmerking moeten worden genomen. Zo moet het project globaal rendabel zijn op economisch vlak (in het voorstel moeten dus de financieringswijze en het voor de uitvoering ervan geplande budget worden aangegeven);
- het project moet de interculturele dimensie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aantonen;
- het project vloeit voort uit een partnerschap van de privé-sector en de openbare sector;
- voor zover het permanent is, zal het project worden uitgevoerd op één van de terreinen bepaald door de werkgroep (b.v. gebied van gewestelijk belang van het G.B.P, langs het kanaal...);

het project zal bijdragen tot een duurzame ontwikkeling.

PRIORITEIT 11

De stedelijke leefbaarheid waarborgen door de veiligheid van personen en goederen

Inleiding

Veiligheid is een fundamenteel burgerrecht. De overheid is ervoor verantwoordelijk.

Het vertrouwen van de burger in de overheid is onder andere gebaseerd op haar vermogen om de veiligheid van de burger te garanderen en zo het respect van de meest elementaire vrijheden van de burger te waarborgen.

Het is noodzakelijk om de - subjectieve of objectieve - onveiligheid te bestrijden, niet alleen omdat de burger recht heeft op een veilige stad en een behoorlijke levenskwaliteit, maar ook omdat de sociale solidariteit belangrijk is. Het is inderdaad zo dat de stedelijke onveiligheid meestal op een discriminerende manier de zwakste bevolkingsgroepen, voornamelijk in de volkswijken, treft.

Op gewestelijk niveau kunnen de problemen verbonden aan de onveiligheid slechts opgelost worden door een gecombineerde actie die drie soorten interventies verenigt : een algemeen beleid voor de stadsvernieuwing en voor de sociale integratie van de marginale of uitgesloten bevolkingsgroepen, de ontwikkeling van preventiemiddelen door het verstrekken van informatie en het versterken van de burgerzin, en een grotere aanwezigheid en beschikbaarheid van een buurtpolitie.

Meer algemeen moet de strijd tegen de onveiligheid alle aspecten van de openbare actie bestrijken. In de eerste plaats moet informatie verstrekt worden en moet iedereen opgeleid en begeleid worden om een sociaal leven te leiden en zich als een verantwoorde burger te gedragen. Bovendien moeten de zwaksten beschermd worden. Op de tweede plaats moet het gevoel verminderen dat er daden ongestraft blijven door effectieve en snellere rechtsvervolging.

De invoering van de politiehervorming en meer bepaald de creatie van meergemeentenzones zorgt voor een betere harmonisering van de overheidsactie. Het gaat hier echter slechts om een eerste stap in de richting van een verbeterde coördinatie tussen alle instanties die betrokken zijn bij de problematiek op gemeentelijk, gewestelijk of gemeenschapsniveau en tussen de actoren op het terrein.

De veiligheids- en samenlevingscontracten verlenen aan de begunstigde gemeenten extra middelen om dit beleid naar behoren uit te voeren. Opdat deze contracten een positief effect zouden blijven hebben, moeten ze toegespitst worden op gemeenten die de meest schrijnende problemen hebben. Dit zijn trouwens de gemeenten die over de minste eigen middelen

beschikken.

Er moet overwogen worden om meer middelen toe te kennen aan het preventiebeleid om zo de ontwikkeling van andere projecten mogelijk te maken die onontbeerlijk zijn nu nieuwe criminele fenomenen opduiken.

Tot slot vloeit de onveiligheid voor een groot deel voort uit de gevaren die aan het verkeer verbonden zijn, voornamelijk voor de zwakste weggebruikers, zoals met name de voetgangers en de fietsers. De heraanleg van de openbare ruimten zal rekening moeten houden met de nodige aanpassingen om de veiligheid van die personen te waarborgen.

1. Het levenskader

1.1. Stedenbouw

Een slechte aanleg van de openbare ruimten (pleinen, straten, ...) kan een diepgaand gevoel van onveiligheid teweegbrengen. In dit opzicht moet bijzondere aandacht besteed worden :

- aan de kwaliteit van de wegen, de straten en het stadsmeubilair evenals aan de vormgeving, de netheid en onmiddellijke herstellingen in geval van vandalisme;
- aan het respect van de rooilijn om een maximum aan duistere verborgen hoekjes te vermijden en om het open zicht van de openbare ruimten te verbeteren;
- aan de kwaliteit van de openbare verlichting die zorgt voor een aangename nachtelijke sfeer die de openbare ruimten geschikt maakt voor iedereen, met eerbied voor de rust van elkeen;
- aan het streven naar een kwalitatieve verlichting veeleer dan naar een gelijke toename van de lichtsterkte, en aan de installatie van een veiligheidsverlichting, die vooral de achtergestelde buurten een slechte naam geeft. In dit verband moet gestreefd worden naar de creatie van contrasterende sferen die de stadsstructuur onderlijnen en die de duidelijkheid van de ruimten bevorderen ten gunste van de veiligheid van de zwakke weggebruikers (voetgangers, fietsers, kinderen, enz.);
- aan de groene ruimten die zijn ontworpen als ontspannings- en ontmoetingsplaatsen.

De voortdurend bewoonde panden zijn een belangrijk preventie-element en versterken de sociale contacten. Deze vaststelling bevestigt dat de renovatie van leegstaande ruimten moet worden bevorderd.

Ze pleit overigens ook voor het gemengde stedelijke karakter en wil in het bijzonder de woonfunctie in sommige handelsstraten opnieuw aanzwengelen, evenals in de hoofdzakelijk administratieve wijken.

In het algemeen moet elk heraanlegproject van bij het begin beschouwingen omvatten over de gezelligheid en de veiligheid van de openbare ruimte.

1.2. Huisvesting

De toegang van elkeen tot een waardige woning is een fundamenteel begrip inzake elementaire preventie en menselijke waardigheid.

Behoudens dit algemeen aspect kunnen een aantal concrete maatregelen bijdragen tot het versterken van het veiligheidsgevoel in de woongehelen :

- de beveiliging van de toegangsdeuren tot de woningen (inkomhal) moet worden verbeterd, zonder deze evenwel om te vormen tot gesloten constructies of getto's;
- de onmiddellijke omgeving van de gebouwen moet ook heraangelegd worden. Zo moet er onder meer in semi-openbare ruimten voorzien worden. Deze ruimten kunnen voor een deel bestemd worden voor de « vrijetijdsfunctie »;
- de verlichting in de buurt moet verbeterd worden op dezelfde manier als wat hierboven vermeld werd in het punt « stedenbouw »;
- de samenhang tussen het preventief gemeentelijk beleid, de bevolking en de verenigingen die meer in het bijzonder actief zijn in de sociale huisvestingssector moet aangemoedigd worden.

1.3. Verkeer

Een belangrijk fysiek onveiligheidsgevoel komt voort uit de gevaren inzake het verkeer, vooral bij bepaalde, meer kwetsbare groepen. In overeenstemming met wat voorzien is in het hoofdstuk « mobiliteit », moeten de volgende punten bijzondere aandacht krijgen :

- voor de voetgangers :
een verbeterde veiligheid bij het oversteken van voetgangers, meer bepaald door snelheidsbeperkingen (zones 30) in de wijken, alsook door de aanleg van voor auto's ontoegankelijke uitspringende voetpaden op gevoelige plaatsen (scholen, parkingangen...); het onderhoud en de renovatie van de kwaliteit van de voetpaden, doeltreffende preventieve en repressieve maatregelen tegen het wildparkeren op de voetpaden en op oversteekplaatsen voor voetgangers;
- voor de fietsers :
aanleg en bescherming van comfortabele en veilige fietspaden, of op zijn minst een rijstrook voorbehouden voor fietsers, met oog voor de continuïteit van het verkeer in het hoofd- en interwijkenwegennet; versterking van het gemengd karakter van de vervoermiddelen in het wijknet;
- voor de kinderen :
een bijzondere bescherming in de omgeving van de scholen en de speelpleinen, plaatselijke workshops voor kinderen betreffende de verkeersveiligheid, maar ook ter voorlichting van de ouders;
- voor de bejaarden :
aangename inrichting van de kruispunten en aanpassing van de tijdsduur van de verkeerslichten voor personen met beperkte mobiliteit.

1.4. Burgerzin

De burgerzin en het wederzijds respect behoren tot de hoekstenen van elk maatschappelijk leven.

De vorming tot burgerzin is dan ook een voornaam antwoord op het onveiligheidsprobleem, waarbij vooral de nadruk gelegd wordt op de preventie.

De kennis van de instellingen, van de administratieve werking en van het beleid van de stad, van haar leefklimaat, van haar inwoners ... is een belangrijke troef en geeft eenieder de mogelijkheid om zich bewust te worden van zijn rechten en plichten ten opzichte van de anderen.

De voorlichtingsprogramma's voor burgerzin moeten worden versterkt. Deze programma's moeten de inwoners doen inzien dat ze een invloed kunnen uitoefenen op de evolutie van hun omgeving en op haar beheer via een kritische benadering en een daadwerkelijke samenwerking aan een gemeenschappelijk project, dat slechts gerealiseerd kan worden als men de anderen en de goederen respecteert. Er moeten specifieke voorlichtingsacties inzake burgerzin worden aangemoedigd ten aanzien van ouders, leerkrachten en leerlingen.

De werkelijke bewustwording van de noodzaak van burgerzin vereist onder meer dat alle inwoners van de stad politieke rechten verwerven.

2. Het preventiebeleid

2.1. Het sociaal reïntegratiebeleid ten behoeve van de kansarmen

Om de sociale samenhang in de wijken te verbeteren, zal het Gewest een beleid ontwikkelen dat berust op een sociale interventie binnen het kader van de bestaande sociale en gezondheidsdiensten. Hiervoor moet iedereen ingezet worden, zowel de openbare als de privé-actoren, wat bijdraagt tot de coherentie van de overheidsinterventie.

Het preventiebeleid wordt doeltreffender indien alle inspanningen op de strijd tegen de sociale uitsluiting worden gericht, onder meer door de medewerking van de inwoners te bevorderen. Deze actoren moeten de kans krijgen om positieve levensprojecten te ontwikkelen. De algemene filosofie van deze projecten houdt een dagelijkse uitoefening in van het burgerschap, waarbij elke inwoner dichterbij de voorzieningen komt te staan die hem toelaten om aan een maatschappelijk project deel te nemen en inspraak te hebben in de beslissingen rond de uitvoering ervan.

2.2. De strijd tegen het schoolverzuim

De strijd tegen het schoolverzuim is levensnoodzakelijk voor het onderwijs op zich, maar vooral voor het onderwijs in de kansarme buurten.

Deze actie vervult een aantal functies die het strikt onderwijskader overstijgen, vooral als ze preventief is. Ze geeft de school de mogelijkheid om haar socialiseringstaak te vervullen, ook bij de bevolkingsgroepen die blootstaan aan sociale, culturele en economische uitsluiting.

Het werk van het verenigingsleven is aanvullend. Het ondersteunt de leerkrachten in hun werk dat steeds moeilijker wordt door de financiële beperkingen en door de druk die op de school rust.

In sommige kansarme wijken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet

de school versterkt worden via acties tegen het schoolverzuim.

De verenigingen worden ertoe aangezet hieraan mee te werken, zonder dat deze actie evenwel steeds gepaard gaat met een echte erkenning van hun werk.

De rol die deze verenigingen vervullen is veelzijdig :

- band tussen de leerlingen onderling, tussen de leerlingen en de ouders en ook met de school zelf;
- band tussen de school en de ouders;
- plaats voor socialisering en burgerzin.

Het tekort aan financiële middelen voor de scholen en de moeilijke werkomstandigheden van de leerkrachten in de kansarme wijken vergen bijzondere aandacht van het Gewest inzake versterking van de maatregelen tegen het schoolverzuim.

De school is één van de voornaamste stuwende krachten in de strijd tegen de sociale uitsluiting en waarborgt alle kinderen, ongeacht hun sociale afkomst, een collectieve emancipatie. De toekomst van de stad berust op de uitwerking van een kwalitatief opvoedingsproject dat de slaagkansen van alle kinderen op school veilig stelt.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft het institutioneel initiatief overgenomen en heeft de actie van het «Programma Preventie Schoolverzuim» uitgebreid tot de Brusselse gemeenten en heeft daar alle actoren terzake bij betrokken.

Het Gewest zal zijn inspanningen in de strijd tegen schoolverzuim voortzetten en versterken. In deze zin zal het programma van het Gewest :

- het gemeentelijk overleg over de schoolmoeheid in al haar vormen inleiden of ondersteunen;
- zorgen voor een harmonisatie van de verschillende opdrachten, opleidingen en evaluaties van de schoolbemiddelaars, ongeacht onder wiens bevoegdheid ze ressorteren;
- de samenwerking met de afdeling familiezaken van het parket van Brussel voorzetten;
- de oprichting van denkgroepen bevorderen en een actiedynamiek op intergemeentelijk niveau opzetten.

2.3. Preventiewerkers

De « preventiewerkers » maken sedert enkele jaren deel uit van de middelen die ingezet worden om een beleid te ontwikkelen dat de sociale uitsluiting bestrijdt.

Deze specifieke methode van sociaal straatwerk werd ontwikkeld in de kansarme wijken, vooral omdat het sociaal vangnet om de gevolgen van de sociale uitsluiting te bestrijden in feite niet volstaat om met de klassieke en institutionele middelen alle noodsituaties op te vangen.

De rol van de straatwerker of van de straatopvoeder bestaat erin de personen te helpen die de instellingen niet konden integreren of die ze niet konden opvolgen, maar ook diegenen die om de meest uiteenlopende redenen zelf elk contact met deze instellingen weigeren, en waarmee men

rekening moet houden in de praktijk.

2.4. De sociale bemiddelaars

De sociale bemiddelaar is een schakel tussen de talrijke bestanddelen van de bevolking, het plaatselijk bestuur en de diverse instellingen en verenigingen, voor alle kwesties die te maken hebben met de verbetering van de levensomstandigheden en het samenwonen van personen met een verschillende cultuur en van verschillende leeftijden. Deze band maakt het mogelijk om een echte synergie tot stand te brengen die bevorderlijk is voor een betere wederzijdse verstandhouding en een permanente dialoog tussen de verschillende plaatselijke actoren.

2.5. De gemeentelijke schoolbemiddelaars

De schoolbemiddelaars vormen een echte schakel tussen de jongere, zijn gezin, de school en de sociale diensten in de ruime zin. De situaties van schoolverzuim en herhaaldelijk falen, komen immers voort uit moeilijkheden op school en thuis.

Het is niet voldoende dat men de problematiek van deze jongeren aanpakt als ze zich reeds in een situatie van uitsluiting bevinden. We moeten deze sociale uitsluiting in de eerste plaats voorkomen.

2.6. De straathoekwerkers

Het straathoekwerk streeft een drievoudige doelstelling na : op pedagogisch vlak, op educatief vlak en de medewerking van de gemeenschappen. Bovendien bindt het de strijd aan tegen burgerlijk wangedrag en zelfs tegen delinquentie.

Het educatief en pedagogisch hoofdstuk beoogt de begeleiding van de straatjeugd. In een maatschappij waar er een verlies is aan aanknopingspunten, moet de straathoekwerker steeds meer de gebruikelijke opvoedende rol van de ouders overnemen.

Dit gebeurt via een vertrouwensband en het wederzijds respect dat gebaseerd is op verdraagzaamheid. Dit belet helemaal niet om deze jongeren aan te zetten tot het verwerven van een kritische geest voor de belangrijke maatschappelijke problemen.

In de praktijk is de straathoekwerker in bepaalde gevallen hun enige educatieve aanknopingspunt. Hij moet de jongeren voor hun verantwoordelijkheid en de maatschappelijke normen stellen.

Het onderdeel gemeenschapsmedewerking is nodig voor de sociale benadering van het straathoekwerk. De straathoekwerker kan geen genoegen nemen met een vorm van zelfbedruiping. Zijn werk moet binnen een netwerk passen (buurthuizen, jeugthuizen.) en moet in perfect overleg gebeuren. Hij mag zich dus niet beperken tot de jongeren, maar moet alle leeftijdsklassen binnen de wijk aanspreken. Hij streeft ernaar de inwoners, op langere termijn, aan te zetten om mee te werken aan de sociale ontwikkeling van hun wijk. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de specifieke stedelijke eigenschappen van het gewestelijk grondgebied in het licht van de richtlijnen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest inzake het preventiebeleid.

Het hoofdstuk van de strijd tegen " onwillevend gedrag " vloeit stelselmatig voort uit de twee eerste hoofdgedachten. De ontwikkeling van de educatieve krachten in de wijken draagt bij tot de ontwikkeling van de sociale betrekkingen. De aanwezigheid van straathoekwerkers zorgt onrechtstreeks voor een sociale regulatie van " onwillevend gedrag ". Door zijn zichtbare aanwezigheid zorgt de straathoekwerker ervoor dat het onveiligheidsgevoel dat bij de bevolking heerst, wordt beperkt. Naast het preventieve aspect van het straathoekwerk, moet het belang van dit soort sociale interventie op de sociale uitsluiting en de sociale en professionele inschakeling van kansarme jongeren benadrukt worden.

Voor dit werk, dat ook bijdraagt tot de cohesie van een stad en haar inwoners, is het belangrijk te zorgen voor een ontwikkeling van het aantal straathoekwerkers evenals van hun praktische en theoretische opleiding, waarbij de coherentie van hun initiatieven wordt gewaarborgd door overleg met de verschillende betrokken subsidieverlenende administraties.

3. Nieuwe beveiligingsberoepen

Er zullen een aantal functies aangemoedigd worden die de gezelligheid in de stad waarborgen en die de dialoog bevorderen : parkwachters, stadswachters, stewards,... Die functies moeten bijzondere aandacht krijgen in het openbaar vervoer, om het onveiligheidsgevoel aan te pakken dat daar kan heersen.

De rol die hen toevertrouwd wordt, mag in geen geval verward worden met de repressieve rol van de politiediensten.

3.1. De Technopreventie

Er moeten een aantal technologieën ontwikkeld worden om gedeeltelijk te kunnen inspelen op de problemen waarmee specifieke groepen te kampen krijgen (Telepolitie, Telehulp...).

Deze systemen moeten via aangepaste informatiecampagnes ter beschikking gesteld worden van iedereen.

Er moeten ook sensibiliseringscampagnes opgezet worden om te waarschuwen voor een bepaald aantal gedragingen (open vensters van de wagen, valse politie...).

De agenten die met deze campagnes belast zijn, zullen een aangepaste opleiding krijgen.

3.2. De statistische gegevens

De toepassing van een doeltreffend veiligheidsbeleid kan alleen via een grondige kennis van de problemen en hun evolutie. In dit opzicht is het nodig een betrouwbare en samenhangende gegevensbank voor heel het Gewest bij te houden.

Om ten volle gebruik te maken van dit instrument, moet de inhoud in kaartvorm worden uitgedrukt.

Bovendien kunnen de objectieve gegevens worden aangevuld met - zowel op kwalitatief als op kwantitatief vlak - degelijke opiniepeilingen die in een welbepaalde wetenschappelijke context en met de nodige nauwkeurigheid

uitgevoerd werden. Hierdoor is het mogelijk om het subjectief onveiligheidsgevoel en de weerslag van de diverse ingevoerde beleidsvormen te meten.

De statistische studies die op deze basis gerealiseerd werden, moeten de diverse actoren in staat stellen hun initiatieven beter te moduleren. De resultaten moeten aan de diverse verantwoordelijken meegedeeld worden, waarbij moet worden voorzien in mechanismen voor de vertrouwelijke verwerking, zodat de statistieken niet van hun oorspronkelijk doel afwijken.

4. Het specifiek veiligheidsbeleid

4.1. Buurtpolitie

De politie moet opnieuw een vertrouwensrelatie aanknopen met de burgers.

Het principe van de buurtpolitie zal uitgewerkt worden. Dit betekent niet alleen een grotere aanwezigheid van politie in de straten, maar ook een gedeeltelijke decentralisatie van de lokale politie in de vorm van wijkcommissariaten.

De wijkagenten moeten dus terug ingevoerd of uitgebreid worden. Ze moeten, in de toekomstige lokale politie, voorname pionnen in het korps worden.

De decentralisatie van het politiewerk, die in het kader van de hervorming gepland is, zal de lokale politiediensten in staat stellen hun basistaak van buurtpolitie te verzekeren, en dus met andere woorden toe te zien op de naleving van de politieverordeningen, maar ook borg te staan voor :

- een betere aanwezigheid op het terrein;
- een doeltreffender preventief optreden, onder meer door een betere samenwerking met de sociale openbare en privé-voorzieningen;
- een snellere tussenkomst bij de ordehandhaving, bij ongevallen of bij brand;
- een vlottere beschikbaarheid in het contact met de bevolking en met name voor een eerste opvang van de slachtoffers van bepaalde misdaden of misdrijven.

De wijkcommissariaten zullen zowel goede werkomstandigheden voor de manschappen bieden als een kwalitatieve opvang voor de bevolking en een bescherming van de gebouwen zelf.

4.2. Het aantal politieleden

Er zal bijzondere aandacht uitgaan naar het invullen van de diverse politiekaders.

De politiemanschappen zullen zich ook opnieuw meer met hun eigenlijk werk kunnen bezighouden en worden vrijgesteld van de administratieve taken ingevolge een grotere indienstneming van hulpagenten.

Personeelsbestand van de politiediensten volgens de KUL-normen :

- Zone Brussel - Elsene 2.121,7

- Zone Etterbeek - Sint-Lambrechts-Woluwe - Sint-Pieters-Woluwe 437,3
- Zone Evere - Schaarbeek - Sint-Joost 659,6
- Zone Anderlecht - Vorst - Sint-Gillis 703,7
- Zone Ganshoren - Berchem -Jette - Koekelberg - Molenbeek 586,9
- Zone Oudergem - Ukkel - Watermaal 404,4

4.3. De bestrijding van welbepaalde vormen van criminaliteit

De criminaliteit kan sterk uiteenlopende vormen aannemen die telkens deel wel uit maken van een algemeen, gecoördineerd en geïntegreerd beleid, maar toch een aangepaste aanpak vereisen. In het kader van de bevoegdheden op elk gezagsniveau genieten de volgende verschijnselen een doelgerichte aanpak :

- gewelddelicten;
- georganiseerde misdaad;
- witteboordencriminaliteit;
- mensenhandel en uitbuiting;
- seksuele delicten;
- jeugdcriminaliteit;
- hooliganisme;
- hinder en criminaliteit in verband met drugs;
- verkeersagressie.

5. De coördinatie van de actoren

5.1. De meergemeentenzones voor de politie

De hervorming van de politiediensten heeft het politielandschap van het Koninkrijk grondig gewijzigd door een geïntegreerde politiedienst op te zetten gestructureerd op twee niveaus : de federale en de lokale politie.

In het Gewest zijn er zes politiezones die enerzijds de basispolitiezorg, op lokaal niveau, moeten waarborgen en anderzijds bepaalde politietaken van federale aard moeten vervullen.

In de zones worden de bevoegdheden op politievlak (die vroeger door de gemeenteraad en het college van burgemeester en schepenen uitgeoefend werden) voortaan toevertrouwd aan de politieraad en het politiecollege.

De politieraad is verhoudingsgewijs samengesteld uit leden van de gemeenteraden van de verschillende gemeenten, op basis van de bevolkingscijfers per gemeente.

Het politiecollege bestaat uit de burgemeesters van elke gemeente.

5.2. De veiligheids- en de samenlevingscontracten

De veiligheids- en de samenlevingscontracten moeten de veiligheid in de stad verzekeren en het onveiligheidsgevoel bestrijden door een algemene benadering waarbij alle betrokken institutionele actoren en de actoren te velde ingezet worden. Deze benadering is zowel op het preventieve als op

het repressieve aspect gericht.

De contracten werden ontworpen als een concreet antwoord op het onveiligheidsgevoel, rekening houdend met de specifieke realiteit van de betrokken wijken en gemeenten.

De politiehervorming, die in 2002 volop van kracht is geworden, schuift alle verantwoordelijkheid inzake preventiebeleid door naar de Gewesten. Daarom moet het gewestelijk hoofdstuk van de veiligheids- en de samenlevingscontracten volledig in die zin herzien worden.

De contracten voor een doelgericht beleid in gemeenten en wijken die bijzonder getroffen worden door de onveiligheid, worden versterkt. Het zou bijzonder contraproductief zijn om de tot op heden geleverde inspanningen aan te tasten door deze maatregel tot de volledige zone uit te breiden. De gemeente blijft dus de enige bevoorrechte gesprekspartner terzake.

6. De concentratie van de middelen

De meest kansarme wijken worden gekenmerkt door het feit dat ze een aantal handicaps opstapelen inzake kleine delinquentie, hoge werkloosheidscijfers, dichtheid van de bevolking, een aanwezigheid van veel kinderen, een tekort aan groene ruimten, kleine en ongezonde woningen, lage scholingsgraad, zware schuldenlast,....

Vandaar dat het Gewest aanzienlijke budgettaire middelen ter beschikking stelt voor de heropleving van de wijken die belangrijke sociale problemen kennen.

De veiligheids- en de samenlevingscontracten die naar een preventiebeleid geheroriënteerd worden, moeten dit herwaarderingsbeleid ondersteunen en moeten in deze gemeenten gecentraliseerd worden. Veelal beschikken deze gemeenten niet over de vereiste eigen middelen om voor een doeltreffend veiligheidsbeleid te zorgen.

7. De strijd tegen het gevoel van straffeloosheid

Het huidige onzekerheidsgevoel is grotendeels ook een gevolg van het feit dat de Brusselaar de indruk heeft dat daders vaak ongestraft blijven.

Deze indruk is uiteraard een gevolg van de huidige verzaaiing van het rechtssysteem. Het gevoel van straffeloosheid kan enkel doeltreffend bestreden worden door een snellere en efficiëntere rechtsvervolging, ongeacht de aard van de inbreuk, van de minst erge tot de ernstigste misdaad.

De parketten zouden intensiever gebruik moeten maken van alternatieve gerechtelijke maatregelen, alternatieve straffen en strafrechtelijke bemiddeling. Zo kan men op een gepaste manier reageren op de problematiek van personen die voor het eerst strafbare handelingen stellen, door hen bewust te maken van hun daden, waarbij ze de kans krijgen om de schade te herstellen en waarbij tegemoet gekomen wordt aan de wensen van de slachtoffers. Bovendien bieden ze een aangepast alternatief voor de overbelasting van de rechtbanken. In het Gewest is er momenteel nog geen gepaste regeling. Vandaar dat de Gemeenschappelijke

Gemeenschapscommissie snel de ordonnantie zal uitvoeren op het vlak van de bijstand aan jongeren, zodat een gepast kader gecreëerd wordt ter ondersteuning van de diensten die de alternatieve straffen, de strafbemiddeling en de educatieve maatregelen toepassen.

PRIORITEIT 12

Een wetenschappelijk beleid ontwikkelen dat gericht is op de nieuwe technologieën die bijdragen tot de economische groei, door erover te waken dat de onderzoeksresultaten voornamelijk via technologische overdrachten tussen de academische wereld en de bedrijven in het Gewest benut worden.

1. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, kruispunt van wetenschappelijk onderzoek en technologische vernieuwing

Met zijn centrale ligging in het Europese onderzoekslandschap biedt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een voorbeeldig en gegeerd potentieel aan middelen. Het Gewest telt ongeveer 10.000 vorsers in diverse structuren zoals : openbare onderzoekscentra en eenheden die geïntegreerd zijn in de bedrijfswereld, KMO's, universiteiten en hogescholen (5 universiteiten, 15 hogescholen en hogere instituten, 32.951 studenten in het universitair onderwijs en 37.028 studenten in het hoger niet-universitair onderwijs). Het Gewest plukt aldus de vruchten van de ontwikkelingen van de industriële structuur, die meer dan dertig jaar geleden opgezet werd, naar een gevarieerde economische structuur waarvan een steeds groter gedeelte borg staat voor een hoge toegevoegde waarde.

Dit Gewest, de tiende Europese regio inzake onderzoek, speelt een belangrijke, centrale rol op het vlak van technisch en personeelsadvies en op het vlak van de certificeringen.

Om deze concentratie aan interveniënten te oriënteren, moet het Gewest zijn aanwezigheid, toegankelijkheid en overzichtelijkheid ontwikkelen. Het Gewest moet de harmonieuze ontwikkeling van de efficiënte infrastructuren voor onthaal, communicatie en verplaatsing aanmoedigen. De uitbreiding van de Europese Unie maakt deze nood nog dringender om in de eerste plaats de centrale positie van het Gewest te benutten en rekening te houden met het doordachte gemengde karakter van de functies.

Dit betekent dat het Gewest zijn behoeften en mogelijkheden voortdurend en correct moet evalueren en deze dient te toetsen aan de behoeften en mogelijkheden van de omliggende Gewesten en de concurrentie. Een statistisch hulpmiddel is dus onmisbaar.

Er moet dus een statistisch instrument ontwikkeld worden voor de vergelijkende evaluatie (benchmarking) en de goede praktijken.

Naast de « historische » sectoren - luchtvaart en chemie - zijn het vandaag de volgende Brusselse sectoren die het speerpunt van het beleid vormen :

- de biomedische wetenschappen en technologieën;
- de informatietechnologie, met inbegrip van de toepassingen inzake virtual reality;
- de medische wetenschappen, de biotechnologie (bio-informatica), de farmaceutische wetenschappen;
- de agrovoedingssector;
- de technische wetenschappen, de infrastructuren;
- de duurzame ontwikkeling - met name de milieuvriendelijke technologieën en de energiebesparing.

Het Gewest moet een permanent en toekomstgericht toezicht houden op de sectoren die van wezenlijk belang zijn voor het beleid, met name door zich voornamelijk toe te leggen op de administratie, op Technopol en op de collectieve onderzoekscentra.

2. De doelstellingen van het wetenschappelijk onderzoek en de technologische vernieuwing

De gewestelijke strategie inzake promotie van het onderzoek en de vernieuwing moet verdedigd en aangezwengeld worden.

Tot de doelstellingen van de technologische vooruitgang behoren veelal de verbetering van het welzijn, de economische ontwikkeling en de vooruitgang door middel van vernieuwing. Deze nieuwe technologieën moeten echter ook gekoppeld worden aan ethische waarden, voornamelijk in de sleutelsectoren die de mens rechtstreeks aanbelangen.

Dit impliceert ook de feitelijke en praktische erkenning dat het wetenschappelijk onderzoek en de technologische vernieuwing de economische vooruitgang en ontwikkeling ondersteunen, alsmede de sociale promotie, het scheppen van werkgelegenheid en de samenwerking.

Vanuit dit oogpunt is het duidelijk dat het onderzoek de stuwende kracht is voor de economische wederontplooiing van het Hoofdstedelijk Gewest.

Maar dat onderzoek moet geïntegreerd worden in een globaal beleid voor een evenwichtige en duurzame ontwikkeling dat erop gericht is om de gebreken en zwakten van de gewestelijke economie te verbeteren. Vanuit deze logica moet het onderzoek voornamelijk gericht zijn op de beste technologieën die momenteel beschikbaar zijn.

In dit opzicht vormen de ontwikkeling van de meest technologische segmenten (de industrie, de technische wetenschappen, het advies en de dienstverlening aan de bedrijven) en de ontwikkeling van een KMO-netwerk de belangrijkste kernpunten van een gewestelijk beleid inzake wetenschappelijk onderzoek.

Hoewel de wetenschap zich niet beperkt tot gewesten, kunnen de resultaten ervan niettemin op gewestelijk niveau benut worden, voornamelijk omdat zij gebruik maakt van het menselijk kapitaal.

Ons economisch weefsel mag zich niet beperken tot het uitbaten van de onderzoeksresultaten in het Brussels Gewest, maar moet ook voordeel halen uit de innovaties die elders worden bewerkstelligd.

Ongeacht de bron van de resultaten blijven de moeilijkheden van het proces

voor de overdracht van technologieën dezelfde.

Onze bedrijven moeten met de hulp van het Gewest toegang krijgen tot technologieën die plaatselijk nog niet beschikbaar zijn, bijvoorbeeld in het kader van gemeenschappelijk onderzoek. Het Gewest heeft zich voorgenomen om op gewestelijk, nationaal en internationaal vlak samenwerkingsakkoorden te sluiten.

Daarom moeten de productieve krachten van het Gewest ook een plaats krijgen in de Europese Onderzoeksruimte. Het Gewest moet gebruik maken van de hulpmiddelen die dankzij het zesde Europese Kaderprogramma zullen vrijkomen, met name de ontsluiting van de gewestelijke onderzoeksprogramma's voor andere Lid-Staten, in de zin van artikel 169 van het Unieverdrag, de medewerking aan de expertisenetwerken en aan geïntegreerde projecten. Het is van essentieel belang dat een deel van de regionale budgetten besteed wordt aan de snelle integratie van de onderzoeksinstanties in een Europees kader. Het Gewest moet de KMO's bijstaan bij het gebruik van deze mogelijkheden.

2.1. Een hulpmiddel in het leven roepen voor de bevordering en de herwaardering van het onderzoek en de vernieuwing dat geïntegreerd is in de Europese context

Allereerst moet het gewestelijk beleid inzake wetenschappelijk onderzoek en technologische vernieuwing geïntegreerd worden in de Europese Onderzoeksruimte.

De rol van operatoren zoals Technopol of de universitaire interfaces die door het Gewest gefinancierd worden, moet versterkt en herdacht worden in het kader van een rationalisatie van de beheersmiddelen van het wetenschappelijk onderzoek en de technologische vernieuwing, in het kader van een Europese visie in overeenstemming met het zesde Europees Kaderprogramma voor Onderzoek en Ontwikkeling. Dat zal bijdragen tot meer doeltreffendheid, zichtbaarheid en samenhang.

« European Research and Innovation Centre - Brussels »

Om de hoofdstad van Europa concreet te kunnen positioneren als de hoofdstad voor onderzoek en technologie, moet het Brussels Hoofdstedelijk Gewest het initiatief nemen om de oprichting van een Europees centrum voor onderzoek en vernieuwing te bestuderen. In plaats van een Europees agentschap gaat het om de oprichting van een efficiënt verbindingspunt tussen de verschillende gewestelijke en nationale onderzoekers en de Europese instanties. Als een echt coördinatiecentrum zal het de delegaties van de onderzoeks- en vernieuwingseenheden uit de diverse Europese regio's verenigen (nationale en gewestelijke afvaardigingen, onafhankelijke en privé-onderzoeksinstellingen, universiteiten). Het statuut van dit Centrum zou voor een stuk gebaseerd kunnen worden op dat van de VBBE, zodat men buitenlandse onderzoekers kan helpen om zich op het grondgebied van ons Gewest te vestigen. Het centrum in Brussel zal een uitstalraam en vooral een platform zijn voor de Europese Onderzoeksruimte.

Dit instrument is bedoeld om :

- contacten en samenwerkingsverbanden tot stand te brengen tussen de onderzoekers en de vernieuwende bedrijven van gelijk welke oorsprong om de samenwerking te bevorderen. Het centrum zal een

stuwende kracht zijn voor de toenadering tussen de universiteiten en de bedrijfswereld. Het actieterrein zal de reikwijdte hebben van de Europese Onderzoeksruimte;

- lobby- en adviesgroepen te vormen bij de Europese Unie en nauw samen te werken met het DG Onderzoek en andere in Brussel gevestigde organen;
- de contacten tussen de lokale Europese onderzoekscentra en de centra buiten Europa te vergemakkelijken en te centraliseren;
- een uitwisselingscentrum voor onderzoekers op te richten en bij te dragen tot de mobiliteit van de onderzoekers, zowel op Europees als op wereldniveau;
- de contacten met de investeerders te vergemakkelijken en de financiering en oprichting van spin-offs en start-ups te bevorderen;
- een Europees seminariecentrum verwezenlijken.

De oprichting van dit centrum voldoet aan de basisprincipes van het zesde Europees Kaderprogramma voor Onderzoek en Ontwikkeling. Met een dergelijk instrument zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan de spits van de Europese Onderzoeksruimte komen te staan en actief deelnemen aan de ontwikkeling en de structurering ervan. Het Gewest zal zich volledig integreren in het Europese kader voor promotie van de KMO's, voor de coördinatie van het onderzoek en de internationale samenwerking, voor de gewestelijke dimensionering en de mobiliteit van de onderzoekers. Bovendien zal het Gewest zorgen voor continuïteit in zijn acties met betrekking tot de bijdrage tot het Belgisch voorzitterschap van de EU.

In een dergelijke context moet dit project aanzienlijke steun krijgen van de Europese Unie evenals van het Directoraat-Generaal Onderzoek. Bovendien is een dergelijk centrum een uniek en krachtig middel om Brussel een niet te verwaarlozen plaats te geven op het vlak van het Europese onderzoek.

Dit Europees Centrum voor Onderzoek en Vernieuwing zou gefinancierd kunnen worden door :

- het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- de federale overheid en de andere Gewesten;
- de openbare en privé-onderzoekscentra;
- de Europese Unie, met subsidies van de Europese Investeringsbank.

De oprichting van het Europees Centrum voor Onderzoek en Vernieuwing zou idealiter ook gekoppeld kunnen worden aan een themaproject, zoals bijvoorbeeld de oprichting van een complex voor wetenschappen, kunsten en seminars naar het model van La Villette in Parijs. Een project dat bij voorkeur op de terreinen van Thurn & Taxis verwezenlijkt kan worden, met eerbied voor de architectuur van de bestaande gebouwen. Een dergelijk initiatief zou ontwikkeld kunnen worden door de openbare sector, die daarbij de steun van privé-investeerders zou kunnen inroepen, voor zover het project een garantie voor rendabiliteit biedt, en dit alles in het algemeen belang van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

2.2. Een menselijk potentieel met een hoge technische en wetenschappelijke toegevoegde waarde ontwikkelen

Voor de bedrijven die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gevestigd zijn, is de mogelijkheid om nieuwe kennis te vergaren een garantie voor

toekomstige concurrentiekracht. Deze nieuwe kennis vormt tevens een essentiële basis voor de duurzame ontwikkeling.

In dit kader zal het Gewest zorgen voor een efficiënte promotie van de opleiding en zal, in het bijzonder naar de jongeren toe, de nadruk gelegd worden op de promotie van aantrekkelijke wetenschappelijke loopbanen.

Daarom moet het sensibiliseringsbeleid inzake wetenschappen en technologie naar jongeren toe versterkt worden, zodat de onderzoekscentra en de bedrijven kunnen beschikken over een hooggekwalificeerd technisch en wetenschappelijk menselijk kapitaal. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vormt een kruispunt voor onderzoek en technologie. Het Gewest moet zich profileren door zijn menselijk kapitaal op te leiden, als behoeder van dit « intellectueel kapitaal » dat de waarborg vormt voor creativiteit en vernieuwing. Zo versterkt het zijn imago van intellectueel ankerpunt met hoge toegevoegde waarde. De wetenschappelijke/technologische aantrekkingskracht van het Gewest en, derhalve, de toekomst ervan, is afhankelijk van de bekwaamheid van zijn grijze massa in de toekomst.

2.3. De aantrekkelijkheid van het Gewest voor buitenlandse onderzoekers moet vergroot worden door de ontwikkeling van gevorderde technologische opleidingen in het Engels

De voorbereiding van de jongeren op de opleiding, het onderzoek, de technologieën en het ondernemerschap kan al op vroege leeftijd beginnen. De jongeren staan open voor de wetenschappelijke basisprincipes en methodes. Zij moeten hypothesen kunnen opstellen en experimenten uitvoeren, resultaten analyseren en deze resultaten aan hun hypothesen toetsen.

De oprichting van een goed uitgerust en omkaderd centrum, in samenwerking met de instellingen van de Gemeenschappen, zou de leerlingen reeds op jonge leeftijd vertrouwd kunnen maken met een reeks experimenten die alle wetenschappelijke domeinen beslaan. Dit centrum kan eveneens geïntegreerd worden in het ruimere concept van een complex voor wetenschappen, kunsten en congressen (zie hoger).

Om dit te verwezenlijken, is het eveneens noodzakelijk dat de samenwerking gestimuleerd wordt tussen de bedrijven van het Gewest en de universiteiten, de hogescholen en hogere instituten van de twee Gemeenschappen, alsmede de collectieve onderzoekscentra.

Bovendien is het wenselijk dat Brussel de Europese zetel van de grote buitenlandse scholen aantrekt.

2.4. Aantrekking van beslissings- en onderzoekscentra

De gewestelijke strategie op het vlak van wetenschappelijk onderzoek, technologische vernieuwing en stedenbouw moet zorgen voor de verankering van Brusselse beslissingscentra en onderzoekseenheden te Brussel.

Verskillende initiatieven zijn noodzakelijk om de onderzoekssector op een stevige basis te kunnen vestigen, zoals :

- de vestiging van het European Research and Innovation Centre - Brussels;
- de commercialisering, in de mate van het mogelijke, van de

resultaten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, onder meer door de oprichting van start-ups, spin-outs en spin-offs;

- de ontwikkeling van nieuwe procédés binnen de bedrijven die in Brussel gevestigd zijn;
- de invoering van nieuwe toepassingen in aangelegenheden van algemeen gewestelijk belang (leefmilieu,...);
- de versterking van het programma Prospective Research for Brussels.

Niettemin moet de regel die erin zou bestaan om de door het Gewest gesubsidieerde onderzoeksresultaten systematisch in het Gewest te exploiteren, versoepeld worden rekening houdend met :

- het economisch belang van de onderzoeksactiviteit op zich;
- de globalisatie van de activiteiten van onze bedrijven;
- in het bijzonder geval van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het stedelijk karakter ervan dat een beperking betekent voor talrijke industriële productieactiviteiten.

Het gewestelijk belang kan er dus bijvoorbeeld in bestaan de onderzoekseenheden en de daaraan verbonden diensten op zijn grondgebied te behouden.

Het lijkt gepast om de verplichting van de gewestelijke exploitatie van de resultaten te vervangen door een verbintenis om deze resultaten "in het best mogelijke belang van het Gewest" aan te wenden, ongeacht of dit nu op korte of op lange termijn is.

2.5. Het reserveren en ontwikkelen van de geografische ruimte die bestemd is voor onderzoek en vernieuwing in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De wil om het onderzoek in het BHG te promoten zou tot uiting kunnen komen via het beleid inzake bodembestemming. Het is een goede zaak om de concentratie van het onderzoek in bepaalde zones te ondersteunen (bijvoorbeeld researchparken waarbij de criteria voor de keuze van de bedrijven herwerkt moeten worden om tot een efficiëntere samenwerking te komen tussen industrie en universiteiten). De concentratie van de onderzoeksactiviteiten is een bepalend element om de synergie tussen de bedrijven onderling en met de universiteiten te bevorderen of op gang te brengen.

Anderzijds zullen de onderzoeksactiviteiten ook aanvaard en zelfs ondersteund worden in zones met een andere bestemming. In dit geval, als de onderzoeksactiviteit verenigbaar is met de hoofdbestemming, kan de onderzoeksfunctie aanvaard en aangemoedigd worden.

Gelet op de schaarsheid van de terreinen is het essentieel om ruimte te reserveren voor innoverende bedrijven en/of bedrijven die over onderzoekscapaciteit beschikken. De zones waar het wetenschappelijk potentieel geconcentreerd wordt, moeten geïdentificeerd, uitgebreid en ontwikkeld worden naargelang hun technologische specialisaties en/of hun activiteiten (Institut Pasteur, COOVI, Erasmus, Oefenplein, Woluwe enz...). De zones met braakliggende terreinen kunnen in deze zin herbestemd worden.

Het begrip researchpark zal herzien worden en zal eventueel omgedoopt worden. Het "valley"-concept zou toegepast kunnen worden. Het gewestelijk grondgebied omvat meerdere technologische micro-"valleys" die elkaar overlappen, aanvullen en interactief zijn. Brussel vormt bovendien het

centraal convergentiepunt van een Europese macroregio voor wetenschappelijke en technologische ontwikkeling. Het "hightech"-imago van het Gewest komt tot uiting over het hele grondgebied. Dit is betekenisvol voor alle expertisedomeinen van het Gewest en is bijzonder kenmerkend voor de biomedische pool waarvan de intense en innoverende activiteit pro-actief bevorderd moet worden om voor de gepaste opleving te zorgen (Biomedical Valley, zie ook de medisch-farmaceutische pool van Anderlecht rond Erasmus, UCB, COOVI.).

Wanneer de uitbreiding van een onderzoeksactiviteit in het Brussels Gewest, uitmondt in een behoefte aan meer ruimte, is het noodzakelijk het bedrijf op het grondgebied van het Gewest een nieuwe vestigingsplaats te geven. Hiertoe is een geschikte infrastructuur absoluut noodzakelijk opdat de jonge bedrijven (die onder meer afkomstig zijn van starterscentra) zich elders op het grondgebied van het BHG zouden kunnen vestigen. Vandaar de noodzaak om over een inventaris van de beschikbare ruimten en mogelijke bestemmingen te beschikken.

3. Onderzoek, een volwaardige activiteit, een factor voor duurzame gewestelijke groei en ontwikkeling

Het wetenschappelijk onderzoek is, door de aard ervan, een essentiële economische activiteit die gepaard gaat met een duurzame groei en ontwikkeling. Het zorgt voor heel wat directe en indirecte arbeidsplaatsen en vereist infrastructures en uitrustingen. Steun aan het wetenschappelijk onderzoek betekent ook steun voor de economische ontwikkeling die bijzonder goed past in een stedelijke omgeving.

De omvang van de onderzoekseenheden maakt dat ze zich bijna overal kunnen vestigen. Daarom is het noodzakelijk het begrip "broednesten" te ontwikkelen (starterscentra, oprichting van spin-offs, spin-outs, spin-ups, groepen of clusters).

De economische groei van een Gewest hangt ook af van factoren die niet direct verbonden zijn met de strikt economische activiteiten van de industriële, commerciële of dienstverlenende bedrijven. De aantrekkelijkheid van een Gewest voor nieuwe investeerders hangt ook af van het kader dat het Gewest kan aanbieden (omgeving, gebouwen, transportmogelijkheden, leefkader, veiligheid, culturele en sportieve evenementen, ...). Het wetenschappelijk onderzoek dat gevoerd moet worden om het gewestelijk beleid te verduidelijken overstijgt ruimschoots het toegepast onderzoek met economische doeleinden.

Een andere prioriteit is het bekomen en het doorgeven van de onderzoeksresultaten inzake de organisatie van bedrijven. Dit geldt onder meer voor de logistieke distributieactiviteiten waarop de e-handel gebaseerd is en waarbij de havenzone en de Ring een hoofdrol kunnen spelen.

De exploitatie van de onderzoeksresultaten kan nieuwe bedrijven aantrekken. De vestiging van deze bedrijven in een ad hoc omgeving moet gestimuleerd worden.

De randdiensten (bijvoorbeeld derde investeerders) moeten opgenomen worden in een inventaris die steeds wordt bijgewerkt. Het Gewest zou deze taak op zich kunnen nemen via een observatorium.

Dit alles draagt ertoe bij om door onderzoek het wetenschappelijk en technologisch potentieel van de bedrijven in het Gewest te versterken en hun concurrentiekracht te bevorderen.

3.1. Het Gewest een juridisch kader ad hoc bezorgen

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft een juridisch kader ad hoc gecreëerd via de ordonnantie van 21.02.2002 betreffende "de aanmoediging en financiering van het wetenschappelijk onderzoek en de technologische vernieuwing". De uitvoeringsbesluiten worden momenteel voltooid.

3.2. Onderzoek en vernieuwing in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest omkaderen door de oprichting van een doeltreffend Brussels bestuur

Op basis van het transversaliteitsprincipe en om alle huidige interveniënten een grote coherentie te geven, moet het beleid inzake O&O (Onderzoek en Ontwikkeling) de administratie duidelijk van de gesubsidieerde partners onderscheiden. Het grote aantal gesubsidieerde partners is onvermijdelijk en zelfs wenselijk. Hun activiteit moet evenwel opgenomen worden in een coherent en transparant schema. Redundanties moeten vermeden worden en de opdrachten duidelijk omschreven.

In navolging van de werkzaamheden in het kader van de audit « Stimulering, Beleid en Bestuur en controle van de gevoerde acties in toepassing van het onderzoeks- en vernieuwingsbeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest » en in navolging van het eerste advies van de Raad voor het Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het wenselijk om een Instituut op te richten ter bevordering van het Wetenschappelijk Onderzoek en de Vernieuwing van Brussel dat voldoet aan alle noodzakelijke vereisten, namelijk :

- flexibiliteit;
- pro-activiteit;
- snelheid;
- stiptheid;
- aanpassingsvermogen;
- transparantie.

De opdracht van dit instituut bestaat onder andere in :

- de permanente analyse van de O&O-mogelijkheden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en hulp bij de voorbereiding van een O&O-beleid;
- het verzamelen en analyseren van gegevens die de evaluatie van het wetenschappelijk beleid mogelijk maken;
- het promoten van O&O in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (verzamelen en verwerken van informatie, contact met de andere gezagsniveaus en de gesubsidieerde partners, specifieke opleiding, promotie van researchparken en samenwerking met universiteiten, hogescholen, bedrijven en collectieve onderzoekscentra);
- beheer van de dossiers, met inbegrip van hun evaluatie ex ante en ex post, desgevallend door een beroep te doen op externe colleges van experts;
- organisatie van steun aan het onderzoek en de lancering van nieuwe innoverende bedrijven.